മഹാകവി

വള്ളത്തോൾ

മഹാകവി

വള്ളത്തോൾ

മഹാകവി
വള്ളത്തോൾ

ഗ്രന്ഥകർത്താ

കുററിപ്പുറത്തു കിട്ടുണ്ണിനായർ

നാഷനൽ ബുക്ക്സ്റ്റാൾ,

കല്ലരിക്കൽബസാർ, കോട്ടയം.

വില 1ക. 8ണ

ഒന്നാംപതിപ്പ് കോപ്പി 1000
1953 ഏപ്രിൽ

പകർപ്പവകാശം ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്.

അവതാരിക

"വള്ളത്തോളിൻെറ സാഹിത്യജീവിതം എന്ന പുസ്തകത്തിലുള്ള ചരിത്രം ഞാനിപ്പോഴെഴുതി അച്ചടിപ്പിക്കുവാൻ തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ടു്. അതിന്നു് ഒരവതാരിക എഴുതുവാൻ, തങ്ങളുടെ ആരോഗ്യം അനുവദിക്കുമെങ്കിൽ, മററാരാളെ അന്വേഷിക്കുവാൻ ആലോചിച്ചിട്ടില്ല. ഏറെ താമസിക്കാതെ വേണ്ടതാകയാൽ അടുത്ത അവസരത്തിൽ മറുപടി അയച്ചുതരുവാനപേക്ഷ."

ഇങ്ങനെ ഒരു കത്തു് കഴിഞ്ഞ ഡിസംബർ ആദ്യത്തിൽ എൻെറ ഒരു ചിരന്തനസുഹൃത്തായ ശ്രീ. കുററിപ്പുറത്തു കിട്ടുണ്ണിനായർ എനിക്കെഴുതി അയച്ചിരുന്നു. "അവതാരിക എഴുതുവാൻ ഞാൻ മതിയെങ്കിൽ അതിന്നു സന്തോഷപൂർവ്വം സന്നദ്ധനാണെ"ന്നു മടക്കത്തപാലിൽതന്നെ മറുപടിയും കൊടുത്തു. ടി. പുസ്തകം അച്ചടിച്ചതിൻെറ ഒരു പ്രതി ഈ ജനുവരി 25-ാംനു-തപാലിലിവിടെ കിട്ടിയപ്പോളാണ് ഞാനിതിനെപ്പററി പിന്നെ ആലോചിച്ചതു്. "അവതാരിക എഴുതുവാൻ എൻെറ ആരോഗ്യം അനുവദിക്കുമെങ്കിൽ മററാരാളെ അന്വേഷിക്കുവാൻ ആലോചിച്ചിട്ടില്ല." എന്നെഴുതിയതിൻെറ താല്പര്യം, വള്ളത്തോളിൻെറ സാഹിത്യജീവിതത്തിന്നു അവതാരിക ഞാൻതന്നെ എഴുതണമെന്നും, അതുതരമില്ലെങ്കിൽ മാത്രമെ മററാരാളെ അന്വേഷിക്കുവാൻ വിചാരിക്കുന്നുള്ളു എന്നുമാണെന്നു സ്പഷ്ടമാണല്ലോ. ഇതുകൊണ്ടു് അവതാരിക എഴുതുവാൻ ഒന്നാമത്തെ അവകാശം എനിക്കാണെന്നു ഗ്രന്ഥകർത്താവു വിചാരിച്ചിട്ടുള്ളതിന്നു മതിയായ കാരണമുണ്ടെന്നു ഞാനൂഹിച്ചു. അതിന്നനുസരിച്ചായിരുന്നു എൻെറ മറുപടിയും. വള്ളത്തോളും ഞാനും

ത്തിൽ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങളുടെ സ്ഥിതിക്ക് എനിക്കുതന്നെയാണ് ഇതിന്നേററവും അർഹത എന്ന ബോധത്തോടുകൂടി എഴുതുന്നതാണ് താഴെ കാണുന്ന വരികൾ.

വള്ളത്തോളിന്റെ പരിചയവും താല്പര്യവും ഞാൻ സമ്പാദിച്ചിട്ടു ഇപ്പോൾ 60 സംവത്സരം കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. 1078 മകരത്തിൽ ഇവിടെവെച്ചു നടന്ന ആര്യവൈദ്യസമാജത്തിന്റെ പ്രഥമ വാർഷികയോഗത്തിൽവെച്ചാണു ഞങ്ങളുടെ ആദ്യത്തെ പരിചയം. കഴിഞ്ഞുപോയ പ്രശസ്തകവി വെള്ളാനശ്ശേരി വാസുണ്ണിമൂസ്സും വള്ളത്തോളുംകൂടിയാണ് അന്നിവിടെ സഭയ്ക്കു വന്നിരുന്നത്. മുമ്പുതന്നെ എന്റെ ഒരു സുഹൃത്തായിരുന്ന മൂസ്സത് വള്ളത്തോളിനെ എനിക്ക് പരിചയപ്പെടുത്തിത്തന്നു. പക്ഷെ അന്നെനിക്കു സമാജകാര്യങ്ങളുടെ തിരക്കായിരുന്നതിനാൽ ഞങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ സ്വൈരസല്ലാപത്തിന്നു ലേശവും സമയം കിട്ടിയില്ല. എങ്കിലും അടുത്തുതന്നെ ഞങ്ങൾ അതിനുള്ള അവസരം കണ്ടെത്തി. മൂസ്സതിനെയും വള്ളത്തോളിനെയും സമാജത്തിന്റെ നിർവ്വാഹകസംഘത്തിൽ, അംഗങ്ങളായെടുത്തിരുന്നതിനാൽ ഞങ്ങൾക്ക് ഒത്തുകൂടുവാൻ സന്ദർഭം കിട്ടി. മൂസ്സന്മാരുടെ സൌകര്യംകൂടി പ്രമാണിച്ചു, അന്നത്തെ നിർവ്വാഹകസംഘയോഗങ്ങൾ സാമാന്യേന കിഴക്കെ കോവിലകം വക തിരൂർ ഊട്ടുപുരയിൽവെച്ചാണ് നടത്തിയിരുന്നത്. അവിടെ വെച്ചുണ്ടായ പ്രഥമയോഗദിവസം, ഞങ്ങൾക്ക് സംസാരിക്കുവാൻ ധാരാളം അവസരം കിട്ടി. സാഹിത്യത്തെ സാമാന്യമായും, ഭാഷാകവിതയെ പ്രത്യേകിച്ചും പരാമർശിച്ചുകൊണ്ടായിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ സംസാരം. പ്രായം എനിക്കു കുറച്ചു കൂടുതലുള്ളതുകൊണ്ട് ഞാനധികം സ്വാതന്ത്ര്യത്തോടുകൂടി സംസാരിച്ചിരുന്നില്ലെന്നില്ല. കേരളവർമ്മ പ്രാസം എന്നു പിന്നീടു പ്രസിദ്ധമായ സജാതീയ ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസം ഭാഷാകവിതയിൽ നിഷ്ഠയായി സ്വീകരിക്കുവാൻ ഞാനന്നു നിർബ്ബന്ധിച്ചിരുന്നു. അതുപ്രകാരം നാട്ടിൽ ചെന്ന ഉടനെ എനിക്കു കവിതയിൽ കത്തയക്കു

ണമെന്നു് ഞാൻ ഏല്പിക്കുകയും, വള്ളത്തോൾ അതേല്ക്കുകയും ചെയ്തിട്ടാണ് അന്നു ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ പിരിഞ്ഞതു്. അടുത്തുതന്നെ നടന്ന തൃപ്രങ്ങോട്ടെ ശിവരാത്രിമഹോത്സവം കണ്ടശേഷം രണ്ടോ നാലു ദിവസത്തിനുള്ളിൽ എനിക്കു സ്നേഹിതന്റെ പദ്യക്കത്തു കിട്ടുകയും ചെയ്തു. മുപ്പതോളം പദ്യങ്ങളുള്ള ആ കത്തിലെ എല്ലാ ശ്ലോകങ്ങളിലും കേരളവർമ്മപ്രാസം ഭംഗിയിൽ ദീക്ഷിച്ചതായികണ്ടു. അതിലെനിക്കുണ്ടായ തൃപ്തിയാണ് എന്റെ മറുപടിയിലുള്ള താഴെ എഴുതുന്ന ശ്ലോകം കൊണ്ടു ഞാൻ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു്.

“മിത്രരിൽവെച്ചേറ്റവുമൊന്നാമനാവന്നും
പ്രൗഢവാഗ്ദേവ്യത്താൽ മതത്തിലേവം
ഗൂഢമെന്റെ ശിവരാത്രിവൃത്ത–
നിരൂപണം ചെയ്തു ഭംഗിയായി.”

ഇപ്രകാരത്തിൽ ഞങ്ങളുടെ പദ്യക്കത്തിടപാടു് അക്കൊല്ലത്തിൽ തുടരെത്തുടരെ നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ഇതിന്നിടയ്ക്കാണു് ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ 23-ാം ഭാഗത്തു പറഞ്ഞപ്രകാരം 1078-ൽ വള്ളത്തോൾ അച്ഛനൊന്നിച്ചു രാമേശ്വരത്തുപോയി സേതുസ്നാനം കഴിച്ചതു്. ആ യാത്രയിൽ സന്ദർശിച്ച ശ്രീരംഗം, മധുര, രാമേശ്വരം മുതലായ ഓരോ സ്ഥലങ്ങളെയും അതാതു സ്ഥലങ്ങളിലെ വിശേഷങ്ങളെയും ചിത്രീകരിച്ചുകൊണ്ടു് ഒരു നീണ്ട കത്ത് മടങ്ങിവന്ന ഉടനെ എനിക്കയച്ചിരുന്നു. “മധുര കാണാത്തവൻ മാടന്നെ” എന്നുവക പഴഞ്ചൊല്ലുകളും മററും അതിൽ എററവും ഭംഗിയായി ശ്ലോകത്തിൽ കാണിച്ചിരുന്നു. ആ വക കത്തുകൾ ഇവിടെ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നതു നിർഭാഗ്യവശാൽ പിന്നീട് നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയി.

ആ കൊല്ലാവസാനത്തിലാണ് തലശ്ശേരിവെച്ചു നടന്ന 'ഭാഷാപോഷിണി'യോഗത്തിൽ വള്ളത്തോൾ സന്നിഹിതനായിരുന്നതു്. ഞാനുമതിന്നു പോയിരുന്നതിനാൽ ഞങ്ങൾക്കവിടെ വെച്ചും സന്ദർശനത്തിനും സഹവാസത്തിനും സൌകര്യം കിട്ടി.

1079-ാമാണ്ടിൽ വള്ളത്തോളിന്റെ ഗുരുജനങ്ങളിൽ ചിലരുടെ മരണം നിമിത്തവും മററുമായി കുറെ അസുഖങ്ങൾ നേരിട്ടതുകൊണ്ട് ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ അധികമായ കത്തിടപാടുകൾ നടന്നില്ല. ആയുർവൈദ്യസമാജത്തിന്റെ വിദ്യാദായകസംഘത്തിൽനിന്നു വള്ളത്തോൾ ഒഴിയുകയും ചെയ്തിരുന്നു. എങ്കിലും 1078-ൽ തന്നെ തിരൂർവെച്ചു നടന്നിരുന്ന യോഗങ്ങളിൽ ചിലപ്പോൾ ശ്രീ. കുററിപ്പുറത്തു കേശവൻനായരും ഈ പുസ്തകമെഴുതിയ ശ്രീ. കിട്ടുണ്ണിനായരും വള്ളത്തോളൊന്നിച്ചു വന്നിരുന്നതിനാൽ എനിക്കിവരെ രണ്ടാളെയും പരിചയപ്പെടുവാനും, വള്ളത്തോളിന്റെ ശിഷ്യരെന്ന നിലയിൽ താല്പര്യപ്പെടുവാനും ഇടവന്നിരുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള സജ്ജനങ്ങളുടെ മൈത്രി ഒരിക്കൽ സമ്പാദിച്ചാൽ അതു ആജീവനാന്തം നിലനില്ക്കുമെന്ന് എനിക്കിന്നും അനുഭവമാണ്.

പിന്നെ ഒന്നു രണ്ടു കൊല്ലത്തോളം എനിക്കു വള്ളത്തോളിന്റെ ഒരു വിവരവും കിട്ടിയിരുന്നില്ല. അങ്ങനെ ഇരിക്കുമ്പോളാണ് വള്ളത്തോൾ തൃശ്ശിവപേരൂർ കേരളകല്പദ്രുമം അച്ചുകൂടത്തിന്റെ മാനേജരായിപ്പോയിട്ടുള്ള വിവരം കിട്ടിയത്. എന്റെ ധന്വന്തരി ലക്ഷ്മീവിലാസം ഈ രണ്ടു മാസികകളും അക്കാലത്തച്ചടിച്ചിരുന്നത് ഈ പറഞ്ഞ അച്ചുകൂടത്തിലായിരുന്നു. ആ വക അച്ചടിക്കാര്യങ്ങൾക്കായി ഇടയ്ക്കു ഞാൻതന്നെ പോകേണ്ടിയിരുന്നതുകൊണ്ട് തൃശ്ശിവപേരൂർ വെച്ചും ഞങ്ങളുടെ സൌഹാർദ്ദം പുലർത്തുവാൻ സന്ദർഭങ്ങളുണ്ടായി. പക്ഷെ അതു അധികകാലം നീണ്ടുനിന്നില്ല. തൃശ്ശിവപേരൂരിൽതന്നെ 'ഭാരതവിലാസം' എന്ന പുതിയ ഒരച്ചുകൂടം സ്ഥാപിച്ചപ്പോൾ അതിന്റെ ഉടമസ്ഥനായ മാളിയമ്മാവു കുഞ്ഞുവറീതുമായിട്ടുള്ള പഴയ സൌഹാർദ്ദത്താൽ എന്റെ മാസികകളുടെ അച്ചടി പ്രവൃത്തി ഒരു പ്രത്യേകകരാറുപ്രകാരമായി അച്ചുകൂടത്തിൽ ഏല്പിക്കേണ്ടിവന്നു. അടുത്തവർഷത്തിൽ ഞാനിവിടെത്തന്നെ സ്വന്തമായി 'ലക്ഷ്മീസഹായം' എന്ന

മുദ്രാലയം സ്ഥാപിച്ചതുകൊണ്ടു തൃശ്ശിവപേരൂൎക്കുള്ള എൻെറ യാത്രതന്നെ നിൎത്തുകയും, അതുനിമിത്തം കൂടക്കൂടെ വള്ളത്തോളിൻെറ സന്ദൎശനത്തിന്നും, സഹവാസത്തിന്നുമുള്ള സന്ദൎഭങ്ങൾ നഷ്ടപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

ഇതിന്നുശേഷം 1085 മീനംവരെ 'രാമായണം ഭാഷാന്തര'ത്തിൻെറ അച്ചടിച്ച ഓരോ പ്രതികൾ കിട്ടിയിരുന്നതല്ലാതെ, വള്ളത്തോളിൻെറ കത്തുകൾ ഇവിടെ വന്നിരുന്നതായി ഞാനോൎക്കുന്നില്ല. കാൎയ്യാന്തരപാരതന്ത്ര്യം നിമിത്തം ഞാനങ്ങോട്ടും കത്തയച്ചിരുന്നില്ല. ഈ മൂന്നു സംവത്സരത്തോളം കാലം സ്വന്തം അച്ചുക്കൂടത്തിലെയും മാസികകളുടെയും ജോലിത്തിരക്കു നിമിത്തം ഞാൻ മിക്കവാറും സാഹിത്യലോകത്തിൽനിന്നുതന്നെ വിട്ടു നില്ക്കയിലാണു കഴിഞ്ഞിരുന്നത്. 1085 മേടം മുതൽക്ക് 'കവനകൌമുദി' നടത്തുവാനുള്ള എല്ലാ ചുമതലയും ഞാനേററതോടുകൂടി പ്രകൃതം മാറി. അപ്പോൾ എനിക്കു സകല കവികളുടെയും സഹായം കഴിച്ചുകൂടാത്തതായി വന്നു. പക്ഷെ അന്നു രണ്ടേ രണ്ടു മാന്യന്മാരുടെ സഹായമാണ് മുഖ്യമായ ഒരവലംബമായിക്കരുതിയിരുന്നത്. അതിലൊന്നു കഴിഞ്ഞുപോയ മഹാകവി കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ തിരുമേനിയും മറെറാരാൾ വള്ളത്തോളുംതന്നെ. ഇവരിൽ തമ്പുരാൻ എനിക്കൊട്ടും അസ്വാധീനനല്ലാതെ അടുത്തുതന്നെയുള്ള ഒരാളായിരുന്നു എങ്കിലും നിൎഭാഗ്യവശാൽ ആദ്യത്തെ ഒരു കൊല്ലത്തോളം എനിക്കവിടുത്തെ ഒരു സഹായവും സമ്പാദിക്കാൻ സാധിച്ചില്ല. പിന്നെ അവിടുത്തെ ചരമഗതിവരെയും തുടൎന്നു കുറച്ചുകാലംകൂടിയും കേരളവ്യാസൻെറ സഹായം ലഭിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

കേരളവാല്മീകിയായ വള്ളത്തോളിൻെറ കഥ അങ്ങനെയല്ല. കവനകൌമുദി ഞാനേറെറടുക്കുവാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തിയപ്പോൾതന്നെ സകല സഹായവും ചെയ്തുതരുവാൻ ഞാൻ വള്ളത്തോളിന്ന് എഴുതി. പക്ഷെ അന്നേക്കു വള്ളത്തോൾ കല്ലട്ടം വിട്ടു പി

ന്നെ സ്ഥിരതാമസമാക്കിയിരുന്നത് എവിടെയാണെന്ന് എനിക്ക മനസ്സിലായതുകൊണ്ടോ, എന്തോ, മാസിക കിട്ടുവാൻ കുറച്ചു താമസിച്ചു. എങ്കിലും 1085 മിഥുനം ലക്കത്തിലേക്ക്, അതായത് കൗമുദി ഞാൻ ഏറെറടുത്തശേഷം 3-ാമത്തെ ലക്കത്തിലേക്ക് വള്ളത്തോളിന്റെ ഒരു കവിത കിട്ടി. അതാണ് 'ബന്ധകാരണ്യം' എന്ന ഖണ്ഡകൃതി. ഗ്രന്ഥകർത്താവായ ശ്രീ. കിട്ടുണ്ണി നായർ പ്രസ്തുത കൃതിയെപ്പററി ഈ പുസ്തകത്തിലൊന്നും പറഞ്ഞു കാണാത്തത് എന്തു കാരണത്താലാണെന്നു മനസ്സിലായില്ല.

വള്ളത്തോളിന്റെ പഴയ ഖണ്ഡകൃതികളിൽ ഏററവും മേന്മ കൂടിയതാണ് ബന്ധകാരണ്യം. പിന്നീട് വള്ളത്തോളെഴുതിയ ഖണ്ഡകൃതികളിൽ പലതിനും ഓരോരുത്തരുടെ രുചിക്കനുസരിച്ച് പ്രാധാന്യം കല്പിച്ചു പറയുമാറുണ്ടെങ്കിലും, സംസ്കൃതസാഹിത്യകാരന്മാരുടെ സങ്കേതങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് നോക്കുമ്പോൾ, ഈ കൃതിക്കാണ് മേന്മക്കൂടുക എന്നു പറയാതെ കഴിയില്ല. ഈ വിശിഷ്ടകൃതി പ്രത്യേകം പുസ്തകമാക്കി അടിച്ചിട്ടില്ല. സാഹിത്യമഞ്ജരി മുതലായ സമാഹാരങ്ങളിലേതിലെങ്കിലും ഇതും ഉൾപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ടോ എന്നു ഞാൻ പരിശോധിച്ചിട്ടുമില്ല.

വള്ളത്തോൾ കൗമുദിയെ താലോലിക്കുവാൻ തുടങ്ങിയത് അന്നാദ്യമായിട്ടല്ല. കവനകൗമുടിയെ ഒരു പത്രത്തിന്റെ നിലയിൽനിന്നുയർത്തി 1083 കുംഭംമുതൽക്ക ഒരു മാസികയാക്കിട്ടാണ് അതിന്റെ ജനയിതാവും അധിപനുമായിരുന്ന പന്തളത്തു കേരളവർമ്മ തമ്പുരാൻ നടത്തിവരുന്നത്. അതു തൃശ്ശിവപേരൂർ വെച്ചും വള്ളത്തോളിന്റെകൂടി ആധിപത്യത്തിലുമായിരുന്നു. ശ്രീ. കുററിപ്പുറത്തു കേശവൻനായരായിരുന്നു മാനേജർ—അക്കാലത്തു വള്ളത്തോൾ പല കവിതകളും എഴുതി കൗമുദിയിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ട്. 1084 മകരംകൂടി അങ്ങിനെ നടത്തിയശേഷം എന്തോകാരണവശാൽ തമ്പുരാൻതന്നെ വീണ്ടും കൗമുദി ഏറെറടുത്തു തിരുവിതാംകൂറിലേക്ക കൊണ്ടുപോയി അവിടെവെച്ച് ഒരാ

വമാസം നടത്തി. അതിനുശേഷം 1085 മേടം മുതല്ക്കാണ് എല്ലാ ഭാരവുംകൂടി എന്റെ തലയ്ക്കു വെച്ചത്. ഉടനെ ഞാൻ വള്ളത്തോളിനെ കൂട്ടുപിടിച്ച കഥയാണല്ലോ ഇവിടെ പ്രസ്താവം. അന്നുമുതൽക്ക് ഒരു വ്യാഴവട്ടത്തിലധികം കാലം മഹാകവി കൌമുദിയെ സ്ഥിരമായി സഹായിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു കൃതജ്ഞതാപൂർവ്വം ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്താതെ കഴിയില്ല. വാസ്തവത്തിൽ വള്ളത്തോളിനെപ്പോലെ മറെറാരു കവിയും കൌമുദിയെ സഹായിച്ചിട്ടില്ല. എണ്ണംകൊണ്ടായാലും വണ്ണംകൊണ്ടായാലും കൌമുദിക്കധികം കവിതകളയച്ചുതന്നു സഹായിച്ചത് വള്ളത്തോൾതന്നെയാണ്. വള്ളത്തോളിന്റെ യൌവനകാലത്തെ മികച്ച കൃതികൾ മുഴുവനുമില്ലെങ്കിൽ മുക്കാൽ ഭാഗം തീർച്ചയായും ആദ്യം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടതു കൌമുദിയിലാണ്. ഒരു കത്ത് (ഋഷിയുടെ പശ്ചാത്താപം) ഗണപതി, പട്ടിൽ പൊതിഞ്ഞ തീക്കൊള്ളി, തിരൂർ—പൊന്നാനിപ്പുഴ ഈ വക വിശിഷ്ട കൃതികൾ പലതും ആദ്യം കൌമുദിയെ അലങ്കരിച്ചവയാണല്ലോ.

വള്ളത്തോളിന്റെ "ബധിരവിലാപം" ആദ്യമായച്ചടിക്കുവാൻ എനിക്കാണയച്ചുതന്നത്. അതോടുകൂടി അയച്ച ഒരു കത്തിൽ,

"കവിയരസി ദുരാശപൂണ്ടുപൊട്ട-
ക്കവിതപൊഴിച്ചു മഹാജനത്തിനീ ഞാൻ
ചെവിരുജതടവിച്ച പാപമാവാ-
മവിനയനാം മമ കണ്ണുരോഗഹേതു."

എന്നൊരു പദ്യം എഴുതിയിരുന്നത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിത വല്ലതും വായിക്കുവാനിടവന്നിട്ടുള്ള ഒരു സഹൃദയനും സമ്മതിക്കയില്ലെന്നും മററും കാണിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു ചെറിയ മുഖവുരയോടുകൂടി ഞാനതു 1086 മേടം 15-ാംനു- പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. 1089 തുലാം 10-ാംനു-യാണ് "ഗണപതി" കൌമുദിയിൽനിന്നെടുത്തു പ്രത്യേക പുസ്തകമായി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയത്. "അലങ്കാര

ന്നിഷ്ഷൾക്കൂടാതെ സൃഷ്ടിയിലുള്ള സൌഷ്ഠവവും രസപരിപൂർത്തിയുമുള്ള ഒരു കൃതി കണ്ടാൽ കൊള്ളാം''മെന്നുള്ള എന്റെ പ്രാർത്ഥനയുടെ ഫലമായവതരിച്ച ഗണപതി, വള്ളത്തോളിന്റെ മഹാകാവ്യനിർമ്മാണത്തിനുള്ള ഒരു ഗണപതിക്കുറിപ്പാണെന്നുകൂടി എന്റെ അവതാരികയിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു.

''വെണ്ണതോല്ക്കുമുടലിൽ സുഗന്ധിയാം–
മെണ്ണതേച്ചുരയിലൊററമുണ്ടുമായ്
തിണ്ണമേലമരുമന്നതാംഗിമു
ക്കണ്ണനേകി മിഴികൾക്കൊരുത്സവം.''

ഗണപതിയിലെ ഈ വക ശ്ലോകങ്ങൾ വായിച്ചാൽ എന്റെ പ്രാർത്ഥന തികച്ചും ഫലിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു സ്പഷ്ടമാണല്ലോ.

മഹാകവിയുടെ ''ചിത്രയോഗം'' മഹാകാവ്യംതന്നെ ആദ്യം ഇവിടെയാണച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയത്. എന്റെ ഒരു പ്രിയസുഹൃത്തായിരുന്ന കഴിഞ്ഞുപോയ ശ്രീ. ടി. എം. രേവുണ്ണി നെടുങ്ങാടിയെ മുൻനിർത്തി പ്രസ്തുത മഹാകാവ്യത്തിന്റെ പ്രഥമ പ്രസിദ്ധീകരണം നിർവ്വഹിച്ചതു ഞാൻതന്നെയാണ്. സാമാന്യം വലിപ്പവും ഒരുറുപ്പികയിലധികം വിലയുമുള്ള ഒരു ഭാഷാപുസ്തകം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ട് ഒരു മാസത്തിനകം ഏഴെണ്ണൂറു പ്രതികൾ വില്ക്കുവാൻ സാധിക്കുക എന്നത് അക്കാലത്ത് അപൂർവ്വസംഭവമാണ്. പരേതനായ കെ. രാമകൃഷ്ണപിള്ള (സ്വദേശാഭിമാനി) യുടെ തിരുവിതാംകൂർ നാടകങ്ങൾ എന്ന പുസ്തകം മാത്രമാണ് എന്റെ അനുഭവത്തിൽ ഒരു മാസത്തിനകം ആയിരത്തോളം പ്രതി വിററിട്ടുള്ളത്.

അതു കഴിഞ്ഞാൽ അടുത്തു നില്ക്കുന്നതാണ് ചിത്രയോഗം. ഭാഷയിലെ ഒരു മഹാകാവ്യം. വില ഒന്നരഉറുപ്പികയും. അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു പുസ്തകം ഒരു മാസത്തിനകം എഴുനൂറിലധികം പ്രതി വിററു ചിലവാവുക എന്നത് അന്ന് എനിക്കത്ഭുതമായി തോന്നിയിരുന്നു. ഈ മഹാകാവ്യത്തിന്നു വള്ളത്തോളിന്റെ ശി

ഷ്യനും ഒരു നല്ല ഭാഷാകവിയുമായ ഈ ഗ്രന്ഥകർത്താവു ശ്രീ. കിട്ടുണ്ണിനായർതന്നെയാണ് ചുരുക്കത്തിൽ ഒരു മുഖവുര എഴുതിട്ടുള്ളത്.

ഇതിനുശേഷം വള്ളത്തോളിൻെറ കൃതികളിൽ മദ്ധ്യമവ്യായോഗം മാത്രമേ പുസ്തകമാക്കി ഇവിടെനിന്നച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിട്ടുള്ളു. അത് 1096-ാമാണ്ടിലാകയാൽ ഇന്നേക്കു സുമാർ മൂന്നു പന്തീരാണ്ടുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. "ഭാസൻെറ ആശയരസികത്വം മുഴുവനും മലയാളവായനക്കാർക്കു മനസ്സിലാകണമെങ്കിൽ മലയാളിടാഗോർതന്നെ തർജ്ജമചെയ്യണമെന്നു ഇതിൻെറ മൂലവും ഭാഷാന്തരവുംകൂടി വായിക്കുന്നവർക്കു തോന്നാതിരിക്കയില്ല. തർജ്ജമയ്ക്കു അത്രമാത്രം ഒരു തന്മയത്വം സർവ്വത്ര കാണുന്നുണ്ട്." എന്നീ അഭിപ്രായം കാണിച്ചുകൊണ്ടുള്ള എൻെറ ഒരവതാരികയോടുകൂടിയാണ് ഞാൻ ഈ വ്യായോഗം പ്രസിദ്ധം ചെയ്തത്.

മഹാകവി വള്ളത്തോളിൻെറ സാഹിത്യജീവിതം എന്ന പുസ്തകത്തിൻെറ ഒരവതാരികയാണ് ഞാനിപ്പോൾ എഴുതുന്നതെന്ന് ഓർമ്മിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് ഇത്രയുമെഴുതിയത്. ഇതുവരെ ഇവിടെ പ്രസ്താവിച്ചതത്രയും ആ മഹാകവിയുടെ സാഹിത്യജീവിതത്തിൽ പെട്ടവതന്നെയാണല്ലോ. ഇനി ഈ കൂട്ടത്തിൽതന്നെ ഒരു സംഗതികൂടി പറഞ്ഞിട്ടേ പുസ്തകത്തിലേയ്ക്കു പ്രവേശിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയുമുള്ളു.

മഹാകവിയുടെ ജീവിതചരിത്രം ഇതാദ്യത്തേതല്ല. വള്ളത്തോളിൻെറ ഒരു സഹചരനും പ്രസിദ്ധ കവിയുമായ നാലപ്പാട്ടു നാരായണമേനോനവർകൾ സുമാർ 40 കൊല്ലം മുമ്പ് ഒരു ചരിത്രമെഴുതീട്ടുണ്ട്. എൻെറ ഒരവതാരികയോടും മഹാകവിയുടെ ഒരു ച്ഛായാപടത്തോടുംകൂടി ഞാൻതന്നെയാണ് ഇവിടെനിന്ന് അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തീട്ടുള്ളത്. അതിൽ ഞാൻ പ്രസ്താവിച്ച ഒരു പ്രധാനസംഗതി ഇതാണ്.

"ഭാഷാകവികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഇപ്പോൾ എൻെറ സ്നേഹിതൻ കയറിനില്ക്കുന്നത് സാധാരണ കവികൾക്കാർക്കും സ്മരിക്കുവാൻ

പാടില്ലാത്തവിധം അത്ര ഉയർന്നോരു നിലയിലാണെന്നു സഹൃദയന്മാരൊക്കെ സമ്മതിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. കവിതയുടെ ഓരോ പടവും ഇദ്ദേഹം കയറിക്കടന്ന് മഹാകവിത്വത്തിലെത്തിച്ചേർന്നത് ഏതു വിധത്തിലാണെന്നും, വാസനാകവികൾക്കുപോലും ഈ നിലയിലെത്തുന്നതിന്ന് എത്രമാത്രം ക്ഷമയും, ശക്തിയും, അഭ്യാസവും വേണ്ടിവരുന്നതാണെന്നും ഈ ജീവചരിത്രത്തിൽനിന്നു നമുക്കു മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിയും''. ഇത്രയുമാണ് മഹാകവിയുടെ ആ ജീവചരിത്രത്തെപ്പററി അന്ന് എനിക്കു പറയുവാനുണ്ടായിരുന്നത്. അതുതന്നെയാണ് ഈ ''സാഹിത്യജീവിത''വും സ്പഷ്ടമാക്കുന്നത്.

ഈ സുദീർഘമായ പ്രസ്താവനകൊണ്ടുതന്നെ പ്രസ്തുത പുസ്തകത്തിന്ന് അവതാരിക എഴുതുവാനുള്ള ഒന്നാമത്തെ അധികാരവും അവകാശവും എനിക്കാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചതിൽ മാന്യവായനക്കാർ തെററുപറയുകയില്ലെന്നാണ് എൻെറ വിശ്വാസം.

ശ്രീ. കിട്ടുണ്ണിനായർ എഴുതീട്ടുള്ള ഈ പുസ്തകം സശ്രദ്ധം വായിച്ചുനോക്കിയതിൽ വള്ളത്തോൾ മഹാകവിയുടെ സാഹിത്യജീവിതത്തിൽ പറയത്തക്ക പ്രധാന സംഗതികളൊന്നും വിട്ടുപോയിട്ടില്ലെന്നുതന്നെയാണ് എനിക്കു തോന്നീട്ടുള്ളത്. എന്നല്ല, സമഗ്രമായ ഒരു ജീവചരിത്രം ഇനി ഒരാൾ എഴുതുവാനുദ്ദേശിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതിന്നുവേണ്ട കരുക്കളെല്ലാം ഇതിലോരോ ഭാഗത്തായി സംഭരിച്ചിട്ടുണ്ട്. വിദ്യാഭ്യാസം, കവിതാപരിശീലനം മുതലായതുകൊണ്ടാണല്ലോ ഇതാരംഭിച്ചിട്ടുള്ളതുതന്നെ. കലാകൌതുകവും സാംസ്കാരികനയവും എന്ന ഭാഗംകൊണ്ട് വള്ളത്തോളിൻെറ പേരിന്നും പെരുമയ്ക്കും കാരണഭൂതമായ കലാകുശലതയുടെ കാര്യവും ആളുകൾക്കിതിൽനിന്നും മനസ്സിലാക്കാം.

മഹാകവിയുടെ മനോഗുണങ്ങളെപ്പററി പറയുന്ന ഘട്ടത്തിൽ താൻ കവിതാവിഷയത്തിൽ പരിപൂർണ്ണനായി എന്ന ഒരു ഭാവനയേ അദ്ദേഹത്തിന്നില്ലെന്നുള്ളതിന്നു കാണിച്ച സംഗതികൾ ഇന്നത്തെ പല കവികളും സാഹിത്യകാരന്മാരും പ്രത്യേകം പഠിച്ചിരു

ക്കേണ്ടതാണ്. സുമാർ നാലു വ്യാഴവട്ടത്തിന്നുമുമ്പ് താനെഴുതി അച്ചടിപ്പിച്ച വാൽമീകിരാമായണം എന്ന കൃതി പിന്നീട് വീണ്ടും വീണ്ടും പരിശോധിച്ച് മൂലത്തോട് ഏററവും അടുപ്പിച്ചു ഭംഗിയാക്കുവാൻ തക്കവണ്ണം മാററം വരുത്തിക്കൊണ്ടാണിരിക്കുന്നതെന്നു് ഉദാഹരണസഹിതം കാണിച്ചത് അത്യന്തം ഉചിതമായിരിക്കുന്നു. ഒരിക്കലൊന്നെഴുതിവിട്ടാൽ അതു വീണ്ടും തിരുത്തി നന്നാക്കുവാൻ ഉള്ള ക്ഷമ നമ്മുടെ കവികളിൽ മിക്കപേർക്കും കാണുകയില്ല. മാത്രമല്ല, താനാദ്യം എഴുതിയതുതന്നെ തികച്ചും നന്നായിട്ടുണ്ടെന്നു് അവർ സാമാന്യേന വിചാരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിന്നുപുറമെ നമ്മുടെ പൂർവ്വകവികളെ പുച്ഛിക്കുന്ന സമ്പ്രദായവും ആധുനികസാഹിത്യകാരന്മാരിൽ സാധാരണ കാണുമാറുണ്ട്. ശ്രീഹർഷൻ മാഘൻ മുതലായ മഹാകവികളെ ഈ കൂട്ടർ പുച്ഛിക്കുന്നതിന്നു് ഒരർത്ഥവുമില്ല. ഓരോ കവിയേയും വിമർശിക്കുന്നത് അവരുടെ കാലദേശാവസ്ഥകളും പരിതഃസ്ഥിതിയും പ്രത്യേകിച്ച് അവരുടെ ഉദ്ദേശ്യവും ആലോചിച്ചിട്ടുവേണ്ടതാണ്. പാശ്ചാത്യസിദ്ധാന്തങ്ങൾ മാനദണ്ഡമാക്കി ഇന്നത്തെ തോതുവെച്ചല്ല പ്രാചീനമഹാകവികളുടെ കൃതികളെ വിമർശിക്കേണ്ടത്. അതുപോലെതന്നെ വെണ്മണി നമ്പൂതിരിപ്പാടന്മാർ കുഞ്ചിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ മുതലായ നമ്മുടെ പൂർവ്വകവികളുടെ കഥയും. കേരളവ്യാസന്റെ മഹത്വം ലേശവും മനസ്സിലാക്കാത്ത ഒരു സാഹസികൻ ആ മഹാഗുരുവിനെ കഥയില്ലാതെ പുച്ഛസ്വരത്തിൽ ആക്ഷേപിച്ചത് സഹിച്ചിരിക്കാൻ സാധിക്കാതെ വള്ളത്തോൾ ചെയ്ത പ്രവൃത്തി വളരെ ഉചിതമായിട്ടുണ്ടെന്നു പറയാതെ കഴിയില്ല. അതും അതിലധികവും പറയുവാനും പ്രവർത്തിക്കുവാനും മടിയില്ലാത്ത ആവക അഹംഭാവികളുടെ അജ്ഞതാവിലസിതത്തിന്നു് ഇതേ പരിഹാരമുള്ളു.

ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ ഒടുവിൽ കലാമണ്ഡലസ്ഥാപനത്തെപ്പററി ചരിത്രപരമായി ചർച്ചചെയ്തത് ഏററവും ഭംഗിയായി. വള്ളത്തോൾ ചെയ്ത പ്രവൃത്തികൾക്കു മകുടംവെച്ചിരിക്കുകയാണത്.

ഇതുനിമിത്തം മഹാകവിയ്ക്കു പേരും പെരുമയും വൎദ്ധിച്ചതല്ല കാൎയ്യം. നവീനപണ്ഡിതന്മാരിൽതന്നെ പലരും 'ഊമക്കളി' എന്നു പറഞ്ഞു പരിഹസിച്ചിരുന്നതും, സുമാർ രണ്ടു വ്യാഴവട്ടത്തിന്നുമുമ്പ് ദീൎഘനിദ്രപ്പെട്ടിരുന്നതുമായ കഥകളിയെ, അതായതു നമ്മുടെ മികച്ച ഒരു ദേശീയകലയെ, പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ചതു വള്ളത്തോൾ സാധിച്ച ഒരു മഹൽകൃത്യംതന്നെയാണ്. ഇന്നു ലോകത്തിലുള്ള പരിഷ്കൃതരാജ്യങ്ങളിലെല്ലാം കലാമണ്ഡലത്തിന്റെ പ്രശസ്തി പരന്നിട്ടുണ്ട്. വൈദേശികന്മാരെ അത്യന്തം ആകൎഷിച്ചിട്ടുള്ള ഈ ഒരു കലാവിദ്യനിമിത്തം വള്ളത്തോളിന്റെയും കലാമണ്ഡലത്തിന്റെയും ജന്മഭൂമിയായ കേരളംതന്നെ ധന്യധന്യമായിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ഓരോന്നെടുത്തു ചുഴിഞ്ഞുനോക്കുമ്പോൾ ഗ്രന്ഥകൎത്താവിന്റെ പരിശ്രമം പരിപൂൎണ്ണമായി ഫലിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുതന്നെ പറയണം.

ഇത്തരത്തിൽ ഒരു പുസ്തകം എഴുതിത്തീൎക്കുവാൻ ഈ ഗ്രന്ഥകൎത്താവുതന്നെയാണ് സൎവ്വഥായോഗ്യൻ. ഒന്നാമതു വള്ളത്തോളിന്റെ അയൽവക്കത്തു താമസിച്ചും, അധികകാലം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരന്തേവാസിയായിരുന്നും, ആദ്യകാലംമുതല്ക്കേ സകല സംഗതികളും സൂക്ഷ്മമായി ഗ്രഹിക്കുവാൻ ശ്രീ കിട്ടുണ്ണിനായൎക്കു സൌകൎയ്യം കിട്ടീട്ടുണ്ട്. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ജ്യേഷ്ഠനും പ്രശസ്തകവിയുമായ ശ്രീ. കേശവൻനായൎക്കുതന്നെ ഇത്രയും സൌകൎയ്യമുണ്ടായിട്ടുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണ്. വള്ളത്തോൾ സ്വദേശത്തുനിന്നു തീരെ വിട്ടുപിരിയുന്നതുവരെ, അദ്ദേഹത്തെ ഒരു നിഴലെന്നപോലെ അനുവൎത്തിക്കുവാൻ ശ്രീ. കിട്ടുണ്ണിനായൎക്കേ സാധിച്ചിട്ടുള്ളു. സ്വയംസാഗരം (കഥാസരിൽസാഗരം) ചാടിക്കടന്ന മഹാസമൎത്ഥന് അതിസൂക്ഷ്മകാൎയ്യങ്ങളിൽപോലും ദൃഷ്ടിയെത്താതിരിക്കുകയുമില്ലല്ലോ. ഋജ്വമായ ഒരു ഗദ്യരീതി ഇദ്ദേഹത്തിന്നു പണ്ടേ സ്വാധീനമാണ്. വാലും തലയും തിരിച്ചുപിടിച്ചു നോട്ടക്കാരെ വിഷമിപ്പിക്കുന്ന ഒരു വിലക്ഷണശൈലി ഇന്നു ഒരു പരിഷ്കാരമായി സ്വീകരിച്ചവരുടെ

കൂട്ടങ്ങളിൽ ഇദ്ദേഹം ചേരുകയില്ല. പദ്യത്തിലെന്നപോലെ ഗദ്യത്തിലും അകൃത്രിമതയാണ് ഇദ്ദേഹത്തിന്നുള്ള ഒരു വിശിഷ്ടഗുണം.

നമ്മുടെ ഭാഷയിൽ ജീവചരിത്രങ്ങളുടെ ദൌർല്ലഭ്യം ഇന്നും പരിഹരിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. ഓരോ തരത്തിൽ മഹത്ത്വം സമ്പാദിച്ചവരുടെ അനുകരണീയങ്ങളായ ഗുണങ്ങളും അഭിനന്ദനീയങ്ങളായിട്ടുള്ള പ്രവൃത്തികളും മറ്റുള്ളവർക്കു പഠിക്കുവാൻ ചരിത്രപുസ്തകങ്ങൾ ധാരാളം ഉണ്ടാകണം. ഇന്നു നമ്മുടെയിടയിലുള്ള വളരെ സാഹിത്യകാരന്മാർക്കു മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം ചെയ്യുവാൻ സമർത്ഥനായിട്ടുള്ള ഇദ്ദേഹത്തൊളിലേക്കാൾ മേലെ ഒരാളില്ലെന്നു തീർച്ചയല്ലേ? ആ മഹതിക്ക് അതിനാവശ്യമുണ്ടെന്ന കഴിവുകളെല്ലാം സമ്പാദിച്ചു തന്നിട്ടുള്ള പ്രസ്തുത ജീവിതചരിത്രം, ഏറ്റവും ഉപകാരപ്രദമായ ഒരു പ്രസിദ്ധീകരണമായിട്ടുണ്ടെന്നു നിസ്സംശയം പറയാവുന്നതാണ്.

കൃഷ്ണവിലാസം,
കോട്ടക്കൽ
5—3—1953.

പി. വി. കൃഷ്ണവാരിയർ

രണ്ടുവാക്ക്

ഒരിക്കൽ ഒരു മനോരാജ്യത്തിൽ എൻെറ ഗുരുവര്യനായ മഹാകവിയേയും അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജീവിതകഥയേയും അനുസ്മരിപ്പാനിടയായി. "ആരെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഒരു ചരിത്രം എഴുതുന്നതു് അത്യാവശ്യമാണ്." എന്ന തോന്നലോടുകൂടിയാണു ആ അനുസ്മരണം അവസാനിച്ചതു്. അങ്ങിനെയിരിക്കുമ്പോഴാണ് മഹാകവിയുടെ ഒരു ജീവചരിത്രമെഴുതുവാൻ ചില സ്നേഹിതന്മാർ എന്നെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു്. പ്രകൃത്യാ ഞാനൊരു മടിയനാണെങ്കിലും, കുറേക്കാലമായി സാഹിത്യപ്രവത്തനവും ഞാനുമായി വലിയ ബന്ധമൊന്നുമില്ലെങ്കിലും, ആ ഗുരുപാദരുടെ ചരിത്രം തേഞ്ഞുമാഞ്ഞുപോകരുതല്ലോ എന്നു കരുതി എൻെറ ഓർമ്മയിലുള്ളതും, കുറച്ചൊക്കെ അന്വേഷണവും, തിരച്ചിലും കഴിച്ചു കിട്ടിയതുമായ കാര്യങ്ങളൊക്കെ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചു് ഇങ്ങിനെ ഒന്നെഴുതിത്തീർക്കുകയും ചെയ്തു.

ഈ പുസ്തകത്തിനു വലുപ്പം മതിയായില്ലെന്നു ഒരു പക്ഷമുണ്ട്. ചരിത്രനായകനെ മററു കവികളുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തി നിരൂപണം ചെയ്യുക, അദ്ദേഹത്തിൻെറ കൃതികളെ ഒന്നൊന്നായെടുത്തു ചർച്ചചെയ്യുക, മുതലായ ചില പണികൾ എടുത്താൽ പുസ്തകത്തിനു കനംകൂടി കട്ടികൂട്ടാമെന്നു ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു. പക്ഷേ അനസ്യൂതമായ പ്രവത്തനത്തിലൂടെ സാഹിത്യനിർമ്മാണത്തിൽ ഒരു വൈദഗ്ദ്ധ്യം നേടാനവസരം കൈവന്നിട്ടില്ലാത്ത ഞാൻ, വാർദ്ധക്യസഹജമായി ശരീരത്തിനും, മനസ്സിനും ക്ഷീണം തട്ടിയ ഈക്കാലത്ത് അത്തരം കനത്ത പണികൾക്കു പുറപ്പെടുന്നതായാൽ അതൊരു കോമാളിത്തമായി കലാശിച്ചെങ്കിലോ എന്നു ശങ്കിച്ചു് അതിൽനിന്നു പിൻവാങ്ങിയതാണ്.

മഹാകവിയുടെ പൂർണ്ണമായ ഒരു ജീവചരിത്രമാണിതെന്നു ഞാനഭിമാനിക്കുന്നില്ല. ഇപ്പോൾ ആരെഴുതിയാലും അങ്ങിനെ അഭിമാനിയ്ക്കുവാനൊട്ടവകാശവുമില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചരിത്രം അവസാനിച്ചിട്ടില്ലല്ലോ. ഈ കാഴ്ചപ്പാടിൽ നിന്നുകൊണ്ടാണ് ഞാനീ പുസ്തകത്തിനു "വള്ളത്തോളിന്റെ സാഹിത്യജീവിതം" എന്നു നാമകരണം ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചരിത്രം അവസാനിച്ചതിനുശേഷം (അടുത്തകാലത്തൊന്നും അതു സംഭവിക്കാതിരിക്കട്ടെ!) ഒന്നാംകിട സാഹിത്യകാരന്മാരിലാരെങ്കിലുംതന്നെ സവിസ്തരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു ജീവചരിത്രം എഴുതാനൊരുങ്ങുമെന്നാണ് എന്റെ വിശ്വാസം. അന്നു എന്റെ ഈ ചെറുപുസ്തകം വല്ല വിധത്തിലും ഉപയോഗപ്പെടുമെങ്കിൽ എന്റെ ഈ പ്രയത്നം ചരിതാർത്ഥമാണ്.

മഹാകവിയുടെ സ്നേഹപരിചയങ്ങളിലുൾച്ചേരുവാനും അത്യധികം അടുത്തു പെരുമാറുവാനും ഭാഗ്യം സിദ്ധിച്ച എഴുത്തുകാരിപ്പോഴുള്ളവർ വളരെ കുറച്ചുപേർ മാത്രമേ ഉള്ളൂ. അങ്ങിനെയുള്ളവരുടെ കാലശേഷമാണ് ഒരാൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചരിത്രമെഴുതാൻ തുടങ്ങുന്നതെങ്കിൽ എത്ര അന്വേഷണം നടത്തിയാലും, അയാൾക്കറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതായ ചില ചരിത്രാംശങ്ങൾ കിട്ടാതെ പോയേയ്ക്കും. ആവുന്നതും അതു കൂടാതെ കഴിയ്ക്കുക എന്നുള്ളതാണ് ഈ പുസ്തകനിർമ്മാണംകൊണ്ടു ഞാനുദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളത്.

സ്വന്തം വാർദ്ധക്യത്തേയും അനാരോഗ്യത്തേയും വകവെയ്ക്കാതെ എന്റെ അഭ്യർത്ഥനയെ സസ്നേഹം അംഗീകരിച്ചു് ഇത്രയും സുദീർഘമായ ഒരവതാരികകൊണ്ടു് ഈ ചെറുപുസ്തകത്തെ അലങ്കരിച്ച ശ്രീമാൻ പി. വി. കൃഷ്ണവാരിയരോട് എനിയ്ക്കുള്ള അകൈതവമായ നന്ദിയെ ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളുന്നു.

ഇതിന്റെ അച്ചടിയിൽ സ്വന്തമെന്നോണം മനസ്സിരുത്തി പ്രവർത്തിച്ച വള്ളത്തോൾ പ്രസ്സുടമാവകാശികളോടും ഞാൻ എത്രയും കൃതജ്ഞനാണ്.

ചെന്നര,
20—2—'53.

ഗ്രന്ഥകർത്താ

മഹാകവി വള്ളത്തോളിന്റെ

സാഹിത്യജീവിതം

മഹാകവിയുടെ ഒരു ജീവചരിത്രമെഴുതുക എന്നത് അത്ര എളുപ്പമുള്ള പണിയൊന്നുമല്ല. അത്രമാത്രം സംഭവബഹുലമായ ഒരു ജീവിതമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റേത്. ഇതെനിക്കു തികച്ചും അറിയാം. എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതദശയുടെ ആദ്യഭാഗം, അതായത്, 'കേരളകല്പദ്രുമം' പ്രസ്സിന്റെ മാനേജരായി തൃശ്ശിവപേരൂർക്ക് പോകുന്നതുവരെയുള്ള കാലം, അദ്ദേഹത്തിന്റെ 'ദൈനംദിനപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ എനിക്കു പങ്കുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ഞാനാണ് ഇതെഴുതുവാൻ ഏററവും പററിയ ആൾ എന്നു ചിലർക്കുള്ള അഭിപ്രായത്തെ ആദരിച്ച് ഈ സാഹസത്തിനു് ഒരുമ്പെടുന്നുവെന്നേ ഉള്ളൂ. ശരിയ്ക്കുള്ള വിവരങ്ങൾ കിട്ടുവാനാണ് ഉള്ളതിലേറെ വിഷമം. അദ്ദേഹം ആദ്യകാലത്ത് എഴുതിവന്നിരുന്ന ഡയറിയും ഇപ്പോൾ നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. 1089-ൽ ശ്രീമാൻ നാലപ്പാട്ടു നാരായണമേനോൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു ചരിത്രം എഴുതി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. അപൂർണ്ണമെങ്കിലും ആ ചെറുപുസ്തകവും, എന്റെ ഓർമ്മയെ വിശ്വസിക്കാമെങ്കിൽ അതും, മാത്രമാണ് ഈ ചരിത്രമെഴുത്തിനുള്ള രേഖയായി എന്റെ കൈവശമുള്ളത്. ഇങ്ങി

ന്നെ, ഇതൊരു ബുദ്ധിമുട്ടുപിടിച്ച പണിയാണെങ്കിലും കാലാന്തരത്തിൽ എന്നെപ്പോലെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചരിത്രമറിയാവുന്നവർ ഇല്ലെന്നുവന്നാലോ, എന്ന ഭയവും എന്നെ ഈ കൃത്യത്തിൽ പ്രേരിപ്പിയ്ക്കുന്നുണ്ട്. മഹാച്ചരിത്രം തീരെ മാഞ്ഞുപോകാതെ നോക്കേണ്ടതു് ആരുടേയും കർത്തവ്യമാണല്ലോ.

ഒന്നാമതായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിത്വത്തെക്കുറിച്ച്, കവിതയെക്കുറിച്ചല്ല, എനിയ്ക്കുള്ള അഭിപ്രായം പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. എവിടെ അസാധാരണത്വം കാണുന്നുവോ, അവിടെ ഈശ്വരന്റെ ഒരു പ്രത്യേകശക്തി പ്രവർത്തിയ്ക്കുന്നുണ്ടെന്നാണ് എന്റെ വിശ്വാസം. ഈ വിശ്വാസംവെച്ചുകൊണ്ടു പറയുന്നതായാൽ കേരളത്തിന്റെ മഹാകവിപദത്തിലേയ്ക്ക് ഈശ്വരൻ പ്രത്യേകം സൃഷ്ടിച്ച ഒരു വ്യക്തിയാണ് അദ്ദേഹം. ഞാനിതു പറയുമ്പോൾ, "അതാ, അവിടേയ്ക്കും ഈശ്വരനെ പിടിച്ചുവലിച്ചുകൊണ്ടുവരുന്നു" എന്നു പുത്തൻകൂറുകാർ ആക്ഷേപിച്ചേയ്ക്കും. എന്നാൽ, അവരെ പ്രസാദിപ്പിയ്ക്കാൻവേണ്ടി, തികച്ചും മുജ്ജന്മവാസനയോടുകൂടി ജനിച്ച ഒരു കവിയാണദ്ദേഹമെന്നു മറ്റൊരുപ്രകാരത്തിൽ പറയാം. പൂർവ്വജന്മത്തേയും പുനർജ്ജന്മത്തേയും കുറിച്ച് വിശ്വാസമില്ലാത്തവർക്ക് അപ്പോഴും ആക്ഷേപത്തിന്ന് അവകാശമുണ്ട്. ഏതായാലും, അങ്ങിനെയൊന്നു പറഞ്ഞുവെയ്ക്കാതെ എനിയ്ക്ക് മുന്നോട്ടു പോകാൻ നിർവ്വാഹമില്ല. അതിന്നുള്ള കാരണം കുറച്ചൊന്നു വിവരിയ്ക്കാം.

അദ്ദേഹം പത്തുപതിനൊന്നു വയസ്സുപ്രായത്തിൽ, അതായത്, സമപ്രായക്കാരായ കുട്ടികളൊന്നിച്ചു വികൃതികാണിച്ചു നടക്കുന്ന കാലത്തു ശ്ലോകങ്ങളുണ്ടാക്കാൻ തുടങ്ങിയിരിയ്ക്കുന്നു. ഇതിന്നുള്ള പ്രേരണ എവിടുന്നുണ്ടായി? കുട്ടികൾക്ക് അനുകരണശീലം എന്നൊന്നുണ്ട്. അതിൽനിന്നായിരിയ്ക്കുമോ ഈ പ്രേരണ? അല്ല. വീട്ടിൽ കവിതയെഴുതുന്നവരായി ആരുമുണ്ടായിരുന്നില്ല; പ

രിസരപ്രദേശങ്ങളിലുമില്ല. വെട്ടത്തുനാട്ടിലാകെ നോക്കിയാൽ അക്കാലത്തു കവികളായി വിദ്വാൻ കരുത്തപാറെ വാസുദേവൻ നമ്പൂതിരി, വെള്ളാനശ്ശേരി വാസുണ്ണിമൂസ്സത്, എന്നിങ്ങിനെ രണ്ടാളേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. അവർ മൂന്നും നാലും നാഴിക ദൂരത്താണു താമസം. ഈ കുട്ടിപ്രായത്തിൽ അവരുമായിടപെടാനോ, സംസാരിപ്പാനോ, സന്ദർഭമോ, സൌകര്യമോ ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ഇതെല്ലാംകൂടി ആലോചിച്ചുനോക്കുമ്പോഴാണ് ഞാൻ മുകളിൽ പറഞ്ഞ ഈശ്വരേച്ഛ വെളിവാകുന്നത്. ഒററശ്ലോകങ്ങളും നിർമ്മിച്ച് ഒരു പരിചയം ലഭിച്ചശേഷമാണ് "കിരാതശതകം" എന്ന ഒരു മണിപ്രവാളം ഉണ്ടാക്കിയത്. അതു പന്ത്രണ്ടാമത്തെ വയസ്സിലാണ്. അക്കാലത്തു വട്ടക്കണ്ടി ഗോവിന്ദമേനോൻ എന്ന ഒരു മാന്യൻ 'എസ്റ്റേററ് ഇൻസ്പെക്ടർ' ഉദ്യോഗം വഹിച്ച് ഇവിടെ അടുത്തു താമസിച്ചിരുന്നു. ഈ കുട്ടിയുടെ കാവ്യരചനയിലുണ്ടായ കൌതുകം നിമിത്തം അദ്ദേഹമാണ് സ്വന്തം ചിലവിന്മേൽ അതച്ചടിപ്പിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയത്. അതിലെ ആദ്യത്തെ ശ്ലോകം എനിക്കോർമ്മയുള്ളത് ഇവിടെ പകർത്താം:

"പൊട്ടാക്കിപ്പ്ഫാലേ വട്ടത്തിരുമിഴി, ജടയെ–
ക്കാറൊളിച്ചുരുൾക്കുഴൽ–
കെട്ടാക്കി, ക്കേതകിപ്പൂവതിനുടെ വടിവാ–
ക്കിപ്പുരം ചന്ദ്രഖണ്ഡം.
മട്ടൊക്കെത്തന്നെ മാറിപ്പൃഥയുടെ സുതനായ്–
കാട്ടിലൂടപ്പുക്ക ശൈവര–
ക്കൂട്ടക്കാൽ ജന്യമിട്ടാമഹിതകപട കാ–
ട്ടാളനെക്കൈതൊഴുന്നേൻ.'

ഏറെത്താമസിയാതെ "വ്യാസാവതാരം" എന്നൊരു മണിപ്രവാളവും അദ്ദേഹം എഴുതിത്തീർത്തു. അതും അക്കാലത്തുതന്നെ അച്ചടിച്ചിട്ടുണ്ട്: അതിലെ മംഗളശ്ലോകമാണ് താഴെ എഴുതുന്നത്:

"പുരാ ജഗത്തിന്റെ തമസ്സശേഷം
നിരാകരിപ്പാൻ പൃഥിവീതലത്തിൽ
പരാശരൻതൻ സുതനായ് ജനിച്ച
മുരാരിതൻ ധൂശ്ധപദം തൊഴുന്നേൻ."

മേൽ കാണിച്ച ശ്ലോകങ്ങൾ ഒരു കുട്ടിയുണ്ടാക്കിയതാണെന്നു ധരിക്കണമെങ്കിൽ വായനക്കാർക്ക് അതു പറഞ്ഞുകൊടുക്കുകതന്നെ വേണ്ടിവരുമെന്ന് സ്പഷ്ടമാണല്ലോ.

ഇങ്ങിനെയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാഹിത്യജീവിതത്തിന്റെ തുടക്കം.

1069-ലാണെന്നു തോന്നുന്നു, പ്രസിദ്ധ ഭാഷാപോഷകനായ് കണ്ടത്തിൽ വറുഗീസുമാപ്പിള അവർകൾ സ്ഥാപിച്ച 'ഭാഷാപോഷിണി' സഭയുടെ ഒരു വമ്പിച്ച സമ്മേളനം കോഴിക്കോട്ട് ടൌൺഹാളിൽ നടന്നതിൽ നമ്മുടെ വള്ളത്തോൾ കുട്ടിയും സംബന്ധിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ 'സഭാരങ്ങേറ്റം' ഇതാണെന്നു പറയാം. അന്നത്തെ കവിതാപരീക്ഷയിൽ സമ്മാനം ലഭിച്ചതിലും, സഭയിൽ ചൊല്ലിയ ഒരു മംഗളശ്ലോകത്തിന്റെ മാധുര്യത്തിലും സദസ്യർ അത്യന്തം അത്ഭുതപ്പെട്ടു. "മീനാക്ഷി" എന്ന നോവലിന്റെ പ്രണേതാവായ ശ്രീ. ചാത്തുനായരാകട്ടെ, ഈ പതിനഞ്ചുവയസ്സുകാരനെ വാരിയെടുത്തു മാറത്തണച്ചു, മൂർദ്ധാവിൽ മുകരുകക്കൂടിച്ചെയ്തു.

നമ്മുടെ ചരിത്രപുരുഷൻ 1054 തുലാമാസം 1-ാനു-യാണ് ഭൂജാതനായത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ തറവാടിന്റെ സ്ഥിതിയെക്കുറിച്ച് ഇവിടെ അല്പം പറയേണ്ടതുണ്ട്. മലബാറിൽ പൊന്നാനി താലൂക്കിൽപ്പെട്ട പൊന്നാനിയുടേയും തിരൂരിന്റേയും മദ്ധ്യത്തിലുള്ള മംഗലംശത്തിലാണ് വള്ളത്തോൾതറവാട്. ഒടുവിൽ നാടുവാണ വെട്ടത്തുരാജാവിന്റെ മന്ത്രിസ്ഥാനം വഹിച്ച കോന്തുമേനോൻ കാര്യക്കാരെക്കൊണ്ടു മുമ്പുതന്നെ അതു പേരും പെരുമയും

മഹാകവി ജനിച്ച ഗൃഹം.

നേടിയിരിക്കുന്നു. സമ്പത്തും സന്തതിയും ഒരുപോലെ നിറഞ്ഞ തറവാടാണത്. അതിലെ അംഗങ്ങൾ വളരെക്കാലം മുമ്പുതന്നെ ഒരേ കാരണവന്റെ കീഴിൽ മംഗലം, ചേന്നര എന്നീ രണ്ടുതൊട്ടംശങ്ങളിലുള്ള നാലു ഗൃഹങ്ങളിലായിട്ടാണു താമസം. (ഇപ്പോൾ ഭാഗിച്ചുപിരിഞ്ഞു വീടുകൾ വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്) അതിൽവെച്ച് ചേന്നരംശത്തിലുള്ള "കൊണ്ടയൂർ" എന്ന വീട്ടിലാണ് പ്രസ്തുത പുരുഷന്റെ ജനനം. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ അമ്മയുടെ പേർ പാർവ്വതി എന്നാണ്. ഈശ്വരവിശ്വാസം, സൌശീല്യം മുതലായ ഗുണങ്ങളെക്കൊണ്ട് ഒരു മാതൃകാസ്ത്രീയായിരുന്നു അവർ. പണ്ടത്തെ പ്രഭുകുടുംബങ്ങളിൽ പഴയ സമ്പ്രദായപ്രകാരം മതിപ്പുള്ള സാമാന്യ വിദ്യാഭ്യാസവും അവർക്കു സിദ്ധിച്ചിരുന്നു. ഇവർക്കു പത്തുപതിനൊന്നു പ്രസവമുണ്ടായെങ്കിലും, മുജ്ജന്മകർമ്മദോഷഫലമായിരിക്കാം, ഇദ്ദേഹവും, ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഓരോ ജ്യേഷ്ഠനും, ജ്യേഷ്ഠത്തിയുമടക്കം മൂന്നു സന്താനങ്ങളെ കണ്ടു മരിപ്പാനേ യോഗമുണ്ടായുള്ളു. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ അച്ഛൻ കൊച്ചിശ്ശീമയിൽ കടങ്ങോട്ടു മല്ലിശ്ശേരി ദാമോദരൻ ഇളയതാണ്. ഇട്ടിക്കിലുള്ള നായന്മാരുടെ പൌരോഹിത്യം വഹിച്ച് വളരെക്കാലമായി ഭാര്യാഗൃഹത്തിൽ തന്നെയായിരുന്നു താമസം. വലിയ പഠിപ്പൊന്നുമില്ലെങ്കിലും എല്ലാ വിഷയത്തിലും ഒരു സാമാന്യജ്ഞാനം ലോകപരിചയംകൊണ്ടദ്ദേഹം സമ്പാദിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബുദ്ധിയും മനസ്സും വിശാലവും, സ്ഫടികംപോലെ നിർമ്മലവുമായിരുന്നു. അതിനുള്ളിൽ നിറഞ്ഞുവഴിയുന്ന സൌരഭ്യം അദ്ദേഹവുമായി കുറച്ചുനേരം സംസാരിപ്പാനിട വന്നിട്ടുള്ളവരൊക്കെ ആസ്വദിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കും. ചേകഥ പറയുന്നതിലുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാടവം അന്യാദൃശ്യമായിരുന്നു. 'കഥാസരിൽസാഗരത്തിലും മറ്റുമുള്ള നീണ്ടനീണ്ട പല കഥകളും അദ്ദേഹത്തിനറിയാം. ഫലിതമയമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കഥാപ്രസംഗം കേട്ടു പലപ്പോഴും ഞങ്ങൾ രാത്രി ഉറക്കമൊഴിച്ചുപോയിട്ടുണ്ട്. 'കഥകളി'യിൽ അദ്ദേഹത്തിന് അങ്ങേ അറ്റത്തെ അറിവും ആഭിമുഖ്യവുമു

ണ്ടായിരുന്നു. ഒരു ദിവസം അദ്ദേഹം ഒരു കഥകളിവിദ്വാനോട് ഇങ്ങിനെ പറയുകയുണ്ടായി: "പ്രാപഞ്ചികനായ ഒരു മനുഷ്യൻ പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങളെ തൃപ്തിപ്പെടുത്താനാണ് അദ്ധ്വാനിക്കുന്നതും പണം ചിലവുചെയ്യുന്നതുമൊക്കെ. ഒരു ചിലവും അദ്ധ്വാനവും കൂടാതെ രണ്ടിന്ദ്രിയങ്ങളെ ഒപ്പം തൃപ്തിപ്പെടുത്താൻ സാധിക്കുക എന്നത് ഒരു വലിയ കാര്യമല്ലേ? അതാ, അവിടെ കഥകളിയുണ്ട്. അവിടെ പെന്തിരിക്കുകയേ വേണ്ടു. കണ്ണും ചെവിയും ആസ്വദിക്കുകയായി. നിങ്ങളോ ഉള്ള പണം മുഴുവൻ ചെലവുചെയ്തു രസനേന്ദ്രിയത്തെ മാത്രം തൃപ്തിപ്പെടുത്താൻ നോക്കുന്നത് ഒരുതരം വങ്കത്തമല്ലേ?" (ഈ കഥകളിവിദ്വാൻ ഒരു വലിയ ഭീമപ്രിയനാണെന്നുകൂടി ഇവിടെ ഓർക്കേണ്ടതുണ്ട്.) ഇങ്ങിനെ പറയാൻ തുടങ്ങിയാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കഥ വളരെയുണ്ട്; പക്ഷെ, അപ്രകൃതമാകുമല്ലോ എന്നുവെച്ചു നിർത്തുന്നു.

വിദ്യാഭ്യാസവും, കവിതാപരിശീലനവും, ശിഷ്യസമ്പാദനവും.

നമ്മുടെ കവിശ്രേഷ്ഠൻ മാതാപിതാക്കന്മാരുടെയും മറ്റും ലാളനാദരങ്ങളോടെ വളരെ ബാലാരിഷ്ടതകളൊന്നും കൂടാതെതന്നെ വളർന്നു. അഞ്ചാംവയസ്സിൽ എഴുത്തിനു വെച്ചു. അക്കാലത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീട്ടിൽ കുട്ടികളെ പഠിപ്പിക്കുവാൻവേണ്ടി താമസിച്ചിരുന്ന വാരിയംപറമ്പിൽ കുഞ്ഞൻമേനോൻ എന്ന ഒരു മദ്ധ്യവയസ്കനാണ് അദ്ദേഹത്തെ എഴുത്തു പഠിപ്പിച്ചത്. ഒരു നാട്ടെഴുത്തച്ഛനുവേണ്ട അറിവും വകതിരിവുമെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നു. എഴുത്തും, വായനയും, അത്യാവശ്യം കണക്കും, ജ്യോതിഷത്തിന്റെ പ്രാഥമികപാഠമായ നാളംപക്കം കാണലും, സംസ്കൃത

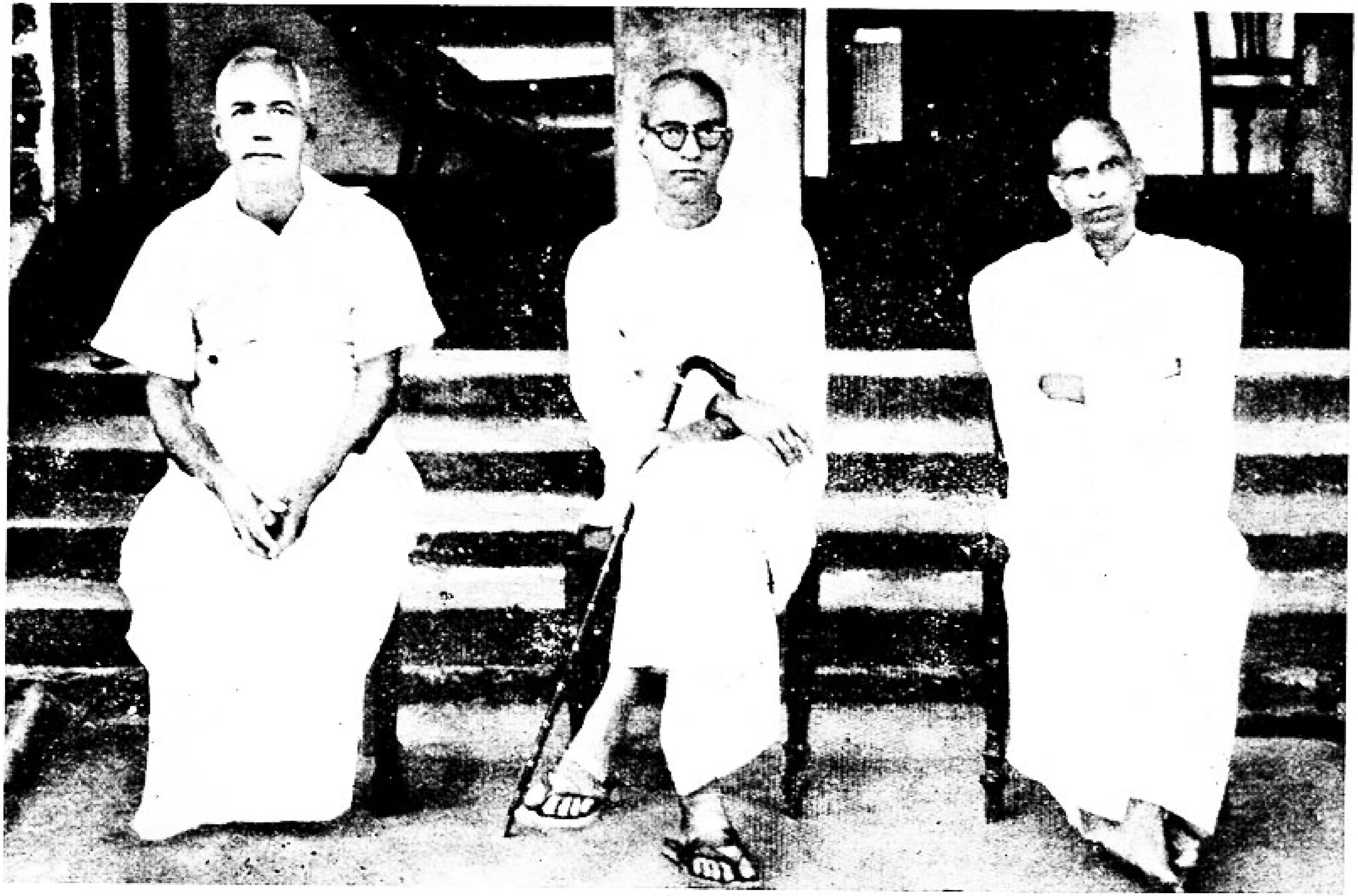

(ഇടത്തുനിന്ന്) കുറ്റിപ്പുറത്ത് കേശവൻനായർ, മഹാകവി കുറ്റിപ്പുറത്ത് കിട്ടുണ്ണിനായർ

ത്തിൻെറ ആദ്യപാഠമായ സിദ്ധരൂപം, ശ്രീരാമോദന്തം, എന്നിവയും എഴുത്തച്ഛനിൽ നിന്നുതന്നെ പഠിച്ചുകഴിഞ്ഞ്, എട്ടാംവയസ്സിൽ അദ്ദേഹം കാവ്യം പഠിപ്പാൻ തുടങ്ങി. കാവ്യപാഠത്തിനുള്ള ഗുരുനാഥൻ സ്വന്തം അമ്മാമനായ രാമുണ്ണിമേനോൻ എന്ന മഹാനായിരുന്നു. ഒരു നല്ല വ്യുൽപ്പന്നനായിരുന്നു അദ്ദേഹം. ജ്യോതിഷവും വൈദ്യവുമറിയാം. വൈദ്യത്തിന്നാണ് പ്രാധാന്യം. അതിനു നല്ല ഫലവും പ്രചാരവും ഉണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇടത്തെ കാലിനു പുഷ്ടിയും ശക്തിയുമില്ലാതിരുന്നതിനാൽ, വാഹനത്തിലല്ലാതെ യാത്രയ്ക്കു നിവൃത്തിയില്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ട് അത്യാവശ്യം മാത്രമേ ചികിത്സയ്ക്കു പുറമെ പോകാറുള്ളൂ. കുളി, ജപം, പുരാണപാരായണം, മുതലായ തൻെറ നിത്യകൃത്യങ്ങൾ കഴിഞ്ഞതിനുശേഷമുള്ള സമയമെല്ലാം രോഗികൾക്കു ചികിത്സ കല്പിച്ചുകൊടുക്കാനും, വിദ്യാർത്ഥികളെ പഠിപ്പിക്കാനുമാണ് അദ്ദേഹം വിനിയോഗിച്ചിരുന്നത്. അദ്ദേഹം നിത്യബ്രഹ്മചാരിയായിരുന്നു. ലൌകികവിഷയങ്ങളിൽ അധികമൊന്നും ഇടപെടാറില്ല. അതിനാൽ, രോഗികളിൽനിന്നോ, വിദ്യാർത്ഥികളിൽനിന്നോ, യാതൊരു പ്രതിഫലവും വാങ്ങിയിരുന്നില്ല. വല്ലവരും ദക്ഷിണയായി വല്ലതും കയ്യിൽ പിടിപ്പിച്ചാൽത്തന്നെ, അതെന്താണെന്നു നോക്കുകപോലും ചെയ്യാതെ, ശിഷ്യരോ, അനന്തിരവന്മാരോ, ആരാണ് അടുത്തുള്ളത്, അവരുടെവശം കൊടുക്കുകയാണു പതിവ്. ഇപ്രകാരം മഹർഷിതുല്യനായ ഒരേ ഒരു ഗുരുവിൽനിന്നാണു നമ്മുടെ ചരിത്രപുരുഷൻ കാവ്യനാടകാലങ്കാരങ്ങൾ പഠിച്ചത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെയായിരിക്കണം, അദ്ദേഹത്തിൻെറ പാണ്ഡിത്യത്തിനു പണ്ടത്തെ ഗുരുകുലവിദ്യാഭ്യാസത്തിൽനിന്നുണ്ടാകാവുന്ന അടിയുറപ്പും ഔൽകൃഷ്ട്യവും സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളത്.

ഏതാണ്ടു പതിനഞ്ചുവയസ്സാവുമ്പോഴേയ്ക്കും അദ്ദേഹം കാവ്യങ്ങൾ വായിച്ച് തനിയേ അർത്ഥം ഗ്രഹിക്കത്തക്കവണ്ണമുള്ള ഒരു വ്യുൽപ്പത്തി സമ്പാദിച്ചു. അതിനുശേഷം ഗുരുനാഥൻെറ നിർദ്ദേ-

ശപ്രകാരം അവിടെ വരുന്ന വിദ്യാർത്ഥികളെ പഠിപ്പിക്കുകയും, 'അഷ്ടാംഗഹൃദയം' ഗുരു മുഖേന പഠിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ആ കാലഘട്ടത്തിൽ ഞങ്ങളും (ഞാൻ ഇവിടെ 'ഞങ്ങൾ' എന്നു പറയുന്നത്, എന്റെ ജ്യേഷ്ഠൻ കേശവൻനായർ, വള്ളത്തോൾ ഗോപാലമേനോൻ എന്നിവരെയുംകൂടി ഉദ്ദേശിച്ചാണ്) അവിടെ പഠിച്ചുതുടങ്ങിയിരുന്നു.

ഇതിനിടയ്ക്കൊക്കെയും അദ്ദേഹം കവിതയെഴുത്തു തുടർന്നുപോന്നിരുന്നു. മലയാളത്തിൽ മാത്രമല്ല, സംസ്കൃതത്തിലും ശ്ലോകങ്ങളുണ്ടാക്കി ശീലിച്ചുപോന്നു. ആദ്യകവിതകൾ അധികവും സംസ്കൃതത്തിലായിരുന്നു. രഘുവംശം പഠിക്കുന്ന കാലത്ത്:

"ശ്രേണീബന്ധാദ്വിതന്വദ്ഭിരസ്തംഭാം തോരണസ്രജം
സാരസൈഃ കളനിർഹ്രാദൈഃ ക്വചിദുന്നമിതാനനൗ"

എന്ന ശ്ലോകത്തെ

"സാരസാനാം മനോജ്ഞാനി ശ്രുത്വാ നാദാനി ദമ്പതീ
സ്വദക്ഷിണാക്ഷിലക്ഷീഭൂത തൈര ചക്രാദുന്നമിതാനനൗ!"

എന്നു പാദപരാവർത്തനംചെയ്തു ശ്ലോകമുണ്ടാക്കി.

"അഭ്യാസരഹിതാഃ പദാനിവേശൈഃ
വാക്യാർത്ഥശ്ശുദ്ധൈരപ്യവിച്ഛേദീവൃത്തം
ശ്ലോകം പരാവൃത്തിപദൈഃ പുരാണം
യഥാർത്ഥബോധിതാർത്ഥം പരിപൂരയേച്ച."

എന്ന കവിതാഭ്യാസപദ്ധതിയെ വിവരിക്കുന്ന ശ്ലോകം പഠിച്ചിരിക്കാനിടയില്ലാത്ത കാലത്ത്, 'നാദാനി' എന്ന നപുംസകപ്രയോഗം അസാധുവാണെന്നറിയത്തക്കവണ്ണമുള്ള വ്യുൽപ്പത്തികൂടി നേടിയിട്ടില്ലാത്തകാലത്ത് ആണ് ഈ സംഭവമുണ്ടായതെന്നോർക്കുമ്പോൾ ആർക്കും ഒരത്ഭുതത്തിന്നവകാശമുണ്ടല്ലോ.

വിദ്യാർത്ഥികളെ പഠിപ്പിക്കുകയും സ്വയം കാവ്യങ്ങൾ വായിക്കുകയും പതിവായി ചെയ്തിരുന്നതുകൊണ്ടും, സ്വതസ്സിദ്ധമായ കവി

ത്ഥം എന്നൊന്നുള്ളതിനാൽ കാവ്യങ്ങളിലെ സാഹിത്യഭാഗം എളുപ്പത്തിൽ ആസ്വദിപ്പാനുള്ള കഴിവുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടു, അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യുൽപ്പത്തി വേഗത്തിൽ വളൎന്നുവന്നു.

ഇതിനിടയ്ക്ക് അദ്ദേഹം, മുൻപറയപ്പെട്ട കുത്തപാറ നമ്പൂതിരിയുടേയും വാസുണ്ണി മൂസ്സതിന്റേയും പരിചയം സമ്പാദിച്ചു. അവരിൽനിന്നു കവിതയ്ക്കുള്ള പ്രോത്സാഹനവും ഉപദേശവും ലഭിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. സ്വന്തം കവിതകൾ അന്നുണ്ടായിരുന്ന 'കേരള സഞ്ചാരി', മുതലായ പത്രങ്ങളിലേയ്ക്കും, 'ഭാഷാപോഷിണി' മുതലായ മാസികകളിലേയ്ക്കും പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനയപ്പാനും തുടങ്ങി. അക്കാലത്ത് മഹാപണ്ഡിതനായ വിദ്വാൻ പുന്നശ്ശേരി നീലകണ്ഠ ശൎമ്മാവൎകൾ പട്ടാമ്പിയിൽനിന്നു 'വിജ്ഞാനചിന്താമണി' എന്നു ഒരു സംസ്കൃതപത്രം പുറപ്പെടുവിച്ചിരുന്നു. സംസ്കൃതകവിതയ്ക്കു ആ മഹാനിൽനിന്നു പ്രോത്സാഹനംതന്നെയുണ്ടാകാറുണ്ട്. അതിന്റെ മിക്ക ലക്കങ്ങളിലേയ്ക്കും നമ്മുടെ മഹാകവി കവിതകളയച്ചിരുന്നു. ഇതിനുപുറമെ അക്കാലത്ത് വിദ്വാൻ മാനവിക്രമ ഏട്ടൻതമ്പുരാനെന്നു പ്രസിദ്ധനായ കോഴിക്കോട്ടു പടിഞ്ഞാറെ കോവിലകത്ത് വലിയ തമ്പുരാൻ 'സഹൃദയസമാഗമം' എന്ന പേരിൽ സംസ്കൃത കവികളുടേയും പണ്ഡിതന്മാരുടേയും ഒരു സമ്മേളനം കൊല്ലംതോറും വിളിച്ചുകൂട്ടിയിരുന്നു. മൂന്നുദിവസം നീണ്ടുനില്ക്കുന്ന ആ സമ്മേളനം മലയാളികളും പരദേശികളുമായി വളരെ അധികം പണ്ഡിതന്മാരും കവികളും സംബന്ധിച്ചിരുന്ന ഒന്നാണ്. ക്ഷണപ്രകാരം നമ്മുടെ ചരിത്രപുരുഷനും പതിവായി അതിൽ പങ്കുകൊള്ളാറുണ്ട്. പല വിഷയങ്ങളിലും കവിതയുണ്ടാക്കലും സംസ്കൃതഭാഷയിൽ തന്നെയുള്ള സംഭാഷണവുമായിരുന്നു അവിടെ പരിപാടി. ആ സമ്മേളനത്തിൽ തമ്പുരാന് "വള്ളത്തോൾ നാരായണൻ" ഒരു പ്രിയപ്പെട്ട കവിയായിരുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഇടവിടാതെയുള്ള പരിശ്രമവും മഹത്തായ ജാഗരൂകതയും നിമിത്തം ഇരുപതുവയസ്സിനുമുമ്പുതന്നെ ഒരു നല്ല കവി എന്ന പേരും കാവ്യകലയിൽ സവ്യസാചിത്വവും

അദ്ദേഹം സമ്പാദിച്ചു. സംസ്കൃതത്തിൽ അദ്ദേഹം വളരെയധികം കവിതകൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും "പാർവ്വതീപാദാദികേശസ്തവം" എന്ന കൃതിയാണു പ്രധാനം. അതിന് എൻ. വി. കൃഷ്ണവാരിയർ എന്ന പണ്ഡിതൻ പ്രൌഢമായൊരു വ്യാഖ്യാനവും എഴുതിച്ചേർത്തിരുന്നു. എന്നാൽ ആ പുസ്തകം അച്ചടിപ്പിയ്ക്കാൻ ഏറെറടുത്ത ശ്രീ. പുന്നശ്ശേരി നമ്പിയുടെ പക്കൽനിന്ന് എവിടെയോ പൊയ്പ്പോയി. ആപാദചൂഡം അതിമധുരങ്ങളായ ഉല്ലേഖങ്ങളെക്കൊണ്ടും രചനാസൌഷ്ഠവംകൊണ്ടും അത്യുത്തമമായൊരു കൃതിയായിരുന്നു അത്. അതിലെ ഒന്നുരണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ ഇവിടെ ഉദ്ധരിയ്ക്കാം:

"കല്യാണം കലയന്തു വഃ കലിശരൽ-
കാന്താളകാന്തസ്ഫുരൽ-
കല്പദ്രുപ്രസവസ്രവന്മധുരധൂളീ-
കഞ്ചുകായമാനാംഘ്രയഃ
കാളാംഭോദകചാഃ കലിന്ദതനയാ-
കല്ലോലലീലോല്ലസൽ-
കാരുണ്യാർദ്രകടാക്ഷവീക്ഷണകലാഃ
കാലാരിപുണ്യോൽക്കരാഃ

"പാരാവൈപതജ്ഞാനന്ധിരപതിമളാംഭോഗലഹരീ-
വിഹാരവ്യാലോലശപ്തസിതമരുദാശപാസിതബുധാ
ഭവാനാസാ ഭാസാ തിലകസുമ സാമ്രാജ്യസരണി-
പ്രതിഷ്ഠാ മഹ്യമിത്ഥം പരിലസതു സംവിന്മയി! സദാ."

മേൽകാണിച്ച ശ്ലോകങ്ങളിൽ ആചാര്യസ്വാമികളുടേയും മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരിപ്പാട്ടിലേയും കൃതികളിലുള്ള ഒഴുക്കും ഓജസ്സും ഒത്തിണങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്ന് ആരെങ്കിലും പറഞ്ഞാൽ അത് അതിശയോക്തിയാകയില്ല.

നമുക്കൊന്നു പിന്നോക്കംതന്നെ പോകുക. ഞങ്ങളെ രണ്ടു മൂന്നു കാവ്യങ്ങൾ പഠിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾതന്നെ അദ്ദേഹം ശ്ലോ-

കങ്ങളുണ്ടാക്കി ശീലിപ്പിയ്ക്കാൻ തുടങ്ങി. ആദ്യമായി അതിനുള്ള വിഷയം നിർദ്ദേശിച്ചുതന്നത്, അറിവിൽപ്പെട്ടേടത്തോളമുള്ള എല്ലാ ക്ഷേത്രങ്ങളിലേയും ദേവന്മാരെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ട് ഓരോ ശ്ലോകമുണ്ടാക്കുക, എന്നാണ്. അതനുസരിച്ച് അദ്ദേഹവും ശ്ലോകങ്ങളുണ്ടാക്കിയിരുന്നു. മാതൃകയ്ക്കുവേണ്ടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു ശ്ലോകവും ചില ഖണ്ഡങ്ങളും ഇവിടെ ചേർക്കാം.

"കലശസുകപോലേ, ദീപം
വിലസുകപോലെ മനസ്സിൽ വിജ്ഞാനം.
വലിയ കപാലിസുതേ, നീ
'വലിയകപാലത്തി'ലമ്പികേ തരണം."

"പോരാളും 'തൃപ്പുറങ്ങോട്ടു'ണ്ണതനയരേ—
ച്ചെണ്ട കൊട്ടിച്ചു പാർക്കം
മാരാരേ, മാലൊഴിഞ്ഞുള്ളൊരു കുശല വിശേ—
ഷോത്സവത്തിനുവേണ്ടി"

....

....

"'പുത്തരിപ്പടിയ'ത്തഴം പുരശത്രുവിൻ
കനിവാശ്രയം."

ഇങ്ങിനെ അപ്രസിദ്ധങ്ങളായ ക്ഷേത്രങ്ങളെപ്പോലും അന്വേഷിച്ചറിഞ്ഞു ഞങ്ങളോടൊപ്പം അദ്ദേഹവും ശ്ലോകമുണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഞങ്ങളുണ്ടാക്കിയ ശ്ലോകങ്ങളിലുള്ള വൈകല്യങ്ങൾ അപ്പപ്പോൾ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുതരികയും തിരുത്തി നന്നാക്കുകയും ചെയ്യാറുണ്ടായിരുന്നു. ഈ ഒരു പരിചയമാണ് മറ്റുള്ളവരുടെ കവിത തിരുത്തി നന്നാക്കാനുള്ള സാമർത്ഥ്യം മറ്റാരെക്കാളും അധികം അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടാക്കിക്കൊടുത്തത്. ഞങ്ങൾക്ക വലിയ തെറ്റുകൂടാതെ ശ്ലോകങ്ങളുണ്ടാക്കാൻ പരിചയപ്പെട്ടതിനുശേഷം, പലപ്പോഴും അദ്ദേഹം 'ഇന്ന വിഷയങ്ങളിൽ ഇത്രയിത്ര ശ്ലോകങ്ങളെഴുതുക' എന്ന നിർദ്ദേശത്തോടെ ഞങ്ങളൊന്നിച്ചിരുന്നു കവിതയെഴുതിയിട്ടുണ്ട്.

ഒരിയ്ക്കൽ (73ലോ 74ലോ ആണ്) ഒരു ചന്ദ്രഗ്രഹണദിവസം അദ്ദേഹം, 'ഇന്നു നമുക്ക് ഗ്രഹണസമയം കവിതയെഴുതി കഴിയ്ക്കാം' എന്നു പറഞ്ഞു (അന്നൊക്കെ ഗ്രഹണമുണ്ടായാൽ അതു കഴിഞ്ഞു കുളിച്ചേ ഭക്ഷണം കഴിയ്ക്കുകയും മററും ചെയ്യാറുള്ളു) ഞങ്ങളെല്ലാം എന്റെ വീട്ടിൽ ഒന്നിച്ചുകൂടി താമരപ്പൊയ്കയെ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ടു അയ്യഞ്ചു ശ്ലോകം നിർമ്മിച്ചു. അതിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വക ഒരു ശ്ലോകം ഇപ്പോഴും എനിയ്ക്കോർമ്മയുള്ളത് ഇവിടെയെഴുതാം:

''കുണ്ഠതാപം വിട്ടു കോകങ്ങളൂർമ്മലയിളകി–
ത്താത്തിയും, താർമുഖത്തിൽ–
ക്കൊണ്ടീടും തുമരന്ദഭ്രമജവമതൊലി–
ച്ചും മരുത്താൽ ചിതച്ചും,
വണ്ടാം വാർകുന്തൽ ചിന്നിച്ചിതറിയുമരയ–
ന്നപ്പടം തെല്ലലഞ്ഞും,
തണ്ടാരിൻപൊയ്ക കാണുന്നിതു സുരതപരി–
ക്ലാന്തയാം കാന്തപോലെ.''

ഒന്നുകിൽ കവിതയെഴുത്ത്, അല്ലെങ്കിൽ, പുസ്തകവായന, ഇങ്ങിനെയല്ലാതെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമയത്തെ, നിരുപയോഗമായ വെറും മനോരാജ്യം അധികമൊന്നും തട്ടിക്കൊണ്ടുപോയിരുന്നില്ല. അലസതയെന്നതു് അദ്ദേഹത്തെ സ്പർശിച്ചിട്ടേയില്ല. എന്നാൽ സന്ദർഭം കിട്ടിയാൽ, ശീട്ടുകളി, ചതുരംഗം മുതലായ വിനോദങ്ങളിൽ മുഴുകുകതന്നെ ചെയ്യും. സഹൃദയന്മാരായ സ്നേഹിതന്മാരൊന്നിച്ച് വെടിപറയുന്നതിന്നാണ് വിനോദങ്ങളിൽ ഒന്നാംസ്ഥാനം. ഇത്രയധികം പുസ്തകങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു സാഹിത്യകാരൻ കേരളത്തിൽ വേറെയുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണ്. നമ്മുടെ മററു സാഹിത്യകാരന്മാർ മിക്കവരും ഉപജീവനത്തിനുവേണ്ടി ഉദ്യോഗത്തിലോ, കൃഷി, കച്ചവടം, മുതലായ പ്രവൃത്തികളിലോ, ഏർപ്പെട്ടവരാണ്. എന്നാൽ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധനം സാഹിത്യം തന്നെയാണ്!

അക്കാലത്ത് അപ്പപ്പോഴായി സംസ്കൃതത്തിലും മലയാളത്തിലും പദ്യരൂപേണ കവികൾക്കെഴുതിയ കത്തുകൾ എന്നൊരിനം എടുത്തു നോക്കിയാൽത്തന്നെ ഒരു വലിയ പുസ്തകത്തിനു വകയുണ്ടായിരിക്കും. ഇതിനുപുറമെ, ചരമവിലാപങ്ങൾ എന്ന ഇനവും ഒട്ടും ചുരുങ്ങിയതല്ല. ഗുരുജനങ്ങളുടെ മാത്രമല്ല, സുപ്രസിദ്ധന്മാരായ മിക്ക കവിതകളുടേയും ചരമവിലാപങ്ങൾ അദ്ദേഹം എഴുതിയിട്ടുണ്ട്. തറവാട്ടിൽ ഒരു കുട്ടി കഴിഞ്ഞാലും റിഖപ്പോൾ അദ്ദേഹം വിലാപമെഴുതും. ഒരിക്കൽ ഒരു മരുമകൻകുട്ടി മരിച്ചപ്പോൾ,

"ഉണ്ടായിരുന്നു മമ നല്ലൊരു ഭാഗിനേയൻ
വണ്ടായിരുന്നു ജനതാമനതാരിനായാൾ"

എന്നിങ്ങിനെ കുറെ ശ്ലോകങ്ങളെഴുതി. ഇതു കൂടാതെ സന്ദർഭാനുസാരേണ അപ്പപ്പോഴുണ്ടാക്കിയ ഒററ ശ്ലോകങ്ങളുടെ കണക്കും ചെറുതല്ല. ഇതിലൊക്കെയും ശബ്ദഭംഗിയും അലങ്കാരഭംഗിയുമുള്ള പല ഭാഗങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നു. പപ്പടം കാച്ചുന്ന അവസരത്തിൽ ഉണ്ടാക്കിയ ഒരൊററ ശ്ലോകം നോക്കുക:

"പശ്യ കേരളവേ തൈലേ
പപ്പടം വിക്ഷിപത്യസൌ
സ്നേഹേന യോജയത്യേവ
സുവൃത്തം ഹി സമാജനഃ"

ഈ വകയെല്ലാം ഇപ്പോൾ നശിച്ചുപോയിരിക്കുന്നുവെന്നതു വായനക്കാരുടെ ദൌർഭാഗ്യം!

അവധാനവിശേഷം.

അദ്ദേഹം വായിച്ചുതീർത്ത പുസ്തകങ്ങൾക്കു കണക്കില്ല. കാവ്യങ്ങൾ, നാടകങ്ങൾ, ഭാണങ്ങൾ, ചമ്പുക്കൾ, പുരാണങ്ങൾ, എ

ന്നീ ഓരോ ജനത്തിലും അദ്ദേഹം വളരെ പുസ്തകങ്ങൾ വായിച്ചിട്ടുണ്ട്. എഴുത്തും വായനയും അറിയുന്ന നമ്മളൊക്കെയും കുറെയൊക്കെ പുസ്തകങ്ങൾ വായിച്ചിട്ടുണ്ടാകും. പക്ഷെ, അധികമാളുകൾക്കും അതിന്റെ മുഴുവൻ ഫലവും ലഭിക്കാറില്ല. ഇതിന്നു കാരണം, മനസ്സിനെ ഏകാഗ്രമാക്കി നിർത്താനുള്ള ശക്തിയില്ലായ്മയാണ്. അതു ചുരുക്കം ചിലർക്കേ ഉണ്ടാവുകയുള്ളു. കണ്ണും നാവും മാത്രം പ്രവർത്തിക്കുകയും മനസ്സ പാഞ്ഞു നടക്കുകയും ചെയ്താൽ, വായനയുടെ ഫലം, അതായത് വിജ്ഞാനം, പരിമിതമായിരിക്കും. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്ന് അവധാനമെന്ന ഗുണം തികച്ചുമുണ്ടെന്നുള്ളതിന്ന് ഒരു സംഭവം ഇവിടെ എടുത്തു പറയാം.

ഞങ്ങളുടെ കവിതാപരിശ്രമകാലത്തു ഞങ്ങളുണ്ടാക്കിയ ശ്ലോകങ്ങൾ തെററു തിരുത്തുവാൻവേണ്ടി അദ്ദേഹത്തെ ചൊല്ലിക്കേൾപ്പിക്കുക പതിവായിരുന്നു. ചിലപ്പോൾ അദ്ദേഹമൊന്നു മൂളുകമാത്രം ചെയ്യുമ്പോൾ, 'മനസ്സിരുത്തിക്കേട്ടില്ല, ഒന്നുകൂടി ചൊല്ലാം' എന്നു ഞങ്ങൾ പറഞ്ഞാൽ, 'തെററൊന്നുമില്ല' എന്നു പറഞ്ഞ് മനസ്സിരുത്തിക്കേട്ടു എന്നു തെളിയിന്ന് ആ ശ്ലോകം ഇങ്ങോട്ടു ചൊല്ലിത്തരും. ഇങ്ങിനെ പലതവണ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അതെന്റെ ഉള്ളിൽ പതിഞ്ഞു കിടന്നിരുന്നു. ഒരിക്കൽ തൃശ്ശൂർ പൂരസ്ഥലത്തുവെച്ച് കവിതിലകൻ കണ്ടൂർ നാരായണമേനോൻ, ഒടുവിൽ കുഞ്ഞികൃഷ്ണമേനോൻ, മുതലായ കവികളും മററു പല സഹൃദയന്മാരും ഒന്നിച്ചൊരിടത്ത് വെടി പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ പ്രസംഗവശാൽ സന്ദർഭം വന്നപ്പോൾ ഞാൻ ഈ സംഗതി അവിടെ എടുത്തിട്ടു. അപ്പോൾ അതിലൊരാൾ, 'എന്നാൽ ഞാനൊരു ശ്ലോകം ചൊല്ലാം, അതിങ്ങോട്ടു ചൊല്ലിത്തരാമോ?' എന്നു ചോദിച്ചു. 'പരീക്ഷിച്ചുനോക്കാം' എന്നദ്ദേഹം മറുപടി പറഞ്ഞു. ആയാൾ സ്രഗ്ദ്ധരാവൃത്തത്തിലുള്ള ഒരു ശ്ലോകം ചൊല്ലി. അദ്ദേഹം അതു പിഴക്കാതെ അങ്ങോട്ടു ചൊല്ലിക്കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. മറെറാരാൾ മറെറാരു ശ്ലോകം നീട്ടിച്ചൊല്ലി; അതും അങ്ങോട്ടു ചൊല്ലി

കൊടുത്തു. ഇങ്ങിനെ ഒരഞ്ചെട്ടുപ്രാവശ്യം നടന്നു. ഇങ്ങിനെ ആ പരീക്ഷയിൽ ജയിച്ച അദ്ദേഹം 'ഏകശ്രുതധരൻ' എന്നൊരു പേരെടുത്തു. ഇത്രയും അവധാനമുള്ളതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിനു വായനകൊണ്ടുള്ള ഗുണം തികച്ചും സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്.

നമ്മുടെ ചരിത്രപുരുഷന്ന് തർക്കവ്യാകരണാദി ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ബഹുമാനമുണ്ടെങ്കിലും അവ പഠിപ്പാനോ പണ്ഡിതസദസ്സിൽ വാദപ്രതിവാദം നടത്തുവാനോ ഒട്ടും അഭിരുചിയുണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നാലും, ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ വിന്യാസംകൊണ്ടായിരിക്കണം, പദങ്ങളും സൂത്രശാസ്ത്രികളുടേയും, സ്വതന്ത്രസ്വാതന്ത്ര്യരായ ജൈനകങ്ങളുടെ വംശാവലികളുടേയും ഭാഗങ്ങൾ അല്പം പഠിച്ചിട്ടുണ്ട്. രസംകൂടി ഒരുകൈ നോക്കിയിട്ടുള്ളത് എന്ന സംശയമാണ്. അതു പഠിച്ചത് ഇപ്പോഴും കണ്ടം ചൊല്ലിയിരിക്കും. വൈദ്യശാസ്ത്രത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്ന് ഒരു സാമർത്ഥ്യമൊന്നുണ്ട്. സാഹിത്യരസികൂടിയുള്ള അഷ്ടാംഗഹൃദയം വായിച്ചതിലും അദ്ദേഹത്തിനു ഏറ്റവുമാണ്. അതിലെ സൂത്ര-ശാരീര-നിദാനസ്ഥാനങ്ങളെ ഗുരുമുഖത്തിലൻെറ അടുക്കൽ പഠിച്ചിട്ടുള്ളു: ബാക്കി സ്ഥാനങ്ങളും മറ്റും സ്വയം വായിച്ചുനോക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. വേറെയും പല വൈദ്യഗ്രന്ഥങ്ങളും വായിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ വൈദ്യവൃത്തി അദ്ദേഹത്തിന്നിഷ്ടപ്പെട്ടതല്ല.

'ധിഗ് ജീവിതം തു വൈദ്യസ്യ
പരദുഃഖേന ദുഃഖിനഃ'

എന്നാണദ്ദേഹത്തിൻെറ പ്രമാണം. എങ്കിലും, മാതുലനിര്യാണനന്തരം, വീട്ടിൽനിന്നു മാറിത്താമസിക്കുംവരെ, പലപ്പോഴും വഴിക്ക് രോഗികളെ ചികിത്സിക്കേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ട്. അനേകം ദീർഘരോഗികളെ സിദ്ധൌഷധംകൊണ്ടു ഉടനടി സുഖപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തതായി അറിയാം.

ഏതു പരിതഃസ്ഥിതിയിലും ഏതു കാലത്തും കവിതയെത്തന്നെയാണ് അദ്ദേഹം പിൻതുടർന്നു പോന്നിട്ടുള്ളത്. ആധുനികമായ

യം പഠിക്കുന്ന കാലത്ത് അതിലൊരേടത്തുനിന്നു കിട്ടിയ അറിവാണ് താഴെ എഴുതുന്ന ശ്ലോകത്തിന്നാസ്പദം:

"ശ്രീ വാഗ്ഭടോ പാട്ടുദ്ധമതിഃ പ്രവാള–
മുക്താമണീ കില കഷായഗണേഷു യുക്തം
കല്യാണ രാത്രി! മഹി കസ്യ ദൃശഃ കദാചാ–
ദേതാ വിഹോഷ്ഠരദേശാ സതി താവകീനാ."

ഇങ്ങിനെ ശാസ്ത്രങ്ങളിൽനിന്നും പുരാണങ്ങളിൽനിന്നും കരപ്പിടിച്ച അനവധി ഉല്ലേഖങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ കവിതയിൽ കാണാം.

ഏതെങ്കിലും വിഷയത്തിൽ കുറച്ചറിവുള്ളവർക്ക് ആ വിഷയത്തിൽ വാദപ്രതിവാദം നടത്തുവാനുള്ള ഒരു വാസന പ്രായേണ കണ്ടുവരാറുണ്ട്. എന്നാൽ, നമ്മുടെ മഹാകവി യാതൊരു വാദകോലാഹലങ്ങളിലും പങ്കുകൊള്ളാറില്ല. എല്ലാ കാര്യത്തിലും അദ്ദേഹത്തിന്നൊരുറച്ച അഭിപ്രായമുണ്ട്. അറിയാനാഗ്രഹിക്കുന്നവരെ അതു ധരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും; അത്രമാത്രം. പണ്ടൊരിക്കൽ,

'വാസന്തി മധുവാന് വാക്കിനു സജാ
തീയദ്വിതീയാക്ഷര–
പ്രാസം തീർപ്പതു കൈരളീ മഹിളതൻ
മംഗല്യമാണോർക്കണം'

എന്ന വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ പക്ഷവും, 'പ്രാസത്തിന്റെ ബന്ധം അർത്ഥഹാനിക്കു കാരണമാവും' എന്ന രാജരാജവർമ്മ പക്ഷവും പിടിച്ചു പ്രക്ഷുബ്ധമായ ഒരു ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസവാദം നടന്നുവല്ലോ. അതിൽ ഒരിക്കലും ഇദ്ദേഹം സംബന്ധിച്ചിട്ടില്ല. അദ്ദേഹത്തിൻെറ അഭിപ്രായം ഇതായിരുന്നു: "ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസമില്ലെങ്കിലും കവിതയ്ക്കു ഭംഗിവരുത്തുവാൻ കഴിയും. പ്രാസത്തിന്റെ ബന്ധം അർത്ഥഹാനിക്കു കാരണമായേ കഴിയൂ എന്നുമില്ല. ഒന്നുമാത്രം: പഠിപ്പും പരിശ്രമവും വാസനയും ഉള്ളവരായിരിക്കണം കവിത

യെഴുതുന്നവർ." അദ്ദേഹം സംസ്കൃതവൃത്തത്തിലെഴുതിയ മിക്ക മറ ഷാകവിതകളും സജാതീയദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസത്തോടുകൂടിയവത ന്നെയാണ്.

കലാകൌതുകവും നാടകാഭിനയവും

വളരെ ചെറുപ്പത്തിൽത്തന്നെ വള്ളത്തോൾ കവിതയെഴുതി ത്തുടങ്ങിയെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. മററു കലകളിലും അദ്ദേഹത്തി ന്നു കുട്ടിക്കാലത്തുതന്നെ വലിയ കൌതുകമുണ്ടായിരുന്നു. ഉത്സവ സ്ഥലങ്ങളിലെല്ലാം അദ്ദേഹം ഹാജരുണ്ടായിരിക്കും. 'അയ്യപ്പൻ പാട്ട്' കൂടി ഒഴിച്ചു വിടാറില്ല. കഥകളിയുണ്ടെന്നു കേട്ടാൽ അ ദ്ദേഹത്തിന്നവിടെ എത്താതെ കഴിയില്ല. കുറച്ചു മുതിർന്ന ശേഷം പത്തും പന്തിരണ്ടും നാഴിക വഴി നടന്നുപോയി കഥകളി കാണാ റുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ അച്ഛൻ തന്നെയാണ് കൊണ്ടു പോയിരുന്നത്. കഥകളിയിൽ സവിശേഷജ്ഞാനമുണ്ടായിരുന്ന അച്ഛൻ അദ്ദേഹത്തെ അടുത്തിരുത്തി എല്ലാം പറഞ്ഞുകൊടുത്തു പ ഠിപ്പിച്ചിരുന്നു. അതിനാൽ, കൈമുദ്രകളും മററും ചെറുപ്പത്തിലേ മനസ്സിലാക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്നു സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. കലകളിൽ കൌതുകമുണ്ടെന്നു മാത്രമല്ല, അഭിനയകലയിൽ പലപ്പോഴുമായി കുറെയൊക്കെ പ്രവർത്തിക്കുവാനും അദ്ദേഹത്തിന്നിടകിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. 1069ൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ അച്ഛൻ, തൻെറ അമ്മയുടെ മാസ അടി യന്തരംപ്രമാണിച്ച് ഒരു നാടകം വേണമെന്നുറച്ചു, മുൻപറഞ്ഞ കവിവര്യനായ കവളപ്പാറ ദാമോദരൻ നമ്പൂതിരിയെ കൂട്ടുപിടി ച്ച് അഭിനയവും തുടങ്ങി. നമ്പൂതിരിയുടെ കൃതികളായ 'ബാല ധ്രുവചരിതം', 'കംസവധം', എന്നീ രണ്ടു നാടകങ്ങളാണ് അന്ന ഭിനയിച്ചത്. നമ്മുടെ മഹാകവിയും അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശിഷ്യരാ

യ ഞങ്ങളുമായിരുന്നു പ്രധാന വേഷക്കാർ. മാസ അടിയന്തരത്തിന്ന് അരങ്ങേററം കഴിഞ്ഞതിന്നുശേഷം പുറത്തുപോയും രണ്ടു മൂന്നു നാടകങ്ങളും കളിച്ചതോടെ ആ സംരംഭം അടങ്ങിക്കിടന്നു. 1074മുതൽ വീണ്ടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അച്ഛന്റെ ശ്രമത്തിൽത്തന്നെ നാടകാഭിനയം തുടങ്ങി. ശാകുന്തളം, ഉത്തരരാമചരിതം, മുതലായി മൂന്നുനാലു നാടകങ്ങളും അഭിനയിച്ചിട്ടുണ്ട്. പലപ്പോഴും പൊതുരംഗത്തിൽ കളിച്ചിട്ടുമുണ്ട്.

മാതൃചരമം

1072ലാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതാവ് ഇഹലോകവാസം വെടിഞ്ഞത്. ആ സംഭവം അദ്ദേഹത്തിന്ന് അതികഠിനമായ വ്യസനത്തിന്നു ഹേതുവായി. അമ്മ അദ്ദേഹത്തിലർപ്പിച്ചിരുന്ന വാത്സല്യം അത്രയും അസാധാരണമായിരുന്നു. പത്തുപതിനഞ്ചുവയസ്സായകാലത്തുകൂടി അവർ തന്റെ ഓമനമകനെ മടിയിലിരുത്തി കുടുമ വേർപെടുത്തു കെട്ടിയ്ക്കുന്നതും മററും ഞാൻതന്നെ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അമ്മയുടെ ആത്മനിർവൃതിയ്ക്കുവേണ്ടി അദ്ദേഹം സംവത്സരദീക്ഷ തന്നെ ആചരിച്ചു. അക്കാലത്താണ് ശ്രീമഹാഭാഗവതം മുഴുവൻ അത്ഥചിന്തനത്തോടുകൂടി വായിച്ചുതീർത്തത്. ‘‘തപതീസംവരണ’’മെന്ന ഒരു സംസ്കൃതമഹാകാവ്യം നിർമ്മിപ്പാൻ തുടങ്ങിയതും അന്നാണ്. ‘‘ശിശുപാലവധ’’ത്തിലെന്നപോലെ പലതരം യമകങ്ങളുള്ള ഒരു സർഗ്ഗവും ഇതിലുണ്ടായിരുന്നു. അഞ്ചാറു സർഗ്ഗമേ മുഴുമിച്ചിട്ടുള്ളു; അതും ഇന്നു കാണുന്നില്ല.

വിദ്യാർത്ഥിസമാജപ്രവർത്തനം

1076–ൽ ‘പരിഷ്കാരാഭിവർദ്ധിനി’ എന്ന പേരിൽ ഇവിടെ ഒരു വിദ്യാർത്ഥിസമാജം സ്ഥാപിച്ചു. അതിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അച്ഛൻതന്നെയായിരുന്നു ‘പുരോഹിതൻ.’ മാസത്തിൽ രണ്ടുതവണ യോഗം ചേരുക, ഓരോ യോഗത്തിലും പല വിഷയങ്ങളെപ്പററി പ്രസംഗം, ഉപന്യാസം, കവിത, തർജ്ജമ, സമസ്യാപൂരണം, എന്നിവ വെവ്വേറെ ആളുകളെ ഏൽപ്പിച്ച് സഭയിൽ കൊണ്ടുവരുവിക്കുക, ഇതായിരുന്നു സമാജത്തിന്റെ പരിപാടി. ഈ സമാജം രണ്ടുകൊല്ലം തുടർച്ചയായി നടന്നിട്ടുണ്ട്. ഈ സംരംഭം ഞങ്ങൾക്കൊക്കെയും സാഹിത്യമാർഗ്ഗത്തിൽ ഒരു വെളിച്ചം കിട്ടാനുപകരിച്ചു. വാസനാവൈഭവത്താൽ അദ്ദേഹത്തിനു വിശേഷിച്ചും ഗദ്യരചനയിലും മററും ഔന്നത്യം നേടിക്കൊടുത്തു. ഈ സഭയിൽ നിന്നാണ് "പഞ്ചതന്ത്രം മണിപ്രവാളകാവ്യം" ഉടലെടുത്തത്.

1070–മുതൽ 75 വരെ എഴുതിയിട്ടുള്ളവയിൽ പുസ്തകരൂപേണ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. "സല്ലാപപുരം," "ത്രിയാമ" "ഋതുവിലാസം," എന്നീ മൂന്നെണ്ണമാണ്. ഇതിൽ "സല്ലാപപുര"വും "ത്രിയാമ"യും വെള്ളാനശ്ശേരി വാസുണ്ണിമൂസ്സതുമായി ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക് ഉണ്ടാകാറുള്ള സമാഗമങ്ങളിൽവെച്ച് രണ്ടെണ്ണത്തിന്റെ ഫലമാണ്. ആദ്യത്തേതു മലയാളത്തിലും രണ്ടാമത്തേതു സംസ്കൃതത്തിലുമാണെന്ന വ്യത്യാസമേയുള്ളൂ. "ഋതുവിലാസം" സഹൃദയനും, ഉദാരനും, പണ്ഡിതനുമായിരുന്ന കടത്തനാട്ട് പോർളാതിരി ഉദയവർമ്മ രാജാവവർകളുടെ ഉടമസ്ഥതയിൽ നടന്നിരുന്ന ‘കവനോദയം’ മാസികയിൽ ഖണ്ഡശഃ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച് ഒടുവിൽ പുസ്തകരൂപേണ പുറത്തുവന്നതാണ്. അതു ശബ്ദാർത്ഥഭംഗികൊണ്ടും ചമൽക്കാരാതിശയംകൊണ്ടും അക്കാലത്തു കവികളെല്ലാം വളരെയധികം കൊണ്ടാടിയ ഒരു കൃതിയാണ്.

ചരിത്രനായകൻെറ ചെറുപ്പകാലത്തെ സ്വദേശവാസം അത്യന്തം അഭികാമ്യമായിരുന്നു. കോമളാകൃതിയായ അദ്ദേഹത്തിൻെറ സ്വഭാവഗുണവും ഫലിതോക്തിയും നിമിത്തം ജനങ്ങളെല്ലാം എന്തെന്നില്ലാത്ത ഒരു വാത്സല്യത്തോടുകൂടിയാണ് അദ്ദേഹത്തോടു പെരുമാറിയിരുന്നത്. കവിതയിൽ കമ്പമുള്ള ചിലർ അദ്ദേഹത്തെ കണ്ടാൽ വെറുതേ വിടില്ല. അവർക്ക് ഏതെങ്കിലും വിഷയത്തിൽ ഒരു ശ്ലോകമുണ്ടാക്കിക്കിട്ടണം. അങ്ങിനെയുള്ള പല സന്ദർഭങ്ങളിൽ ഒന്നു താഴെ കാണിയ്ക്കാം. ഒരു ദിവസം സായംസഞ്ചാരത്തിന്നിടയിൽ അദ്ദേഹം ഒരു വീട്ടിൽ കേറിച്ചെന്നു. അപ്പോൾ അവിടെ ഒരു പുതിയ കട്ടിൽ പണികഴിച്ചു കൊണ്ടുവന്ന സമയമായിരുന്നു. നമ്മുടെ കുട്ടിക്കവിയെക്കണ്ടപ്പോൾ അവിടെയുള്ളവർ ആ കട്ടിലിനെക്കുറിച്ച് ഒരു ശ്ലോകമുണ്ടാക്കണമെന്നു പിടുത്തമായി. ഒട്ടും താമസിയാതെ അദ്ദേഹം ഇങ്ങിനെ ഒരു ശ്ലോകം അവർക്ക ചൊല്ലിക്കൊടുത്തു:

"കടഞ്ഞ കാലുണ്ടിഹ കട്ടിലിന്നും,
നടന്നു നന്നെത്തളരും നമുക്കും.
തുടന്നു മനോക്കിട്ടകിലുള്ള ഭേദം
കിടന്നുറങ്ങാമിതിലത്രമാത്രം.''

ഗൃഹസ്ഥാശ്രമപ്രവേശം

1077 വൃശ്ചികം 14-ാംനു- വെള്ളിയാഴ്ചയാണ് അദ്ദേഹം ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിൽ പ്രവേശിച്ചത്. പത്നി, പൊന്നാനി താലൂക്കിൽ വന്നേരി നാട്ടിലുള്ള വടക്കെക്കൂടംശത്തിൽ സാമാന്യം ഭേദപ്പെട്ട ചിററഴി വീട്ടിൽ മാധവി അമ്മ എന്ന സൌഭാഗ്യവതിയാണ്. അ

വർ ഒരു ഗ്രാമീണവനിതയാണ്. എഴുതാനും വായിക്കാനും അറിയാമെന്നതിൽക്കവിഞ്ഞ വിദ്യാഭ്യാസമൊന്നും സിദ്ധിച്ചിട്ടില്ല. എങ്കിലും,

“മുല്ലപ്പൂമണമേററു കിടക്കും
കല്ലിനുമുണ്ടാമൊരു സൌരഭ്യം”

എന്നു പറഞ്ഞപോലെ മഹാകവിയുടെ സഹവാസം നിമിത്തം ഒരു സംസ്കാരം ഇപ്പോൾ അവർക്കു സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനു പുറമെ അവരുടെ സൌശീല്യവും, ഒരു ഗൃഹിണി എന്ന നിലയ്ക്കു വേണ്ടതായ വകതിരിവും, സമുദായപരി അനല്പമായ ഭാഗ്യവും പ്രശംസനീയമത്രെ. അവർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമ്മാമന്റെ മകളാണ്; സാധാരണമായി മരുമക്കത്തായ തറവാട്ടിലെ അമ്മാമന്മാർ മരുമക്കളെ പിടിച്ച് സ്വന്തം പെൺമക്കളുടെ ഭർത്താക്കന്മാരായി വാഴിക്കുക എന്നൊരു നടപ്പുണ്ടല്ലോ. ഇത് അത്തരത്തിൽ പെട്ട ഒന്നല്ല. അതൊരു പ്രേമകഥതന്നെയാണ്. ചില്ലറ ചില തടസ്സങ്ങളും ഉണ്ടാകാതിരുന്നില്ല.

“കാദംബിനീവദനകൌമുദികണ്ടു കാമോ-
ന്മാദം കലർന്നൊരു യുവപ്രഭുവിന്റെ ദൂതൻ
മോദത്തൊടന്നവിടെ വന്നഥ നീതിപാലം—
പാദങ്ങളെ കൈതൊഴുതു കാര്യമുരച്ചുപോയാൻ.”

ഇങ്ങിനെ ഒരു ഉപനായകന്റെ തിരപ്പുറപ്പാടുമുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ആ നാടകത്തിൽ ഞാനും ചെറിയ ഒരു 'പാർട്ട്' എടുത്തിട്ടുണ്ടെന്ന് അഭിമാനത്തിനുവേണ്ടി വേണമെങ്കിൽ പറയാം. ആ സംഭവത്തെ മുൻനിർത്തി “കാദംബിനീപരിണയം” എന്ന ഒരു മണിപ്രവാളകൃതി അക്കാലത്തുതന്നെ ഞാൻ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിലെ ഒരു ശ്ലോകമാണ് മേലുദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ളത്. അതു തൃശ്ശൂരിൽ ഭാരതവിലാസം പ്രസ്സുകാർ വാങ്ങി അച്ചടിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. പുസ്തകം ഇപ്പോൾ കിട്ടാനുണ്ടോ എന്നറിയില്ല. ആ പ്രേമകാലത്തു അദ്ദേഹം ഒരു സ്നേഹിതന്നെഴുതിയ കത്തിലെ ഒരു ശ്ലോകം ചുവടെ കുറിക്കാം:

'ശ്രീ മാധവീം സ്വാത്മലബ്ധവതോപി തസ്യാ
വിശ്ലേഷതസ്സുദൃഢമുജ്ജ്വലതാംഗതസ്യ
'കാദംബിനീ'തി വിദിതാ ഭുവനേ വിനീതാ–
മന്മോദസന്തതിരിഹ കന്യസഖി! മമാസ്തി!''

1078 ചിങ്ങത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു ആദ്യത്തെ സന്താനം ജനിച്ചു. ആ ശിശുവെപ്പറ്റി തൻെറ പ്രിയപത്നിക്കു പദ്യോപദേശം ചെയ്തതാണ് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ''ശിശുരക്ഷാക്രമം'' എന്ന ചെറുപുസ്തകം. പുത്രിയുടെ പ്രഥമദർശനത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായ ആനന്ദത്തിൽനിന്നു പ്രവഹിച്ചവയായ കുറെ ശ്ലോകങ്ങളിൽ രണ്ടെണ്ണം നോക്കുക:

''ഇന്നാണു് എൻസുകൃതകല്പകവല്ലി പൂത്ത–
തിന്നാണെനിക്കു നയനോത്സവപൂർണ്ണലാഭം:
ഇന്നായ് മദീയമകതാരിൽ സുഖപങ്കജാത–
മിന്നാണു കണ്ടതിനു സംഗതിയായതല്ലോ.

ഏതൊരു ദൈവികവരേകിയ സമ്പദാഢ്യ–
പൈതൽ സുഖത്തിനുതകുന്നതിൻെറ സ്വത്തോ?
ഒത്തെ ഞരമ്പിൽ പെയ്യുന്നതിനുള്ള വെള്ള–
മേതാൽ കിടപ്പതിനു മൽപ്രിയപുത്രിയാളേ!''

ഇപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനു മൂന്നു സ്ത്രീയും അഞ്ചു പുരുഷന്മാരായി എട്ടു സന്താനങ്ങളുണ്ട്. എല്ലാവരേയും യഥാകാലം സംസ്കൃതവും ഇംഗ്ലീഷും പഠിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ബാലകൃഷ്ണക്കുറുപ്പ് എന്ന ഇളയ മകൻ എം. എ. പാസ്സായിട്ടുണ്ട്. സാഹിത്യാസ്വാദനത്തിനുള്ള കഴിവ് എല്ലാവർക്കുമുണ്ട്. അച്യുതക്കുറുപ്പ്, ഗോവിന്ദക്കുറുപ്പ്, എന്ന രണ്ടു പേർ സാഹിത്യത്തിൽ പ്രവർത്തിച്ചു പേരെടുത്തുവരുന്നു. ചെറുതുരുത്തിയിലുള്ള വള്ളത്തോൾ ഗ്രന്ഥാലയവും തൃശ്ശൂരിലുള്ള വള്ളത്തോൾ പ്രസ്സും ഇവരുടെ നോട്ടത്തിലാണ് നടന്നുപോരുന്നത്. എല്ലാവരുടേയും കല്യാണവും കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

76–77–ലെന്നീ കൊല്ലങ്ങളിലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രധാനകൃതികൾ ഞാൻ മുമ്പ് പറഞ്ഞ "പാർവ്വതീ പാദാദികേശസ്തവ"വും, "ആരോഗ്യചിന്താമണി" എന്ന വൈദ്യഗ്രന്ഥവുമാണ്. സാക്ഷാൽ കൈക്കുളങ്ങര രാമവാരിയർ അവർകളുടെ "ആരോഗ്യകല്പദ്രുമം" എന്ന സംസ്കൃതഗ്രന്ഥത്തെ ഭാഷീകരിച്ചെഴുതിയതാണ് "ആരോഗ്യചിന്താമണി." മൂവായിരത്തോളം ശ്ലോകങ്ങളുള്ള ഈ വലിയ പുസ്തകം ഒരു ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ശുഷ്കത അനുഭവപ്പെടാതെതന്നെ വായിച്ചുതീർക്കുവാൻ സാധിക്കും. തൃശ്ശൂർ 'കേരളകല്പദ്രുമം' പ്രസ്സിനായിരുന്നു ഇതിന്റെ പകർപ്പവകാശം. കുറെ കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുമ്പുതന്നെ ഇതു 'മംഗളോദയം' പ്രസ്സിന്നായി.

78-ൽ അദ്ദേഹം സ്വന്തം ജ്യേഷ്ഠനൊന്നിച്ചു രാമേശ്വരത്തു പോയി സേതുസ്നാനം കഴിച്ചു. ശ്രീരംഗം, മധുര, മുതലായ പുണ്യക്ഷേത്രങ്ങളും സന്ദർശിച്ചു. [illegible] അക്കാലത്തു കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] കണ്ഠത്തിൽ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 78-ൽ [illegible] [illegible] ചെയ്തത്. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 'ഗോസായി' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ചെയ്തു. '[illegible]' [illegible] കെട്ടിപ്പിടിക്കുകതന്നെ ചെയ്തു!

പിതാവിൻെറയും ഗുരുമാതുലൻെറയും ചരമവും വൈദ്യവൃത്തിയും

79–ൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ സാഹിത്യപ്രവൎത്തനങ്ങളിൽ പ്രധാനമായിട്ടുള്ളത് കടത്തനാട്ട് ഉദയവൎമ്മൻ തമ്പുരാൻെറ ആവശ്യപ്രകാരം 'ഭാരതമഞ്ജരി' എന്ന സംസ്കൃതപുസ്തകം പലരുംകൂടി ചെയ്ത തൎജ്ജമയിൽ അവസാനഭാഗം 700ലധികം ശ്ലോകം തൎജ്ജമ ചെയ്തുകൊടുത്തുവെന്നുള്ളതാണ്. എന്നാൽ 79 അദ്ദേഹത്തിൻെറ മനസ്സിനു ദുസ്സഹമായ വേദനയുണ്ടാക്കിയ ഒരു കൊല്ലമാണ്. താൻ പരദൈവങ്ങളെപ്പോലെ മനസാ ആരാധിച്ചുവന്നിരുന്ന രണ്ടു പുണ്യപുരുഷന്മാർ (അച്ഛനും ഗുരുമാതുലനും) ആ കൊല്ലത്തിലാണു പരലോകപ്രാപ്തരായത്. അച്ഛനു മീനമാസത്തിൽ മകൻെറ വീട്ടിൽവെച്ചുതന്നെ ഒരു പനി തുടങ്ങി. കുറച്ചുദിവസം ഇവിടെ വെച്ചു ചികിത്സ നടത്തി. പിന്നീടു മാഹിയ്ക്കൂർ എന്ന പ്രദേശത്തുള്ള ഭാഗിനേയഗൃഹത്തിലേയ്ക്ക് കൊണ്ടുപോകപ്പെട്ടു. ഞങ്ങളും അവിടെ കൂടെക്കൂടെ പോയി രോഗിയെ കാണും. ഒരിയ്ക്കൽ ചെന്നപ്പോൾ അച്ഛൻ സന്തോഷപൂൎവ്വം ദുഃഖത്തോടെ ആത്മഗതമായി പറഞ്ഞത് ഇതായിരുന്നു:—"ഞാനിവിടെയുള്ള കാലത്തൊക്കെയും മൊത്തം രണ്ടും മൂന്നും പരിവൃത്തി വിചാരിച്ചുകഴിഞ്ഞ ശേഷമാണ് അവിടെയുള്ള 'കോമളൻ', 'ശക്കരക്കൊടോൻ' മുതലായ മാവുകളെല്ലാം മാറ്റം വിചാരിച്ചിരിക്കുന്നത്." അദ്ദേഹത്തിൻെറ അതിസ്നേഹാൎദ്രങ്ങളായ ആ ഫലിതോക്തി കേട്ടു ഞങ്ങളുടെ കണ്ണിൽ വെള്ളം നിറഞ്ഞുപോയി. രണ്ടുദിവസം കഴിഞ്ഞു ഞങ്ങളും മടങ്ങിപ്പോന്നു. അതിനുശേഷം അച്ഛൻ സ്വന്തം ഇല്ലത്തേയ്ക്ക് കൊണ്ടുപോകപ്പെടുകയും അവിടെവെച്ചു കൎക്കടകം 18–ാംനു-പരലോകപ്രാപ്തനാവുകയും ചെയ്തു.

ഗുരുമാതുലന്നു ചിങ്ങം 8–ാംനു- പനിതുടങ്ങി. പിറ്റേ ദിവസം രാവിലെ അദ്ദേഹം പതിവുപോലെ എഴുന്നേറ്റു പുറത്തു വന്നിരു

ന്നു. ശിഷ്യരും മററും   കുറച്ചുപേർ അപ്പോൾ അവിടെയുണ്ടായിരുന്നു. "എൻെറ കണ്ണിന്നു ചുകപ്പുണ്ടോ?" എന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ ചിലർ പരിശോധിച്ച് ഉണ്ടെന്നു മറുപടി പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം 'സന്നിപാതംതന്നെയാണ്. ഏറിയാൽ പന്ത്രണ്ടു ദിവസം" എന്നാണ് പറഞ്ഞത്. "പിത്തംമാത്രം കോപിച്ചാലും കണ്ണിന്നു ചുകപ്പു വരുമോ?" എന്നു ശിഷ്യരിൽ ഒരാൾ ചോദിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം ഒന്നു ചിരിക്കുകമാത്രം ചെയ്തു. രണ്ടു ദിവസം കഴിഞ്ഞതപ്പോഴേയ്ക്കും ദീനം കുറെ കടന്ന നിലയിലായി. ദീനസ്ഥിതിയറിയാൻ ആളുകൾ ഉരുളുകളെ വന്നുതുടങ്ങി. വന്നവരിൽ ഒരാൾ, "വല്ലതിലും ആഗ്രഹമുണ്ടോ?" എന്നു ചോദിച്ചു. "ഈശ്വരപദം എല്ലാവർക്കുമുണ്ടെന്നു ഓരോരുത്തരും ഓർമ്മിക്കുക." എന്നാണ് യാതൊരു ഭാവഭേദവുംകൂടാതെ അതിന്നു മറുപടി പറഞ്ഞത്. ചിങ്ങം 20-ാംനു-കാലത്തു കാലഗതിയെ പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഗുരുമാതുലനെ അദ്ദേഹം ഇങ്ങിനെ സ്തുതിക്കുന്നു:

"ഭസിതോല്ലസിത ത്രിപുണ്ഡ്രവ-
ന്നിടിലം ശാന്തഗഭീരവീക്ഷണം.
സചിരാദപി കോന്നു വിസ്മരേൽ
സകൃദാലോകിതമേവ തന്മുഖം"

ഇങ്ങിനെ അടിക്കടി രണ്ടു ദുഃഖങ്ങൾ തന്നിലടിച്ചേല്പിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം ചോദിക്കുന്നതാണ്:

"വീഴും വിപത്തോ നരരെക്കഴക്കെ-
ന്നുണ്ടെങ്കിലും നീയൊരു ഭീരുതന്നെ.
കൂട്ടത്തൊടല്ലാതൊരു ദിക്കിലൊററ-
യ്ക്കിറങ്ങലുണ്ടോ തവ മിക്കവാറും?"

അതിനുശേഷം അദ്ദേഹം അമ്മാമന്റെ പാരമ്പര്യവഴിക്കു് പ്രതിഫലേച്ഛകൂടാതെതന്നെ രോഗികൾക്കു ചികിത്സ കല്പിച്ചുകൊടുത്തുകൊണ്ടും, സാഹിത്യപരിശ്രമം തുടർന്നുകൊണ്ടും ഏതാണ്ടൊരു കൊല്ലം വീട്ടിൽ തന്നെ കഴിച്ചു.

സാമ്പത്തികക്ലേശം

ജീവകാലമത്രയും അദ്ദേഹത്തിനു ധനസംബന്ധമായി ഒട്ടേറെ ക്ലേശങ്ങളനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ട്. ഒരു നിറഞ്ഞ തറവാട്ടിലെ അംഗം പണമില്ലാതെ കുഴങ്ങി എന്നു പറയുന്നതു ഒരു ഭോഷ്ക്കായിത്തോന്നാം. പക്ഷേ, ഓരോരുത്തർക്കും സ്വന്തം ആവശ്യങ്ങൾക്ക് പ്രത്യേകമായി അധികമൊന്നും കിട്ടാവുന്ന തരത്തിലല്ലല്ലോ മരുമക്കത്തായവീട്ടിലെ പഴയ സമ്പ്രദായത്തിലുള്ള ഭരണരീതി. ഭാര്യയുടേയും മററും ചെലവിനു അല്പമൊക്കെ വരുമാനമായി ലഭിക്കുന്ന പണംകൊണ്ടും തന്റെ സാഹിത്യപ്രവർത്തനത്തിൽനിന്നു കിട്ടുന്ന ആദായംകൊണ്ടും അത്യാവശ്യം കാര്യങ്ങൾ നടന്നുപോകുമെങ്കിലും തനിക്കു വേണ്ടപോലെ ധർമ്മങ്ങളും ചെയ്യുവാൻ വേണ്ട സൗകര്യം അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ അല്പം ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടായാലും കടം വാങ്ങുവാനോ, അന്യന്മാരെ ചൂഷണം ചെയ്യുവാനോ അദ്ദേഹം തെയ്യാറല്ലായിരുന്നു. ധനാഭിലാഷത്തിലുമുണ്ട് അദ്ദേഹത്തിനു ചില ആദർശങ്ങൾ. ധനത്തിനുവേണ്ടി, സ്വന്തം സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും, അഭിമാനത്തിനും, ഹാനിതട്ടുന്നവിധത്തിൽ മററുള്ളവർക്കടിമപ്പെടുക; ഉള്ള പണം ധൂർത്തടിച്ചുകളയുക; ദരിദ്രനായി ജീവിച്ചു ധനികനായി മരിക്കുന്ന തരത്തിലുള്ള മനോഗതി; ഇതൊന്നും അദ്ദേഹത്തിനിഷ്ടപ്പെട്ടതല്ല. ഒരു തരം ദേശിക്കുവേണ്ടി ദ്രവ്യം ചെയ്തുചെയ്തു കട

ത്തിൽമുങ്ങിയ ഒരാറം മുപ്പതോളം സംവത്സരങ്ങറംക്കുമുമ്പ് ഒരു സന്ദർഭത്തിൽ ഇദ്ദേഹത്തോടു പറയുകയുണ്ടായി:— "വള്ളത്തോളിനു പണത്തിന്റെ മുട്ടില്ലല്ലോ!" അതിനു മറുപടി ഇതായിരുന്നു:— "വള്ളത്തോളിന്നറിയാം, ഞായാറം പണക്കാരനല്ലെന്ന്; ഉള്ളതുകൊണ്ടാണ്, മുട്ടില്ലാത്തത്." എത്ര വിലയേറിയ ഉപദേശം!! "സ്വന്തം പ്രയത്നഫലംകൊണ്ടു മാന്യമായ ജീവിതനിർവ്വഹണം സാദ്ധ്യമാക്കുക, അതാണു പൌരുഷം. പരിതഃസ്ഥിതികളുടെ സമ്മർദ്ദംകൊണ്ടു മനുഷ്യനു ചിലപ്പോറം ഈ ആദർശത്തിൽനിന്നു വ്യതിചലിക്കേണ്ടിവന്നേക്കാം. എങ്കിലും അതായിരിക്കണം ഉന്നം;" ഇതാണു ധനവിഷയത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം. ഈ ആദർശം പാലിക്കാൻ അദ്ദേഹം ആവുന്നതും ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതിലേക്കു് ചില വസ്തുതകറം ഉദ്ധരിക്കാം.

കോഴിക്കോട്ടു പടിഞ്ഞാറെ കോവിലകത്തു വലിയ തമ്പുരാനായ ഏട്ടൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുമായി അദ്ദേഹത്തിനുള്ള പരിചയം മുമ്പ് സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ മഹാൻ പുത്രനിർവ്വിശേഷമായ വാത്സല്യത്തോടുകൂടിയാണ് അദ്ദേഹത്തോടു പെരുമാറിയിരുന്നത്. തമ്പുരാനിൽനിന്നു പലപ്പോഴുമായി പല സംഭാവനകളും അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ എല്ലാ സ്ഥിതികളും അറിഞ്ഞതിനുശേഷം ഒരു ദിവസം തമ്പുരാൻ ഇങ്ങിനെ പറകയുണ്ടായി: "നമ്മൾക്കെന്നെ സ്വന്തമായി ഒരുകാര്യം ചെയ്‌വാൻ പണം കുറെ കരുതിയിട്ടില്ല. എന്നാൽ അതിനെ നിവൃത്തിയുണ്ടാക്കാൻ ഞാൻ ചിലതു ശ്രമിക്കാം. അമ്പലപ്പുഴ വീതം ധനമായി തരുവാൻ വയ്യ. ദേവപ്പൂട്ട് കുടിയാൻ വക്കു് ഞാൻ ഒരാധാരം എഴുതാം. അപ്പോഴേയ്ക്കും അവരുടെ തെക്കിനിക്കോട്ടയാൽ മതി. മടക്കിക്കൊടുക്കാതിരിക്കിലും പോരാത്തപ്പോൾ കൂടെ ആളുകൾ ആ പടികയിലിരിക്കും. അല്ലെങ്കിൽ വല്ല കോളേജിലും മുൻഷിപ്പണിക്കു ശ്രമിക്കുക. അതു സഫലമാക്കാൻ ഞാൻ ഉത്സാഹിക്കാം."[21]

ഈ രണ്ടു നിർദ്ദേശങ്ങളും അദ്ദേഹം വിനയപൂർവ്വം ഓരോ ഒഴിവുകഴിവുപറഞ്ഞു നിരസിയ്ക്കുകയാണുണ്ടായത്. സ്വതന്ത്രമായി ജീവിയ്ക്കുവാനുള്ള ഒരു കഴിവു തനിയ്ക്കുണ്ടാകുമെന്ന ആത്മവിശ്വാസം അക്കാലത്തുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നു.

അച്ഛന്റെ മരണശേഷം വള്ളത്തോളു വീട്ടിൽത്തന്നെ താമസിയ്ക്കുന്ന കാലത്ത് ഒരു ദിവസം അച്ഛന്റെ മരുമക്കളിൽ ഒരാൾ അദ്ദേഹത്തിനു രണ്ടുറുപ്പിക കൊണ്ടുവന്നു കൊടുത്തു. "ഇതെന്തു വകയാണ്?" എന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ ആ എളയതു്, തങ്ങൾ അന്നൊരാളോടു ആറുറുപ്പിക കടം വാങ്ങിയിരുന്നു എന്നും, അതു് ഒരു പണം പലിശയോടുകൂടി കുട്ടന്ന (അങ്ങിനെയാണ് അച്ഛനും മററും വള്ളത്തോളിനെ വിളിച്ചിരുന്നത്) തരുവാൻ ഏല്പിച്ചിരുന്നുവെന്നും, അതിന്റെ പലിശവകയാണ് ഈ സംഖ്യയെന്നും, മറുപടി പറഞ്ഞു. ഉടൻതന്നെ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞ മറുപടി ഇങ്ങിനെയാണ്: "അച്ഛൻ സ്നേഹപൂർവ്വം തന്ന മുതൽ ഞാൻ സന്തോഷം കൈക്കൊള്ളേണ്ടതുതന്നെ. പക്ഷെ നിങ്ങളും അച്ഛന് ഏററവും അടുത്തവരാണല്ലോ; വലിയ സമ്പന്നന്മാരുമല്ല; അച്ഛനെ രണ്ടുമൂന്നു മാസംകാലം നിങ്ങളുടെ ഇല്ലത്തു കിടത്തി ശുശ്രൂഷിയ്ക്കുകയും ചെയ്തിരിയ്ക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു ആ മുതലും പലിശയും നിങ്ങൾക്കുതന്നെ തരുന്നതിലാണ് എനിയ്ക്കു സന്തോഷം" ഇങ്ങിനെ ആ സംഖ്യ മടക്കിക്കൊടുക്കയും ചെയ്തു

അദ്ദേഹത്തിന്റെ തറവാട്ടിൽ (1102ൽ) ഇരുപത്തഞ്ചുകൊല്ലംമുമ്പാണു ഭാഗം കഴിഞ്ഞത്. ഭാഗത്തിൽ തന്റെ ഓഹരിയ്ക്കു തിരിച്ചുകിട്ടിയ മുതലെല്ലാം അപ്പോൾതന്നെ അദ്ദേഹം തന്റെ മരുമക്കളായ രണ്ടു പെൺകുട്ടികൾക്കു ദാനം ചെയ്യുകയാണുണ്ടായത്.

ഒരു പണക്കാരനാവണമെന്നു അദ്ദേഹം ഒരിയ്ക്കലും ആഗ്രഹിച്ചിട്ടില്ലെന്നുള്ളതു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇതുവരെയുള്ള ജീവിതചര്യ നോക്കിയാൽ മനസ്സിലാകും. പക്ഷേ, തന്റെ ആവശ്യങ്ങളും ആഗ്രഹങ്ങളും യഥേഷ്ടം നിറവേററിയതിനുശേഷമുണ്ടാകുന്ന

മിച്ചം ധൂർത്തടിച്ചു കളയാതെ സൂക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ കുറെ പണം സമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ള ഒരാൾക്ക് വല്ല സംഗതിവശാലും വല്ലപ്പോഴും കോടതിയിൽ പോയി ഒരു ജഡ്ജിയുടെ മുമ്പാകെ സത്യംചെയ്തു കയ്യൊത്തുകൊടുക്കേണ്ടിവരിക എന്ന സാധാരണ സംഭവം അദ്ദേഹത്തെ സംബന്ധിച്ചടത്തോളം ഇതുവരെ ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നുള്ള ഒരു പുതുമയും ഇവിടെ എടുത്തു പറയേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്.

ഇങ്ങിനെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധനവിഷയകാദർശങ്ങൾ നാവിൻ തുമ്പിൽ മാത്രം നില്ക്കുന്ന ഒന്നല്ലെന്നും പ്രവൃത്തിയിലും കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടെന്നും നിസ്സംശയം പറയാം.

“വാല്മീകി”രാമായണം തർജ്ജമ

1080 കുംഭം 30-ാംനു കേരളീയർക്കെല്ലാം അഭിമാനവും ആനന്ദവും നൽകുന്ന ഒരു ശുഭദിനമാണ്. അന്നാണ് അദ്ദേഹം മലയാളഭാഷയ്ക്കു് ഒരമൂല്യസമ്പത്തായ ‘വാല്മീകിരാമായണം’ തർജ്ജമ ചെയ്യാൻ തുടങ്ങിയത്. കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ അനുഗ്രഹത്തോടുകൂടിയാണ് അദ്ദേഹം ഈ മഹാകൃത്യം ആരംഭിച്ചതെന്നുള്ളതുകൂടി ഇതിന്നൊരു ശുഭോദർക്കമായിരുന്നു. അതിന്നു കാരണവുമുണ്ടായി: വാല്മീകിവ്യാസാദികവികളിൽ കൂടുതൽ പ്രതിപത്തിയുണ്ടായിരുന്ന വള്ളത്തോളും, വാല്മീകിരാമായണം തർജ്ജമചെയ്യണമെന്നു വിചാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന കാലത്താണ് കുറെ സാഹിത്യകാരന്മാർ തൃശ്ശൂർ ‘ഭാരതവിലാസ’ത്തിൽ സമ്മേളിച്ച് ഒരു തർജ്ജമക്കമ്മിററി ഏർപ്പെടുത്തിയത്. ഭാഷാപോഷണവ്യഗ്രരായ അവർ പല പുസ്തകങ്ങളും പലർക്കായി തർജ്ജമയ്ക്കേല്പിച്ച കൂട്ടത്തിൽ വാല്മീകിരാമായണം വലിയ കോയിത്തമ്പുരാ

നാണു വെച്ചിരുന്നതു്. നമ്മുടെ മഹാകവിയ്ക്കു് നിർദ്ദേശിച്ച പുസ്തകം വേറെ ഏതോ ഒന്നായിരുന്നു. ഈ വിവരമറിഞ്ഞു് അദ്ദേഹം വലിയ കോയിത്തമ്പുരാനോടു് എഴുതിച്ചോദിച്ചതിൽ, താൻ ഈ വലിയ പുസ്തകത്തിന്റെ വിവർത്തനത്തിനൊരുങ്ങുന്നില്ലെന്നും, 'നാരായണമേനോൻ തന്നെ തർജ്ജമ ചെയ്യുകയാണു വേണ്ടതു്' എന്നും 'ഇതിൽ താങ്കൾക്കു് വിജയം സിദ്ധിയ്ക്കട്ടെ' എന്നുമായിരുന്നു മറുപടി. ഇങ്ങിനെ രാമായണമഹാസമുദ്രതരണത്തിനിറങ്ങിയ അദ്ദേഹം ഏതാണ്ടു രണ്ടുകൊല്ലംകൊണ്ടതു സാധിച്ചു; 1082 മകരത്തിൽ തർജ്ജമ മുഴുമിച്ചു.

"കേരളകല്പദ്രുമം" മാനേജ്മെണ്ടു്

രാമായണം തർജ്ജമ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്ന കാലത്ത് ചരിത്രനായകൻ തൃശ്ശൂർ 'കേരളകല്പദ്രുമം' പ്രസ്സുടമസ്ഥന്മാരുടെ ആവശ്യപ്രകാരം 1080 (സ്റ്റേററ് വകുപ്പ് കണക്കുപ്രകാരം 1081) ചിങ്ങത്തിൽ ആ പ്രസ്സിന്റെ മാനേജ്മെണ്ടു് ഏറെറടുത്തു. ആ ഉദ്യോഗസ്വീകരണദിവസം അട്ടിക്കിലെ പൗരമുഖ്യന്മാരും മററും ചേർന്നു് ഒരു സഭകൂടി വള്ളത്തോളിനെ മാനേജരായി നിശ്ചയിച്ചതിൽ പ്രസ്സുടമസ്ഥന്മാരെയും, ആ സ്ഥാനം ഏറെറടുക്കാൻ സന്നദ്ധനായതിൽ അദ്ദേഹത്തെയും അഭിനന്ദിച്ചു. വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ മുതലായ പല മഹാന്മാരുടെയും, അനുമോദനസന്ദേശങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നു. ശരിയ്ക്കു പ്രവൃത്തി കിട്ടാത്തതിനാലും മററും 'കേരളകല്പദ്രുമം' അക്കാലത്തു കുറെ കടത്തിൽ പെട്ടിരുന്നു. പ്രസിദ്ധനായ ഒരു സാഹിത്യകാരൻ മാനേജരായിത്തീർന്നാൽ അതിനു നിവൃത്തികിട്ടുമെന്നു കണ്ടിട്ടാണു പ്രസ്സുടമസ്ഥന്മാർ അദ്ദേഹത്തെ മാനേജരായി തിരഞ്ഞെടുത്തതു്. അവരുടെ നോട്ടം ഒട്ടും പിഴച്ചില്ല. അദ്ദേഹം മാനേജരായതിനുശേഷം അവിടെ സാഹിത്യഗ്രന്ഥങ്ങ

ളൂടെ അച്ചടി വളരെ വേഗം വൎദ്ധിച്ചു. രണ്ടുമൂന്നു തരത്തിലാണ് അച്ചടിയ്ക്കാനുള്ള പുസ്തകങ്ങളുടെ വരവ്. അച്ചടിയിൽ അബദ്ധങ്ങളാം പറ്റാനിടവരില്ലെന്ന് ഒരു വക; പരിശോധിച്ച് അച്ചടിച്ചു കിട്ടണമെന്നാഗ്രഹമുള്ള ചെറുകിട സാഹിത്യകാരന്മാരുടെ പുസ്തകങ്ങളാം മറ്റൊരുവക; അദ്ദേഹവുമായി ഇടപെടുവാൻ അവസരം ലഭിയ്ക്കുന്നതു് ഒരനുഗ്രഹമായിക്കരുതുന്ന വേറെ ഒരു വക. അങ്ങിനെ കുറച്ചുകാലംകൊണ്ടു, പ്രസ്സിലുണ്ടായിരുന്ന പ്രവൃത്തിച്ചുരുക്കം സമയച്ചുരുക്കമായി മാറി. ഈ മാനേജർജോലിത്തിരക്കിനിടയിലായിരുന്നു, രാമായണതർജ്ജമ നടത്തിയിരുന്നത്. അതുമൂലം തർജ്ജമ മുഴുമിയ്ക്കാൻ ഉദ്ദേശിച്ചതിലേറെ താമസംപറ്റി. പ്രായേണ രാത്രിയിൽ ഉറക്കമിളച്ചാണ്, തർജ്ജമ എഴുതിപ്പോന്നത്! 1082 മേടം മുതൽ രാമായണം അച്ചടിച്ചു മാസികയായി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുവാൻ തുടങ്ങി; രണ്ടുകൊല്ലംകൊണ്ട് അവസാനിച്ചു. അക്കാലത്ത്, 82ൽതന്നെ, തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻെറ നാമധേയത്തിൽ എൻെറ ജ്യേഷ്ഠൻ കുററിപ്പുറത്ത് കേശവൻനായരുടെ സഹപത്രാധിപത്യത്തോടുകൂടി, അദ്ദേഹം പത്രാധിപരായി നിന്നുകൊണ്ടു "രാമാനുജൻ" എന്നൊരു മാസിക പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. അത് എട്ടു മാസമേ നിലനിന്നുള്ളു. കാരണം ഉടമസ്ഥൻെറ അശ്രദ്ധതന്നെ. ഏതാണ്ട് അഞ്ചുകൊല്ലം അദ്ദേഹം 'കേരളകല്പദ്രുമ'ത്തിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടി. ആ കാലത്തിന്നിടയിൽ അച്ചുക്കൂടം നല്ലൊരു നിലയിലെത്തിച്ചേരുകയും ചെയ്തു. 85ൽ ഉടമസ്ഥന്മാർ അച്ചുക്കൂടം മംഗളോദയം കമ്പനിക്കാക്ക് തീറുകൊടുപ്പാനുറച്ചു. ആ സന്ദർഭത്തിൽ, അതായത്, 85 കൎക്കടകം 5-ാംനു- ആ ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നു പിരിയുകയും ചെയ്തു. ഈ അഞ്ചുകൊല്ലത്തെ [illegible]രതാമസത്തിന്നിടയിൽ അദ്ദേഹം അവിടുത്തുകാരുടെയെല്ലാം സ്നേഹവും ബഹുമാനവും അസാമാന്യമാംവണ്ണം സമ്പാദിച്ചു. കണ്ടൂർ നാരായണമേനോൻ, ഒടുവിൽ കുഞ്ഞിക്കൃഷ്ണമേനോൻ, മുതലായ കവിവൎയ്യന്മാൎക്കാകട്ടെ, വള്ളത്തോളാം മുമ്പുതന്നെ കണ്ണിലുണ്ണിയായിത്തീൎന്നിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ യാ

ത്രയയപ്പിന്ന സാഹിത്യകുശലൻ അപ്പൻതമ്പുരാന്റെ അദ്ധ്യക്ഷത യിൽ സമ്മേളിച്ച സദസ്സിൽ അവരിൽ ഓരോരുത്തരുടേയും മുഖ ത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വേർപാടിൽ അവൎക്കുള്ള വ്യാകുലഭാവം പ്ര ത്യക്ഷപ്പെട്ടിരുന്നു. ആ സഭയിൽവെച്ച് പ്രസ്തുതമസ്ഥന്മാരുടെ വ കയായി ഒരു മംഗളപത്രവും വൈരക്കല്ലുവെച്ച ഒരു സ്വൎണ്ണമോതി രവും, പ്രസ്സജീവനക്കാരുടെ വകയായി മറെറാരു മംഗളപത്രവും, ഒരു വിലപിടിച്ച വിളക്കും അദ്ദേഹത്തിന്നു സമ്മാനമായി നൽക പ്പെട്ടു. ആ പ്രിയസ്നേഹിതന്മാരേയും മററും വിട്ടുപിരിയുന്നതിൽ അദ്ദേഹത്തിനും സങ്കടമുണ്ടായിരുന്നു. അവരോടെല്ലാം സഗൽ ഗദം വിടവാങ്ങി അദ്ദേഹം 85 കക്കടകം 5-ാംനു- തൃശ്ശൂർ നഗരം വിട്ടു.

———

ബാധിൎയ്യബാധ

അദ്ദേഹത്തെസ്സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം എല്ലാ കാൎയ്യത്തിലും വായനക്കാൎക്ക ഈശ്വരനെക്കുറിച്ച് ഒരു നല്ല അഭിപ്രായമാണുള്ളത്. എന്നാൽ, ഒരു കാൎയ്യത്തിൽ ഇൗശ്വരനോടു അതികഠിനമായി നീര സം തോന്നാതിരിപ്പാൻ നിവ്വാഹമില്ല—അദ്ദേഹത്തിന്നു ബാധിൎയ്യം ബാധിപ്പിച്ചതിൽ. 85 കന്നിമാസത്തിലാണ് അതിന്റെ ആരംഭം. കുറച്ചുദിവസം നിസ്സാരബോധത്തോടെ ചില ചില്ലറ ചികിത്സ കാം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ഭേദമൊന്നും കാണായ്കയാൽ ഊഢാംഗ ചികിത്സാവിദഗ്ദ്ധന്മാരെന്നു പേരുകേട്ട ഡോക്ടർമാരായ വല്യ ത്താൻ, ടി. യം. നായർ, മുതലായ പല ഇംഗ്ലീഷ് വൈദ്യന്മാരുടേ യും ചികിത്സയിൽ കുറെക്കാലം കഴിച്ചുകൂട്ടി. അതുകൊണ്ടും നില കിട്ടാതായപ്പോൾ, നാട്ടുവൈദ്യത്തിൽ പ്രശസ്തിയും പാടവവുമുള്ള ആലത്തൂർ നമ്പി, തൈക്കാട്ട് മൂസ്സ്, കൊട്ടങ്ങല്ലൂർ കൊച്ചുണ്ണിത്ത മ്പുരാൻ മുതലായ പലരും പലപ്പോഴുമായി ചികിത്സിച്ചുനോക്കി.

ഇതിനുംപുറമെ, തൃശ്ശൂരിൽ ഒരു വക്കീലും സന്ന്യാസം സ്വീകരിച്ചു ഒരാളുമായ കിണററിങ്കരെ കരുണാകരമേനോന്റെ നിർദ്ദേശപ്രകാരം അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു ചില മന്ത്രോപാസനകളും ശീലിച്ചു. എന്താ യിട്ടെന്താ! ഹതവിധിയുടെ മക്കടമുഷ്ടി എന്നുതന്നെ പറയട്ടെ, എല്ലാം നിഷ്ഫലമായിട്ടാണു കലാശിച്ചതു്. പല വൈദ്യന്മാരുടേയും മാറിമാറിയുള്ള പലവിധം ബാധിര്യചികിത്സകളെ മടുത്ത അദ്ദേഹം ഒരിക്കൽ പറയുകയാണു്:

"എതെല്ലാമെണ്ണയെച്ചു, ചെവിയിണയിൽ മരു
ന്നെത്ര കൂട്ടം നിറത്തി,
കാതെല്ലാനാളുമേറ്റൂ പുകയുമിഹ പൊരു—
ച്ചാഴിയല്ലേവുപോലെ;
നീ തെല്ലും ദേവി, മൽസങ്കടമറിയുവതി—
ല്ലെന്തിതെന്നാധിശാലി—
ച്ചോതെ,ല്ലും തോലുമാകുംപടി ബധിരത പട—
ക്കുന്നിതെന്നേനി വീണ്ടും!"

കർണ്ണേന്ദ്രിയം തീരെ നശിച്ചതിനു ബോധപ്പെട്ടിട്ടും, തനിക്കു് ആത്മഹത്യചെയ്യാൻ ഒരിക്കലും തോന്നുകയുണ്ടായിട്ടില്ലെന്നു വള്ളത്തോൾ നേരംപോക്ക പറയാറുണ്ടു്. സാധാരണന്മാർ ചെയ്യേണ്ടുന്ന ആ സാഹസം ചെയ്യാൻ തോന്നാഞ്ഞതു, കേരളത്തിന്റേയും കേരളഭാഷയുടേയും മഹാഭാഗ്യം! ആപത്തിനെ ചെറുത്തു നില്ക്കാതെ പ്രാണൻ കളയുന്ന മനുഷ്യൻ ഭീരുവാണെന്നത്രേ, വള്ളത്തോളിന്റെ ദൃഢാഭിപ്രായം; ഇതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പല കൃതികളിലും പ്രതിബിംബിച്ചുകാണാം.

"മഹാകവിയുടെ ബാധിര്യം മലയാളഭാഷയ്ക്കൊരനുഗ്രഹമാണ്" എന്നുകൂടി അഭിപ്രായപ്പെട്ട സഹൃദയരെ ഞാനറിയും. പരിസരങ്ങളിൽനിന്നുള്ള ശബ്ദശ്രവണംകൊണ്ടു് മനസ്സമാധിക്കു ഹാനിതട്ടാനിടവരാത്തതിനാൽ ഭാവനയ്ക്കു കരുത്തുകൂടുമെന്നായിരിക്കാം അവരുടെ യുക്തി. എന്നാൽ, മനസ്സിനെ ഏകാഗ്രമാക്കി നിത്യോ

നുള്ള കഴിവ് അദ്ദേഹത്തിനു സഹജമായിത്തന്നെ ഉണ്ടെന്ന് അനുഭവമുള്ളതിനാൽ എനിയ്ക്കതിനോടു യോജിയ്ക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല. വേണമെങ്കിൽ ഒന്നു പറയാം; അദ്ദേഹത്തിനു ബാധിര്യമേറിരുന്നില്ലെങ്കിൽ "ബധിരവിലാപം" എന്ന കരുണരസനിർഭരമായ ആ ലഘുകാവ്യം നമുക്കു കിട്ടുമായിരുന്നില്ല. അതു മലയാളഭാഷയ്ക്ക് എത്ര വിലപിടിച്ച ഒരു സമ്മാനമാണ്! അനുഭൂതിയിൽനിന്നുടലെടുത്തതാകയാൽ അതിനു വിശേഷിച്ചൊരാസ്വാദ്യതയുണ്ട്:

"ഗദകബളിതമെൻെറ കർണ്ണയുഗ്മം
വദനവിഭൂഷണമാത്രമായ് ച്ചമഞ്ഞു.
കദനമിതൊഴിവാക്കുകംബികേ! നിൻ
പദസരസീരുഹദാസനല്ലയോ ഞാൻ?"

എന്ന പ്രഥമശ്ലോകംതന്നെ നമ്മെ കരയാൻ തെയ്യാറാക്കുന്നു.

"ഗൃഹജനനി! മുദാ കിടാങ്ങളാം ത്വകം
സ്മിതമഞ്ചിതകൊഞ്ചൽ കേൾപ്പതോളം
ഇഹ സുഖകരമെന്തു വേറെയുള്ളൂ?
വിഹതമെനിയ്ക്കതു ഹന്ത! ദുഷ്കൃതത്താൽ.
പ്രണയികളൊടുകൂടി നർമ്മസംഭാ-
ഷണപരമോത്സവവും സമാപ്തമായ് മേ
പ്രണവമയി! ജഗൽ ബഹിഷ്കൃതൻ, ദു-
ർഗ്ഗുണനിധി ഞാനിനിയെന്തിനിങ്ങിരിപ്പൂ?"

എന്നും മററുമുള്ള വിലാപങ്ങളോ, നമ്മുടെ ഹൃദയത്തെ തീക്കനലുകളെപോലെ ഉരുക്കുന്നു.

"സ്വയമഥ ചെവിപോലെ മററു നാലി-
ന്ദ്രിയവുമിവനു വിനഷ്ടമാകിലാട്ടെ;
ഭയശമകരി! ചിത്തമങ്ങയിൽത്താൻ
നിയതമുറയ്ക്കണമെങ്കിൽ ഞാൻ കൃതാർത്ഥൻ."

എന്നിങ്ങിനെ കവി ആശംസിക്കുമ്പോഴും നമ്മുടെ തേങ്ങൽ നിലയ്ക്കുന്നില്ല! മനുഷ്യൻ, തനിക്കുവന്നുചേർന്ന ആപത്തിനെ എങ്ങിനെ സധൈര്യം നേരിടണമെന്നുകൂടി ഉപദേശിക്കുന്ന ഒരുൽകൃഷ്ടകാവ്യമാണ് "ബധിരവിലാപ"മെന്നു പറഞ്ഞാൽ തെററില്ല.

പരിചിതന്മാരും സുഹൃത്തുക്കളും

ബധിരനായി എന്നുള്ളതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്നു യാതൊരപകർഷവും പററിയിട്ടില്ല. ജനങ്ങൾക്ക് അദ്ദേഹത്തെക്കണ്ടു സംസാരിപ്പാനോ, അദ്ദേഹത്തിന്നു ജനങ്ങളെക്കണ്ടു സംസാരിപ്പാനോ, ഒട്ടും വൈമുഖ്യമില്ല. എന്നല്ല, ഇത്രയധികം മഹാന്മാരുമായിടപെട്ട ഒരാൾ കേരളത്തിലുണ്ടോ എന്നുതന്നെ സംശയമാണ്. വിശ്വവിശ്രുതന്മാരായ മിക്കവരേയും അദ്ദേഹം നേരിട്ടു കണ്ടുപരിചയം സമ്പാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. മഹാത്മാഗാന്ധി, ജവഹർലാൽ നെഹറു, സർദാർ പട്ടേൽ, മൌലാനാ ആസാദ് മുതലായ ലോകനേതാക്കന്മാരേയും ടാഗോർ മുതലായ മഹാകവികളേയും, മാളവ്യജി മുതലായ പണ്ഡിതവരേണ്യന്മാരേയും, അദ്ദേഹം കണ്ടു സംസാരിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൊച്ചി തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജാക്കന്മാരുമായി പലതവണ അഭിമുഖസംഭാഷണം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അവരിൽനിന്നു വീരശൃംഖലമുതലായ ബഹുമതിമുദ്രകളും, 'കവിതിലകൻ,' 'കവിസാർവ്വഭൌമൻ' എന്നീ ബഹുമതിബിരുദങ്ങളും ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ രണ്ടു സ്റ്റേററിൽനിന്നും അദ്ദേഹത്തിന്നു അലവൻസും കൊടുത്തുപോരുന്നുണ്ട്. ബറോഡ, ഗ്വാളിയോർ, മൈസൂർ, ബിക്കാനീർ, മുതലായ മഹാരാജാക്കന്മാരുമായും അഭിമുഖസംഭാഷണം നടത്തുകയും, അവരാൽ സമ്മാനങ്ങൾ നൽകപ്പെടുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

സാമൂതിരി രാജവംശത്തിലും, അദ്ദേഹത്തെ സ്നേഹിയ്ക്കുയും മാനിയ്ക്കുയും ചെയ്യുവർ വളരെയുണ്ട്. നിലമ്പൂർ, കവളപ്പാറ, മുതലായ പ്രഭുക്കന്മാർക്കും വള്ളത്തോൾ ഉററ മിത്രംതന്നെ. കേരളവർമ്മ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാനുമായി അദ്ദേഹത്തിൻെറ ബന്ധം ഗുരുശിഷ്യനിവ്വിശേഷമെന്നും, പിതാപുത്രനിവ്വിശേഷമെന്നും പറയാം. ഇങ്ങിനെ നോക്കിയാൽ വിദ്വത്വംകൊണ്ടോ, ഉദ്യോഗംകൊണ്ടോ മേലെക്കിടയിൽ നില്ക്കുന്നവർ മിക്കപേരും അദ്ദേഹത്തെ സ്നേഹിയ്ക്കുയും മാനിയ്ക്കുയും ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്നു കാണാം. ഇന്ത്യക്കാരിൽ മാത്രമല്ല, അന്യദേശീയരിലും വളരെ മാന്യന്മാർ വള്ളത്തോളിന്നു സ്നേഹിതന്മാരായിട്ടുണ്ട്; യൂറോപ്യന്മാരും മററും ഇദ്ദേഹത്തിൻെറ അതിഥികളായി താമസിയ്ക്കാറുണ്ട്. കലാമണ്ഡലത്തിന്നുവേണ്ടി ഒരു ഭാഗ്യക്കുറി നടത്തുവാനുള്ള അനുവാദം കിട്ടുവാൻവേണ്ടി അദ്ദേഹം, അക്കാലത്തു നിയമമന്ത്രിയായിരുന്ന സർ, സി. പി. രാമസ്വാമി അയ്യരെ മദിരാശിയിൽ ചെന്നു കാണുകയുണ്ടായി. അഭിമുഖസംഭാഷണം കഴിഞ്ഞു മഹാകവി മടങ്ങിപ്പോന്നതിന്നുശേഷം മന്ത്രി അദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ച് അവിടെയുള്ള ഒരാളോട് ഇങ്ങിനെ പറകയുണ്ടായി: "അണ്ടർലൈൻ ചെയ്യേണ്ട ഒരു മനുഷ്യൻ"

ഇനി സാധാരണന്മാരെ നോക്കിയാലോ, അവരും പ്രായേണ അദ്ദേഹത്തെ സ്നേഹിയ്ക്കുയും ബഹുമാനിയ്ക്കുയും ചെയ്യുന്നതായിട്ടാണ് അനുഭവം. കവിത്വം മാത്രമാണോ അദ്ദേഹത്തെ ഈ ഉന്നതനിലയ്ക്കർഹനാക്കിയത്? ആണെന്നു വിചാരിപ്പാൻ വയ്യ: പേരെടുത്ത പല കവികളും പണ്ഡിതന്മാരും വേറെയുണ്ടല്ലോ; അവർക്കാർക്കും സർവ്വപ്രിയപകമായ ഈയൊരാകർഷകത്വം കാണുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട കവിത്വത്തോടൊപ്പം വേറെ എന്തോ ചില വിശിഷ്ടഗുണങ്ങൾ കൂടി അദ്ദേഹത്തിൽ കുടികൊള്ളുന്നുണ്ടെന്നു വിചാരി

ഷ്യണം. ഔദ്ധത്യമോ, അപ്രസന്നതയോ തീണ്ടിയിട്ടില്ലാത്ത ഒരു നിഷ്കളങ്കസ്വഭാവം, അതിനൊത്ത ആകാരസൌഷ്ഠവം, തന്റെ തറവാടിത്തത്തിന്നും, അഭിമാനത്തിന്നും കോട്ടംതട്ടാത്തവിധം ഏതൊരാളോടും സമുചിതമായി പെരുമാറുവാനുള്ള വകതിരിവ്, എന്നിവയുടെ സങ്കലനത്തിൽനിന്നുളവാകുന്ന ഒരു പ്രഭാവിശേഷമാണ്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ മേന്മയുടെ ആസ്പദമെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

ദേശസഞ്ചാരം

അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദേശസഞ്ചാരത്തിനും ബാധിര്യം ഒരു തടസ്ഥമായി നിന്നിട്ടില്ല. ഇന്ത്യയിൽ പ്രധാനങ്ങളായ സ്ഥലങ്ങളിലെല്ലാം അദ്ദേഹം സഞ്ചരിച്ചിട്ടുണ്ട്. തെക്കെ ഇന്ത്യ മുഴുവൻ സ്വദേശംപോലെതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്ന പരിചിതമാണ്. പല പാർട്ടികളുടേയും സ്ഥാപനങ്ങളുടേയും ക്ഷണനപ്രകാരം സഭകളിൽ ആദ്ധ്യക്ഷ്യം വഹിപ്പാനും സ്വന്തം കാൎയ്യത്തിന്നും മററുമായി പലപ്പോഴും പല സ്ഥലങ്ങളിലും താമസിക്കേണ്ടതായിത്തന്നെ വന്നിട്ടുണ്ട്. വടക്കെ ഇന്ത്യയിൽ അദ്ദേഹം വളരെ തവണ സഞ്ചരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ കൂട്ടത്തിൽ പല പുണ്യസ്ഥലങ്ങളും സന്ദൎശിച്ചിട്ടുണ്ട്. കാശിയിൽ പോയി ഗംഗാസ്നാനം ചെയ്തു ഗയാശ്രാദ്ധമൂട്ടുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഏതു ദിക്കിലെത്തിയാലും അവിടെ മലയാളികളോ, പരദേശികളോ, ആയ കുറെ സ്നേഹിതന്മാർ ഉണ്ടാകുമെന്നതുകൊണ്ടു യാതൊരലട്ടും അസൌകൎയ്യവും നേരിടാതെയാണ് ഈ യാത്രകളെല്ലാം നിൎവ്വഹിച്ചത്.

ഇതിന്നു പുറമെ അദ്ദേഹം വിദേശങ്ങളിലും എത്താതിരുന്നിട്ടില്ല. മലയേഷ്യ, ബൎമ്മ എന്നീ രാജ്യങ്ങൾ അദ്ദേഹം സന്ദൎശിച്ചി

ട്ടുണ്ട്. ഒരിക്കൽ സിലോണിലും സഞ്ചരിച്ചിട്ടുണ്ട്. പോരെങ്കിൽ, അദ്ദേഹത്തിന് 72 വയസ്സ് തികഞ്ഞ ഈ 1126-ാമത്തെ കൊല്ലത്തിന്റെ പ്രാരംഭത്തിൽ, പോളണ്ട്, ഇംഗ്ലണ്ട്, ഫ്രാൻസ്, ഇററലി മുതലായ രാജ്യങ്ങളിലും, ഒടുവിലത്തിൽ റഷ്യയിലും സഞ്ചരിക്കുകയുണ്ടായി. അന്യദേശയാത്രക്കാരായ ചെറുപ്പക്കാർ പോലും ഒരു ദീർഘയാത്രയ്ക്കവസരം വരുമ്പോൾ മടിക്കുകയാണ് പതിവ്; അദ്ദേഹമാകട്ടെ, ആ പ്രായാധിക്യത്തെയും ക്ഷീണത്തെയും തൃണവൽഗണിച്ച്, പുതു അനുഭവങ്ങളും അറിവുകളും സമ്പാദിച്ചിരിക്കുന്നു: ഇതിൽനിന്നറിയാം, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹജമായ ഉത്സാഹശീലവും, കവിജനോചിതമായ ലോകാനുഭവസമ്പാദനോൽസുകതയും.

എന്നാൽ, ഈ ദേശാടനങ്ങളെല്ലാം കേവലം മനോവിനോദത്തിനുവേണ്ടി മാത്രമായിരുന്നില്ല. എല്ലാററിലും ചില പൊതുകാര്യങ്ങളും ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നു. ഒന്നാമത്തെ വടക്കെ ഇന്ത്യൻ സഞ്ചാരം 1104-ലാണുണ്ടായത്. അന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്തതസഹചാരിയും പ്രിയശിഷ്യനുമായ ശ്രീമാൻ നാലപ്പാട്ട് നാരായണമേനോനായിരുന്നു സഹായം. 1928-ലെ കൽക്കത്താ കോൺഗ്രസ്സ് സമ്മേളനത്തിൽ സംബന്ധിക്കുവാനായിരുന്നു ആ യാത്ര. അക്കൂട്ടത്തിൽ കലാമണ്ഡലം ഓഹരി പിരിക്കലും വില്പനയും ഉദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. കഥകളിപ്രചാരണോദ്ദേശത്തോടുകൂടി കളിക്കാരെയുംകൊണ്ടായിരുന്നു രണ്ടാമത്തെ യാത്ര. അന്ന് സ്വന്തം [illegible]പതിയും കലാമണ്ഡലം പ്രവർത്തകന്മാരിൽ ഒരു പ്രമുഖവ്യക്തിയും പ്രിയസുഹൃത്തുമായ ശ്രീ മണക്കുളം മുകുന്ദരാജാവും ഒന്നിച്ചുണ്ടായിരുന്നു. മലയാപര്യടനം 1109-ലും ബർമ്മാപര്യടനം 1110-ലും ആണുണ്ടായത്. രണ്ടിലും കഥകളിപ്രചാരണവും കലാമണ്ഡലത്തിലേക്കുവേണ്ടിയുള്ള ധനസമ്പാദനവുമായിരുന്നു ഉദ്ദേശം. മലയായാത്രയിൽ ശ്രീമാൻ പോത്തൂർ കൃഷ്ണനുണ്ണിനായരും, ബർമ്മായാത്രയിൽ മണക്കുളം മുകുന്ദരാജാവവർകളുമാണ് ഒന്നിച്ചുണ്ടായിരുന്നത്. 1120-ൽ നാലാമത്തെ മകനായ ഗോവിന്ദക്കുട്ടിയൊന്നിച്ച്

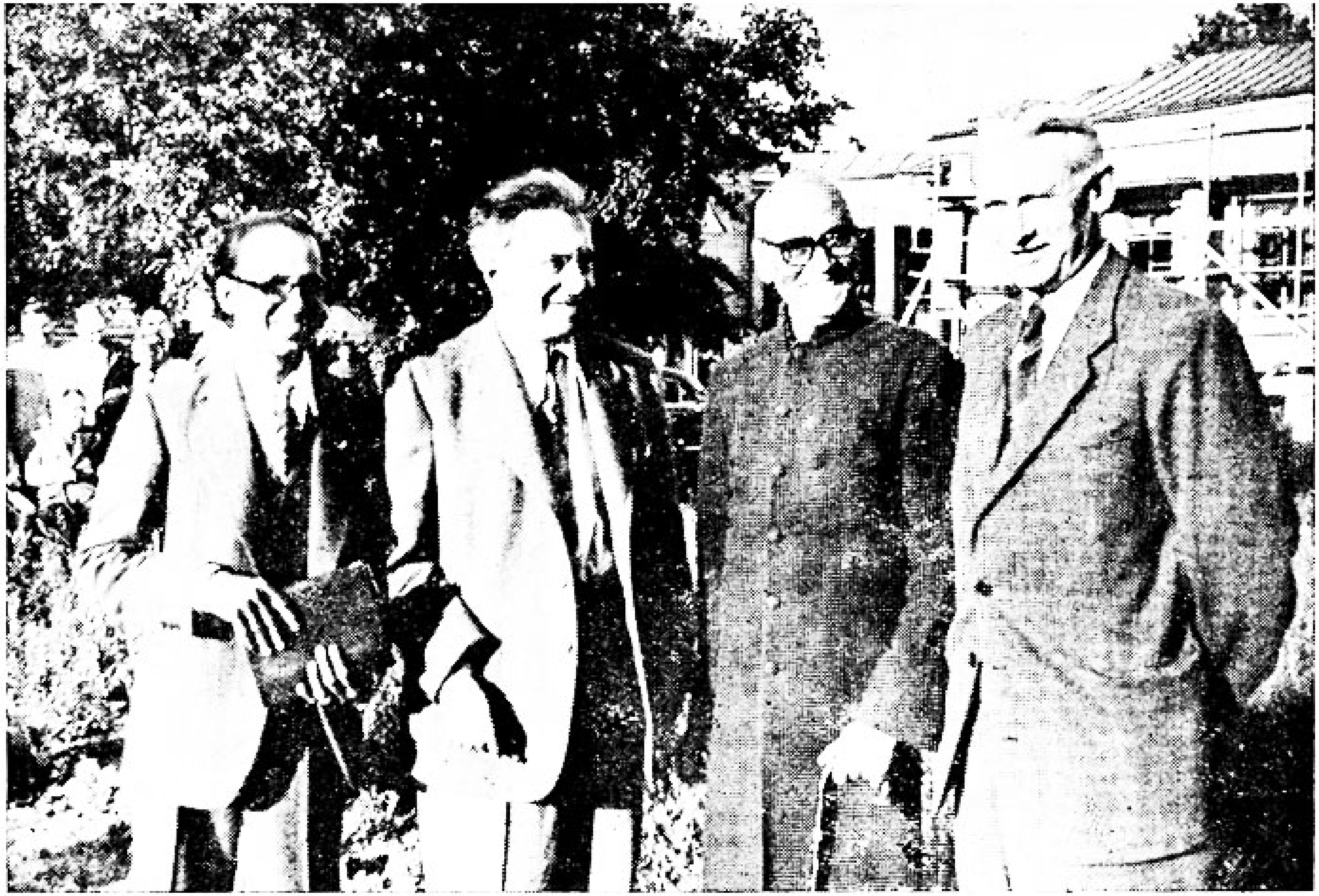

മഹാകവി സോവിയറ്റ് നാട്ടിൽ.

(ഇടത്തുനിന്ന്) മകൻ ബാലചന്ദ്രൻ. പ്രസിദ്ധ സോവിയറ്റ് സാഹിത്യകാരൻ ഇലിയ എഹ്റൻബർഗ്. മഹാകവി. പ്രഖ്യാത സോവിയറ്റ് സാഹിത്യകാരൻ അലക്സാണ്ടർ ഫദയേവ്.

സിലോൺ സന്ദർശിച്ചു. സിലോണിന്ത്യൻ കോൺഗ്രസ്സിന്റെ ക്ഷണനപ്രകാരമാണ് അങ്ങോട്ടു പോയതു്. വേറെയും പല സംഘങ്ങളുടെയും സ്വീകരണങ്ങളേറ്റുവാങ്ങിക്കൊണ്ട് ഏതാണ്ടു രണ്ടാഴ്ചവട്ടം സിലോണിൽ താമസിക്കേണ്ടിവന്നു. 1126 വൃശ്ചികത്തിൽ അഖില ലോകസമാധാനകോൺഗ്രസിന്റെ ക്ഷണനപ്രകാരമാണ് വാർസായിലേയ്ക്കു് പോയതു്. കോൺഗ്രസ്സ് പിരിഞ്ഞതിനുശേഷം ലണ്ടനിലേയ്ക്കു പോയി. അവിടെ അദ്ദേഹം താമസിച്ചതു് ഇന്ത്യാ ഹൈക്കമ്മീഷണർ വി. കെ. കൃഷ്ണമേനോന്റെ അതിഥിയായിട്ടാണ്. ഈ യാത്രയിൽ അദ്ദേഹത്തെ മകൻ ബാലചന്ദ്രക്കുറുപ്പ് എം. എ. ആയിരുന്നു കൂടെ. അതിനുശേഷംതന്നെ [illegible] റഷ്യൻ സാഹിത്യകാരസംഘത്തിന്റെ ക്ഷണനമനുസരിച്ച് റഷ്യയിലേയ്ക്കും പോയി. ആറാഴ്ചയോളം റഷ്യയിൽ പല ഭാഗത്തും സഞ്ചരിച്ചതിനു ശേഷമാണ് മടങ്ങിയതു്. ഈ യാത്രയിലും അദ്ദേഹത്തെ മകൻ [illegible] ഉണ്ടു്. [illegible] സമ്മേളനങ്ങളിൽ [illegible] ഉദ്ഘാടനത്തിനു് ആർക്കും, [illegible] ഒരു കവിയ്ക്കു് [illegible], [illegible] പോലെങ്ങും [illegible] ലഭിച്ചിട്ടുമില്ലാ. അങ്ങിനെയുള്ള [illegible] അദ്ദേഹത്തിനു് [illegible] ഒരു സാഫല്യമുണ്ടെങ്കിൽ അതു സന്തോഷം മാത്രമാണ്.

വെണ്മണിപ്രസ്ഥാനം

നമ്മുടെ ചരിത്രപുരുഷൻ കവിതയെഴുതാൻ തുടങ്ങുന്ന കാലത്തു മാതൃകയായിരുന്നതു വെണ്മണിപ്രസ്ഥാനമായിരുന്നു. അതിവാസനക്കാരനായ ഒരു കവിയായിരുന്നു വെണ്മണി മഹൻ. ഭാ

ഷാശുദ്ധി, ശബ്ദഭംഗി, രചനാസൌഷ്ഠവം എന്നിവകൊണ്ടു അത് അക്കാലത്തു അനേകരഞ്ജകംതന്നെയായിരുന്നു. പക്ഷേ, അദ്ദേഹത്തിനു കവിത ഒരു നേരമ്പോക്കുമാത്രമാണ്. വെറും വെടി പറയുക എന്നതിൽക്കവിഞ്ഞ ഒരു ഗൌരവം കവിതയ്ക്കു കല്പിച്ചുകൊടുത്തിരുന്നില്ല. "ശഫരിവിഴിമകറാ വണ്ടും കൊമ്പനാനേ!" എന്നു ഒരു സ്ത്രീയോടു സംബോധനചെയ്യുവാനും മറ്റും അദ്ദേഹത്തിനു യാതൊരു കൂസലുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. നമ്മുടെ മഹാകവിയും ആ പ്രസ്ഥാനംതന്നെയാണ് മാതൃകയായി സ്വീകരിച്ചത്. തൃപ്പണേരാട്ടു ശിവരാത്രിമഹോത്സവത്തെക്കുറിച്ചു ശ്രീ. പി വി. കൃഷ്ണവാര്യർക്ക് 1076ൽ എഴുതിയ കത്തിലെ ഒരു ശ്ലോകം നോക്കുക:

"ശീട്ടാട്ടം, ശിങ്കമാരാക്കളൽ വിളി, ചതുരം
ഗക്കളം, ചാര്വ്വംഗിമാർതൻ
പാട്ടാ,യമ്പേട്ടങ്ങു താളമ്പക, വകതിരിവു-
ള്ളക്ഷരശ്ലോകപാഠം,
കൂട്ടാളിക്കൂട്ടരൊത്തുള്ളൊരു സരസജന-
ത്തിന്റെ സല്ലാപഘോഷം—
കേട്ടാലാവി,ല്ലിവണ്ണം ചിലതുമവിടെയു-
ണ്ടാവിലാവിർഭവിച്ചു."

പറയുന്നതെന്തായാലും അതു് ആളുകൾക്കു മനസ്സിലാകത്തക്ക വിധം നല്ല ഭാഷയിൽ ശബ്ദഭംഗിയോടും വൃത്തനിബന്ധനയോടും കൂടി പറയുക——ഇതാണ് വെണ്മണിപ്രസ്ഥാനം. കാളിദാസൻ, ഭവഭൂതി, ശ്രീഹർഷൻ മുതലായ സംസ്കൃതമഹാകവികളുടെ കൃതികൾ ഇടവിടാതെ വായിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന നമ്മുടെ മഹാകവിക്കു് ഈ സങ്കേതത്തിൽ അധികകാലം ഉറച്ചുനില്ക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അദ്ദേഹം മുന്നോട്ടു നീങ്ങി. കവിതയിൽ ചില അലങ്കാരങ്ങളോ, ആശയങ്ങളോ, രസഭാവങ്ങളോ, ഒക്കെ ഉണ്ടായാലേ, വായനക്കാർക്കു രുചിക്കുള്ളുവെന്നു തോന്നിത്തുടങ്ങി. ക്രമേണ അദ്ദേഹം വെണ്മണിപ്രസ്ഥാനത്തിൽനിന്നും മേല്പോട്ടു കയറി ഒരു പുതിയ കവിതാ

സരണിയിൽ സഞ്ചരിച്ചു. എന്നാൽ അക്കാലത്ത് ഉല്ലേഖചാതുരികൊണ്ടും അലങ്കാരഭംഗികൊണ്ടും ഭാഷാകവിതകളേക്കാൾ മെച്ചം സംസ്കൃതകവിതയ്ക്കായിരുന്നുവെന്നു കാണാം. അദ്ദേഹം 'കേരളകല്പദ്രുമം' മാനേജരായിരിക്കുന്ന കാലത്ത്, 1081 ഇടവത്തിൽ, തൃശ്ശൂരിൽ എഴുന്നള്ളിയ അന്നത്തെ മഹാരാജാവിനു (പിന്നീട് സ്ഥാനമൊഴിഞ്ഞ തമ്പുരാൻ) ഉപായനീകരിച്ച മംഗളപത്രത്തിൽനിന്നു രണ്ടു സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾ ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കാം:

“ഹം ഹോ, ജിതം മമ ജിതം സുകൃതൈരിദാനീം
യന്മേദുരോരുവിഷയാ പ്ലുഷ വിഭാതി ദേവഃ
പാവ്രുണ ഭാഗ്യിരിവ പൂർണ്ണകലോ ശശാങ്ക
രാജന്യപതി ജയതി മാനവസുന്ദരോഽയം!
ഹേ ഭോ വിഷമദൃഷ്ടിരസൗ ഭവതി രാജശേഖരോഽപി!
ധീപോത്ഭ ഇവ ദാനവാംസ്തപസി ഭൂശ്ച സമിന്ധഃ
കലാനിധിരപി കലിൽ സ്പൃശസി നൈവ ദോഷാഗമം
ക്ഷിതീശ, കിമു വർണ്ണ്യതേ തവ ചരിത്രമത്യത്ഭുതം!”

ഇതു വായിച്ചു സന്തുഷ്ടനായ തമ്പുരാൻ സ്വന്തം ഭക്തകളോടു പറഞ്ഞുവത്രെ:—

“നാരായണൻ വ്യാകരണം ഒട്ടും പഠിച്ചിട്ടില്ലെന്നാണ് പറഞ്ഞത്; അതു അങ്ങിനെയാണെന്നു തോന്നും, ഈ സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾ വായിച്ചാൽ.”

മലയാളഭാഷയിൽ വായിക്കേണ്ടുന്ന പുസ്തകങ്ങൾ വിരളങ്ങളാകയാൽ അക്കാലത്തു വായനയ്ക്കുതകുന്നതു മിക്കതും സംസ്കൃതപുസ്തകങ്ങളായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് ആ ഭാഷയുമായി അധികം ഇണങ്ങിയിരുന്നതായിരിക്കണം സംസ്കൃതകവിതയ്ക്കു മെച്ചം കിട്ടാൻ കാരണം.

മാതൃഭാഷാസ്നേഹം

സംസ്കൃതഭാഷ ഇത്രയും സ്വാധീനയാണെങ്കിലും അദ്ദേഹം മലയാളഭാഷയെത്തന്നെയാണ് സ്നേഹിയ്ക്കുന്നത്. മാതൃഭാഷയ്ക്കു് മുതൽക്കൂട്ടുവാൻ സ്വന്തം ജീവിതംതന്നെ ഉഴിഞ്ഞുവെച്ചിട്ടുള്ള ഒരാളാണ്, അദ്ദേഹമെന്നു പരക്കെ അറിയാവുന്ന കാൎയ്യമാണല്ലോ. സ്വതന്ത്രകൃതികൾക്കു പുറമെ സംസ്കൃതത്തിൽനിന്നു തൎജ്ജമയായും വളരെ പുസ്തകങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു മലയാളഭാഷയ്ക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. (പുസ്തകങ്ങളുടെ ഒരു പട്ടിക ഒടുവിൽ ചേൎക്കാൻ വിചാരിയ്ക്കുന്നതുകൊണ്ടു് അവയുടെ പേർ ഇവിടെ പറയാത്തതാണ്.) ഇതിനു പുറമെ സംസ്കൃതപുസ്തകം വായിയ്ക്കുമ്പോഴും അനുകരിപ്പാൻ തോന്നാറുള്ളതും അദ്ദേഹം വിട്ടുകളഞ്ഞിട്ടില്ല. കാളിദാസന്റേ എന്നു കരുതപ്പെടുന്ന ഋതുസംഹാരകാവ്യത്തെ അനുകരിച്ചുണ്ടാക്കിയതാണ് "ഋതുവിലാസം;" അമരുകശതകത്തെ ഉള്ളിൽവെച്ചുകൊണ്ടു നിൎമ്മിച്ചതാണ് "വിലാസലതിക." ഇതുണ്ടാക്കാൻ ഒരു കാരണവുമുണ്ടായി: തൃശ്ശൂർ വാസക്കാലത്ത്, ഇദ്ദേഹവും കവിതിലകൻ കണ്ടൂർ, ഒടുവിൽ, മുതലായ ആറേഴു കവികളും ഒരിടത്തു ഒന്നിച്ചുകൂടി വെടി പറയുന്നതിനിടയിൽ, അമരുകശതകംപോലെ സ്വതന്ത്രമായ ഒരു ശൃംഗാരകാവ്യം മലയാളഭാഷയിൽ ഉണ്ടായി വരേണ്ടതാണെന്ന് അഭിപ്രായം പുറപ്പെട്ടു. ഉടനെ കണ്ടൂരും, ഒടുവും ഒപ്പം "അതുണ്ടാക്കാൻ [illegible]ണ്ടാവില്ല; വള്ളത്തോൾതന്നെ ഒരുങ്ങണം" എന്നു തീരുമാനംചെയ്തു. എന്നാൽ അതിന്നടുത്ത കാലത്തല്ല, രണ്ടുമൂന്നുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞതിന്നുശേഷമാണ് "വിലാസലതിക" നിൎമ്മിയ്ക്കപ്പെട്ടത്. ശൃംഗാരത്തിന്റെ നേരെ നെററി ചുളിച്ചിരുന്ന 'പരിഷ്കാരിക'ളും നിഗൂഢമായി 'വിലാസലതിക'യെ വിഴുങ്ങിപ്പോന്നിരുന്നു. എങ്ങാനും എപ്പോഴെങ്കിലും അക്ഷരശ്ലോകം ചൊല്ലലുണ്ടായാൽ, അവിടെ തീൎച്ചയായും വിലാസലതികയുടെ ഒരു പതിപ്പ് നടക്കും. വിലാസലതികയിലെ എല്ലാ ശ്ലോകവും മനസ്സിൽ പകൎത്തിവെച്ച പലരേയും ഞാൻ അറിയും. വിലാ

സലതികയ്ക്കു് ഒരു സവിസ്തരവും ശാസ്ത്രാനുസാരിയുമായ വ്യാഖ്യാനം പണ്ഡിതോത്തമനായിരുന്ന കെ. എം. ഗുരുക്കൾ അക്കാലത്തു തന്നെ എഴുതുകയുണ്ടായി; എന്നാൽ അതു പുറത്തുവന്നില്ല. ഒരു സനിഷ്കർഷവ്യാഖ്യാനം ഇല്ലാത്തതുകൊണ്ടു ഈ കാവ്യത്തിന്റെ വ്യംഗ്യഭംഗി സാധാരണവായനക്കാർ കണ്ടെത്തുന്നില്ല. ഒരൊററ അശ്ലീലത്താൽപ്പോലും സ്പർശിക്കപ്പെടാതെ ഇത്രയും ഗംഭീരസുന്ദരമായ ഒരു ശൃംഗാരകാവ്യം രചിപ്പാൻ ഒരു സാധാരണകവി ശക്തനാകയില്ല; കണ്ഠ്യരം ഭട്ടരും പറഞ്ഞപോലെ, ‘വള്ളത്തോൾതന്നെ ഒരുങ്ങണം.’’

വിലാസലതികയിലെ ഹൃദയസ്പർശികളായ ചിത്രങ്ങളിൽ ഒരെണ്ണം ഞാൻ നിങ്ങളെ കാണിക്കാം:

“ക്ഷീണാപാണ്ഡുകപോലമാം മുഖവുമായ്
തൻമന്ദിരത്താഴ്‌വര
ത്തൂണാലൊട്ടു മറഞ്ഞുനിന്നു തനതാം
വീർപ്പിട്ടുകൊണ്ടങ്ങിനെ,
‘കാണാം നാമിനിയെന്ന’ങ്ങനെയൊരുവിധം
ബന്ധുക്കളോടോതിടും
പ്രാണാധീശനെയശ്രുപൂർണ്ണമിഴിയാൽ
നോക്കുന്നു മയ്ക്കണ്ണിയാൾ.”

ഇതു വായിക്കുമ്പോൾ ഇങ്ങിനെ ഒരു ആസന്നവിരഹയെ നാം എവിടെയോ കണ്ടിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു.

ദ്രുതകവിതാസാമർത്ഥ്യം

നമ്മുടെ മഹാകവിക്കു് ‘ദ്രുതകവിതാഭ്രാന്തി’യില്ലെങ്കിലും സംസ്കൃതത്തിലായാലും മലയാളത്തിലായാലും വളരെ വേഗത്തിൽ സ

രസങ്ങളായ ശ്ലോകങ്ങളുണ്ടാക്കാൻ കഴിയും. അദ്ദേഹം ശ്ലോകമുണ്ടാക്കുന്നതു കണ്ടാൽ, അദ്ദേഹത്തിന്നാവശ്യമുള്ള പദങ്ങൾ, എഴുത്തച്ഛന്റെ കുട്ടികളെപ്പോലെ, ഓടിവന്നു തത്തൽസ്ഥാനങ്ങളിലിരിയ്ക്കയാണെന്നു തോന്നും. പത്രങ്ങൾക്കും മാസികകൾക്കും, വിവാഹങ്ങൾക്കും മററും മംഗളശ്ലോകങ്ങളാവശ്യപ്പെട്ടാൽ, ആരെയും അദ്ദേഹം നിരാശരാക്കാറില്ല. പ്രദോഷംതോറും ശിവസ്തുതിപരമായും, സ്വന്തം പരദേവതാക്ഷേത്രത്തിൽ ഭഗവൽസേവാകാലത്തു തൊഴുന്ന അവസരത്തിൽ ദേവീസ്തുതിപരമായും, വിദ്യാരംഭദിവസം സരസ്വതീസ്തുതിപരമായും ഓരോ ശ്ലോകമുണ്ടാക്കുക എന്നുള്ളതു് അദ്ദേഹത്തിനു അവശ്യകരണീയങ്ങളിൽപെട്ട ഒന്നാണ്. അദ്ദേഹത്തിനു കൌതുകം തോന്നുന്ന വല്ല സംഭവവുമുണ്ടായാൽ അതു പദ്യരചനയ്ക്കു വിഷയമാവും. ഒരു ദിവസം രാവിലെ ഒരു വീട്ടിൽ ചെന്നപ്പോൾ അവിടെയുള്ള അമ്മയും കുട്ടിയും കൂടിയുണ്ടായ സംഭാഷണം ഇതാ, പദ്യത്തിൽ:

“പ്രക്ഷാളിതം കിമു കുമാര! മുഖം തവാംബ!
ധൌതം, യദി വ്രജ ജവാദയി പാഠശാലാം.
ഹാ! ഹാ! മമോദരരുജാ മഹതി,ത്വി കല്യേ
സംഭാഷണം ജയതി മാതൃകുമാരയോസ്തൽ.”

ചിലപ്പോൾ ചോദ്യത്തിനുള്ള മറുപടിതന്നെ ശ്ലോകത്തിലായെന്നു വരും. ഒരു ദിവസം ചതുരംഗം കളിപ്പാൻ ശ്രമിച്ചപ്പോൾ കരു മുറിപ്പാൻ നല്ല ശീലമില്ലാത്ത ഒരു സഹൃദയൻ സംശയം ചോദിച്ചതിനു മറുപടിയായി അതിന്റെ ക്രമം ഒരു ശ്ലോകംകൊണ്ടാണു പറഞ്ഞു കൊടുത്തതു്:

‘തേരാ,ന,ഭൂപരും, മന്ത്രിമുഖ്യരും, തുരഗങ്ങളും,
തേരാ,ന,കാലാളുകളും, തീരണമണയൊന്നിനാൽ’

ഇതിലെ നാലാം പാദം വെറും ശ്ലോകപൂരണത്തിനു വേണ്ടിയുള്ളതാണെന്നു തോന്നിയേയ്ക്കാം. എന്നാൽ, കാര്യത്തിന്റെ പ്രാ

ധാന്യം അതിലാണ് കിടക്കുന്നത്. [illegible] ക്രമ
ത്തിൽ [illegible] ലോകം [illegible] കഴിയുള്ളൂ. [illegible](12 [illegible])
[illegible] ങ്ങളെല്ലാം ഇതിൽ.

[illegible] 1076 ൽ [illegible]

'[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
അതുകൊണ്ടു പോയാൽ മതി!''

[illegible]

[illegible] എന്നു [illegible] ശ്ലോകമായിരുന്നു:

''[illegible]
[illegible]''

[illegible] '[illegible] എന്ന [illegible] അതിലെ [illegible] ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടതാണ്.

ചിലപ്പോഴാം ഒരേ വിഷയംതന്നെ രണ്ടു വിധത്തിൽ ശ്ലോകീകരിയ്ക്കും. വായനക്കാർക്ക് ഇഷ്ടമുള്ളതെടുക്കാമെന്ന് ആശയം. 1076 ധനുവിൽ തൃശ്ശൂരിലുള്ള വെള്ളാസ്സേരിൽ കൃഷ്ണമേനോൻ (ഇദ്ദേഹം ഒരു പഴയ സാഹിത്യകാരനായിരുന്നു) തനിയ്ക്ക് ഒരു മരുമകൾ ഉണ്ടായ സന്തോഷവർത്തമാനം അറിയിയ്ക്കുന്നതോടുകൂടി, ഒരു ജാതകശ്ലോകം ഉണ്ടാക്കി അയച്ചുതരാൻ അപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് ജനനസമയവും മററും കുറിച്ചയച്ചിരുന്നു. അതുപ്രകാരം ഉണ്ടാക്കി അയച്ചവയാണ് താഴെ കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ:

"നിത്യം മംഗളമായിരത്തിയെഴുപ-
ത്താറാമതാമാണ്ടിൽവ-
ന്നെത്തും വൃശ്ചികമെന്ന മാസമതിലി-
രുട്ടിന്റെ പിൻതിയ്യതി
ഉത്രട്ടാതിയുമാവിധം ശനിയും
ചേരുംദിനം രാവിലെ
പ്രത്യക്ഷം മണി പത്തരയ്ക്കുദിതയായ്
"വെള്ളാസ്സേരിൽ" നൽപെൺപ്രജാ.."
"ആ'ന്തസ്സിന്നായ'മാണ്ടുള്ളവനരുകമകം
കീടരാശിയ്ക്കു മേ നി-
സ്സന്താനതാപാത്മകത്തിയ്യതി,ലതു വിട്ടവാൻ
'ചാരു'നക്ഷത്ര കീർത്ത്യാം
ഹന്ത! ത്രൈലോക്യകണ്ണാം 'തിഥി ദശമി'കവാ-
യുള്ള വെള്ളാസ്സേരിലാമൽ-
കാന്ത്യാ 'കല്യേ'റ്റ സമ്പത്തരമണിയുമിളം
പെൺകൊടിത്തങ്കമുണ്ടായ്.:"

['ചാരു'നക്ഷത്രം—26-ാംനക്ഷത്രം—ഉത്രട്ടാതി.]

വിദ്യാർത്ഥിജീവിതകാലത്ത് അദ്ദേഹം (ഞങ്ങളൊക്കെയും) പാഠംവെച്ചു ശീലിച്ചിട്ടുണ്ട്. അന്നൊക്കെ അതിനുള്ള പാഠം ഏ

ഴുത്തച്ഛൻപഠിപ്പിൽനിന്നുതന്നെ കിട്ടിവന്നിരുന്നു. 'പാദം വെച്ചുകെ' എന്നാൽ ഏതെങ്കിലും ശ്ലോകത്തിന്റെ ഒരു പാദം ഒരാൾ പരൽപ്പേർപ്രകാരം കവിടികൊണ്ടു ക്രമപ്പെടുത്തിവെയ്ക്കുക; അതു മററുള്ളവർ വായിയ്ക്കുക; ഇതൊരു പ്രതിഭാപരീക്ഷണമാണ്. ഈ പരിശീലനത്തിൽനിന്നാണ്, മേൽകാണിച്ച രണ്ടാമത്തെ ശ്ലോകങ്ങളിൽ കൊല്ലം, മാസം, തിയ്യതി മുതലായവ പരൽപ്പേരുകൊണ്ടു വിവരിയ്ക്കുവാനുള്ള സാമർത്ഥ്യം ലഭിച്ചത്. കലിദിനസംഖ്യയും മററും സരസപദങ്ങളെക്കൊണ്ടു സമാഹരിച്ച് അദ്ദേഹം വളരെ ചരമശ്ലോകങ്ങളും ജാതകശ്ലോകങ്ങളും എഴുതിയിട്ടുണ്ട്.

തർജ്ജമയുടെ കാര്യത്തിലും ചിലപ്പോൾ ഇങ്ങിനെ സംഭവിയ്ക്കാറുണ്ട്. ഒരു ശ്ലോകത്തിന് ഒന്നിലധികം ഭാഷാന്തരം. 1077 തുലാത്തിൽ 'കേരളശോഭിനി" എന്ന ഒരു പത്രത്തിൽ തർജ്ജമയ്ക്കിട്ടിരുന്ന ഒരു സംസ്കൃതശ്ലോകം ഇങ്ങിനെ രണ്ടുവിധം തർജ്ജമ ചെയ്തിട്ടാണ് അയച്ചത്. ഒരേ വിഷയത്തിൽ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളുണ്ടാവുമ്പോൾ ഒന്നു 'മംഗലത്തു ശങ്കു ആശാൻ' എന്ന പേരിലാണ് അദ്ദേഹം പത്രങ്ങളിലേയ്ക്കും മററും അയയ്ക്കുക പതിവ്. (മൂലശ്ലോകം കാണുന്നില്ല.)

"ചൊടിച്ചാലും വികാരം പൂ–
ണ്ടിടാ, നല്ലാളുതൻ മനം:
കടൽവെള്ളം തിളപ്പിയ്ക്കു–
പ്പെടാനാവില്ല ചൂട്ടിനാൽ.
അന്തസ്സുള്ളാളിടഞ്ഞാലു–
മന്തരംഗം ദുഷിച്ചിടാ:
അന്തമററബ്ധിതൻ തണ്ണീർ
പന്തത്താൽക്കാഞ്ഞുപോകുമോ?"

1069ൽ ഭാഷാപോഷിണീസമ്മേളനത്തിലെ കവിതാപരീക്ഷയിൽ ജയിച്ച വിവരം മുമ്പു പറഞ്ഞുവല്ലോ. പിന്നീടു കുറച്ചു

കൊല്ലങ്ങൾക്കു ശേഷം പട്ടാമ്പിയിൽവെച്ചു വിദ്വാൻ പുന്നശ്ശേരി നമ്പി നടത്തിവന്നിരുന്ന 'സാരസ്വതോദ്യോതിനി'സഭയുടെ ഒരു വാർഷികസമ്മേളനത്തിലുണ്ടായ സംസ്കൃതകവിതാപരീക്ഷയിലും ഒന്നാമതായി പ്രശസ്തവിജയം നേടി. 1087ൽ ഏഴാം എഡ്വേർഡ് ചക്രവർത്തിയുടെ പട്ടാഭിഷേകോത്സവത്തിനു കോഴിക്കോട്ടുണ്ടായി രുന്ന കമ്മിറ്റിയുടെ പ്രസിദ്ധീകരണമനുസരിച്ച് ചക്രവർത്തിമംഗളാശംസാരൂപമായ ഒരു കവിത പല കവികളുടേയും കൂട്ടത്തിൽ അദ്ദേഹവും അയച്ചിരുന്നു. കമ്മിറ്റിയുടെ നിശ്ചയപ്രകാരം ഏററവും നല്ല കവിതയ്ക്കുള്ള ഒന്നാംസമ്മാനമായ ഒരു സ്വർണ്ണമെഡൽ അദ്ദേഹത്തിനുതന്നെയാണ് കിട്ടിയത്.

1123ൽ നമ്മുടെ മഹാകവി ക്ഷേമേന്ദ്രനെന്ന സംസ്കൃതമഹാകവിയുടെ കൃതിയും ഇന്നു സുദുർല്ലഭവുമായ "ബോധിസത്ത്വാപദാനകല്പലത" എന്ന ബൌദ്ധകാവ്യം തിരുവിതാംകൂർ സർവ്വകലാശാലയുടെ ആവശ്യപ്രകാരം തർജ്ജമചെയ്തു. അതിന്റെ 1203 ശ്ലോകങ്ങളുള്ള ഒന്നാം വാല്യം മേടം 18-ാംനു- മുതൽ എടവം 10-ാംനു- കൂടി 23 ദിവസംകൊണ്ടാണ് തർജ്ജമ മുഴമിപ്പിച്ചത്. ഇതിൽനിന്നു പ്രതിദിനം 50ലധികം ശ്ലോകങ്ങളോളം തർജ്ജമ ചെയ്തിരുന്നു എന്നു കാണാമല്ലോ. നാല്പത്തിരണ്ടു പല്ലവങ്ങളും കിട്ടാതെ പോയതൊഴിച്ച് 1627 ശ്ലോകങ്ങളുള്ള അതിന്റെ രണ്ടാം വാല്യം 1124 ഇടവം ഒന്നാംതിയ്യതി തർജ്ജമ തുടങ്ങുകയും ധനു ഒന്നാം തിയ്യതി അവസാനിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇടയ്ക്കു ചില രോഗങ്ങളും സംഭവിച്ചതാലാണ് സമയം ഇത്രയും നീണ്ടത്. രോഗങ്ങളെ കണക്കാക്കുന്നില്ലെങ്കിൽകൂടി ഇത്രയും വലിയൊരു പുസ്തകം തർജ്ജമ ചെയ്വാൻ എൺപത്തിരണ്ടു ദിവസമേ അദ്ദേഹം എടുത്തിട്ടുള്ളു. പ്രതിദിനമെന്നോണം ഉണ്ടാകാറുള്ള പത്രങ്ങളുടേയും മാസികകളുടേയും മററും കവിതയ്ക്കുള്ള അപേക്ഷകളെ തള്ളിക്കളയാതെതന്നെയാണ് ഇതു നിർവ്വഹിച്ചതെന്നുകൂടി ഓർക്കുമ്പോൾ, അതൊരത്ഭുതകൃത്യ

മായിത്തന്നെ തോന്നും. പദ്യരചനയിൽ അദ്ദേഹത്തിനുള്ള നിഷ്ണാതതയും മേന്മയും ഇതിലേറെ തെളിവ് ആവശ്യമില്ലല്ലോ.

ചരിത്രനായകൻ കവിതയിൽ പല നേരമ്പോക്കുകളും ‘മന്നത്തങ്ങ’ളും പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. അത്തരം ചില സന്ദർഭങ്ങൾ ഞാൻ വായനക്കാർക്കു കാണിച്ചുതരാം:

ഒരിക്കൽ അദ്ദേഹം ഒടുവിൽ കുഞ്ഞിക്കൃഷ്ണമേനോന് പദ്യരൂപേണ ഒരു കത്തയച്ചു. അതിലെ ശ്ലോകങ്ങളുടെ മാധുര്യത്തെ പുകഴ്ത്തിക്കൊണ്ട് “ഒടുവ”യച്ച മറുപടിയ്ക്കുശേഷം മഹാകവി വീണ്ടും അദ്ദേഹത്തിനെഴുതിയ കത്തിലെ ഒരു ശ്ലോകം നോക്കുക:

“കല്യാണമെൻ കവിത വന്നു ഭവാന്റെ വായി-
ലുൾപ്പുക്കവാറധികമായ് മധുരിച്ചുവെങ്കിൽ,
നൽപ്പാന്താങ്കളൊരു ‘ചക്കരവായ’നെന്നു
കല്പിച്ചിടാതെ കഴിയില്ല; മുഷിഞ്ഞിടേണ്ട!”

ഒരിക്കൽ ഒരു പത്രത്തിൽ

“നന്നൊന്നു ഞാനും നനഞ്ഞു നിന്നേൻ” എന്നൊരു സമസ്യ കണ്ടതിനെ ഇങ്ങിനെയാണ് പൂരിപ്പിച്ചയച്ചത്:

‘നന്നൊന്നു ഞാനും നനഞ്ഞു നിന്നേ—’
നെന്നുള്ള സാരസ്യമെഴും സമസ്യേ!
എന്നാലസാദ്ധ്യം തവ പൂരണം കേ-
ളെന്നോതിയാൽ ബാധയൊഴിഞ്ഞുവല്ലോ.”

വള്ളത്തോൾ ‘കേരളകല്പദ്രുമം’ മാനേജരായിരിക്കുന്ന കാലത്താണ് “രാജരത്നാവലീയം” എന്നൊരു പഴയ ചമ്പുപ്രബന്ധം അപ്പൻതമ്പുരാന്റെ സഹകരണത്തോടുകൂടി അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയത്. അതിലെ ആ പഴയ മണിപ്രവാളപദ്യങ്ങൾക്ക് ഒരു ചൊറുക്കുണ്ടല്ലോ. ആ ശൈലി പിടിച്ച് നമ്മുടെ മഹാകവി ഒരു ശ്ലോകമുണ്ടാക്കി (അക്കാലത്ത് അവിടെനിന്നു പുറപ്പെട്ടിരുന്ന ‘രാമാനുജൻ’ മാസികയിലാണെന്നു തോന്നുന്നു) പേരുവെയ്ക്കാതെ

പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. അതു വായിച്ച സഹൃദയന്മാർ വളരെ പ്രശംസിയ്ക്കാനും ആ പഴയ ശ്ലോകം എവിടെനിന്നു കിട്ടിയെന്നും മററും അന്വേഷിയ്ക്കാനും തുടങ്ങി. ഒടുവിൽ അദ്ദേഹംതന്നെ, "ഞാനൊരനുകരണത്തിന്നു ശ്രമിച്ചതിന്റെ ഫലമാണത്" എന്നു പറഞ്ഞപ്പോഴേ ആളുകൾ അമ്പരന്നുപോയി.

ആ ശ്ലോകം ഇതാ:

"തഞ്ചാർമാതിൻ മുലക്കുംമരസമിഴുകും
ചാരുദോരന്തരാളേ
വഞ്ചത്താനാർ മുരണ്ടെത്തിന മണമിളകും
വന്യമാലാഭിരാമം,
കൊഞ്ചാടിത്താപസന്താരഹരനു തിരയും
സച്ചിദാനന്ദരൂപം
കണ്ടാവൂ ഞാൻ കളായദ്യുതിയൊടുപടത-
ല്ലുന്ന കാന്തിപ്രവാഹം."

ഒരിയ്ക്കൽ സാക്ഷാൽ ഏട്ടൻതമ്പുരാന്റെ മാങ്കാവിൽ കോവിലകത്തുവെച്ചുണ്ടായ ഒരു വൈദ്യസദസ്സിൽസ്സംബന്ധിയ്ക്കാഞ്ഞതിനു സസ്നേഹം പരിഭവിയ്ക്കുകയും ആക്ഷേപിയ്ക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടു കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞുക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ മഹാകവിയ്ക്കു് പദ്യരൂപേണ ഒരു കത്തയച്ചു. അതിലെ ശ്ലോകങ്ങളിൽ പൂർവ്വാർദ്ധം സംസ്കൃതവും ഉത്തരാർദ്ധം പച്ച മലയാളവുമായിരുന്നു. അതിന്നദ്ദേഹം അയച്ച മറുപടി ഒന്നിടവിട്ട പാദങ്ങളിൽ സംസ്കൃതവും പച്ചമലയാളവും ബന്ധിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ശ്ലോകത്തിലാണ്. മാതൃകയ്ക്കു് ഒരു ശ്ലോകം താഴേ ചേർക്കാം:

"ചൂതാരാമേ ഭിഷക്സത്തമസദസി ഭവൽ-
സന്നിധാനം ഭവേദി-
ത്യേതാനും ഞാനറിഞ്ഞോ? വിവരമതെഴുതി-
പ്പോരകിലെന്തായിരുന്നു?

വിതാശേഷവ്യവഹാരം ഗതി തന്ന ഇതഃ
സംഭ്രമേ ഭിന്നധൈര്യ–
രത്നങ്ങൾക്കാണെന്റെ ഒട്ടാൻ കഴിയുവതിലും
തെറ്റു മറവുളവാണോ!”

ഇതെല്ലാം പഴയ കഥകളാണ്. ഇപ്പോഴും പഴയ കവിതകളെയും കവികളെയും അനുസ്മരിക്കുമ്പോഴും, പഴയതരം പുസ്തകങ്ങൾ വായിക്കുമ്പോഴും അതാതു ശൈലി പിടിച്ച ശ്ലോകങ്ങളുണ്ടാക്കുക അദ്ദേഹത്തിനു ഒരു രസമാണ്. 1113 കുംഭത്തിൽ ഒരു ദിവസം പണ്ഡിതജഗന്നാഥന്റെ കവിതയെ അനുസ്മരിച്ചപ്പോൾ ആ ശൈലിയിൽ ഉണ്ടാക്കിയതാണ് ഈ ശ്ലോകം:

“ദയിതേ, ശുചാദൃക് സുഖം ദുഃഖം
ചപലിട് കാന്തിമലിന്യം ചാരു കചാഃ
മണികുംഭമഹാരത്നചൈവ കുചൈവ
ഹാ ഹാ! തേ രൂപഗുണഃ സമുൽബണഃ!”

1118 ചിങ്ങത്തിൽ ഷോർണൂർ ഹൈസ്കൂളിൽവെച്ചുണ്ടായ കൃഷ്ണജയന്തീസമ്മേളനത്തിൽ ആദ്ധ്യക്ഷ്യം വഹിച്ചപ്പോൾ താൻ ചെയ്ത പ്രസംഗത്തെ അനുസ്മരിച്ചെഴുതിയതാണ് താഴെ കാണുന്ന പദ്യങ്ങൾ. ‘ശ്രീകൃഷ്ണകർണ്ണാമൃതം’ ഓർമ്മയിൽ വന്നിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം. ആ ശൈലിയാണല്ലോ ഇതിൽ കാണുന്നത്:

“അവതു പ്രണതാനസ്മാ–
നവഗാഢപ്രൗഢയമുനാതരംഗഃ
മൃദുലപദാഭ്യന്നകേളീ–
മുദിതഭുജംഗസ്സഗോകുലഭുജംഗഃ”

* “കൃഷ്ണഃ കൃഷ്ണഘനദ്യുതിർവിജയതേ
കൃഷ്ണാനനഹരം പരംഹിമം,

---

* ഇതിൽ എല്ലാ വിഭക്തികളിലും അനുക്രമമായി കൃഷ്ണശബ്ദം പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു.

കൃഷ്ണം വൃഷ്ണിവരം സ്മരാമി, പരവാൻ
കൃഷ്ണേന തേനാസ്മ്യഹം,
കൃഷ്ണായാസ്തു നമസ്കൃതം, ഭഗവതഃ
കൃഷ്ണാന്നമേന്യാഗതിഃ
കൃഷ്ണസ്യൈവ കൃപാ കൃപാ, മമ രതിം
പുഷ്ണാതു കൃഷ്ണ മനഃ”

1117 കർക്കടകത്തിൽ അന്ത്യപ്രാസചിന്തയിൽ നിന്നുടലെടുത്തതാണ്, ഈ ശ്ലോകങ്ങൾ:

“കല്യാണപിംഗള പടം
കലയിരിടെ പ്രിയകളിന്ദദുഹിതൃതടം.
കാളിയഫണരംഗനടം
കലയേ മനഃ കമപി ഗോപവാടവിടം
കരുതുന്നേൻ തവ ചരണം
കരുണാ നിങ്ങാൻ നരകിതേ ശരണം,
തരുണേന്ദുചൂഡ,മരണം
വരുവോളം നില്പമേ ഭവൽസ്മരണം.”

1120 വൃശ്ചികത്തിൽ പഴയ കവിതാശൈലികളോർത്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ തോന്നിയ ഒരു ശ്ലോകം:

“തലമുടിയും, തളിരുകരം തൻ
വിരലടിയും മട്ടിലുള്ള ചെഞ്ചൊടിയും,
മുഖവടിവും, ചില്ലികളും തേ-
ന്നലയടിയും ഹാ! വരാംഗി, മധുരം തേ.”

1120 കുംഭത്തിൽ ഉണ്ണിയച്ചീ ചരിതം വായിച്ചപ്പോൾ ആ ശൈലി പിടിച്ച് ഉണ്ണിയച്ചീയുടെ അമ്മയായ നങ്ങപിള്ളയെ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഒരു ശ്ലോകമാണിത്:

“കാറിന്ദ്വംഭോജ പൊഴപ്പൊളി കനകലതാ
കോകരംഭാശികേഭ്യോ

വേറേ വേറേ ഗ്രഹീതാൻ ലവണിമ വിഭവാൻ
കുത്തി ഞെക്കിപ്പിഴിഞ്ഞ്
ചേരും പടാലരിച്ചിട്ടിരുപതുരു കടാ-
ഹിക്കൊഴുപ്പിച്ചുദാരം
സാരസ്യം ചേർത്തു സ്വച്ഛം കിമു നയനസുധാ
നങ്ങപിള്ളാംഗജേന.."

അനന്തനെ മറ്റൊരിക്കൽ പാടത്തെ പ്രാസഭ്രമം ഓർമ്മയിൽ വന്നപ്പോഴാം തോന്നിയത്:

"ചലയന്ത്യ വപമാഹ വാസ്തികല
ചലനം പെയ്ത്തുവലംബമറ ഞാൻ
വലയുന്നു മുകുന്ദ, വൈകുലാ
വലയിൽ നോതക, മുക്തി മേ തരേൺ."

1119 കർക്കടകത്തിൽ വൈദ്യരത്നം പി. എസ്സ്. വാരിയരുടെ ഒരു ചിത്രശ്ലോകത്തിന്നപേക്ഷിച്ച തച്ഛിഷ്യനായ ഈശ്വരവാരിയർക്ക് എഴുതിക്കൊടുത്ത ഒരു ശ്ലോകമാണ് താഴെ എഴുതുന്നത്:

"ലോമോഷ്ണീഷാവതംസം, ശുദ്ധധവളപടീ
വാരവാണോത്തരീയം,
രുദ്രാക്ഷാദ്യൈശ്ച ഛത്രദണ്ഡം, സ്ഫടികമയവിധാ-
നാവൃതാമീലിതാക്ഷം,
കാലേ കാലേ കരാംഭോരുഹമുകുളസമാ-
രാദ്ധ ധന്വന്തരീം ...
ധ്യായന്ത്യാചാര്യവര്യം എതി ലളിതകലാ
കോവിദം വൈദ്യരത്നം."

ഏതു തരം കവിത വേണമോ, ആവശ്യപ്പെടുകയേ വേണ്ടൂ, ഉണ്ടാക്കിയയച്ചു കൊടുക്കുവാൻ താൻ സന്നദ്ധനാണ്, എന്നൊരു നിലയാണദ്ദേഹത്തിനുള്ളത്. ഇത്രയും മനോധർമ്മവും കൈത്തഴക്കവും നേടിയ മറ്റൊരു കാവ്യശില്പി കേരളത്തിൽ ജനിച്ചിട്ടി

ല്ലെന്നു നിസ്സംശയം പറയാം. ഒഴിവുസമയങ്ങളിൽ പ്രായേണ കവിതാദേവിയെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇരിപ്പ്. പിന്നെയെങ്ങിനെ, ആ ദേവിയുടെ അസാധാരണമായ അനുഗ്രഹം അദ്ദേഹത്തിനു കൈവരാതിരിക്കും?

———

നവീകരണകൌതുകം

എന്തിലും ഒരു പുതുമയുണ്ടാക്കാനുള്ള വാസനയും, അതിനുള്ള വകതിരിവും അദ്ദേഹത്തിനു സഹജമാണ്. 1076 ധനുമാസത്തിൽ എന്റെ ഒരമ്മാമൻ കാലഗതിയെ പ്രാപിച്ചു: ഞങ്ങൾക്ക് കൊച്ചി സ്റ്റേറ്റിൽ തിരുവില്വാമലയിലുള്ള വീട്ടിൽ വെച്ചാണ് ആ സംഭവമുണ്ടായത്. മരുമക്കളായ ഞങ്ങൾ ശേഷക്രിയയ്ക്കും മററും വേണ്ടി അങ്ങോട്ടു പോകുമ്പോൾ ബന്ധുമുറപ്രകാരമുള്ള ചടങ്ങുകൾ നടത്തുവാനും മററുമായി കാരണവരുടെ കല്പനപ്രകാരം നമ്മുടെ മഹാകവിയാണ് ഒന്നിച്ചുപോന്നത്. അവിടെച്ചെന്ന് അടിയന്തരവും മററും യഥോചിതം നിർവ്വഹിച്ചു. അക്കാലത്തുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിനു കവിപ്രതിഷ്ഠ ലഭിച്ചിരുന്നതിനാൽ ജനങ്ങൾക്ക് അദ്ദേഹത്തെ കാണുവാനും സംസാരിപ്പാനും കൌതുകം തോന്നുന്നതു സ്വാഭാവികമാണല്ലോ. പലരും വന്നു കണ്ടു സംസാരിക്കുന്നതിന്നിടയിൽ അവിടെ ഒരു നാടകസ്സെററുണ്ടെന്നു മനസ്സിലായി. ഞങ്ങളും നാടകക്കാരാണല്ലോ. ഒരു നാടകം കളിക്കണമെന്നു തീർച്ചയാക്കി. സംഗീതനൈഷധത്തിനു ശുക്രദശ കിട്ടിയ കാലമാണല്ലോ അത്. അവരും അതാണ് അഭിനയിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഞങ്ങളുടെ നാടകസ്സെററിലുള്ളവരിൽ നാലുപേരേ അപ്പോൾ ഒന്നിച്ചുള്ളു. എങ്കിലും ഞങ്ങൾ ശാകുന്തളം ഒന്നും രണ്ടും അങ്കവും അവർ സംഗീതനൈഷധത്തിലെ ഒന്നും രണ്ടും അങ്കവും അഭിനയിപ്പാൻ നിശ്ച

യിച്ചു. നാടകദിവസം ഉച്ചയ്ക്കുശേഷം അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി, നാടകത്തിന്നെന്തെങ്കിലും പുതുമ പിടിപ്പിക്കണമെന്ന്. ആലോചനയ്ക്കുശേഷം സംസ്കൃതഭാഷയിൽ സരസ്വതീസൂത്രധാരസംവാദരൂപമായ ഒരു രംഗം സൃഷ്ടിപ്പാനുറച്ചു. ഉടൻതന്നെ സംസ്കൃതത്തിൽ ആ സംവാദവും, മലയാളത്തിൽ വിലാസാദ്രിനാഥസ്തുതിപരമായ ഒരു നാന്ദിശ്ലോകവും ഉണ്ടാക്കി. അവ താഴെ കാണിക്കാം.

സൂത്രധാരഃ:—അയി, ഭോ, ഭഗവതി, ഭാരതി, ഭക്താഭീഷ്ടപ്രദായിനി, ജംഭാന്തകകുംഭീന്ദ്രകുംഭശാതകുംഭകുംഭഡംഭോദയംഭോധികുംഭസംഭവായിതമുക്താവലീനിഗുംഭശുംഭദ്ദുരോജകുംഭസംഭൃതസാഹിത്യസംഗീതേ, ഹസ്തവിന്യസ്തശസ്തപുസ്തകേ, അഞ്ചിതവിപഞ്ചീസമുദഞ്ചിതപഞ്ചമമധുപ്രപഞ്ചസഞ്ചിതവിരിഞ്ചചിത്തചഞ്ചരീകോത്സവേ, തൽക്ഷണോൽഫുല്ലവലക്ഷനളിനമാലാലക്ഷ്യവൈലക്ഷ്യകല്പവൃക്ഷായിതകടാക്ഷവിക്ഷേപേ, അമന്ദാദരവന്ദമാനവൃന്ദാരകസുന്ദരീചികുരവൃന്ദബന്ധനമിളിന്ദതുന്ദിലമന്ദാരദാമനിഷ്യന്ദിമകരന്ദബിന്ദുസന്ദോഹസംക്ഷാളിതചരണാരവിന്ദേ, മന്ദഹാസമാധുര്യനിന്ദിതചാരുകുന്ദേ, 'സദാനന്ദസന്ദായിനി' നാടകസഭാസൂത്രധാരോഹമഭിവാദയേ.

സരസ്വതീ:—വത്സ, സൂത്രധാര, പ്രസാദയതിമാമിയം തവ സ്തവപരിപാടീ. തൽകഥയ നിശ്ശങ്കം കം വാ വരമഭിലഷസി മത്തഃ: ന ജാതു വിഫലീഭവിതുമർഹതി മദ്ദർശനം ഭവാദൃശാം.

സൂത്ര:—ദേവി, സമാജമേതം സമാരാധയിതുമഭിലഷാമ്യസ്മൽ കുലധർമ്മേണ നാട്യപ്രയോഗേണ. തേന ഹി ത്വദനുഗ്രഹാത്തു ഭഗവതി, യഥാഹ 'മയം നടകുലാഗ്രണീ'രിതി കിങ്കരീകൃതശശാങ്കമണ്ഡലാം കീർത്തിമണ്ഡലീമാപാദയേയം.

സര:—വത്സ, നിജകുലധർമ്മാദനപേതമനുപ്രയാന്ത്യേവ സർവ്വാണി ശ്രേയാംസി, വിശിഷ്യ ത്വാം മൽ പ്രസാദാൽ. തൽ സാധയ; സാധയാഭീഷ്ടം സാധു.

നാന്ദീശ്ലോകം

"പീനശ്രീലങ്കയാം ശാലയിലുരുതരസം-
ഗ്രാമരംഗത്തിൽവെച്ചു-
ന്നൂനം പ്രക്ഷുബ്ധശക്ഷോഭവരസമരമഹാ-
നാടകമൊക്കെക്കൾ കാട്ടി
മന്നം പൂകും ജനത്തിന്നതിരസമമുളം
വീരലക്ഷ്മീവിലാസ-
ജ്ഞാനം 'വില്വാദ്രിനാഥൻ' തരുമ നടനനിശം
നന്മ നമ്മൾക്കു നൽകും."

നാടകം കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം ആ രംഗത്തുവെച്ചുതന്നെ അദ്ദേഹം നിരൂപണപരമായി ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്തു. അതിൽ, നടൻതന്നെ ഇടയ്ക്കു് ഗാനാലാപത്തിൽ ഏർപ്പെടേണ്ടിവരുന്നതുകൊണ്ടു് സംഗീതനാടകം അഭിനയകലയ്ക്കു് എത്രമാത്രം കോട്ടം തട്ടിക്കുന്നുവെന്നും മററും സരസമായി സദസ്യർക്ക് വിവരിച്ചുകൊടുത്തിരുന്നു. അങ്ങിനെ ആ നാടകം അവസാനിച്ചതോടുകൂടി അവിടെ കൂടിയിരുന്നവർക്കെല്ലാം അദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ചു് മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന ബഹുമാനം ഇരട്ടിച്ചു.

ശില്പവൈദഗ്ദ്ധ്യം

ഏതൊരു ശില്പിക്കും ചില ദുർഘടഘട്ടങ്ങളെ നേരിടേണ്ടിവരും. അപ്പോൾ ചില യുക്തിയും കൌശലവും പ്രയോഗിപ്പാൻ കഴിവില്ലെങ്കിൽ അയാളുടെ ശില്പവിദ്യ പരാജയപ്പെട്ടുപോകും. ഇതു കാവ്യശില്പിക്കും ബാധകമാണു്. നമ്മുടെ മഹാകവിയുടെ ശില്പസാമർത്ഥ്യങ്ങളിൽ ഒന്നു് ഇവിടെ എടുത്തു കാണിക്കാം. അദ്ദേഹം 1086ൽ ഒരിക്കൽ "ഓം നമോ നാരായണായ" എന്ന അഷ്ടാ

ക്ഷരീമന്ത്രത്തിലെ ഓരോ അക്ഷരവും ക്രമത്തിൽ ഓരോ ശ്ലോകത്തിന്റെയും ആദ്യാക്ഷരമാകുംവിധം "നാരായണാഷ്ടകം" എന്ന ഒരു കൃതി രചിപ്പാനുറച്ച് എഴുതിത്തുടങ്ങി. 'ണാ' എന്ന ഏഴാമത്തെ അക്ഷരത്തിന്നടുത്തെത്തിയാൽ ആരും ഒന്നു പരുങ്ങാതിരിക്കുമോ? 'ണാ' ആദ്യാക്ഷരമായി മലയാളത്തിലോ സംസ്കൃതത്തിലോ ഒരു പദമുണ്ടോ? ഞാനറിഞ്ഞേടത്തോളം ഇല്ല. വല്ല നിഘണ്ടുക്കളിലും അപ്രസിദ്ധങ്ങളായി ഒളിഞ്ഞുകിടപ്പുണ്ടോ എന്നറിയില്ല. ഏതായാലും അദ്ദേഹം ആ വിഷമഘട്ടം ഇങ്ങിനെ നിഷ്പ്രയാസം തരണംചെയ്തു:

"ണാന്തം നിൻ തിരുനാമമൊന്നു തദയ-
ശ്ശപ്പൂരാക്കി നാരായണാ!
സ്വാന്തത്തിൽ ബ്ഭയമേറെരച്ചിതുവശാൽ
പാപം നശിച്ചാദ്വിജൻ,
ശാന്തന്മാരണയുന്ന ശാശ്വതപദം
പ്രാപിച്ചുപോൽ പിംഗള-
ശ്രാന്തശ്രദ്ധയുമക്ഷിക്കമവനോ,
പിന്നെക്കഥിക്കണമോ?"

നിർമ്മാണസമ്പ്രദായം

അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതാനിർമ്മാണസമ്പ്രദായത്തിന്നും സാധാരണ കവികളുടേതിൽനിന്നു കുറെ വ്യത്യാസമുണ്ട്. പദ്യരചനയ്ക്കു് അദ്ദേഹം ഒരു ദിക്കിൽ ചടഞ്ഞിരിക്കാറില്ല. കവിതയ്ക്കുടക്കേണ്ട വിഷയം ആകെ ഒന്നു പരാമർശിച്ച് ഓരോ ശ്ലോകത്തിലും ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടുന്ന കാര്യങ്ങൾ വേർതിരിച്ചുവെച്ച് നിർമ്മാണം മിക്കതും നടക്കുമ്പോഴോ, കിടക്കുമ്പോഴോ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരിക്കും.

എഴുതാനിരുന്നാൽ പിന്നെ ഇടയ്ക്കു വല്ല മിനുക്കുപണിയോ മറേറാ മാത്രമേ ബാക്കിയുണ്ടാകൂ. ചെറുകൃതികൾ മിക്കവയും ഇങ്ങിനെ ഉണ്ടായവയാണ്. സാക്ഷാൽ 'ശാകുന്തളം' തർജ്ജമചെയ്യപ്പെട്ടതും ഏതാണ്ടിങ്ങിനെതന്നെയാണ്: സായംസഞ്ചാരത്തിൽ ശ്ലോകങ്ങൾ തർജ്ജമചെയ്യും; പിറേറന്നു കാലത്തു അവ ഗദ്യതർജ്ജമയോടൊപ്പം, അന്നു തൻെറ സിക്രട്ടറിയായിരുന്ന സാഹിത്യശിരോമണി കുട്ടിക്കൃഷ്ണമാരാർക്കു ചൊല്ലിക്കൊടുത്തെഴുതിക്കും.

പ്രാചീനകാവ്യപ്രതിപത്തി

പുരാതനന്മാരായ സംസ്കൃതകവികളിൽവെച്ച് കാളിദാസനെയാണ് അദ്ദേഹം ഭക്തിബഹുമാനങ്ങളോടുകൂടി ആരാധിക്കുന്നത്, എന്നു വിശേഷാൽ പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഭാവഗാംഭീര്യംകൊണ്ടും രസപുഷ്ടികൊണ്ടും അന്യാദൃശങ്ങളായ കാളിദാസകൃതികൾ എത്ര തവണ വായിച്ചാലും അദ്ദേഹം തൃപ്തിപ്പെടാറില്ല. പതിവായി രാത്രി കിടക്കുമ്പോൾ രഘുവംശം വായിച്ചിരുന്ന കാലത്ത് ഒരു ദിവസം പുസ്തകം ആരോ കൊണ്ടുപോയ്ക്കളഞ്ഞതിനാൽ:

'രഘുവംശ മഹാകാവ്യം—സൂട്ടരെ ഖല്വ വഞ്ചതേ.
രജസ്വലാ ച രമണീ—കഥം നേഷ്യാമി യാമിനീം.''

എന്നിങ്ങിനെ പറഞ്ഞതിൽനിന്നു അദ്ദേഹത്തിനു രഘുവംശത്തോടുള്ള പ്രതിപത്തി വെളിപ്പെടുന്നുണ്ടല്ലോ. ''കാളിദാസശൈലി ഭാഷയിൽ കൊണ്ടുവരാൻ സാധിക്കാത്തേടത്തോളം കാലം നമ്മുടെ ഭാഷാഭിമാനം നാമമാത്രമത്രേ'' എന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിൻെറ അഭിപ്രായം. എന്നാൽ ഭവഭൂതി, ശ്രീഹർഷൻ മുതലായ മഹാകവികളെ അദ്ദേഹം തെല്ലും അവഗണിക്കുന്നുമില്ല. അവരുടെ അല

ങ്കാരധോരണിയും ശബ്ദാലങ്കാരവും നിറഞ്ഞ കൃതികൾ അദ്ദേഹത്തിനു ബഹുമാനാർഹങ്ങൾതന്നെയാണ്. അവരുടെ കൃതികളിൽ കാണുന്ന നല്ലനല്ല ഉല്ലേഖങ്ങളെ അദ്ദേഹം ഏറ്റവും വിലമതിക്കുന്നു.

ചിത്രയോഗം മഹാകാവ്യം

ഇങ്ങിനെയുള്ള സംസ്കൃതമഹാകവികളുടെ കൃതികളെ ഉള്ളിൽ വെച്ചുകൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹം "ചിത്രയോഗം" മഹാകാവ്യം എഴുതിയിട്ടുള്ളത്. അതിൽ പല ഭാഗങ്ങളിലുമായി പലരുടേയും ശൈലികൾ കാണാം. ഒന്നാംസർഗ്ഗത്തിലെ ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകം നോക്കുക:

“ഇരമെട്ടുണ്ടുദരാന്തി തീർന്നു സമരേ
    വൃത്രത്തിനാത്താപിനാൽ
ക്ഷേമം നമ്മയിലുണ്ടെന്നിരാതകിയും
    തേജോധരം തേടിയും
പ്രേമംകൊണ്ടു ശിരസ്സലിഞ്ഞുതന്നെ,
    വാഴ്ത്താചലാധീശരാ-
ലാ,മന്നൻ പരമത്രിദോത്രജനമാ-
    ദീവ്യൻ വിളങ്ങീടിനാൻ.”

ഇതിൽ രാജപരമായ അർത്ഥത്തിനു പുറമെ, ചന്ദ്രപരമായും സുബ്രഹ്മണ്യപരമായും ഓരോ അർത്ഥം കൂടി ശ്ലേഷംകൊണ്ടു ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അതു ടിപ്പണിയിൽ വിവരിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് ഇവിടെ എടുത്തുപറയുന്നില്ല. ഇതു ശ്രീഹർഷന്റെ ശൈലിയായി കണക്കാക്കാം.

പത്താംസർഗ്ഗത്തിൽ മൂന്നാമത്തെ ശ്ലോകം നോക്കുക:

''സരഭസമവനെപ്പിടിച്ചമാത്ര-
ശ്ശരസുതനപ്പുറത്തോണിയിൽക്കയററി,
നിരവധി വിഷയാർണ്ണവത്തിൽ നിന്നും
കരളിനെ യോഗി സമാധിയിൽ കണക്കെ.''

ഇതു കാളിദാസശൈലിക്ക് ഒരുദാഹരണമായെടുക്കാം. ഇങ്ങിനെ നോക്കിയാൽ ഇനിയും പലതും കാണാം. എല്ലാമെടുത്തുദ്ധരിക്കാൻ തുടങ്ങിയാൽ ഇതുതന്നെ ഒരു ചിത്രയോഗമായിത്തീർന്നെങ്കിലോ എന്നു ഭയപ്പെട്ടു അതിനൊരുമ്പെടുന്നില്ല.

അദ്ദേഹം ചിത്രയോഗം മഹാകാവ്യം എഴുതാൻ തുടങ്ങിയത് 1086 വൃശ്ചികത്തിലാണ്. പലരുടേയും വകയായി അക്കാലത്ത് പലപ്പോഴും പല ദിക്കിൽവെച്ചും വേണ്ടിവന്ന ബാധിര്യചികിത്സാനിമിത്തം 1088 മകരത്തിലേ എഴുതി മുഴുമിപ്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞുള്ളു. അതിനുശേഷവും, വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ, കൊടുങ്ങല്ലൂർ കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാൻ, പന്തളത്ത് കേരളവർമ്മ തമ്പുരാൻ, മഹാകവി ഉള്ളൂർ എസ്സ്. പരമേശ്വരയ്യർ, കവിതിലകൻ കണ്ടൂർ നാരായണമേനോൻ മുതലായവർ സശ്രദ്ധം വായിച്ച് അഭിപ്രായം അറിയിക്കുന്നതുവരെ, കാത്തിരുന്നു. അങ്ങിനെ 1089 അവസാനത്തിലേ, അതു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുവാൻ സാധിച്ചുള്ളു. 'കഥാസരിൽസാഗര'ത്തിലെ ശശാങ്കവതീലംബകം മുപ്പത്തിനാലാംതരംഗത്തിൽ നാല്പത്തൊന്നാം ശ്ലോകംമുതൽ 343 ശ്ലോകങ്ങളെക്കൊണ്ട് വിവരിച്ചിരിക്കുന്ന 'മന്ദാരവതീ സുന്ദരസേനചരിത'മാണ് അതിലെ കഥാവസ്തു. ചിത്രയോഗം എഴുതുന്ന കാലത്ത് ഞാനൊരുദിവസം അദ്ദേഹത്തോടിങ്ങിനെ ചോദിച്ചു: ''പ്രാചീനമഹാകാവ്യങ്ങളുടെ ലക്ഷണമൊപ്പിച്ചാണല്ലോ, ഇതെഴുതുവാൻ വിചാരിക്കുന്നത്. മാഘാദി മഹാകാവ്യങ്ങളിൽ കാണുന്നതുപോലെ, യമകം മുതലായ ശബ്ദവൈചിത്ര്യങ്ങളോടുകൂടി ഒരു സർഗ്ഗം ഇതിലും ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതല്ലേ?'

അതിനദ്ദേഹം മറുപടി പറഞ്ഞതിങ്ങനെയാണ്: "സംസ്കൃതഭാഷകൊണ്ടു കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നവർക്ക് സന്ദർഭാനുസാരേണ അവലംബിക്കാനുള്ള വകയുണ്ട്. പദം കിട്ടുന്നില്ലെങ്കിൽ പല രീതിയിലുള്ള കൃതികളിൽനിന്നും ആവശ്യമുള്ള പുതിയതരം പദങ്ങളും സംഘടിപ്പിക്കാനും കഴിയും. നാം ഭാഷയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ദരിദ്രരാണ്. അതുകൊണ്ട് അത്തരം ആധുനികസാഹസങ്ങൾക്ക് ഒരുങ്ങാതിരിക്കുകയാണുത്തമം. ശബ്ദങ്ങൾ കിട്ടും എന്നുവരികിലും ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസംപോലും ഉപേക്ഷിച്ച് ഒരു സർഗ്ഗം പൂർത്തിയാക്കി."

സംഭാഷണമാണ് ചിത്രയോഗത്തിലെ പതിനൊന്നാംസർഗ്ഗം പ്രാസം കൂടാതെ എഴുതിയിട്ടുള്ളത്. എങ്കിലും അദ്ദേഹം യമകശ്ലോകനിർമ്മാണത്തിലും ഒട്ടും പിന്നിലായിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹം ചെറുപ്പത്തിൽ ഉണ്ടാക്കിയ ഒരു യമകശ്ലോകം എന്റെ ഓർമ്മയിലുണ്ട്:

"ആരക്തനേത്രം രവി രജനി—വരാപീഡകരൂപരേ!
കാരണത്താനു കനിഞ്ഞാകിൽ—വരാപീഡക, ഇതുമേ"

നോക്കുക, എത്ര ക്ലിഷ്ടമായ യമകപ്രയോഗം! ചിത്രയോഗം മഹാകാവ്യം എഴുതുന്നതിനു മുമ്പേ കൊല്ലംവച്ചു വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ എഴുതിയ ഒരു ലേഖനത്തിൽ, പ്രസംഗവശാൽ, "മഹാകവി വള്ളത്തോൾ നാരായണമേനോൻ" എന്നു കുറിക്കുകയായി. അതു മുതൽ ആളുകൾ അദ്ദേഹത്തെ "മഹാകവി"യെന്നു വിളിക്കാൻ തുടങ്ങി. ചിത്രയോഗം പുറത്തുവന്നപ്പോൾ അദ്ദേഹം മഹാകവിയായി.

എന്നാൽ മഹാകാവ്യമല്ല, ഖണ്ഡകൃതികളാണ് അദ്ദേഹത്തെ മഹാകവിയാക്കിയത് എന്നൊരഭിപ്രായം ഇപ്പോൾ പൊങ്ങിവന്നിട്ടുണ്ട്. ഒരു നോട്ടത്തിൽ അതു ശരിയായിരിക്കാം. ചിത്രയോഗത്തേക്കാൾ ഭാവനാസമ്പന്നങ്ങളും രസനിഷ്യന്ദികളുമായി "അനിരുദ്ധൻ" മുതലായ ഖണ്ഡകൃതികൾ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്ന് ആവിർഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ട്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹാകവിത്വത്തെ ഖണ്ഡകൃതികളിൽ കേന്ദ്രീകരിച്ചു നിർത്തുന്നതിൽ എളുപ്പം

ക്ഷേപമില്ല. എന്നാൽ, പുസ്തകം വളരെ വലുതായി; വർണ്ണനകൾ പരപ്പുകൂടി; കാളവണ്ടിയുടെ കാലം കഴിഞ്ഞുപോയി; വിമാനത്തിൻെറ കാലമാണിത്; ഇത്തരം പുസ്തകങ്ങൾ വായിപ്പാൻ ജനങ്ങൾക്ക് സമയമില്ല—എന്നും മററുമുള്ള ചിലരുടെ അഭിപ്രായം ശരിവെച്ചുകൊടുക്കാവുന്നതല്ല. ഈ അഭിപ്രായത്തിൽനിന്ന് അവരുടെ അക്ഷമയും ആശയദാരിദ്ര്യവും മാത്രമാണ് വെളിപ്പെടുന്നത്. ഒരു പുസ്തകം ഒരേ ഇരിപ്പിൽത്തന്നെ വായിച്ചുതീർത്തേ കഴിയൂ—എന്ന് ആരെങ്കിലും നിർബ്ബന്ധിക്കുന്നുണ്ടോ? വലിപ്പംകൂടുമെങ്കിൽ അപ്പപ്പോഴായി വായിച്ചുതീർത്താലെന്താണ് ഒരു പന്തികേട്? ഒരേ ഉല്ലേഖംതന്നെ ഒന്നിലധികംതവണ ഉപയോഗിച്ച് വ്യഥാസ്ഥൂലതവരുത്തിയിട്ടില്ലെങ്കിൽ, വർണ്ണനാവൈശദ്യത്തെക്കുറിച്ച് പഴിക്കാനവകാശമുണ്ടോ? നേരേമറിച്ച് കവിയുടെ കല്പനാചാതുരിയെ അഭിനന്ദിക്കുകയല്ലേ വേണ്ടത്? എന്നല്ല, ഈ അഭിപ്രായത്തിന്നു പ്രാബല്യംകൂടിയാൽ, ഭാരതസംസ്കാരത്തിൻെറ ഉറവിടങ്ങളായ പുരാണങ്ങളും, ഇതിഹാസങ്ങളും, മഹാകാവ്യങ്ങളുമൊക്കെ ചീന്തിക്കളയുക എന്ന നിലവരും. അത് ഇന്ത്യയ്ക്കു മാത്രമല്ല, ലോകത്തിന്നൊട്ടാകെ ഒരു നഷ്ടവും കഷ്ടവുമായിക്കലാശിക്കുമല്ലോ!

ഒരു മഹാകാവ്യമെന്നനിലയ്ക്ക് നോക്കുമ്പോൾ അതിൻേറതായ ഒരു മേന്മ "ചിത്രയോഗ"ത്തിനു കൈവന്നിട്ടുണ്ടെന്നു പറയാൻ ഒട്ടും മടിക്കേണ്ടതില്ല. വശ്യവചസ്സുകളും ആശയസമ്പന്നന്മാരുമായ മഹാകവികൾ നമുക്ക് പരിചിതങ്ങളല്ലാത്ത പലതും സന്ദർഭാനുസാരേണ വർണ്ണിച്ച് അവരുടെ കാവ്യങ്ങൾവഴിയായി നമ്മുടെ ലോകവ്യുൽപത്തിയെ വളർത്താൻ ശ്രമിക്കുന്നു. നാം അതു വായിക്കാൻതന്നെ ഒരുക്കമില്ലെങ്കിൽ അതിൽപ്പരം കഷ്ടം മററെന്താണ്! ചിത്രയോഗം പതിനാറാം സർഗ്ഗത്തിൽ 9 മുതൽ 14 കൂടിയുള്ള ശ്ലോകങ്ങളെക്കൊണ്ടു കവി, കാട്ടാളന്മാരെ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നതു നോക്കുക:

“ഉന്തിത്തള്ളും പല്ലു,ണക്കത്രാണത്തിൻ–
പന്തിയല്ലാക്കെക്കും മീശ, ചുക്കിച്ചുക്കം,
ചെന്തിയ്യാളും കണ്ണുമു,ള്ളാനനത്തിൽ–
ച്ചിന്തിച്ചാലും പേടിയാം ക്രൗര്യമാർന്നും,
നാശം നന്നോ ജീവജാലത്തിനേകാ–
നാശങ്കിക്കാതുള്ളതന്നുള്ള പോലെ
ലേശം പോലും സ്നാനമേൽക്കാത്ത ചപ്ര–
കേശം പക്ഷിപ്പീലിയാൽ കെട്ടിവെച്ചും, ( )
ദണ്ഡം, പാശം, തോട്ടി, കുന്തം നിഷംഗം,
ഖഡ്ഗം, വില്ലി, ഇത്യാദി തോളിൽധരിച്ചും,
ഗണ്ഡം കോട്ടി,ക്കയ്യിലുള്ളാമിഷത്തിൻ
ഖണ്ഡം കൂടെക്കൂടെ നോക്കിക്കടിച്ചും, ( )
ശൂലപ്രോതക്ഷുദ്രജന്തുക്കളാം പാകം–
കാലത്തുണ്ടാം പീഡ കാട്ടിപ്പിടഞ്ഞേ,
ലീലയ്ക്കായിത്തമ്മിലോരോന്നു ചൊല്ലി–
സ്ഥൂലക്കൽത്തുണ്ടൊന്നതാ കൈ പൊക്കിയാർത്തും ( )
പാറയ്ക്കൊന്നാം ചേർത്ത പാരുഷ്യരെന്നും
മാറത്തേറെ പ്രാണിരക്തം തെറിച്ചും,
ഘോരം,ഗത്തിൽച്ചാർത്തിയും, ചിലപത്ര–
ക്കീറച്ചേലംകൊണ്ടു മദ്ധ്യം മറച്ചും, ( )
കണ്ടാൽക്കാലാന്തകിനിപ്പും ഭയാലൂറം–
ത്തണ്ടാറ്റുംമാ,റെത്തുമാ വേടസ്സംഘം,
രണ്ടാം നേരേ നോക്കിനിൽക്കുന്നതീക്ഷി–
ച്ചുണ്ടാം,മൃഗസാഹസത്തോടൊന്നാർത്തു കൂക്കി” (കുളകം)

നമ്മൾക്കു കാട്ടാളന്മാരുമായി പരിചയമില്ലെങ്കിലും ഇതു വായിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ അവരുടെ ആകൃതിയും പ്രകൃതിയും ഒരുപോലെ ഉള്ളിൽ പതിയുന്നു. ഇങ്ങിനെ തന്മയത്വത്തോടുകൂടിയ പല വർണ്ണ

നകളെക്കൊണ്ടും വായനക്കാൎക്കു ഹൃദയോല്ലാസവും വിജ്ഞാനവും നൽകുന്ന മഹാകാവ്യങ്ങളെ വായിക്കുവാൻ സമയമില്ലെന്നു പറഞ്ഞു തള്ളുന്ന ഏതൊരാളും സ്വന്തം മാനസവളൎച്ചയെ തടയുകയാണെന്നു നിസ്സംശയം പറയാം. നമ്മുടെ മഹാകവി നിരന്തരമായ വായനകൊണ്ടാണു് ഈ ഉന്നതപദവിയിലെത്തിയതെന്ന വസ്തുവം വിസ്മരിക്കരുത്. അദ്ദേഹം വായിക്കാതെതള്ളുന്ന പുസ്തകത്തെക്കുറിച്ചു വല്ലവരും "ആ പുസ്തകം നല്ലതല്ല" എന്ന അഭിപ്രായം പുറപ്പെടുവിച്ചാൽ "വായിക്കാതെ എങ്ങിനെ നല്ലതോ ചീത്തയോ എന്നറിയും?" എന്നാണദ്ദേഹത്തിന്റെ ചോദ്യം. കുറെ താണതരം പുസ്തകം കൂടി അദ്ദേഹം വായിക്കാറുണ്ടെന്നൎത്ഥം.

ഇംഗ്ലീഷ് കവിതാകൌതുകം

അദ്ദേഹത്തിന് ഇംഗ്ലീഷുഭാഷ തെല്ലും അറിഞ്ഞുകൂടെങ്കിലും ഇംഗ്ലീഷുകവിതകളുമായി പരിചയം നേടാൻ ചെറുപ്പം മുതൽക്കേ താൽപൎയ്യമുണ്ടു്. ഏതാണ്ടു് 1075 നു മുമ്പായിരിക്കണം, കോഴിക്കോട്ടു പടിഞ്ഞാറെ കോവിലകത്തു് അമ്മാമൻതമ്പുരാൻ വായിച്ചു പറഞ്ഞുകൊടുത്തപ്രകാരം "പോൎഷ്യാവിലാസം" എന്ന പേരിൽ ഷേക്സ്പീയരുടെ "മർച്ചൻറ് ഓഫ് വെനീസ്" എന്ന നാടകത്തിന്റെ ഒരേകദേശതൎജ്ജമ അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പിന്നീടും അദ്ദേഹം ഇംഗ്ലീഷുഭാഷയറിവുള്ള സഹൃദയന്മാർ വഴിക്കു് പലപ്പോഴുമായി ഇംഗ്ലീഷുമഹാകവികളുടെ പ്രതിപാദനരീതി കുറെയൊക്കെ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയിൽ, അതിന്റെ ഒരു പ്രകാരവും അവിടവിടെ കാണപ്പെടുന്നുണ്ടല്ലോ. ശ്രീമാൻ നാലപ്പാട്ടു് നാരായണമേനോൻ ഇംഗ്ലീഷിൽനിന്നു തൎജ്ജമചെയ്ത "പാവങ്ങൾ" എന്ന പുസ്തകത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനുള്ള പങ്ക് ചെറുതൊന്നുമല്ല. അതിനുവേണ്ടിമാത്രം അ

ദ്ദേഹത്തിന് പല സ്ഥലത്തും സഞ്ചരിക്കേണ്ടി വന്നിട്ടുണ്ട്. ആ പ്രയാണം ബന്ധുഹാർദ്ദജനിതംമാത്രമല്ല. ഇംഗ്ലീഷ് കൃതികളെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹത്തിനുള്ള കൌതുകംകൂടി അതിനു പ്രേരകമായിരുന്നു. അനേകം വിദേശീയഗ്രന്ഥങ്ങൾ മലയാളഭാഷയിൽ ഇറങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതുകണ്ട് അദ്ദേഹം പലപ്പോഴും പറയാറുണ്ട്.

ഗദ്യശൈലി

വള്ളത്തോൾ എന്നു കേൾക്കുമ്പോൾ ആർക്കും ഒരാവേശമുണ്ടാകാറുണ്ട്. അതു പ്രായേണ ഒരു പദ്യമഹാകവി എന്ന അന്തസ്സുണ്ടായതിൽനിന്നാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗദ്യരചനാവൈദഗ്ദ്ധ്യത്തെക്കുറിച്ച് ആരും അന്വേഷിക്കാറേ ഇല്ല. എന്നാൽ വാസ്തവമെന്താണ്? പദ്യകൃതികളെപ്പോലെതന്നെ വായിക്കാൻ സുഖമുള്ളവയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗദ്യകൃതികളും. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലേഖനങ്ങളിലുള്ള ഓരോ വാചകത്തിനും ഒളിനാമ്പുകിളിർപ്പിക്കുന്ന മാതിരി ഒരു വടിവുണ്ട്. കുഴപ്പവും വെടിപ്പില്ലാത്ത ഒരു വാചകവും കാണില്ല; അധികവും സരളകോമളങ്ങളും, പ്രസന്നമധുരങ്ങളുമായ വാചകങ്ങളേ കാണുകയുള്ളു എന്നു പറയാം. മുമ്പു പറഞ്ഞപ്രകാരം ഞങ്ങളുടെ വിദ്യാർത്ഥിജീവിതകാലത്ത് ഇവിടെ നടന്നിരുന്ന "പരിഷ്കാരാഭിവർദ്ധിനി" സഭയിൽനിന്നാണ് ഗദ്യരചനയ്ക്കുള്ള പരിശീലനം അദ്ദേഹത്തിന് ആദ്യമായി സിദ്ധിച്ചത്. അതിനുശേഷം പത്രങ്ങൾക്കും മാസികകൾക്കും പല ഗദ്യലേഖനങ്ങളും അദ്ദേഹം എഴുതിക്കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. പിന്നെ പത്രപ്രവർത്തനം വഴിക്കും ഗദ്യമെഴുത്ത് ആവശ്യമായിത്തീർന്ന പല പല സന്ദർഭങ്ങളുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. "ആത്മപോഷിണി" മാസികയുടെ പത്രാധിപത്യം വഹിച്ച കഥ മുമ്പ് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. അതിനുപുറമെ 1090_91 കൊല്ലങ്ങളിൽ കേരളോദയക്കാരെ കൈപ്പുറമിൽ ഗോവിന്ദൻ വ

മ്പ്യാർ മുതലായ സഹൃദയന്മാരുടെ ഉടമസ്ഥതയിലും കുണ്ടൂർ നാരായണമേനോനവർകളുടെ പത്രാധിപത്യത്തിലും തൃശ്ശൂരിൽനിന്നു പുറപ്പെടുവിച്ചിരുന്ന 'കേരളോദയം' പത്രത്തിൻെറ സഹപത്രാധിപത്യം വഹിക്കേണ്ടിവന്നു. അതിനുശേഷം ഒരഞ്ചുകൊല്ലത്തോളം കുന്നംകുളത്തുനിന്നു പുറപ്പെട്ടിരുന്ന 'ആത്മപോഷിണി' മാസികയുടെ പത്രാധിപത്യവും വഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. അക്കാലത്ത് 'ആത്മപോഷിണി'യിലും മററും എഴുതിയ ഗ്രന്ഥനിരൂപണങ്ങളിൽ ചിലവയുടെ സമാഹാരമാണ് ശ്രീ. കുട്ടികൃഷ്ണമാരാരാൽ പ്രസാധിതമായ "ഗ്രന്ഥവിഹാര"മെന്ന പുസ്തകം 1090 ലൊ 91 ലൊ ആണ് അദ്ദേഹം "മാർക്കണ്ഡേയ പുരാണം" ഗദ്യരൂപത്തിൽ തർജ്ജമ ചെയ്തത്. അത് ഇടപ്പള്ളിയിൽനിന്ന് കുറമൂർ നാരായണൻ ഭട്ടതിരിപ്പാട് അക്കാലത്തുതന്നെ മാസികയായി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. പിന്നീട് തിരുവനന്തപുരത്ത് ബി. വി. ബുക്ക് ഡിപ്പൊ ഉടമസ്ഥന്മാരുടെ ആവശ്യപ്രകാരം, അവർ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്ന "പുരാണസഞ്ചിക"യിൽ ചേർക്കുവാൻവേണ്ടി "വാമനപുരാണ"വും, "പത്മപുരാണ"വും, "മത്സ്യപുരാണ"വും ഗദ്യത്തിൽതന്നെ തർജ്ജമചെയ്തുകൊടുത്തു. ഇങ്ങിനെ വളരെ ഗദ്യങ്ങളെഴുതി തഴക്കം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ ആകർഷകമായ ഒരു ഗദ്യശൈലി അദ്ദേഹത്തിനു സ്വായത്തമായിട്ടുണ്ട്. മേൽപ്പറഞ്ഞവയിൽ ഏതെങ്കിലുമൊന്നു വായിച്ചിട്ടുള്ളവരോട് ഇതു പറഞ്ഞറിയിക്കേണ്ടതില്ല. "ഏതാണ്ട് ഇംഗ്ലീഷ്ബൈബിൾഗദ്യത്തോടു കിടനില്ക്കുന്നതാണ് വള്ളത്തോൾഗദ്യം" എന്നു സുപ്രസിദ്ധസാഹിത്യകാരനായ സർദാർ കെ. എം. പണിക്കർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടതിൽ ഒരതിശയോക്തിയുമില്ല. ഈ സുകുമാരശൈലി ഉപയോഗിച്ച് ചില നോവലുകളോ ചെറുകഥകളോ എഴുതാത്തതിനു ജനങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തെ കുററപ്പെടുത്തുകയാണെങ്കിൽ അതിനെ ചെറുത്തുകൂടാ, തീർച്ചതന്നെ.

പ്രസംഗചാതുരി

അദ്ദേഹം പല സഭകളിലും ധാരാളമായി പ്രസംഗിച്ചിട്ടുണ്ട്, എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തെ പ്രാസംഗികവർഗ്ഗത്തിൽ പെടുത്തിക്കൂടാ. പ്രാസംഗികന്മാരെന്നു പേരെടുത്തവർ ചെയ്യാറുള്ളതുപോലെ ധടധടായമാനമായ വാഗ്ധോരണികൊണ്ടു സദസ്സിനെ ആകെയിട്ടു കലുക്കിക്കൊണ്ടുള്ളതല്ല അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രഭാഷണം. ശ്രോതാക്കൾക്ക് എളുപ്പത്തിൽ മനസ്സിലാകത്തക്കവണ്ണം വിഷയങ്ങളെ വിശദീകരിച്ചു സംസാരിക്കുകയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പതിവ്. അതിൽ പല ഭാഗത്തും കാവ്യരസം കലർന്നിരിക്കും; ഇടയ്ക്ക് ആളുകളെ പൊട്ടിച്ചിരിപ്പിക്കുന്ന ഫലിതങ്ങളുമുണ്ടായിരിക്കും. ആകപ്പാടെ നോക്കിയാൽ ഒരു നിറകുടത്തിൽനിന്നുള്ള അവിച്ഛിന്നധാരമായ മധുനിഷ്യന്ദമാണ്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രഭാഷണമെന്നു പറഞ്ഞാൽ ഒട്ടൊക്കെ ശരിയായിരിക്കും.

കവിതയിൽ വന്ന മാററം

ഏതാണ്ട് 1090നുശേഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതാസംരംഭത്തിൽ പല മാററങ്ങളും വന്നതായി കാണാം. ചില പ്രത്യേക സന്ദർഭങ്ങളിലൊഴികെ സംസ്കൃതത്തിൽ കവിതയെഴുത്തു നിർത്തി. സമ്പന്നയായ സംസ്കൃതഭാഷയെ സേവിക്കുന്നതിനേക്കാൾ ദരിദ്രയായ മാതൃഭാഷയെത്തന്നെ ശുശ്രൂഷിക്കുകയാണ് തന്റെ കടമയെന്ന് അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കി, മുഴുവൻ സമയവും അതിന്നായിത്തന്നെ വിനിയോഗിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. സംസ്കൃതവൃത്തത്തെ മാത്രം ആശ്രയിച്ചു കഴിയുന്ന മലയാളഭാഷയ്ക്കു സ്വഭാഷാവൃത്തങ്ങളും അത്യാവശ്യകങ്ങളാണെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്നു തോന്നി. അതിനാൽ വിസ്മൃതപ്രായങ്ങളായിക്കിടന്നിരുന്ന ദ്രാവിഡവൃത്തങ്ങളിലായി

അധികം കവിതകളും. മാകന്ദമഞ്ജരി, കേക, കാകളി മുതലായ ദ്രാവിഡവൃത്തങ്ങൾ ഏതാശയങ്ങളേയും ക്ലിഷ്ടമായി പ്രതിപാദിപ്പാൻ പററിയവയാണെന്നും, അതു മലയാളഭാഷയ്ക്കു ഇലോം അനുരൂപമാണെന്നും അദ്ദേഹം സ്വന്തം കവിതകൾകൊണ്ടു ജനങ്ങൾക്കു കാണിച്ചുകൊടുത്തു. ഇതിന്റെ തുടക്കം സാഹിത്യമഞ്ജരി ഒന്നാം ഭാഗത്തിൽ ചേർത്ത "ഒരു ചിത്ര"മെന്ന മഞ്ജരിവൃത്തത്തിലുള്ള കവിതയാണെന്നു തോന്നുന്നു. ഈ വക വൃത്തങ്ങൾ മുമ്പുതന്നെ ഉള്ളവയാണെങ്കിലും ആധുനികകാലത്തു ഭാഷയിൽ അവസ്ഥിത്യയും പ്രചാരത്തിനു വഴി വെട്ടിക്കൊടുത്തത് വള്ളത്തോളിന്റെ അനുഗ്രഹീത തൂലികയാണെന്ന പരമാർത്ഥം ഇന്നു ആരേയും പറഞ്ഞറിയിക്കേണ്ടതില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ ദ്രാവിഡവൃത്തപ്രസ്ഥാനം ജനങ്ങളെ എത്രമാത്രം ആകർഷിച്ചുവെന്ന് ഇന്നത്തെ കവിലോകത്തിലെ ഗാഥാസമൃദ്ധി നോക്കിയാലറിയാം. എന്നാൽ ഇവിടെ ഒന്നെടുത്തുപറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ദ്രാവിഡവൃത്തങ്ങളുടെ അഴകും മാധുര്യവും ശരിക്കു വായനക്കാർക്കനുഭവപ്പെടണമെങ്കിൽ, അവയിൽ കവിതയെഴുതുന്നവർക്ക് സ്വരത്തിന്റേയും താളത്തിന്റേയും ഒരേകദേശജ്ഞാനമുണ്ടായിരിക്കണം. ഇപ്പറഞ്ഞതിന്നു സംഗീതം അഭ്യസിച്ചവരേ ദ്രാവിഡവൃത്തത്തിൽ കവിതയെഴുതുവാൻ പുറപ്പെടാവൂ എന്നർത്ഥമാക്കരുത്. ആ വക വൃത്തങ്ങൾക്കു പ്രത്യേകം ചില ശീലുകളുണ്ട്. ആ ശീലുകളിൽ സാവധാനമായി ചൊല്ലിനോക്കിയാൽ അവയിലെ വാട്ടവും കോട്ടവും അനുഭവപ്പെടും. ദ്രാവിഡവൃത്തങ്ങളുടെ ഭംഗി പാദസന്നിവേശത്തിന്റെ സരളതയിലാണിരിക്കുന്നത്. അക്ഷരത്തിന്റേയോ മാത്രയുടേയോ കണക്കൊപ്പിക്കുക മാത്രം ചെയ്തുകൊണ്ടു ആ ഭംഗി വരികയില്ല. ദ്രാവിഡവൃത്തങ്ങളിൽ ഏതു പാദവും കുത്തിച്ചെലുത്തി പാദമൊപ്പിക്കാം. ഈ സൌകര്യത്തെ അധികമായി ഉപയോഗിച്ചാൽ ഗാഥകൾ ഗദ്യങ്ങളല്ലാതായിപ്പോകും. അവയ്ക്കു ബന്ധശൈഥില്യവും വന്നുകൂടും. ഇതിനുദാഹരണം സുലഭമാണ്. ഇപ്പോൾ മാസികകളിലും മററും

കാണുന്ന ദ്രാവിഡവൃത്തകവിതകൾ സ്വല്പം ശ്രദ്ധിച്ചുനോക്കുകയേ വേണ്ടൂ. ബന്ധദാർഢ്യമെന്ന വൃത്തഗുണം പ്രായേണ പുതുകവിതക്കാരുടെ ശ്രദ്ധയിൽ പെട്ടിട്ടില്ലെന്നു തോന്നുന്നു. അവർ പരിശീലനംകൊണ്ടു സദ്വൃത്തന്മാരായിത്തീരുമെന്നു നാം ആശിക്കുക.

നമ്മുടെ മഹാകവിയുടെ രചനാസൌകുമാര്യവും, ഔചിത്യബോധവും, ആശയപൌഷ്കല്യവും കൂടി സമ്മേളിച്ചപ്പോഴാണ് ദ്രാവിഡവൃത്തങ്ങൾക്ക് ഇത്രയും രാമണീയകത്വം കൈവന്നിട്ടുള്ളത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദ്രാവിഡവൃത്തകൃതികളിൽനിന്നു ചില വരികൾ അവയുടെ ഭംഗിക്കുദാഹരണമായി ഇവിടെ ചേർക്കാം:

പാന

"ബുദ്ധികൊണ്ടു ചിറകുകൾ സമ്പാദി-
ച്ചെത്ര മേൽപ്പോട്ടു കേറിപ്പറന്നാലും,
മാനവനു മുകളിലെ ദുർല്ലംഘ്യം
ജ്ഞാനദേവതേ, നിൻ നക്ഷത്രമണ്ഡലം!
എങ്കിലുമവനൽഗ്ഗതിസ്സാരമേ-
തിങ്കൾനിന്നു പിന്മാറിപ്പോരിക്കിലും;
തച്ചിദാകാശശുദ്ധമരുത്തിനെ-
യുച്ഛ്വസിക്കായ്കിലാരുണ്ടുയിർക്കൊൾവൂ!"

(സാഹിത്യമഞ്ജരി 7-ാം ഭാഗം — ജ്ഞാനം)

കാകളി

"എത്തേണ്ടതാമിടത്തെത്തിയാലും ശരി,
മദ്ധ്യേ മരണം വിഴുങ്ങിയാലും ശരി,
മുന്നോട്ടുതന്നേ നടക്കും വഴിയിലെ
മുള്ളുകളൊക്കെച്ചവുട്ടി മെതിച്ചു ഞാൻ;
പിന്നാലെ വന്നിടും പിഞ്ചു പാദങ്ങൾക്കു
വിന്യാസവേളയിൽ വേദന തോന്നൊലാ.

അല്ലടൻ വന്നു മറച്ചാൽ മറയ്ക്കട്ടെ,
ല്ലതൻ പൂക്കാം വിരികതാൻ ചെയ്തിടും
അന്തരീക്ഷത്തിലണയ്ക്കയും ചെയ്തിട്ട–
മന്തിക്കളിർകാററവററിൻ പരിമളം.

എൻകാൽകളിലനാചാരകാളായസ–
ശൃംഖലക്കെട്ടെന്നു കെട്ടിയിട്ടുള്ളതോ,
നേരേ വലിഞ്ഞു മുറിഞ്ഞുപൊട്ടിപ്പോകുള്ളമി–
ങ്ങൊരേഴടി നീട്ടി നീട്ടിവെച്ചാൽ മതി.''

(ടി. നമ്മുടെ മറപ്പടി)

മാകന്ദമഞ്ജരി

''എന്നാൽ കണ്ണേന വിഭൂഷിതമായ്ക്കന്നി–
തെൻ നെഞ്ചൊരഞ്ചിതദിവ്യപ്പൂവാൽ:
കൊണ്ടുവന്നെൻ കയ്യിലേകിനാളെന്നുടെ
കൊച്ചുകുമാരിയെത്തജ്ജനനി
പല്ലുകരിച്ചുതുടങ്ങിയിട്ടില്ലാത്ത
പല്ലവച്ചോരിവായ്കൊണ്ടു പൈതൽ
മെല്ലെച്ചിരിക്കയാ,യുമ്മവെച്ചുമ്മവെ–
ച്ചുല്ലാസമുറംകൊള്ളുമെൻെറ നേരെ.''

(ടി. എൻെറ കൊച്ചുമകൾ.)

അന്നനട

''നടന്നു വാടിയ പകലിന്നലെപ്പോയ്–
ക്കിടന്നതേതിലോ പടിഞ്ഞാറെദിക്കിൽ,
സുതാഗ്രമാംകുമസ്സുഖശയ്യയിൽത്താ–
നിതാ കാണാകുന്നു കിഴക്കേതാം ദിക്കിൽ;
പതുക്കെയത്തല്പമിടം മാററിയിട്ട–
ന്നതായിരുന്നുവോ രജനിതൻ ജോലി!''

(ടി. തിരുമനസ്സിലെ മതം)

കേക

''ഉഗ്രഹാസതി ചെയ്യും ജീവിതാഹുതിമൂലം
ബ്രഹ്മാണ്ഡമിടിഞ്ഞു വീണേയ്ക്കുമെന്നാശങ്കിച്ചോ,
മുല്ലാടച്ചിതാനലൻ സാന്ദ്രധൂമോൽഗാരത്താൽ
കെല്പെഴുമിരുമ്പിന്റെ തൂണൊന്നു നാട്ടിക്കൊണ്ടാൻ!
അള്ളിനീലാകാരമാമാകാശസരസ്സിങ്ക–
ലലകളായിച്ചമഞ്ഞിളകി ധൂമവ്രാതം!
കട്ടിടക്കൂരിച്ചൊന്തി പടന്നു പിടിക്കയാൽ
പടടയൊരു ഇരുട്ടംപെട്ടമെത്തയായ്ത്തീന്നു!
കത്തിനവിറകിന്റെ റാൽക്കൃതിഘോഷം വാച്ചു–
രജനീയിൽ നടുവിൽനിന്നുയന്നു ക്രമത്താലെ,
ഭക്ത്യസംയുക്തയാമസ്സാധ്വിച്ചു വിണ്ണിൽക്കല്പാകാ–
നൊത്തൊരു തനിത്തങ്കവിമാനം—ജ്വാലാജാലം!''

(ടി. ഹരേ കൃ...!)

വഞ്ചിപ്പാട്ട്.

''പാരനെന്തെങ്കിലും പാടിപ്പുരത്തട്ടേ വാസ്തവത്തി–
ലിരുൾകളല്ല നന്മകളെളിയവരേ;
വരുവിൻ, വരുവിൻ, മറിമറഞ്ഞങ്ങളൊന്നും നിൽക്കാതെ
നരതാമരം വെളിച്ചത്തിൻ സമീപത്തേയ്ക്കായ്!
എങ്ങപകാശയർ ഞങ്ങ,ളെങ്ങി മഹാഫലപ്രാപ്തി?—
മംഗളാത്മൻ വെൽറുതാക ഗാന്ധിമാമുനേ—
എങ്ങടച്ചിട്ടിരുന്ന തുംഗാരപാവെത്തുറപ്പിച്ച–
ഞങ്ങളുടെ തത്താദ്ദശതപശ്ശക്തിതാൻ!''

(ടി. ഫലപ്രാപ്തി.)

മേൽക്കാണിച്ച വരികൾ അതാതു വൃത്തത്തിന്നനുസരിച്ച രീതിയിൽ ചൊല്ലിനോക്കുക. എങ്ങും ഒരൊടിവോ, ചതവോ, വെറുങ്ങലിപ്പോ ഇല്ല. ഇടയ്ക്കു തടസ്ഥമൊന്നുമില്ലാത്ത ജലപ്രവാഹംപോലെ പോകുന്നു. അവയിലൊക്കെയും പ്രകടമായിക്കാണുന്ന സാഹിത്യഭംഗിയോ? അപ്രതിമം! ഇതാണ് അദ്ദേഹം കൈരളിയ്ക്കു് നേടിക്കൊടുത്ത ദ്രാവിഡവൃത്തപ്രസ്ഥാനം. അതിനെ അനുകരിക്കുന്ന കവികൾ രചനയിലെങ്കിലും കുറേക്കൂടി ശ്രദ്ധ ചെലുത്തുന്നതു് അവശ്യകർത്തവ്യമത്രെ. മേതുകൂടാതെ മുകളിലെടുത്തു കാണിച്ച ഖണ്ഡികകൾ ഏറ്റവും നല്ല ഭാഗം തിരഞ്ഞുപിടിച്ചു ചേർത്തതല്ല. സാഹിത്യമഞ്ജരി ഏഴാംഭാഗം എടുത്തു നിവർത്തിനോക്കിയപ്പോൾ അതിൽ കണ്ട പല വൃത്തങ്ങളിൽനിന്നുമായി ഏതാനും വരികൾ ഉദ്ധരിച്ചു ഞാൻ തൃപ്തിപ്പെടുകയാണുണ്ടായത്. ഇതിലും എത്രയോ നല്ല ഭാഗങ്ങൾ ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ട കൃതികളിൽതന്നെ കണ്ടേയ്ക്കാം. അധികം ചുഴിഞ്ഞുനോക്കാനുള്ള എന്റെ മടി തന്നെയാണിതിനുത്തരവാദിയെന്നുള്ള വസ്തുതകൂടി ഇവിടെ തുറന്നു പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. പക്ഷേ, അദ്ദേഹം എഴുതിയ ഏതു വരിയും അസാമാന്യമായ രചനാഗുണത്തിനുദാഹരണമാണെന്നുള്ളതാണ് എനിയ്ക്കുള്ള സമാധാനം.

മേൽപ്പറഞ്ഞ കാലത്തിനുശേഷംതന്നെയാണ് ചിന്തയുടെ അഗാധതലത്തിൽനിന്നും, സ്നേഹത്തിന്റെ മാധുര്യത്തിൽനിന്നും, ആനന്ദത്തിന്റെ അലകടലിൽനിന്നുമായി അനേകം ഖണ്ഡകൃതികൾ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്ന് ആവിർഭവിച്ചിട്ടുള്ളത്. കവിതയ്ക്കെടുക്കുന്ന വിഷയം എത്ര ശുഷ്കമായിരുന്നാലും നമ്മുടെ മഹാകവിയുടെ വാഗമൃതം തട്ടിയാൽ തളിർത്തു തഴച്ചു പുഷ്പിക്കുന്നതു കാണാം. "സാഹിത്യമഞ്ജരി" ആറാംഭാഗത്തിൽ ഒമ്പതാംഖണ്ഡികയിൽ ചേർന്ന "ശുദ്ധരിൽ ശുദ്ധൻ" എന്ന കൃതി ഒന്നെടുത്തുനോക്കുക:

ഒരു പുര വേവുമ്പോൾ അധഃകൃതർ ഓടിവന്നു തീ കെടുക്കുവാൻവേണ്ടി കിണററിൽനിന്നു വെള്ളം മുക്കാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ

യാഗരക്ഷിതികനായ ഗൃഹനായകൻ കിണറ് അശുദ്ധമാക്കാൻ പാടില്ലെന്നു പറഞ്ഞു വിലക്കി. ഇതാണതിലെ കഥാവസ്തു.

ഇതുപോലൊരു സംഭവം മഹാകവി പറയുമ്പോഴും നമുക്കെത്ര കേട്ടാലും തൃപ്തിവരുന്നില്ല. ഒരു നെരിപ്പോടിൽനിന്ന് ആ ‘‘കൈമൊന്നിൻ പൂവ്വക്കുട്ടി’’ നാലാമത്തെ ചാട്ടത്തിന്ന് ഇറപ്പിടിച്ചു കേറുന്നതും, നിർദ്ദയകളായ വൃദ്ധസ്ത്രീകളുടെ ആ ‘‘നാരായണാച്യുത’’വും, ‘‘തൊട്ടുതുടങ്ങിനാൽ വിശികൊണ്ടെ തിളച്ച പാലും മൊത്തു കൊത്തുഴറോടെ’’യുള്ള ഗൃഹനാഥന്റെ നടപ്പും, ഒരു പുഴുവിനെപ്പോലെ കത്തിജ്ജ്വലിക്കുന്ന തീക്കണ്ണീറിൽ കിടക്കുന്നതും മറ്റും ഒരിക്കലും വായനക്കാർ മറക്കുകയില്ല.

ആരംഭവും സാരവും കണ്ടറിഞ്ഞു സമുചിതമായി പറയാനും പ്രവർത്തിക്കാനുമുള്ള ഒരു സാമർത്ഥ്യം അദ്ദേഹത്തിനു സഹജമാണ്. അത് അദ്ദേഹം തന്റെ കവിതയിൽ കൊണ്ടുവന്ന് അതാതു പാത്രങ്ങളിലും പ്രതിഫലിപ്പിയ്ക്കും. ‘‘ശിഷ്യനും മകനും’’ എന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആ ചെറുപുസ്തകത്തിലേയ്ക്ക് നമുക്കൊന്നു കണ്ണോടിയ്ക്കാം. അതു ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണത്തിലെ ഒരു ദീർഘകഥയുടെ ചുരുക്കമാണ്. സരസവും സമുജ്ജ്വലവുമായ പ്രതിപാദനരീതി അതിനു പുതിയ ജീവൻ കൊടുത്തിരിയ്ക്കുന്നു. അതിൽ ആപാദചൂഡം കാണുന്ന കവിയുടെ സന്ദർഭൗചിത്യപാടവം എത്ര പുകഴ്ത്തിയാലും അധികമാവില്ല.

പരശുരാമന്റെ ഘോരപ്രഹരമേററു ‘‘കൊമ്പൊന്നുപോയ് ചോരയിലാണ്ടു നില്ക്കും ഗജാസ്യനെക്കണ്ടതിസംഭ്രമത്താൽ’’ തന്റെ ഓമനമകനെ മടിയിലെടുത്തുവെച്ചു പരിചരിച്ചതിനുശേഷം,

‘‘...............മഹാദേവിയിടത്തു കണ്ണാ-
ലഴിഞ്ഞ വാർപൂങ്കുഴലൊന്നൊതുക്കി
....
ജ്വലിച്ചകൺകൊണ്ടൊരു നോക്കുനോക്കി’’

പരമേശ്വരനോട് പറയുന്നതു നോക്കുക:

"കിട്ടീലയോ ദക്ഷിണ വേണ്ടുവോളം
വിശിഷ്ടനാം ശിഷ്യനിൽ നിന്നിദാനീം
ദിവ്യായുധം വല്ലതുമുണ്ടു ബാക്കി-
യെന്നാ,ലതും നൽകിയനുഗ്രഹിയ്ക്കാം."

മകനു പരിക്കുപററി എന്ന സങ്കടം; അതിനുപുറമെ, തന്റെ ഭർത്താവിന്റെ പ്രിയശിഷ്യനിൽനിന്നു, ഭർത്താവു സമ്മാനിച്ച ദിവ്യായുധംകൊണ്ടുതന്നെയാണ് അതു സംഭവിച്ചതെന്നോർത്തപ്പോളുണ്ടായ അമർഷം, ഇതുകളെക്കൊണ്ടു കലങ്ങിമറിഞ്ഞതാണ് അപ്പോഠം പാർവ്വതിയുടെ ഹൃദയം. എങ്കിലും കലികൊണ്ടു ചാടിത്തുള്ളി ഭർത്താവിനെ കുറെ തെറിപറയാൻ കവി അനുവദിച്ചില്ല. എങ്ങിനെ അനുവദിയ്ക്കും? പാർവ്വതി ഒരു സാധാരണസ്ത്രീയല്ലല്ലോ. നല്ല തന്റേടമുള്ള കുലീനയായ ഒരു സ്ത്രീയുടെ പാരമ്യം പുലർത്തിക്കൊണ്ട് മേൽപ്പറഞ്ഞവിധം കുറച്ചു വാക്കു പറയിയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. എന്തിനേറെപ്പറയിയ്ക്കുന്നു! ആ ഒരു നോക്കും ഈ ഒരു വാക്കുമാത്രം പോരേ ശിവന്റെ ഹൃദയത്തെ നീറിയ്ക്കാൻ? ഈ സന്ദർഭത്തിൽ കവി ശിവനെക്കൊണ്ട് ഒരക്ഷരം പറയിച്ചില്ല. അതെന്ത്?

"ശിഷ്യൻ പ്രവർത്തിച്ചതു വീരധർമ്മം;
സുതാംഗവൈകല്യമൊരുഗ്രശല്യം;
സർവ്വജ്ഞനെന്നാലുമിതിങ്കൽ ന്യായം
തോന്നാഞ്ഞു ചിന്താവശനായ് മഹേശൻ."

എന്നാണു കവി സമാധാനം പറയുന്നതു്. എന്തൊരു മനോധർമ്മം! എന്തൊരൗചിത്യബോധം!!

കഴിഞ്ഞില്ല. ഇങ്ങിനെ കൈലാസത്തെ ആകെ പ്രക്ഷുബ്ധമാക്കിത്തീർത്ത ആ ദുരന്തസംഭവത്തെത്തുടർന്ന് രാധയും കൃഷ്ണനും അവിടെവന്നതിനുശേഷം എന്തുണ്ടായി? സ്ഥിതിയെല്ലാമറിഞ്ഞു രാധ ഏകദന്തനെ എടുത്തു മടിയിൽവെച്ച് അമൃതമയമായ കര-

സ്പർശംകൊണ്ടു വ്രണമെല്ലാമുണക്കിയതിനുശേഷം വികാരകലുഷിതയായ പാർവ്വതിയെ അനുരഞ്ജിപ്പിയ്ക്കുന്ന മട്ടു നോക്കുക:

'പരസ്പരം കുട്ടികൾ കാട്ടകാട്ടിയം-
ലൊരമ്മയിത്രയ്ക്കു വിശപ്പെടാവതോ?
ഹരങ്കലാർഷ്ട്ര! ഭൃഗുസൂനുശിഷ്യനാ-
യൊരനുതൊട്ടുണ്ണികൾ മൂവ്വരായ് തവ.
നിനയ്ക്കുണം പുത്രനിൽ മീതെയായുമേ
കനത്ത വാത്സല്യമൊടിക്കുമാരനെ:
നിനക്കു ഗർഭപ്രസവാദി പീഡയാൽ
മനം കലങ്ങാതെ ലഭിച്ച കുഞ്ഞിവൻ.''

കൈലാസത്തിലെ ആ ഇരുളടഞ്ഞ അന്തരീക്ഷം തെളിയിയ്ക്കുവാൻ ഇത്രയും പററിയ വാക്കുകൾ വേറെ കിട്ടാനുണ്ടോ? അവസരോചിതങ്ങളായ സ്വല്പവാക്കുകളെക്കൊണ്ട് ആളുകളെ പറഞ്ഞിണക്കുവാൻ ഇത്രയും സാമർത്ഥ്യമുള്ള നമ്മുടെ മഹാകവി ഒരു നാട്ടുമദ്ധ്യസ്ഥനായി വർത്തിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ നമ്മുടെയിടയിൽ നടക്കുന്ന കുടുംബകലഹങ്ങൾ മിക്കതും കോടതി കേറാതെതന്നെ തീർന്നുപോകുമായിരുന്നു എന്നു പറയാൻ തോന്നിപ്പോകുന്നു!! പുരാണകഥകളെടുത്തു പൂപ്പു തുടച്ചു പുതിയ ചായംകൊടുത്തു പ്രദർശിപ്പിയ്ക്കുക എന്ന പണി ഇതൊന്നുമാത്രമല്ല വള്ളത്തോൾ ചെയ്തിട്ടുള്ളു. "അച്ഛനും മകളും" "അനിരുദ്ധൻ" മുതലായി വേറെയും പലതുമുണ്ട്. അതിലെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഈ ഔചിത്യബോധം തെളിഞ്ഞുകാണുകയും ചെയ്യും.

നിരീക്ഷണപാടവം

പ്രകൃതിയുമായുള്ള നർമ്മസംഭാഷണമാണ്, വള്ളത്തോൾ കവിത എന്നു ചുരുക്കിപ്പറയാം. സ്വന്തം നിരീക്ഷണപാടവം പ്രകൃതി

യെ അദ്ദേഹത്തോടത്യന്തം ഇണക്കിയിരിക്കുന്നു. പ്രപഞ്ചത്തെയും അതിലുള്ള വസ്തുക്കളെയും നോക്കിക്കാണേണ്ടതും അവയെപ്പററി വിചിന്തനം ചെയ്യുന്നതും അദ്ദേഹത്തിന്നു ഒരു രസം പിടിച്ച തൊഴിലാണ്. എന്നാൽ, അതൊരു വിരക്തന്റെ നിലയിലല്ല; സൌന്ദര്യാരാധകന്റെ നിലയിൽ. അതുകൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളിൽ സൌന്ദര്യം തുളുമ്പിനില്ക്കുന്നത്. മനുഷ്യന്റെ ഏതവസ്ഥയിലുള്ള വികാരങ്ങളും ചേഷ്ടിതങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാവനയിലുണ്ട്. അവയെല്ലാം അതാതവസരത്തിൽ സ്വന്തം കവിതയിലൂടെ ജനങ്ങൾക്കു കാണിച്ചുകൊടുത്തിട്ടുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളിൽ കുറെയെണ്ണമെങ്കിലും വായിച്ചിട്ടുള്ളവരെ പറഞ്ഞറിയിക്കേണ്ടതില്ല. കുട്ടികളെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്നുള്ള വാത്സല്യം അനിതരസാധാരണമാണ്. ബാല്യവും പുഷ്പവുമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചേതോഹരങ്ങളായ രണ്ടു വർണ്ണനാവിഷയങ്ങൾ.

“പൂവോ, നീ ബാല്യമോ? ബാല്യമോ പൂവോ, നീ?
കേവലമൊന്നിൻപേ,രാകാം രണ്ടും”.

എന്നിങ്ങിനെ രണ്ടിനും താദാത്മ്യം കല്പിച്ച മഹാകവി ബാല്യത്തിന്റെ സൌകുമാര്യത്തെ സശ്രദ്ധം നോക്കിക്കാണുവാൻ നമ്മെ ക്ഷണിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. സാഹിത്യമഞ്ജരി നാലാം ഭാഗത്തിൽ ചേർത്ത “കിളിക്കൊഞ്ചലിലുള്ള ആ അഞ്ചു വയസ്സായ ‘ജാനകിക്കുട്ടി’യുടെ കളിയൊന്നു കണ്ടാലറിയാം, അദ്ദേഹം ബാല്യപ്രകൃതിയെ എത്രകണ്ടു നിരീക്ഷണം ചെയ്തു പഠിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന്. പാവകളെ നിരത്തിയിരുത്തി ഒരു തറവാട്ടമ്മയായി വിരുന്നു ഭക്ഷണം വിളമ്പിക്കൊടുക്കുന്നതും, “കുട്ടിക്കനകക്കുടമെടുത്ത്” കൽത്തൊട്ടിയിൽനിന്നു വെള്ളം മുക്കി ഒരു ചെടിയുടെ മട്ടിൽ ചെടികളെ നനയ്ക്കുന്നതും, “വാരിവലിച്ചുടുത്തി”രുന്ന പട്ടഴിച്ചു വിരിച്ച് അതിൽ പാവക്കുട്ടിയെ കിടത്തി “തുടമേൽ താളം പിടിച്ചുകൊണ്ടമ്മയായുറക്കുന്ന”തും, ശ്രീകൃഷ്ണപ്രതിമയെ പുഷ്പാർച്ചനചെയ്തു “ഗാർഗ്ഗിയാം ദേവിയായി” കണ്ണടച്ചു ധ്യാനിച്ചുനില്ക്കുന്നതും, “കാണട്ടെ നിന്നുടെ പ

ത്തടിയൊന്നെ''ന്നു പറഞ്ഞു ''കാഞ്ചനപ്പെൺപൈതലി''യുടെ കയ്യിൽ പന്തു വെച്ചുകൊടുക്കുന്നതും, ഇലഞ്ഞിപ്പൂക്കളെ മണിച്ചെപ്പിൽ പെറുക്കിയിട്ടു പട്ടുനൂലിന്മേൽ മാല കോർക്കുന്നതും മററും ആ ദാസിമാരെപ്പോലെതന്നെ അതിന്റെ സ്വാഭാവികതമൂലം വായനക്കാരും ''നിന്നിമേഷാക്ഷിയാൽ സാദരം വീക്ഷിച്ചുനിന്നു''പോകും.

വീണ്ടും ആ ''ജാനകിക്കുട്ടി''യെക്കൊണ്ടു കവി കളിപ്പിച്ചതെന്തൊക്കെയാണെന്നു നോക്കുക:

ആ തത്തയുടെ സംസാരത്തിൽ കുട്ടിയ്ക്കു വലിയ കൌതുകം തോന്നി. അത് അമ്മയോടു പറയാൻ തിടുക്കമായി. ഉടനെ ''ഏതാനും ശേഖരത്താരിലഞ്ഞിപ്പൂമാലയെത്തോളന്തന്നിൽ തൂക്കിയിട്ടുകൊണ്ടോടി, വെമ്പിപ്പാഞ്ഞു'' ചെന്ന് അമ്മയോടു പറയുകയാണ്:

''അമ്മേ തത്തയെന്നോടു ചൊന്നൊരു രാമൻ വ—
ന്നമ്മതൻ കുഞ്ഞിനെ വേൾക്കുമത്രെ.
ഞാനതു സമ്മതി—''

ഈ വാക്യം മുഴമിപ്പിയ്ക്കാൻ സമ്മതിയ്ക്കാതെ കവി കഥയൊന്നുമറിയാത്ത 'രാജ്ഞിയാ'ളെക്കൊണ്ടു

''ജാനകി ചൊൽവതെന്തംബാലികേ''

എന്നു ചോദിപ്പിയ്ക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. അതിരിയ്ക്കട്ടെ, ഒടുവിൽ—, ''.......ഞാനതും വേണ്ടെന്നെയെന്നച്ഛനോടോതാൽ മതി'' എന്നിങ്ങിനെ, വേളിയെന്നാലെന്താണെന്നറിയാൻ പ്രായമായിട്ടില്ലാത്ത ആ കന്യകയെക്കൊണ്ടു ''തീർമാനം ചെയ്യി''ച്ചു കവി ആളുകളെയെല്ലാം പൊട്ടിച്ചിരിപ്പിയ്ക്കുന്നു. ഹാ! എന്തൊരു പ്രതിഭ!! അങ്ങേ അററമത്ത സന്ദർഭബോധവും വാഗ്ദേവതാനുഗ്രഹവുമുള്ള ഒരു കവിയ്ക്കല്ലാതെ ഈയൊരു വരിയെഴുതാൻ തോന്നില്ലെന്നു തീർത്തുപറയാം.

മഹാകവിയുടെ കവിതാശക്തിയെത്തന്നെയും ഇതിൽ തെളിഞ്ഞു കാണാം. ജനകമഹാരാജാവിന്റെ രാജധാനിയാണല്ലോ കഥാരം

ഗം. ഒരു സിദ്ധാശ്രമംപോലെ പ്രശാന്തരമണീയമാണ് ആ സ്ഥലം. മഹാകവി അവിടേയ്ക്കു നോക്കിയപ്പോഠം കണ്ടതെന്താണ്?

‘‘സീരാങ്കിതങ്ങളാം ധീരധ്വജക്കൊടി–
ക്കൂറകഠം പാറുന്ന മേടകളും,
അന്തരാ, ശ്രീ യാജ്ഞവല്ക്യന്റെ ശിഷ്യന്മാർ
ഗ്രന്ഥമെഴുതുന്ന ശാലകളും,
ശ്രീപ്പുരവൈരിതൻ പള്ളിപ്പടവില്ല്
വെപ്പിച്ച വിസ്തീർണ്ണമണ്ഡപവും’’

ഇവതന്നെ ഒന്നു വർണ്ണിക്കുന്നും നില്ക്കുന്നില്ല. അതെല്ലാം ‘‘നമുക്കിഹ പിന്നെ നോക്കാം’’ എന്നും പറഞ്ഞു വായനക്കാരെ ‘ജാനകിക്കുട്ടി’യുടെ കേളീരംഗമായ ആരാമത്തിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോരികയാണ് ചെയ്യുന്നത്. അതാണല്ലോ പ്രകൃതം.

‘‘സാമ്രാജ്യച്ചെങ്കോലുമക്കാരണ്ടു തുഴഞ്ഞുപോയ്–
സ്സംസാരം പിന്നിട്ട........................’’

ആ ജനകരാജർഷിയുടെ കൊട്ടാരത്തിൽ രാജോചിതങ്ങളായ ആഡംബരങ്ങഠംക്കോ ആർഭാടങ്ങഠംക്കോ സ്ഥാനമില്ലെന്നാണ് കവിയുടെ സിദ്ധാന്തം.

ഇതുപോലെതന്നെ ‘‘ഞാനതു സമ്മതി!’’ എന്ന വാക്യത്തെ അർദ്ധോക്തിയിൽ നിർത്തിയതും ഒരു നർമ്മജ്ഞതയാണ്. സമ്മതിക്കില്ലെന്നാണ് കുട്ടി പറയാൻ ഭാവമെന്ന് ആ ഘട്ടത്തിൽ ആർക്കും ഗ്രഹിക്കാം. അങ്ങിനെ പറയിക്കുന്നതു ഭാവിചരിത്രത്തിനു വിരുദ്ധവും അമംഗളവുമാകുമല്ലോ. വിഷയത്തിൽനിന്ന് വ്യതിചലിക്കാതെയും, അനുചിതവും അപ്രസക്തവുമായ വിഷയങ്ങളെ പ്രതിപാദിക്കാതെയും പ്രകൃതത്തെ ഭംഗിയിൽ ഉപന്യസിക്കുക, ഇതാണ് കവിധർമ്മം. അതു ശരിക്കു നിറവേററണമെങ്കിൽ നല്ല അറിവും പരിചയവും വാസനയും കൂടിയേ കഴിയൂ.

മേൽക്കാണിച്ചത് ഒരു പെൺകുട്ടിയുടെ വിലാസചേഷ്ടിതങ്ങളാണല്ലോ. ഈ സ്ഥാനത്ത് ആൺകുട്ടിയാണെങ്കിൽ ലീലകളുടെ രൂപം ഇതായിരിക്കില്ല. ആ "കാറ്റിൽ പറന്ന കവിത"യിൽ മഹാകവിയുടെ "കുട്ടൻ" എന്താണ് ചെയ്തത്?

ദൂരത്തുനിന്നു തന്നെ ഓരോന്നു കൊഞ്ചിച്ചിരിച്ചുകൊണ്ടടുത്തു വന്നപ്പോൾ "എടുത്തോമനിക്കാൻ ഭാവിച്ച" അച്ഛനെ അതിനു സമ്മതിക്കാതെ "കുട്ടൻ" 'കവിതക്കടലാസ്സെടുത്തു സ്വന്തം ഭാഷയിൽ കുറച്ചുനേരം വായിക്കുന്നു. ഉടൻ അതു പിച്ചിച്ചീന്തി കൃതാർത്ഥനെന്ന നിലയ്ക്കു് അച്ഛന്റെ മടിയിൽ കേറിയിരിക്കുന്നു.

"അച്ഛനും മകളും" എന്ന കൃതിയിൽ വിശ്വാമിത്രൻ എടുത്തോമനിച്ചുകൊണ്ടുനിൽക്കുമ്പോൾ ആ ശുദ്ധമനപ്പൈതൽക്കൊണ്ട് "അയ്യയ്യ! ചായം തേച്ച മൺമയിലിതാ മാക്കണ്ണേയാണുങ്ങളെന്നും ചൊല്ലി ബ്രഹ്മർഷി വക്ഷസ്സിങ്കൽ, നിന്ന്."

കവി ഒരു ചാട്ടംചാടിച്ചുള്ള നോക്കുക. അമ്മയുടെ പിടി വിട്ടുകൊണ്ടാണ് കുട്ടി ഓടിപ്പോയത്. എന്തൊരു പ്രസരിപ്പാണ് ആ ചാട്ടത്തിലും ഓട്ടത്തിലും പ്രകാശിക്കുന്നത്! ആ ഒറ്റച്ചാട്ടത്തിനു ആ കൊച്ചുമിടുക്കൻ വായനക്കാരുടെ ഹൃദയത്തിൽ കടന്നിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഓരോന്നിന്റേയും അതിസൂക്ഷ്മാംശങ്ങളിൽപോലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കണ്ണെത്തിയിരിക്കുന്നു.

ദേശാഭിമാനം

കേരളത്തിലെന്നല്ല, ഭാരതത്തിലൊട്ടാകെത്തന്നെ ഇപ്പോൾ സ്വാതന്ത്ര്യലാഭവും സമുദായക്ഷേമവും ലക്ഷ്യമാക്കി പല പാർട്ടികളും പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നുണ്ടല്ലോ. അവയിലൊന്നിലും നമ്മുടെ മഹാകവി ഒരംഗമല്ല. കണ്ടോളംകൊല്ലം കോൺഗ്രസ്സിൽ ഒരു നാ

ലങ്ങളെന്നുവരായിരുന്നില്ലെന്നില്ല. പക്ഷെ, അദ്ദേഹം തന്റെ അനുഗൃഹീതതൂലികയിലൂടെ അവയുടെ ലക്ഷ്യപ്രാപ്തിയ്ക്കു് കിണഞ്ഞുപരിശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്. രാഷ്ട്രീയങ്ങളും സാമുദായികങ്ങളുമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിതല്ലജങ്ങൾ കേരളത്തെ ഉൽബുദ്ധമാക്കാൻ എത്രമാത്രം സഹായിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു വായനക്കാർ ഓർക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കും. ഈ പ്രസംഗങ്ങളൊക്കെയും ഉദ്ദിഷ്ടഫലപ്രാപ്തിയ്ക്കുതകുന്നതാണ്. അവയിൽ ഓരോന്നും എന്ന വാസ്തവം പുരോഗമനസാഹിത്യപക്ഷക്കാർപോലും വിസ്മരിയ്ക്കാൻ ധൈര്യപ്പെട്ടിട്ടില്ല. സത്യം, സമത്വം, സ്വാതന്ത്ര്യം മുതലായ മഹാത്മജിയുടെ ആദർശങ്ങളെ ട്ടും തന്നെ നാടുനീളെ പ്രചരിപ്പിയ്ക്കാനുള്ള ഒരു കടമ തനിയ്ക്കുണ്ടെന്നാണ് മഹാകവിയുടെ ബോധം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, മ[illegible]ത്തിന്റെ 'ഗുരുനാഥ'നാണ് ആ കർമ്മയോഗി. ആദർശസംസ്ഥാനത്തിൽ അടിയുറച്ചു നിൽക്കുന്ന ഒരു പരിണതപ്രജ്ഞനാണു നമ്മുടെ മഹാകവി. അങ്ങിനെയുള്ള ഒരാൾക്കേ മഹാത്മജിയുടെ ആന്തരികസമ്പ്രദായത്തെ ശരിയ്ക്കു കണ്ടറിയാൻ കഴികയുള്ളൂ. അങ്ങിനെയുള്ള ഒരാൾക്കു മാത്രമേ ആ യതിവര്യനെ ഗുരുവാക്കി വരിപ്പാനുള്ള അന്തശ്ചോദനവും ഉണ്ടാകയുള്ളൂ. തന്റെ 'ഗുരുനാഥ'ന്റെ അഹിംസ, അയിത്തോച്ചാടനം, മദ്യനിരോധം, സമുദായമൈത്രി, മുതലായ എല്ലാ ആദർശാംഗങ്ങളിലും മഹാകവിയുടെ കവിതാദേവി നടമാടീട്ടുണ്ട്. ലോകാതീതനായ ആ ഗുരുനാഥനെ എത്ര പുകഴ്ത്തിക്കഴിഞ്ഞാലും പിന്നെയും മഹാകവിയ്ക്കു പറയാനുള്ളത് ബാക്കിയാണ്. "എന്റെ ഗുരുനാഥൻ" എന്ന കവിതയൊന്നു വായിച്ചുനോക്കുക. ക്രിസ്തുദേവന്റെ 'പരിത്യാഗശീല'വും, ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാന്റെ 'ധർമ്മരക്ഷോപായ'വും, ബുദ്ധന്റെ 'അഹിംസ'യും, ശങ്കരാചാര്യരുടെ 'ബ്രഹ്മശക്തി'യും, നബിദേവന്റെ 'സമാവാദ'വും, ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ 'സത്യ'വും, ഗുരുഗോവിന്ദസിംഹന്റെ 'ധൈര്യ'വും. അദ്ദേഹം തന്റെ ഗുരുനാഥനിൽ ദർശിക്കുന്നു.

‘‘ഗീതയ്ക്കു മാതാവായ ഭൂമിയേ ഗൗതമിതു-
മാതിരിയൊരു കർമ്മയോഗിയെ പ്രസവിയ്ക്കൂ;
ഹിമവദ്വിന്ധ്യാചല മദ്ധ്യദേശത്തേ കാണൂ
ശമമേ ശീലിച്ചതാമിത്തരം സിംഹങ്ങളെ,
ഗംഗയാ,റൊഴുകുന്ന നാട്ടിലേ ശരിക്കിത്ര-
മംഗളം കായ്ക്കും കല്പപാദപമുണ്ടായ് വരൂ.’’

ഇങ്ങിനെ ഭാരതത്തിൻെറ മഹാത്മ്യത്തെ പ്രകീർത്തിച്ച് ഒടുവിൽ,

‘‘നമസ്തേ ഗതതൃഷ്ണ! നമസ്തേ ദുരാധർഷ!
നമസ്തേ സുമഹാത്മൻ! നമസ്തേ ജഗദ്ഗുരോ!’’

എന്നു തൻെറ ഗുരുനാഥനെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടാണ് ആ കവിത അവസാനിപ്പിച്ചിരിയ്ക്കുന്നത്. മഹാകവിയ്ക്ക് മഹാത്മജിയിലുള്ള ഭക്തിബഹുമാനങ്ങൾ ഓളംവെട്ടുന്നതാണ് അതിലെ ഓരോ വരിയും. ‘‘ആ പൊട്ടിച്ചിരി,’’ ‘‘ഏറ,’ ‘‘പാപമോചനം,’’ മുതലായ തൻെറ പല കൃതികളിലും മഹാത്മജിയുടെ അന്യാദൃശവൈഭവങ്ങളെ മഹാകവി തന്മയത്വത്തോടെ വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയെല്ലാം സമഗ്രം വായിച്ചുനോക്കുവാൻ ജനങ്ങളോട് ശുപാർശചെയ്യാനേ നിവൃത്തിയുള്ളൂ. മഹാത്മജിയുടെ അന്ത്യവിശ്രമം മുതൽ അസ്ഥിസഞ്ചയനംവരെയുള്ള ചരിത്രം ഉൾക്കൊള്ളിച്ച് മഹാകവി എഴുതിയ ‘‘ബാപ്പുജി’’ എന്ന ആ വിശിഷ്ടപുസ്തകം ജനങ്ങൾ ഭക്തിപൂർവ്വം വായിയ്ക്കേണ്ടുന്ന മറെറാരു ഗീതയാണ്. തൻെറ ഗുരുനാഥനായ ആ യതിവര്യൻെറ മഹാസമാധിയെ ഇത്രയും ഉജ്ജ്വലവും ഹൃദയസ്പൃക്കുമായ വിധം എഴുതുവാനുള്ള കഴിവ് ആ ഒരു പേനയ്ക്കല്ലാതെ മറെറാന്നിനുമില്ലതന്നെ!! പരമരസികനായ സർദാർ കെ. യം. പണിയ്ക്കർ, ചീനത്തുനിന്നു 1951 മാച്ച് 7-ാംനു- മഹാകവിയ്ക്കയച്ച ഒരെഴുത്തിൽ പറയുന്നു:—‘‘നിങ്ങളുടെ കൃതികളിൽവെച്ച്, ‘മഗ്ദലനമറിയം’ ഒഴിച്ചാൽ ‘ബാപ്പുജി’യാണ് അത്യുത്തമമെ

7

നു എനിക്കു് തോന്നുന്നു. 'മറിയത്തെ അതിശയിക്കുന്ന പല ഭാഗങ്ങളും അതിലുണ്ടു്:

''കൂടപ്പെട്ടിതരെ മുൻനിർത്താതെ നേരേ ചെല്ലുവാൻ
ചൊടിയുണ്ടാകും ക്രിസ്തുദശമഹാന്മാരിൽ''

എന്നും മറ്റുമുള്ള വരികൾ ഉന്നതകിടങ്ങളെന്നേ. ഏതു ഭാഗം വായിച്ചാലും ഒരു ഭാഷയിലെ ഉന്നതമുള്ള ഇത്തരം ഒരു കവിത മലയാളത്തിൽ പോതാത്തായിട്ട് ആദ്യമാണെന്നുള്ളതാണെന്ന് എനിക്കു തോന്നുന്നു. ഇതു ഒരുത്തമ കവിയെക്കൊണ്ടു ഹിന്ദിയിലേക്കു തർജ്ജമ ചെയ്യിക്കേണ്ടതാണു്.'' (ഹിന്ദി തർജ്ജമ വള്ളത്തോൾ ആരാധകനായ വി. കെ. മുരളി തെയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ടു്; ഇതു പുറത്തായിട്ടില്ലെന്നു തോന്നുന്നു).

1921ൽ വൈക്കം സത്യാഗ്രഹക്യാമ്പിൽവെച്ചാണു് മഹാത്മജിയെ ആദ്യം അദ്ദേഹം കണ്ടതു്. ആ സന്ദർശനവും മഹാത്മജിയുടെ മഹത്തരങ്ങളായ ആദർശങ്ങളിൽനിന്നുണ്ടായ ഒരാവേശവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉജ്ജ്വലമായ ദേശാഭിമാനത്തെ ഒന്നുകൂടി ജ്വലിപ്പിച്ചു. കായികമായി വിപ്ലവത്തിലൊന്നും ഇറങ്ങിയിട്ടില്ലെങ്കിലും മാനസികമായി അദ്ദേഹം ഒരു തികച്ച വിപ്ലവകാരിയാണു്. കേരളത്തിൽ മാർക്സിസം പ്രചരിക്കുന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ ആ ആശയം വള്ളത്തോളിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ കുടികൊണ്ടിരുന്നു. അദ്ദേഹം 1918ൽ എഴുതിയ "കൃഷിക്കാരുടെ പാട്ട്", "തിരൂർ പൊന്നാനിപ്പുഴ" മുതലായ ചില കൃതികൾ വായിച്ചാൽ ഈ വാസ്തവം സ്പഷ്ടമാകുന്നതാണു്. നമ്മുടെ മഹാകവിയുടെ അന്യാദൃശമായ വാഗ്വിലാസത്തിനു വായനക്കാരെ ആവേശഭരിതരാക്കാനുള്ള ഒരു വിശേഷശക്തിയുള്ളതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദേശീയകവിതകൾ വായിച്ച് പലരും അന്നത്തെ ഗവർമ്മെണ്ടിന്റെ നിലയോർത്തു 'മഹാകവി രാഷ്ട്രീയത്തിൽനിന്നു പിന്മാറേണ്ടതാണു്' എന്നഭിപ്രായപ്പെടുകയുണ്ടായി. അതുകൊണ്ടൊന്നും അദ്ദേഹം തന്റെ ആദർശത്തിൽനിന്നു വ്യതിചലിച്ചില്ല. ഭീഷണിയോ, പ്രലോഭനമോ,

ഉപദേശമോ, ഒന്നുംതന്നെ ചരിത്രനായകനെ ദൃഢനിശ്ചയത്തിൽ നിന്നു പിന്തിരിപ്പിയ്ക്കാൻ പര്യാപ്തമല്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദർശ ധീരതയ്ക്ക് ചെറിയൊരുദാഹരണം മാത്രം പറയാം.

1930ൽ കോഴിക്കോട്ടുവെച്ച് നടന്ന ഒന്നാം സ്വദേശീയപ്രദർശനത്തിൽ കോൺഗ്രസ്സ് [illegible] ഉത്തരവാദം, ഒരു [illegible] നടത്താനും [illegible] മഹാകവിയെയാണ് ക്ഷണിച്ചിരുന്നത്. അന്നത്തെ ഗവണ്മെണ്ട് കോൺഗ്രസ്സിന്റെ എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളും സംശയദൃഷ്ടിയോടെയായിരുന്നു വീക്ഷിച്ചിരുന്നത്. അതിനാൽ, [illegible] കോഴിക്കോട്ട് [illegible] ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും [illegible] പലരും, അന്നത്തെ [illegible] കോൺഗ്രസ്സിന്റെ പ്രവൃത്തികളെ [illegible] ആ സന്ദർഭത്തിൽനിന്ന് പിന്മാറുവാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചു നോക്കി, "[illegible]. ആ [illegible] ഉത്ത[illegible] [illegible] നാൻ [illegible] [illegible] മഹാകവി [illegible], [illegible] ഇത്യാദി [illegible] ഒരു [illegible] കത്തിനെ [illegible]?

മഹാകവി [illegible] ഒരു [illegible] വിലകൊള്ളുന്നത്. സ്വദേശമായ കേരളത്തിന്റെ [illegible] സൗന്ദര്യവും അദ്ദേഹത്തെ [illegible] കൊള്ളിക്കുന്നു. കർമ്മേഖലകളും വെള്ളമേഘങ്ങളും [illegible] മാകുന്ന ആകാശം; "[illegible] പിറവിതന്നെ [illegible] സൽപ്രഭാതത്തിന്റെ സൗന്ദര്യം"; "പശ്ചിമസമുദ്രത്തിൽ ചെമ്പവിഴം മുളപ്പിയ്ക്കുന്ന സായന്തനസന്ധ്യ; "ചന്ദനമേലാദി സുഗന്ധിവനങ്ങളാൽ സുന്ദരത്തോപ്പുക"ളായ ചാപ്പങ്ങൾ, "ഗാനാന്തരം ഗിണീസംഗീതം", പച്ചപിടിച്ചുനില്ക്കുന്ന തോട്ടങ്ങളിൽ അങ്ങിങ്ങ

യി കാണുന്ന ഓരോ വീട്ടിന്റേയും “പൂരുഷത്തെയൗദാര്യപ്പുഞ്ചിരി”, സംസ്കൃതത്തിന്റേയും തമിഴിന്റേയും കലർപ്പുള്ള “ഭവ്യമായ ഭാഷ”, “വെള്ളവസ്ത്രങ്ങളിലൂടെ വെളിപ്പെട്ട ഏല്ലിന സത്വഗുണങ്ങളോടേകം”,

“സല്ലാപസൗഖ്യമമേ കൈകൊട്ടിപ്പാട്ടാലും
വില്ലൊലിപ്പൂവിളി ഘോഷത്താലും
മാബലിവാഴ്ത്തുന്ന കാഹളമൂതുന്ന”

ഓണമഹോത്സവം; നാട്യകലയുടെ തങ്ക അറ കാട്ടാൻ തുറന്ന കൂത്തമ്പലം;

“പാരിലിതൊക്കെത്തികഞ്ഞുള്ള നാടേത്?
കേരളം, കേരളം, കേരളമേ!”

എന്നാണ് കവി ഉൽഘോഷിക്കുന്നത്.

“ഭാരതമെന്ന പേർ കേട്ടാലഭിമാന-
പൂരിതമാകണമന്തരംഗം.
കേരളമെന്നു കേട്ടാലോ, തിളയ്ക്കണം
ചോര നമുക്കു ഞരമ്പുകളിൽ.”

ഇങ്ങിനെയാണ് മഹാകവി നാട്ടുകാരുടെ ദേശാഭിമാനത്തെ ഉജ്ജ്വലമാക്കുന്നത്.

മലയാളഭാഷ അറിയുന്നവരെല്ലാംതന്നെ വള്ളത്തോൾ കവിതയെ പാടിപ്പുകഴ്ത്താറുണ്ടെന്നതിൽ അത്ഭുതത്തിനവകാശമില്ല. അതിന്റെ ആസ്വാദനത്തിൽ ആരും മയങ്ങിപ്പോകും. മലയാളഭാഷ അറിഞ്ഞുകൂടാത്തവരും വള്ളത്തോൾ കവിതയെ, വിശേഷിച്ചും ദേശീയകവിതയെ പ്രശംസിക്കാറുണ്ട്. ഒരിക്കൽ മഹാത്മജിയിൽ നിന്നുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയ്ക്ക് അഭിനന്ദനം ലഭിപ്പാൻ സംഗതിവന്നിട്ടുണ്ട്. “ബാലിവന്ദനങ്ങളും കൈക്കൊണ്ടിനേതം” എന്ന കൃതി മാതൃഭൂമി പത്രാധിപരായിരുന്ന പരേതനായ പി. രാമുണ്ണിമേനോൻ ഇംഗ്ലീഷിൽ തർജ്ജമചെയ്തു പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട

ത്തീട്ടുണ്ടായിരുന്നു. മഹാത്മജി 1927ൽ കോഴിക്കോട് സന്ദർശിച്ചപ്പോൾ മഹാകവി അതിന്റെ ഒരു കോപ്പി അദ്ദേഹത്തിന്നു ഉപായനീകരിച്ചു. മഹാത്മജി അതു വായിച്ച് സന്തോഷപൂർവ്വം മഹാകവിയെ പ്രശംസിച്ചു. "എന്റെ ഗുരുനാഥൻ" എന്ന കവിതയുടെ ഇംഗ്ലീഷ് തർജ്ജമ വായിച്ചിട്ട് മഹാത്മജി കവിക്കയച്ച ഒരെഴുത്തിൽ, "എനിക്കറിയാം, താങ്കൾക്ക് എങ്കിലുള്ള സ്നേഹാധിക്യം" എന്നഭിനന്ദിച്ചിരുന്നു. വള്ളത്തോളിന്റെ വേറെ ചില കൃതികളും ചില സാഹിത്യരസികന്മാർ ഇംഗ്ലീഷിലേക്കു തർജ്ജമ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ 'മഗ്ദലനമറിയം' എന്ന പ്രസിദ്ധ ഗാഥ ഇംഗ്ലീഷിൽ പരിഭാഷപ്പെടുത്തിയതു ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഒരു കമ്പനി, എടുത്തച്ചടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു വിദേശീയരുടെ ഇടയിലും മഹാകവിയുടെ കവിതയ്ക്കു് ഒരു സ്ഥാനം ലഭിപ്പാനിടവന്നിട്ടുണ്ട്.

പുരാണകഥകളേയോ അഥവാ കല്പിതകഥകളെത്തന്നെയോ അവലംബിച്ചു കുറെ കാവ്യങ്ങളും നാടകങ്ങളും ചമ്പുക്കളും എഴുതി കീർത്തി നേടിയവരാണ് പ്രായേണ കേരളീയ കവികൾ. ആ വക പുസ്തകങ്ങളിൽ വായിക്കേണ്ടുന്നവയും വായിക്കാവുന്നവയുമായി പലതുമുണ്ടെന്നു സമ്മതിക്കാം. പക്ഷെ, അവയെല്ലാം ജീവിതക്ലേശങ്ങളൊന്നുമറിയാതെ ഉയർന്ന പദവിയിലിരിക്കുന്നവർ വായിച്ചു രസിക്കാനേ പററൂ. രാജ്യത്തിന്റെ പുരോഗതിക്കോ, രാഷ്ട്രീയവും, സാമുദായികവും, സാമ്പത്തികവുമായ അവശതകളിൽപ്പെട്ടു നട്ടം തിരിയുന്ന സാമാന്യജനങ്ങളുടെ സമാശ്വാസത്തിന്നോ, അവയിൽ ഏറെയൊന്നും വക കാണില്ല. നമ്മുടെ മഹാകവിയും ആദ്യകാലത്തു് അത്തരം ഒരു കവിതന്നെയായിരുന്നുവെങ്കിലും കാലത്തിന്റെ ഗതിവിശേഷം കണ്ടറിഞ്ഞു ഭാവനയുടെ രൂപത്തിന്നു മാററംവരുത്തി. രചനാഭംഗി മുതലായ മററു ഗുണങ്ങൾക്കു പുറമെ ഇതും അദ്ദേഹത്തിന്നു മററു കവികളെക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടത നേടിക്കൊടുത്തു. 'ഒരു ദേശീയ കവി,' 'പാവങ്ങളുടെ കവി' എന്നിങ്ങിനെ പൊതു

ജനങ്ങളുടെ പ്രശംസയ്ക്കു അദ്ദേഹം പാത്രമായി. ഇതെല്ലാം കണ്ടറിഞ്ഞിട്ടാണു മദിരാശി ഗവൺമെന്റിനാൽ മലയാള "ആസ്ഥാനകവി" പദം അദ്ദേഹത്തിൽതന്നെ നിക്ഷിപ്തമായത്. സംസ്ഥാനത്തിൽ പ്രചാരമുള്ള പ്രധാന ഭാഷകളുടെ പോഷണത്തിനു പ്രോത്സാഹനം നൽകുകയെന്നുള്ളതാണു, തമിഴ്, തെലുങ്ക്, മലയാളം, കന്നഡം എന്നീ നാലു ഭാഷാപ്രദേശങ്ങളിൽനിന്നും ഓരോ മഹാകവിയെ തിരഞ്ഞെടുത്തു ബഹുമാനിക്കുക എന്ന ഈ പദ്ധതി. കോൺഗ്രസ്സ് ഗവൺമെന്റ് അധികാരമേറ്റ ഉടൻതന്നെ ഇതിനെക്കുറിച്ച് ആലോചന തുടങ്ങിയെങ്കിലും 1948-ലേ അതു നടപ്പിലായുള്ളു. 1948 ആഗസ്റ്റ് 14-ാംനു-(1124 കർക്കടകം 29-ാംനു-) മദിരാശിയിൽ ദർബാറിൽവെച്ചു ആസ്ഥാനകവി ചിഹ്നമായ പട്ടും മുദ്രയും ഗവർണ്ണരിൽനിന്നു മഹാകവിക്കു ലഭിച്ചു. ഇതിന്റെ ഒരലവൻസായി കൊല്ലത്തിൽ ആയിരം ഉറുപ്പികയും കിട്ടിവരുന്നുണ്ട്.

ഭൗതികകാര്യത്തിൽ സ്വന്തം പരാജയമടയുമ്പോൾ ആളുകൾ ഈശ്വരനെ അവലംബിക്കുന്നതു കാണാം. കാര്യകാരണബന്ധങ്ങളെ അപഗ്രഥിച്ചു ലോകത്തെയും ലോകസംഭവങ്ങളേയും അളന്നു തിട്ടപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിയാതെ വരുമ്പോൾ ഈശ്വരന്റെ അദൃശ്യകൈകൾക്കല്ലാതെ മറ്റെന്തിനാണതു ശക്തി? ഇതുപോലെതന്നെ ഒരു വ്യക്തിയുടെ മഹത്വം വിവരിപ്പാൻ സാദ്ധ്യമല്ലാതെ വരുമ്പോൾ ആ വ്യക്തിയെ അവതാരപുരുഷനായി കല്പിക്കുന്നു. ഇതും സ്വാഭാവികമാണ്. ഒരു മഹാനെ ശരിക്കു കണ്ടറിയുവാൻ ഏതാണ്ട അത്രതന്നെ മഹത്വമുള്ളവർക്കു മാത്രമേ കഴികയുള്ളു. അങ്ങിനെയുള്ളവർ ചുരുക്കമാണല്ലോ. അപ്പോൾ, സാമാന്യജനത്തിന് ആ വ്യക്തിയെക്കുറിച്ചുള്ള അഭിപ്രായത്തിനു ഒരവസാനരൂപം കൊടുക്കുവാൻ ഈ "അവതാരപുരുഷത്വ"ത്തിന്നല്ലാതെ സാധിക്കുമോ? നമ്മുടെ മഹാകവിയെക്കുറിച്ചു നാട്ടുകാരുടെ നില ഇതാണെന്നാണ് ഞാൻ പറയാൻപോകുന്നത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചെറുപ്പകാലത്തെ സ്ഥിതിയും ഇന്നത്തെ സ്ഥിതിയും അ

റിയുന്ന നാട്ടുകാർ അദ്ദേഹത്തെ ഒരവതാരപുരുഷനായിട്ടാണ് കരുതുന്നത്. ചെറുപ്പകാലത്ത് അദ്ദേഹത്തെ ഉയർന്നനിലയിലുള്ള വിദ്യാഭ്യാസമൊന്നും ചെയ്യിച്ചിട്ടില്ലെന്ന വാസ്തവം അവർക്കറിയാം. ഇതാകട്ടെ, ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസം സിദ്ധിച്ചവരേക്കാൾ മേലെ അദ്ദേഹം നേടുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അപ്പോൾ അവർക്ക് ഇത്തരമൊരഭിപ്രായത്തിലെത്തിച്ചേരുകയല്ലാതെ എന്താണ് നിവൃത്തി? കുട്ടിക്കാലത്തു സ്വന്തം അമ്മാമന്റെ അടുക്കൽനിന്നു കാവ്യങ്ങളും സംസ്കൃതം പഠിച്ചു; ഇതാണ് അദ്ദേഹത്തിനു ഗുരുമുഖേനയുണ്ടായിട്ടുള്ള വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ആകത്തുകയെന്നു പറയാമല്ലോ. അതിനുശേഷമുണ്ടായിട്ടുള്ള അറിവെല്ലാം സ്വന്തം പരിശ്രമം, അശ്രാന്തമായുള്ള പുസ്തകവായനകൊണ്ടു സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുസ്തകശേഖരത്തിന് പൂരകമായി ഒരു സംഭാവനയായിട്ടുണ്ട്.

ഏതാണ്ടു പത്തുപതിനെട്ടു വയസ്സു പ്രായമായ കാലത്തു് ഒരു ദിവസം അദ്ദേഹവും സഹപാഠി പുന്നശ്ശേരി നമ്പി, കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ, മുതലായ വിദ്വൽപ്രധാനന്മാരും മങ്കാവിൽ ഏട്ടൻ തമ്പുരാന്റെ കോവിലകത്ത് ഒത്തുചേർന്നു. ആ ചെറിയ സദസ്സിൽ കുഞ്ഞുകുട്ടൻ തമ്പുരാൻ ജയദേവന്റെ 'പ്രസന്നരാഘവം' നാടകം വായിപ്പാൻ തുടങ്ങി. ഒരു വായനകൊണ്ടുതന്നെ ചില ഭാഗങ്ങളുടെ അർത്ഥം ഗ്രഹിക്കുവാൻ സാധിക്കായ്കയാൽ നമ്മുടെ മഹാകവി 'ഒരിക്കൽക്കൂടി വായിക്കുക' എന്നാവശ്യപ്പെട്ടു. ഈ ആവശ്യപ്പെടൽ രണ്ടു മൂന്നു തവണ ആവർത്തിച്ചപ്പോൾ, നമ്പിയങ്ങുന്നു, "കവിതയുണ്ടാക്കിയാൽ പോരാ, വ്യുൽപത്തി വേണം" എന്നു നേരമ്പോക്കായി പറഞ്ഞു. ആ ഗുരുഭൂതന്റെ ഈ വാത്സല്യപൂർണ്ണമായ പരിഹാസം വള്ളത്തോളിനു തന്റെ പോരായ്മയെക്കുറിച്ചു ഒരു ബോധമുള്ളവനാക്കി. അതു മുതൽക്കാണു താൻ വായനയിൽ അത്യധികമായ ശ്രദ്ധ ചെലുത്താൻ തുടങ്ങിയതെന്നു മഹാകവിതന്നെ ഒരിക്കൽ എന്നോടു പറകയുണ്ടായി.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ വായന കാവ്യനാടകാദികളിലും പുരാണങ്ങളിലും മാത്രം ഒതുങ്ങിനിന്നില്ല. ചില ചില ശാസ്ത്രങ്ങളും, വേദഭാഗങ്ങളും എന്നിവയും അദ്ദേഹം സശ്രദ്ധം വായിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈയിടയിൽ, അതായത്, 1126ൽ പണ്ഡിതർ ഈ. വി. രാമൻനമ്പൂതിരി അവർകൾ, മഹാകവി എഴുതിയ സ്തോത്രങ്ങളിൽ പലതുമെടുത്ത് "ഭഗവൽ സ്തോത്രമാല" എന്ന പേരിൽ അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ആ പുസ്തകത്തിലുള്ള 'ദേവീസ്തവം'തന്നെ മേൽപ്രസ്താവിച്ചതിന് ഉദാഹരണമാണ്. യോഗശാസ്ത്രം, മന്ത്രശാസ്ത്രം, എന്നിവയെ അവലംബിച്ച് പലതും അതിൽ ഉല്ലേഖനം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നു കാണാം. മാത്രമല്ല, 'പുത്തൻ കുറവുകൾ' പുച്ഛിച്ചുതള്ളുന്ന ഭഗവൽ സ്തോത്രങ്ങൾക്ക് എത്രമാത്രം സൌന്ദര്യം വരുത്താൻ സാധിക്കുമെന്നുകൂടി വായനക്കാർക്ക് അതിൽനിന്നു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയും. അഥർവ്വവേദത്തിലുള്ള 'പൃഥ്വീ സൂക്ത'ത്തെ അവലംബിച്ച് അദ്ദേഹം ഒരു ഗാഥയെഴുതിയിട്ടുണ്ട്. വേദസൂക്തങ്ങളുടെ ഏതാണ്ടൊരു രൂപം വായനക്കാർക്ക് മനസ്സിലാക്കാൻ ഉപകരിക്കുന്നതാകയാൽ, അതു, ഞാൻ ഇവിടെ പകർത്തുന്നു:

"അമ്മ നിന്തിരുവടി; ഞാൻ മകൻ; വസുന്ധരേ,
വെണ്മപ്പൂപ്പോൽ തന്നെന്നെക്കേ വളർത്തുക വീണ്ടും;
നിൻമഹാസുതവാത്സല്യാമൃതധാരിയല്ലോ,
നിർമ്മലാക്ഷയാം ഭസ്മാമിപ്പുഴത്തോദരാനുമ,
നിന്തിരുവടിതന്നിൽ വാണ ഞാ,നസ്വാതന്ത്ര്യ-
മെന്താണെന്നറിഞ്ഞിട്ടില്ലിണ്ടലും കണ്ടിട്ടില്ല;
സന്തതാഭയൻ ഞാൻ, സഞ്ചിത വിജയൻ ഞാൻ,
സന്തൃപ്തഹൃദയൻ ഞാൻ, താവകപ്രസാദത്താൽ,
ജീവദായിനിയാം നീ തന്ന ജീവശ്വാസ–
മാവോളം നിലനില്ക്ക, ശുദ്ധമാം നിൻവായുവാൽ:
യൌവനപ്പുഷ്പം പാടേ പഴകിച്ചുങ്ങുംവരെ–
ജ്ജീവിക്കുമാറാകട്ടേ, സൽസേവനത്തിന്നായ് ഞാൻ!

താൽക്കാലശൈലത്തിൻ ദിവ്യൗഷധക്കാറ്റാലമേ,
ചിക്കുന്ന പാറമടപ്പാകം, ഗന്ധഭോഗങ്ങളാം;
നിസ്തുദശരീരരാം ഞങ്ങളിൽ ധിക്കുന്നമ്പാട്ടം
നിഗ്ഗളിയ്ക്കുറവു നിർണ്ണയം, താൽഗുണ സ്തുതിഗീതം.
വളരെക്കണ്ഡങ്ങളും വിവിധ ഭാഷക്കാരും
വളരെജ്ജനങ്ങളും ചേർന്ന ഭൂവിതെന്നാലും,
പാരേറും കരവൃപയ്യാന്നൊരു കുടുംബത്തെ—
പ്പോലെ നമ്മളെയെല്ലാമൊപ്പമേ പാലിയ്ക്കട്ടെ;
അന്യരിൽ പിണങ്ങാതെ, യന്യരെ ദ്രോഹിയ്ക്കാതെ,
യന്യോന്യ സമസൃഷ്ടസ്നേഹരാവുക നമ്മൾ!"

(ഈ കവിത "മാതൃഭൂമി" എന്ന പേരിൽ 11/2 വൃശ്ചികത്തിൽ 'വിദ്യാവിനോദിനി' എന്ന പത്രത്തിന്റെ വിശേഷാൽപ്രതിയിൽ കൊടുത്തതായി കാണുന്നുണ്ട്.)

ഇങ്ങിനെ നോക്കിയാൽ അദ്ദേഹം എന്തൊക്കെ വായിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നോ, ഏതെല്ലാം വിഷയത്തിൽ അറിവു സമ്പാദിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നോ, തിട്ടപ്പെടുത്തിപ്പറയാൻ സാധിയ്ക്കില്ല. ഒരു സന്ദർഭത്തിൽ ബിക്കാനീറിലെ ഗവർമ്മെണ്ട് പുസ്തകശാലയിലെ പുസ്തകങ്ങൾ വായിപ്പാൻ ഒരു മാസം നാൾതോറും പത്തുമണിക്കൂർവീതം ചിലവഴിച്ചിട്ടുണ്ട്. അമുദ്രിതങ്ങളായ പ്രാചീനഗ്രന്ഥങ്ങൾ വളരെയെണ്ണം വായിച്ചു. ഇന്നും അദ്ദേഹം ദുർല്ലഭങ്ങളായ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ തേടിപ്പിടിച്ചു വായിയ്ക്കുവാൻ ഉത്സുകനാണ്. ഓരോ നിമിഷവും വൃഥാ കളയാതെ പ്രവൃത്തിചെയ്തുകൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ പരിശ്രമശീലവും കൃത്യനിഷ്ഠയും ഓരോരുത്തരും കണ്ടു പഠിയ്ക്കേണ്ടുന്ന ഒന്നുതന്നെയാണ്.

മനോഗുണങ്ങൾ

പഴമയുടേയും പുതുമയുടേയും നല്ലനല്ല ഭാഗങ്ങൾ കോർത്തിണക്കിയ ഒന്നാണ് വള്ളത്തോളിന്റെ ജീവിതമാല. ഈശ്വരവിശ്വാസം, ഗുരുജനഭക്തി, മുതലായതൊന്നും അദ്ദേഹം വിട്ടുകളഞ്ഞിട്ടില്ല. എന്നാൽ, അക്കൂട്ടത്തിലുള്ള അന്ധവിശ്വാസങ്ങളെയും, അനാചാരങ്ങളെയും താലോലിക്കാറുമില്ല. ഈശ്വരനെ വിശ്വസിക്കുന്നതോടൊപ്പം അദ്ദേഹം പൌരുഷത്തെ ബഹുമാനിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. "ദൈവം നിഹത്യ കുരു പൌരുഷമാത്മശക്ത്യാ" എന്ന ഭർതൃഹരിഭാഷിതമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മൂലപ്രമാണം. മഹാകവി ഒരു ദേവീഭക്തനാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭഗവൽസ്തോത്രങ്ങളിൽ മിക്കതും ദേവീപരങ്ങളായിട്ടേ കാണുള്ളൂ. നാസ്തികത്വത്തെ അദ്ദേഹം വെറുക്കുന്നു. നമ്മുടെ ഇടയിൽ അറിഞ്ഞ ഗൗരവ ചിലരിൽ പോലും കാണാറുള്ള ആ കപടവൈരാഗ്യത്തെ—കള്ളസ്സന്ന്യാസിത്വത്തെ—അതിലേറെ വെറുക്കുന്നു. അദ്ദേഹം വേദാന്തിയാണെന്ന് പറഞ്ഞിട്ടില്ല; പ്രപഞ്ചം നിസ്സാരമല്ല, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ. മനുഷ്യജീവിതത്തെ അദ്ദേഹം അങ്ങേ അറ്റംവരെ മാനിക്കുന്നു. ലോകത്തെ സ്നേഹിക്കുക, സേവിക്കുക, സുഖിക്കുക, ആനന്ദിക്കുക, ഇതാണദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതതത്ത്വസർവസ്വം. മരണത്തെ ഭയപ്പെടുന്നില്ലെങ്കിലും, മാടിവിളിക്കാൻ അദ്ദേഹം തയ്യാറില്ല. "മരിച്ചാൽ സ്വർഗ്ഗത്തിൽത്തന്നെ എത്തുമെന്നു വെയ്ക്കുക; എന്നാലും ഭൂമിയിലെ കഥകളിയുണ്ടാകുമെന്ന് എന്താണുറപ്പ്?" എന്നിങ്ങിനെ അദ്ദേഹം ചിലപ്പോൾ നേരമ്പോക്ക് പറയാറുണ്ട്. ഇങ്ങിനെ പ്രാപഞ്ചികവിഷയങ്ങളിൽത്തന്നെ നിമഗ്നനാണെങ്കിലും, മഹാകവി ചിലപ്പോൾ, അദ്വൈതരഹസ്യവും സർവ്വാത്മഭാവാത്മ്യഷിയുമൊക്കെ ഒരു പരമജ്യോതിസ്സിലേക്ക് എത്തി നോക്കാറുണ്ടെന്നുള്ളതു വിസ്മരിക്കാവതല്ല "സാഹിത്യമഞ്ജരി" ഏഴാംഭാഗത്തിൽ ചേർത്ത 'ഞാനും' എട്ടാംഭാഗത്തിൽ ചേർത്ത 'ഇരുളിൽനിന്നു' മുതലായ കൃതികൾ നോക്കുക.

അനിഷ്ട വിദ്യാദാനം [illegible], സ്വാഗതം [illegible]

മറ്റുമല്ല മഹാകവിയുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ. കൺമറഞ്ഞ മഹാന്മാരെ ല്ലാം അദ്ദേഹത്തിനു ഗുരുജനങ്ങളാണ്. അവരെക്കുറിച്ച് നിന്ദാ ർഹമായ ഒരു വാക്കെങ്കിലും പറഞ്ഞുകേൾക്കുന്നത് അദ്ദേഹത്തിന് ദുസ്സഹമാണ്. 1126-ൽ സാഹിത്യപരിഷത്ത് [illegible] കൊ ടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞുക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ, വെണ്മണി നമ്പൂതിരിപ്പാടന്മാർ തുടങ്ങിയ മഹാകവികളെ ആക്ഷേപിച്ചും [illegible] ണ്ടുകൊണ്ട് ഒരു ലേഖനം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്നു. അതു വായിച്ച പ്പോളുണ്ടായ ധാർമ്മികരോഷം സാഹിത്യപരിഷത്ത് [illegible] ഭാരവാഹികൾക്കും അതിലെ അംഗങ്ങൾക്കും [illegible] എഴു തിയ കത്തു [illegible]:

[illegible] സാഹിത്യ പരിഷത്ത് [illegible]:

"എന്നാൽ ഈ കൃതികൾ (ഇന്ദുലേഖയും) [illegible] കട ലിനപ്പുറം [illegible] യെയും [illegible]?

"[illegible] ങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ......[illegible] ത്തിന്റെ [illegible] ഒരു [illegible] ഴു തനും [illegible] ആളാണ്. [illegible], [illegible] യുടെ ജീവിതം [illegible] ളുന്ന കൃതികൾ നിർമ്മിച്ചില്ല......[illegible] വെ ണ്മണി [illegible]......[illegible], [illegible] [illegible] ഇല്ല...... ശ്രീ: ശങ്കർ [illegible] ടെ [illegible] [illegible] ......ഉള്ളൂർ [illegible] ണ്ടെന്നു [illegible] കിയതാണെന്ന [illegible] [illegible] എന്ന [illegible]."

[illegible] 1126 ഇടവം-വൃശ്ചി [illegible] 128-129 [illegible] അലങ്കരിച്ച അക്ഷര [illegible]. [illegible] ഉടമ [illegible] മാസികക്കാർക്ക് [illegible] ക്കാമായിരുന്നു:— "ഇന്ദുലേഖ സദൈശ്വം കടലിനപ്പുറത്തു കടത്തു

കയും, അവിടുത്തുകാർ അത്യന്തം ശ്ലാഘിക്കുകയും കഴിഞ്ഞിട്ടു അര നൂററാണ്ടിൽപ്പുറം കാലമായി; എന്നിട്ടും സർക്കാർ അറിഞ്ഞില്ലെന്നോ!

“സാധു കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാന് ഇരിക്കാൻ ഒരു പീടികക്കാലിയെപ്പോലും കിട്ടിയില്ല; ഒരു പൊളിഞ്ഞ കസാലപോലും കിട്ടിയില്ല. ഇതോ, അദ്ദേഹം വിശ്വസാഹിത്യമായ മഹാഭാരതം മുഴുവനും തർജ്ജമചെയ്തതോ, ഞങ്ങളുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ എന്തെപ്പറ്റിയിരിക്കുന്നു? തമ്പുരാൻ്റെ പാലുള്ളിനമ്പൂരി, ഇപ്പൻ കോളംബി, കല്യാണില്ലാവൂർ, കേരളം മുതലായ കൃതികൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ആഖ്യായികകളൊക്കെ ജീവിതമാകണോ? ഇന്നത്തെ സരള സുന്ദരമായ മണിപ്രവാളത്തിൻ്റെ ശില്പികളായ വെണ്മണിനമ്പൂരിപ്പാടന്മാരിൽനിന്നുള്ള ഒട്ടും സാരമല്ലെങ്കിൽ സാരം ഏതു്? അമ്പതെഴുപതു വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പുള്ള വെണ്മണിക്കൃതികളും മററും ഇന്നെടുത്തുവെച്ചു കൃതജ്ഞതയോടും ജനകീയങ്ങളുമെന്നു ഘോഷിക്കുന്നവരെ ഏതുവിധത്തിലാണ് അഭിനന്ദിക്കേണ്ടതു്?”

ശേഷം, എനിക്കിത്ര പറയാനുള്ളു:

മലയാളത്തിനു പുതുമയും പൊലിമയും വരുത്തിയ ആ മൺമറഞ്ഞ ഗുരുജനങ്ങളെ അവഹേളിക്കുന്നതും അപഹസിക്കുന്നതും സഹിപ്പാൻ പോന്ന കട്ടിത്തം എൻ്റെ വൃദ്ധഹൃദയത്തിനില്ല. അതുകൊണ്ട് അനാവശ്യമായ ഈ ഗുരുനിന്ദനത്തിനു സ്ഥലം നൽകിയ ത്രൈമാസികം ഏതൊന്നിൻ്റേതോ ആ സമസ്തകേരളസാഹിത്യപരിഷത്തിൻ്റെ അദ്ധ്യക്ഷപദത്തിൽനിന്നു ഞാൻ സഖേദം ഒഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. പരിഷദംഗത്വവും പരിത്യജിച്ചിരിക്കുന്നു.”

സ്വന്തം വള്ളത്തോൾ.

പിന്നീട് പരിഷൽ കാര്യദർശിയുടെയും മററും ക്ഷമാപണപൂർവ്വമുണ്ടായ അഭിമുഖസംഭാഷണത്തിൻഫലമായി അദ്ധ്യക്ഷസ്ഥാനം വീണ്ടും സ്വീകരിച്ചുവെന്നുള്ളത് അദ്ദേഹത്തിൻ്റെ ഔദാര്യത്തിനു ഉദാഹരണംകൂടി സൃഷ്ടിച്ചു.

വള്ളത്തോളിന്റെ കവിതത്വത്തിനും പാണ്ഡിത്യത്തിനും അന്യാദൃശമായ ഒരു പ്രകാശം കൊടുത്തിരിക്കുന്നത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനോനൈർമ്മല്യമാണ്. പഠിപ്പും അറിവും ഉള്ളവരിൽപോലും പ്രായേണ കാണാറുള്ള ദൌർബ്ബല്യങ്ങളൊന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ സ്ഥലം പിടിച്ചിട്ടില്ല. തൻകാര്യം നേടാൻവേണ്ടി അപ്പപ്പോഴത്തെ തഞ്ചംനോക്കി ഓരോന്നു പറയുകയും പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുക അതായത് അവസരസേവ, അസൂയ, ദുരഭിമാനം, മുതലായ ദുർഗ്ഗുണങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിനെ തെല്ലും മലിനമാക്കിയിട്ടില്ലെന്നുള്ളതിനു ചില ദൃഷ്ടാന്തം ഇവിടെ എടുത്തുകാണിപ്പാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

ഗാന്ധിജിയെ മഹാകവി പലതവണ സന്ദർശിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞുവല്ലോ. ഒരിക്കൽ, (സ്ഥലവും കാലവും ഓർമ്മയില്ല.) ഗാന്ധിജി, നൂൽനൂറ്റുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോഴാണ് കൂടിക്കാഴ്ചയ്ക്ക് സമയം അനുവദിച്ചത്. മഹാകവി അടുത്തുചെന്നു വന്ദിച്ചപ്പോൾ ഗാന്ധിജി മന്ദഹാസപൂർവ്വം, "മഹാകവിക്ക് നൂലു നൂൽക്കാൻ സാധിക്കുമോ?" എന്നു ചോദിച്ചു.

മഹാകവി:— ഇല്ല.

ഗാന്ധിജി:— എന്തുകൊണ്ട്?

മഹാകവി:— കവി ഒരു മനോരാജ്യക്കാരനാണ്. അയാൾ സ്വയം പണിയെടുക്കയില്ല; കവിതകൊണ്ടു മറ്റുള്ളവരെ പ്രേരിപ്പിക്കുകയേ ചെയ്യൂ.

"അഹോ! ഇങ്ങിനെതന്നെയാണു ടാഗോറും പറഞ്ഞത്" എന്നു പുഞ്ചിരിയോടെ പറഞ്ഞിട്ട്,

ഗാന്ധിജി:— "ഖാദിയിൽ വിശ്വാസമുണ്ടോ?" എന്നു ചോദിച്ചു.

'ഖാദിയിൽ മാത്രമല്ല, അവിടത്തെ ഏതാദർശത്തിലും എനിക്ക് അതിരറ്റ വിശ്വാസമുണ്ട്'' എന്നായിരുന്നു മഹാകവിയുടെ മറുപടി.

ഗാന്ധിജിക്ക് ഏറ്റവും ഇഷ്ടപ്പെട്ടതാണ് [illegible]. [illegible]
[illegible] അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു പ്രത്യേക [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ഗൃഹങ്ങളും [illegible] മതി. ഞങ്ങളെ മാത്രമല്ല, പല സാഹിത്യകാരന്മാരെയും അദ്ദേഹം കവിത പരിശോധിച്ചുകൊടുത്തും ഉപദേശങ്ങൾ നൽകിയും ഉയർന്നു വരുവാൻ സഹായിച്ചിട്ടുണ്ട്. മ

ഹാകവി, 'കേരളകല്പദ്രുമം' മാനേജരായിരുന്ന കാലത്തു ആ ജോലിത്തിരക്കിൽക്കൂടി, ഒരു യുവകവിയുടെ കവിത പരിശോധിപ്പാൻ, പത്തുപന്ത്രണ്ടു നാൾ രണ്ടുംമൂന്നും മണിക്കൂർവീതം തന്റെ വിലയേറിയ സമയം ചിലവഴിച്ചിരുന്നു് എന്നു് നേരിട്ടറിയാം. നമ്മുടെ ശ്രീമാൻ നാലപ്പാട്ടു് നാരായണമേനോന്റെ സകല കൃതികളും (തർജ്ജമകളും, [illegible] എന്നിവ ഒഴിച്ചു്) വള്ളത്തോളിന്റെ [illegible] പരിശോധനയ്ക്കു് ശേഷമാണു് പുറത്തിറങ്ങിയിട്ടുള്ളതു്.

[illegible] തിന്നാ [illegible]; [illegible] മായിരുന്നല്ലോ. ആ '[illegible]'യിൽ ആളുകൾ എത്രത്തോളം പരിഹാസരായിത്തീരുന്നു എന്ന [illegible] അധികമാരും അറിയുന്നില്ല. [illegible] അദ്ദേഹത്തിന്റെ [illegible], പ്രധാനമായി കവിതയിലാണല്ലോ പ്രതിഫലിച്ചിട്ടുള്ളതു്. എന്നാൽ, [illegible] കവിത [illegible] എന്തിനേറെ,—[illegible] അദ്ദേഹം [illegible]. എന്നല്ല, ആ [illegible] 'മല [illegible]' [illegible]. 1082 മുതൽ [illegible] പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു് [illegible] പുസ്തകരൂപത്തിൽ പുറത്തുവന്നതാണ് [illegible]. [illegible] പ്രസിദ്ധീകരിച്ചുതുടങ്ങിയ കാലത്തു് [illegible] 'മലയാളമനോരമ'യിൽ അതിനെസ്സംബന്ധിച്ചു് [illegible] പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയുണ്ടായി. മഹാകവി സ്വയം അതിനെ ഖണ്ഡിപ്പാനോ, മറ്റുള്ളവരെ അതിനു പ്രേരിപ്പിക്കുവാനോ മുതിർന്നില്ല; പക്ഷേ, സാക്ഷാൽ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ അടുത്ത 'മനോരമ'യിൽത്തന്നെ ആ ആക്ഷേപമെല്ലാം, ''സ്വൈരാവിജൃംഭിത സംരംഭ''മാണെന്നു തന്റെ ആ പ്രൌഢഭാഷയിൽ എഴുതിയതോടെ അതു കെട്ടടങ്ങി. കുറെ

കാലം ചെന്നതിനു ശേഷം കള്ളപ്പേർവെച്ച് ആക്ഷേപിച്ച ആ പണ്ഡിതൻ മഹാകവിയോടു 'കുറ്റസമ്മതം' ചെയ്യുകയുണ്ടായി. മഹാകവിയുടെ ആ ഉദാസീന നിലയെസ്സംബന്ധിച്ച് ചിലർ അദ്ദേഹത്തോട് ചോദിച്ചപ്പോൾ, ഈ ചോദ്യംകൊണ്ടാണ്, അദ്ദേഹം മറുപടി പറഞ്ഞത്: "ആദികവി നിർമ്മിതമായ ഈ മഹാഗ്രന്ഥത്തിന്റെ തർജ്ജമയിൽ എവിടേയും യാതൊരു തെറ്റും പററിപ്പോയിട്ടില്ലെന്നു ശഠിക്കാമോ? ആക്ഷേപലേഖകൻ എടുത്തു കാണിച്ചതൊന്നും തെറ്റല്ലെങ്കിൽ, വേറെ തെറ്റുകളുണ്ടാകാം. അതിനാൽ 'ഖണ്ഡന'മെഴുതാൻ പുറപ്പെടുന്നതു' അവിവേകമല്ലയോ?"

ദുരഭിമാനംവെച്ചുപുലർത്തുന്ന ഒരാളുടെ ദുശ്ശാഠ്യത്തിന് ഇങ്ങിനെയുള്ള വാക്കുകൾ പുറപ്പെടാനിടയില്ലല്ലോ. പോരാ. 'രാമായണ'ത്തെസ്സംബന്ധിച്ചുതന്നെ ഒരു കാര്യംകൂടി ഇവിടെ പറയേണ്ടതുണ്ട്. ഒരു കവിയുടെ പ്രയത്നത്തിനു പ്രധാനമായി കിട്ടേണ്ടുന്ന പ്രതിഫലം മഹാജനസമ്മതിയാണ്. ആ പ്രയത്നത്തിൽ ജീവിതനിർവ്വാഹംകൂടി ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ കുറെ പണവും കിട്ടേണ്ടതുണ്ട്. രാമായണത്തെസ്സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, ഈ രണ്ടും, മാസികമായി പ്രസിദ്ധീകരിച്ച കാലത്തുതന്നെ മഹാകവിയ്ക്ക് കിട്ടിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള — ജനങ്ങളാൽ ആദരിക്കപ്പെട്ടതും ധനസമ്പാദനത്തിനനുകൂലമായതുമായ — ഒരു പുസ്തകത്തിന്മേൽ വീണ്ടും പണിയെടുക്കുവാൻ ആരെങ്കിലും മുതിരുമോ? എന്നാൽ, നമ്മുടെ മഹാകവി ആ വലിയ പുസ്തകം വീണ്ടും വീണ്ടും പരിശോധിച്ചു വെട്ടുപണികൾ വരുത്തുന്നതിൽ ജീവിതാവസാനംവരെ പ്രയത്നിക്കുക തന്നെ ചെയ്തു. ഇപ്പുറം ഒരു മാറ്റത്തെ രാമായണതർജ്ജമയിൽനിന്നു നോക്കുക:

ഒന്നാംപതിപ്പ് അയോദ്ധ്യാകാണ്ഡം എഴുപത്തൊമ്പതാം സർഗ്ഗം ഇരുപത്താറാം ശ്ലോകം:

“കണ്ടിട്ടു ശത്രുഘ്നനിഴച്ചു മോഹി-
ച്ചുള്ളതിതന്നെ, ബ്ഭരതന്റെയമ്മ,
കൂട്ടങ്ങളിലാം ക്രൗഞ്ചികണക്കെന്നെ
നോക്കുമ്പൊളാം, ശാപസമണച്ചുമെല്ലെ-”

രണ്ടാംപതിപ്പ്:

“ശത്രുഘ്നനച്ചെട്ടൊരെലുമ്പൽകൂലം
കൂട്ടക്കിലാം ക്രൗഞ്ചികണക്കെ ചുളി
സ്വദിനയായ് നോക്കിയ മുനിയെക്ക-
ണ്ടാശാപസമേകി ഭരതാംബ മെല്ലെ.”

ആരണ്യകാണ്ഡം 47-ാം സർഗ്ഗം 27-ാം ശ്ലോകം.

ഒന്നാംപതിപ്പ്:

“അങ്ങിങ്ങുനിന്നു മെത്തിച്ചു
ള്ളോറം വൈണൈണിമാർക്കു നി
ന്നുല്ലാക്കുമഗ്രമഹിഷി-
യാക മേ തവ നന്ദനം.”

രണ്ടാം പതിപ്പ്:

“ഞങ്ങളിങ്ങനിന്നാഹൃതമാർ
വാളരെപ്പേർ വരാംഗിമാർ;
അവർക്കൊക്കെ, ഭദ്രം തേ,
മേലാളാം റാണിയാക നീ.”

1114ൽ മഹാകവിയുടെ ഷഷ്ടിപൂർത്തിയവസരത്തിലാണു രാമായണത്തിന്റെ രണ്ടാംപതിപ്പു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം ആപാദചൂഡം അതൊന്നു പരിശോധിച്ചു വെടിപ്പുവരുത്തിയിരുന്നു. ആ രണ്ടാംപതിപ്പിലെ മാററമാണു മേലുദ്ധരിച്ചത്.

'മുപ്പതു സംവത്സരങ്ങൾക്കുമുമ്പ്' അത്യധികം പ്രശംസിക്കപ്പെട്ട ഈ വിശിഷ്ട പുസ്തകം ഇപ്പോളിത്രയും നിഷ്കർഷത്തോടുകൂടി

സംശോധിക്കുന്നതെന്തിനാണെന്ന് അക്കാലത്ത് ഒരാൾ ചോദിച്ചതിന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ മറുപടി ഇങ്ങിനെയായിരുന്നു:

“ശ്രീവാല്മീകിയുടെ മധുരോദാരമായ ആദികാവ്യം സ്വന്തം മാതൃഭാഷയിൽ സംക്രമിപ്പിക്കുന്ന ഒരാൾ എത്രയെത്ര വട്ടം തിരുത്തം ചെയ്താലാണ് തൃപ്തിപ്പെടുക? അന്നത്തെ നിരൂപകന്മാരുടെ പ്രശംസകളെ ഞാൻ തീരെ അവഗണിക്കുന്നില്ല. ആ രസജ്ഞരുടെ ആതിരനിലാവിന്റെ വെണ്മയണിഞ്ഞ കണ്ണുകൾ ഈ നിശ്ശേഷം സംശോധിക്കപ്പെട്ട രസജ്ഞർക്കു ഹേമന്തചന്ദ്രികയാകുമെങ്കിലും [illegible]ല്ലിക്കുന്നതിൽ കഴിയുമെന്നു ഞാൻ അഭിമാനിക്കുന്നു. എനിക്കു ശക്തിയുണ്ടാവുമെങ്കിൽ, ഇതിന്റെ മൂന്നാമത്തെ പതിപ്പ് ഒന്നുകൂടി പരിശോധിക്കപ്പെട്ടതായിരിക്കും.”

ആ വാഗ്ദാനം നിറവേറിയതാണ് ഇപ്പോൾ പുറത്തിറങ്ങിയ മൂന്നാം പതിപ്പ്. ആ പരിഷ്കരിച്ച പതിപ്പ് ഒന്നു വായിച്ചു നോക്കുക. [illegible] വീണ്ടും വളരെ വ്യത്യാസപ്പെട്ടു കാണാം. അർത്ഥത്തിലല്ല; ശൈലിയിൽ. അർത്ഥത്തെ മാറ്റാതെയെങ്കിലും ഉചിതപദങ്ങൾ ഉചിതസ്ഥാനത്തു തന്നെ വിന്യസിക്കപ്പെടുകയാൽ സ്വാഭാവികമായി [illegible] എന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാവം. ജനപ്രശംസ [illegible] വാല്മീകിരാമായണത്തിൽ ഈ പ്രായംകൂടിയ കാലത്തുപോലും ഇത്രയും അധ്വാനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കയിൽ നിന്നു മഹാകവിയുടെ [illegible] വിശദമായി മനസ്സിലായി. അതോടുകൂടിത്തന്നെ, സ്തുതിയും നിന്ദയും അദ്ദേഹത്തെ നിലതെറ്റിക്കാറില്ലെന്നും [illegible] കൊണ്ടു ചേരും [illegible] ന്നതെന്നും, അനർഘമായ ആ ആദികാവ്യത്തിന്റെ മാധുര്യം സംസ്കൃതാനഭിജ്ഞരായ മലയാളികൾക്ക് ആവുന്നേടത്തോളം ആസ്വദിക്കുവാൻ കഴിയണമെന്ന ഭാഷാസ്നേഹജന്യമായ അഭിലാഷമാണ് [illegible] നിയന്ത്രിക്കുന്നതെന്നും നമുക്കിപ്പോൾ മനസ്സിലായി.

കലാമണ്ഡലം സ്ഥാപനം

ഒരു മനുഷ്യനെ മഹാനാക്കുന്നതു് അയാളുടെ വിചാരം, വാക്കു്, പ്രവൃത്തി, ഇവയുടെ ഉൽകൃഷ്ടതയാണ്. അവയിൽ പ്രവൃത്തിക്കാണ് പ്രാധാന്യം. വിചാരവും വാക്കും എത്രതന്നെ ഉൽകൃഷ്ടമായിരുന്നാലും പ്രവൃത്തിയിൽ കൊണ്ടുവരാൻ കഴിയാത്തേടത്തോളം കാലം അതെല്ലാം സ്വപ്നപ്രായമത്രേ. ഉൽകൃഷ്ടാദർശമുള്ളവർ നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ധാരാളമാണ്. പക്ഷെ, അവരെല്ലാം പ്രസംഗമണ്ഡപങ്ങളിലേ എത്തുന്നുള്ളൂ. കർമ്മോന്മുഖരായവർ വളരെ ചുരുക്കം. ആ ചുരുക്കം പേരിലൊരാളാണ് മഹാകവി വള്ളത്തോൾ. കുട്ടിക്കാലം മുതൽക്കേ അദ്ദേഹം ഒരു കലാകുതുകിയായിരുന്നെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. ആ കലാകൗതുകം മൂത്തുതഴച്ച് രൂപം കൊണ്ടതാണ് കൊച്ചിക്കൂറിൽ ചെറുതുരുത്തിയിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായ കേരളകലാമണ്ഡലം. ചരിത്രനായകന്റെ പരിശ്രമശീലം, കലാബോധം, കാര്യശേഷി, മനസ്സുറപ്പ് മുതലായ പല സൽഗുണങ്ങൾക്കും സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്ന ഒന്നാണ് ആ സ്ഥാപനം. 1927 (1103)ലാണ് അതിന്റെ ആരംഭം. അങ്ങിനെ ഒരു സ്ഥാപനം ആവശ്യമാണെന്ന വിചാരം മുമ്പുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും അതിന്നു പ്രേരകമായി ഉണ്ടായ ഒരു സംഭവം ഇവിടെ എടുത്തു പറയാം:

1102 മേടത്തിലോ എടവത്തിലോ ആണ്, മണക്കുളത്തു മുകുന്ദരാജാവിന്റെ വാസസ്ഥാനമായ കുന്നംകുളം മഠപ്പാട്ടിൽ വെച്ച് ഒരു കഥകളിയുണ്ടായി. ക്ഷണനം സ്വീകരിച്ച് ചരിത്രനായകനും കളികാണാൻ ചെന്നിരുന്നു. മണക്കുളം സ്വരൂപത്തിലെ മൂപ്പിൽ സ്ഥാനവും കക്കാട്ടുകാരണവപ്പാടെന്ന വിശേഷസ്ഥാനവും വഹിച്ചിരുന്ന കുഞ്ഞുണ്ണിരാജാവവർകളും അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇദ്ദേഹം ഒരു സംസ്കൃതപണ്ഡിതനും കഥകളിയിൽ നല്ല പരിജ്ഞാനവും വീണവായന മുതലായ ചില ലളിതകലകളിൽ പരിശീലനം

സിദ്ധിച്ച ഒരു സഹൃദയനും കവിയുംകൂടിയായിരുന്നു എന്നും ഇവിടെ പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. ആ കഥകളിയിലെ നടന്മാരും മററും വളരെ മോശക്കാരായിരുന്നു. കളികണ്ടപ്പോൾ "ഈ ഉൽകൃഷ്ടകല ഇത്രയും തരംതാഴ്ന്നുപോയല്ലോ" എന്നൊരു ഖേദം വള്ളത്തോളിന്റെ മനസ്സിലുദിച്ചു. അതിനെസ്സംബന്ധിച്ച് മേൽപ്പറഞ്ഞ കുഞ്ഞുണ്ണിരാജാവും മുകുന്ദരാജാവുമൊന്നിച്ചു കുറച്ചുനേരം സംസാരിച്ചു. ഇതിനുള്ള നിവൃത്തിമാർഗ്ഗത്തെക്കുറിച്ചും അവിടെവെച്ചുതന്നെ ചില ആലോചനകൾ നടന്നു. ഈ ഒരു നിസ്സാരസംഭവമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ ഒളിച്ചുകിടന്നിരുന്ന കലാസമുദ്ധരണാഭിലാഷത്തെ ഉദ്ദീപിപ്പിച്ചതു്. ആ ചീത്ത കഥകളിയോഗത്തോടു നമുക്കു നന്ദി പറയുക.

ഈ കാര്യം ഉള്ളിൽ വെച്ചുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് മഹാകവി അവിടെനിന്നു മടങ്ങിയതു്. അതിനുശേഷം മററു ചില മാന്യന്മാരുമായും ഇതിനെപ്പററി ആലോചിച്ച് ഒടുവിൽ "കേരളകലാമണ്ഡലം" എന്നപേരിൽ ഒരു കമ്പനി സ്ഥാപിക്കുക എന്ന തീർപ്പിലെത്തി. 1927 ഡിസംബർ (1103 വൃശ്ചികത്തി)ലാണ് അതു കോഴിക്കോട്ടു രജിസ്റ്റർ കഴിഞ്ഞതു്. വളരെയധികം പണച്ചിലവുള്ള ഈ മഹൽകാര്യം നിർവ്വഹിപ്പാൻ ആദ്യമായി ഒരു മൂലധനമാണല്ലോ വേണ്ടതു്. അതിനുവേണ്ടി ഒരു ഷോടതി നടത്താനുറച്ചു. തൽസംബന്ധമായ ഗവർമ്മേണ്ടനുമതി ലഭിപ്പാൻവേണ്ടി, വള്ളത്തോൾതന്നെ മദിരാശിയിൽ ചെന്നു് അന്നു നിയമമന്ത്രിയായിരുന്ന സർ: സി. പി. രാമസ്വാമിഅയ്യരെ നേരിട്ടുകണ്ടു് അനുവാദം വാങ്ങി. 1928 മെയ്‌മാസത്തിൽ ടിക്കററുവില്പന തുടങ്ങി. ഒരു കൊല്ലംകൊണ്ടു രണ്ടുലക്ഷം ടിക്കററു വിററു ഷോടതിഅവസാനിപ്പിക്കാനാണ് ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നതെങ്കിലും ടിക്കററുവില്പനയിൽ ഏജണ്ടന്മാരുടെ ഉദാസീനതനിമിത്തം നറുക്കെടുപ്പ് 1930 മെയ്‌വരെ നീട്ടേണ്ടിവന്നു. എന്നിട്ടും ഒരുലക്ഷത്തിൽപ്പുറം ടിക്കററു വിററുപോ

യുള്ള. വീണ്ടും നറുക്കെടുപ്പ് നീട്ടുന്നതിൽ ജനങ്ങൾ അക്ഷമരായെങ്കിലോ എന്നു ശങ്കിച്ചു 1930 മെയ്മാസത്തിൽ ഗുരുവായൂരിൽവെച്ചു നറുക്കെടുപ്പു നടത്തി.

ഈ മഹാസംരംഭത്തിൽ ചരിത്രനായകന്റെ അടുത്ത സഹപ്രവർത്തകനായി നിന്നിരുന്നതു് മണക്കുളത്ത് മുകുന്ദരാജാവവർകളാണ്. എന്നല്ല, കലാമണ്ഡലത്തെക്കുറിച്ചു ചിന്തിക്കുമ്പോൾ മുകുന്ദരാജാവിനെ ഓർമ്മിക്കാതിരിപ്പാൻ കഴിയാത്തവിധം ദൃഢതരമാണ കലാമണ്ഡലവും മുകുന്ദരാജാവുമായുള്ള ബന്ധം. അദ്ദേഹം ആ സ്ഥാപനത്തിന്റെ സിക്രട്ടറിയുമായിരുന്നു.

നറുക്കെടുപ്പിൽനിന്നു, സമ്മാനങ്ങൾക്കും മറ്റുമായി ചിലവായതു കഴിച്ചു ഏഴുപത്തയ്യായിരം ഉറുപ്പികയേ മൂലധനമായി ലഭിച്ചുള്ളു. അതു 100ക-ക്ക് 7½ക. പ്രകാരമുള്ള പലിശക്ക് ഏടവാടു ചെയ്യുകയാണുണ്ടായത്.

ഇതിനിടയ്ക്ക് കമ്പനി സ്ഥാപിക്കുവാൻ തക്കതായ ഒരു സ്ഥലം അന്വേഷിച്ചതിൽ ചെറുതുരുത്തിയിൽ പേരാറ്റിൻകരയിലാണ് കണ്ടുപിടിച്ചത്. അതിൽ മൂന്നു കുടിയിരുപ്പുകാരുണ്ടായിരുന്നു. അവരെ പ്രതിഫലം കൊടുത്തു ഒഴിപ്പിക്കുവാൻ [illegible] തന്നെ ദിവാൻവരെയുള്ള പല ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരേയും മഹാരാജാവിനെത്തന്നെയും പല തവണ കണ്ടു സംസാരിച്ചശേഷമാണ കൊച്ചിഗവർമ്മെണ്ട് അതിൽ ശ്രദ്ധവെച്ചത്. അപ്പോൾ കമ്പനി കൊച്ചിസ്റ്റേറ്റിലും റജിസ്റ്റർ ചെയ്യപ്പെട്ടു

ചരിത്രനായകന്റെ 5[illegible]-ാം ജന്മർക്ഷദിനമായ 1106 തുലാം മാസം 24-ാംനു- (1930 നവമ്പർ 9-ാംനു-) കുന്നംകുളത്തുള്ള കക്കാട്ടു കാരണപ്പാട്ടിൽ വെച്ച് മെല്ലറഞ്ഞ കുഞ്ഞുണ്ണിരാജാവിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ കഥകളിയഭ്യാസം തുടങ്ങി. എന്നാൽ അതു തികച്ചും ഒരു സൌകര്യമുള്ള സ്ഥലമല്ലായ്കയാൽ അക്കൊല്ലം മേടത്തിൽതന്നെ മുളകുന്നത്തുകാവു തീവണ്ടിസ്റ്റേഷനിൽനിന്നു രണ്ടോളം നാഴിക വടക്കുള്ള അമ്പലപുരത്തേക്കു മാറി. അവിടെ മുകുന്ദരാ

ജാവിന്റെ വകയായ ഒരു ബങ്കളാവിൽ വെച്ചാണ് പിന്നീടഭ്യാസം നടത്തിയത്. അവിടെ സൌകര്യത്തിനുവേണ്ടി ചില ഷെഡ്ഡുകളും കെട്ടേണ്ടിവന്നു. കലാമണ്ഡലത്തിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷൻ എന്ന നിലയിൽ അഭ്യാസത്തിന്റെ മേൽനോട്ടം നടത്തേണ്ടിയിരുന്നതിനാൽ, വള്ളത്തോളും അതിന്നടുത്തു ഒരു വീട് വാടകയ്ക്കെടുത്തു സകുടുംബം അവിടെ സ്ഥിരതാമസമാക്കി. കലാമണ്ഡലം മാത്രമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിന്താവിഷയം. അക്കാലത്തു മേലേക്കിടയിലുള്ള നടന്മാരെത്തന്നെയാണ് ആശാന്മാരായി നിയമിച്ചത്. പക്ഷേ, അവർക്ക് നല്ലൊരു കോട്ടമുണ്ട്: സാഹിത്യപരിജ്ഞാനമില്ലായ്മ. വേണ്ടവിധം അഭ്യാസം ചെന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, വാസനയുണ്ടെങ്കിലും കൂടി സാഹിത്യപരിചയമില്ലെങ്കിൽ സന്ദർഭോചിതങ്ങളായ ഭാവങ്ങൾ രംഗത്തിൽ പ്രകടിപ്പിയ്ക്കാൻ മനോധർമ്മമുണ്ടാകുന്നതെങ്ങനെ? ഈയൊരു ദോഷം അറിഞ്ഞു മഹാകവി കലാമണ്ഡലം വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് സാഹിത്യത്തിലും കുറെയൊക്കെ അറിവുണ്ടാകുവാൻ വേണ്ടി അവരെ പഠിപ്പിക്കുവാൻ വേറെ ഒരദ്ധ്യാപകനെ നിയമിച്ചു. അക്കാലത്തു വള്ളത്തോളിന്റെ സ്വന്തം സിക്രട്ടറിയായിരുന്ന സാഹിത്യശിരോമണി കുട്ടികൃഷ്ണമാരാരായിരുന്നു അദ്ധ്യാപകൻ. വള്ളത്തോൾ പതിവായി വിദ്യാർത്ഥികളുടെ യോഗക്ഷേമങ്ങളെക്കുറിച്ചു അന്വേഷിക്കുകയും അവർക്ക് വേണ്ടുന്ന ഉപദേശങ്ങൾ കൊടുക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ, സ്വന്തം മക്കൾക്കുകൂടി അസൂയപ്പെടത്തക്കവിധത്തിലുള്ളതായിരുന്നു കലാമണ്ഡലം വിദ്യാർത്ഥികളിൽ അദ്ദേഹത്തിനുള്ള സ്നേഹവാത്സല്യങ്ങൾ. കാണികൾക്ക് കലാമണ്ഡലമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബമെന്നുകൂടി തോന്നിപ്പോകും! സ്വാദ്ധ്യായദിവസങ്ങളിലെല്ലാം അദ്ദേഹം അഭ്യാസസ്ഥലത്തു ചെന്നിരിക്കും; പഠിപ്പിക്കുന്നതിൽ കാണുന്ന വൈകല്യങ്ങളെ അപ്പപ്പോൾ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു ശരിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യും. ഒരു ദിവസം എനിയ്ക്കുണ്ടായ അനുഭവം ഇവിടെ പറയാം:

ഞാനൊരിയ്ക്കൽ വള്ളത്തോളിന്റെ വാസസ്ഥലത്തു ചെന്നു. അന്ന് അഭ്യാസമുള്ള ദിവസമായിരുന്നു. 'ചൊല്ലിയാട്ടം' കാണ്മാൻ ഞാനും അദ്ദേഹമൊന്നിച്ചുപോയി. ഞങ്ങൾക്കിരിയ്ക്കാൻ കൊണ്ടുവന്നുവെച്ച രണ്ടു കസാലകളിലായി ഞങ്ങൾ ഇരുന്നു. കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ പഠിപ്പിയ്ക്കുന്നതിൽ ചില വൈകല്യങ്ങൾ കണ്ട് അദ്ദേഹം എഴുന്നേറ്റ് ആശാന്റെയും കുട്ടികളുടേയും അടുക്കൽ ചെന്നു നിന്നു. പദങ്ങളുടെ അർത്ഥം തെറ്റിദ്ധരിച്ചു കാണിയ്ക്കുന്ന കൈമുദ്രകളെ തിരുത്തുക, കാണിയ്ക്കുന്ന മുദ്രകൾക്കുതന്നെ കോട്ടം കാണുമ്പോൾ അവ ശാസ്ത്രീയമായവിധം കാണിച്ചുകൊടുക്കുക, കഥാസന്ദർഭങ്ങളെ വിവരിച്ചുകൊണ്ട് ഇളകിയാട്ടങ്ങളിലും മറ്റും കാണുന്ന അനൗചിത്യങ്ങളെ പരിഹരിയ്ക്കുക, മുതലായവയിൽ തന്നെ ശ്രദ്ധ ദൃഢീകരിയ്ക്കയാൽ അഭ്യാസം കഴിയുന്നതുവരെ അന്ന് അദ്ദേഹം ഒരിയ്ക്കൽ ഇരിയ്ക്കുകപോലുമുണ്ടായില്ല. ആശാന്മാർക്കും ആശാനായിരിക്കാനുള്ള ആ നിലപാടു കണ്ടു ഞാനത്ഭുതപ്പെട്ടുപോയി.

കഥകളിനടന്മാർ സന്ദർഭാനുസാരേണ ചില ശ്ലോകങ്ങളാടുകയും, സ്വർഗ്ഗം, സമുദ്രം മുതലായവയെ വർണ്ണിയ്ക്കുകയും ചെയ്യാറുണ്ടല്ലോ. എന്നാൽ അവയ്ക്കൊക്കെ ഒരു മാമൂലുണ്ട്. ആ മാമൂലിനെ തട്ടിനീക്കി നമ്മുടെ മഹാകവി ഇടയ്ക്കു ചില പുതിയ ശ്ലോകങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കി കാണികൾക്ക് രസിയ്ക്കത്തക്കവിധം ആടുവാൻ വിദ്യാർത്ഥികളെ പഠിപ്പിയ്ക്കാറുണ്ട്. ഈ ഉദ്യോഗം വഹിപ്പാൻ വേറെ ഒരാളുണ്ടാകുമോ എന്നാണ് എന്റെ സംശയം. ശമ്പളച്ചുരുക്കമല്ല, ചിന്താവിഷയം. ഉദ്യോഗം കൊണ്ടുനടത്താൻ പ്രാപ്തിയുള്ള ഒരാളെ കിട്ടുമോ എന്നാണ്. ഇംഗ്ലീഷോ സംസ്കൃതമോ പഠിച്ച് ഉയർന്ന ബിരുദം നേടി എന്നതുകൊണ്ടു മാത്രം ഒരാൾ ഈ ഉദ്യോഗം വഹിപ്പാൻ അർഹനാവില്ല. ഈ രണ്ടു ഭാഷകളിലും ഒരുപോലെ പാണ്ഡിത്യമുണ്ടായാലും പോരാ. പാണ്ഡിത്യത്തിനു പുറമെ തികച്ചും കലാസൗന്ദര്യബോധമുള്ള ഒരു ഹൃദയവും കഥകളിയിൽ പരിപൂർണ്ണജ്ഞാനവും ഉള്ള ഒരാൾക്കു മാത്രമേ ഈ ഉദ്യോ-

ഗം ശരിയ്ക്കു കൊണ്ടു നടക്കാൻ സാധിയ്ക്കുള്ളു. അങ്ങിനെയുള്ളവർ സുലഭമല്ലെന്നു തീച്ചതന്നെ

'മോഹിനിയാട്ടം' എന്നൊരു കല നമ്മുടെനാട്ടിൽ നടപ്പുണ്ടായിരുന്നവല്ലൊ. സദാചാരബോധമില്ലാത്ത ചില പ്രഭുക്കന്മാരുടേയും മററും ദുർന്നടപടി നിമിത്തം ആ കലയിൽതന്നെ പൊതുവിൽ ജനങ്ങൾക്കു ഒരു വെറുപ്പു വന്നുപെട്ടതിനാൽ ഇപ്പോൾ അതു നഷ്ടപ്രായമായിരിയ്ക്കുന്നാണ്. ഗാനമേളങ്ങളിലും നൃത്തത്തിലും ഒരു സവിശേഷ ഭംഗിയുള്ളതാകയാൽ അതു നാമാവശേഷമായിപ്പോകുന്നതു കേരളത്തിന്നൊരു വലിയ നഷ്ടമാണെന്നുകണ്ടു മഹാകവി അതിനേയും പുനരുദ്ധരിയ്ക്കാനുറച്ചു. അതിൽ പരിശീലനം നേടിയ ഒരു സ്ത്രീയെ കണ്ടുകിട്ടുവാനതന്നെ വളരെ ഞെരുങ്ങി. ഒടുവിൽ ഒരു സ്ത്രീയെ കിട്ടിയതിന്നുശേഷം ചില ബാലികമാരെ പഠിപ്പിയ്ക്കാനേപ്പാടുചെയ്തു. അങ്ങിനെ അഭ്യാസവകുപ്പ് രണ്ടായി.

ചെണ്ട മദ്ദളം, പാട്ട് മുതലായ പല ഇനത്തിലുള്ള അദ്ധ്യാപകന്മാരുടെ ശമ്പളം, വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ഭക്ഷണം മുതലായ സകല ചിലവുകളും നിർവ്വഹിയ്ക്കൽ. കച്ചകെട്ടി ഉഴിച്ചിൽ ഒരു അദ്ധ്വാന പ്രവൃത്തിയാകയാൽ അത്തരം വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ആരോഗ്യം നിലനിർത്താൻ വേണ്ടിവരുന്ന വിശേഷാൽ ചിലവ്, ഇതെല്ലാം കൂടിയായപ്പോൾ മൂലധനത്തിൽനിന്നു കിട്ടുന്ന ആദായം കൊണ്ടു ചിലവു മുഴുവൻ നടത്തുക അസാദ്ധ്യമായിത്തീൎന്നു. ഇടയ്ക്കു ടിക്കറ്റുവെച്ചു കളി നടത്തിയും മററും വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിച്ച് അഭ്യാസം മുടങ്ങാതെതന്നെ നിവർത്തിച്ചുകൊണ്ടുപോന്നു.

ഇതുകൊണ്ടായോ? അവശ്യംചെയ്തു തീർക്കേണ്ടതായ പ്രധാനപ്പെട്ട കാര്യങ്ങൾ കിടക്കുന്നേ ഉള്ളു. മേത്തരം ഒരു കളിക്കോപ്പു നിർമ്മിക്കേണമെങ്കിൽ തന്നെ വളരെയധികം പണം ആവശ്യമുണ്ട്. അഭ്യാസത്തിന്നുള്ള കളരി, കളിനടത്താനുള്ള 'ഹാൾ', മുതലായ കെട്ടിടങ്ങളുടെ പണിസ്സ് വേറേയും. മൂലധനം മുഴുവൻ എടുത്തു ചിലവിട്ടാൽപോലും ഈവക കാര്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിപ്പാൻ തികയു

മോ എന്നു സംശയമാണ്. അങ്ങിനെ ചെയ്താൽ സ്ഥാപനത്തിന്റെ നിലനില്പ് അപകടത്തിലുമാകും. ഇതൊക്കെയായി പിന്നേത്തെ ചിന്തകൾ. ഏതായാലും കുറെ പണം പിരിച്ചുണ്ടാക്കണമെന്നുതന്നെ ഉറച്ചു. അതിനുവേണ്ടി മഹാകവിതന്നെ മലബാറിൽ പലഭാഗത്തും സഞ്ചരിച്ചു. അതു തീരെ നിഷ്ഫലമായില്ലെങ്കിലും ചില സ്ഥലത്തുനിന്നു നിരാശനായി മടങ്ങേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ട്. ഒരു വന്ദിച്ച ധനികന്റെ അടുത്തു ചെന്നു കലാമണ്ഡലത്തിനു സഹായധനം അപേക്ഷിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം, "കഥകളി നശിച്ചുകാണണമെന്നാണെന്റെ പ്രാർത്ഥന" എന്നാണ് പറഞ്ഞത്. അതിനു മഹാകവി "കേരളംതന്നെ നശിച്ചുകാണണമെന്നു പ്രാർത്ഥിക്കാതിരിപ്പാൻ അപേക്ഷയുണ്ട്" എന്നുമാത്രം മറുപടി പറഞ്ഞ് അവിടെനിന്നു വെറുംകയ്യോടെ ഇറങ്ങിപ്പോരികയാണുണ്ടായത്. ഇത് അദ്ദേഹംതന്നെ ഒരിക്കൽ എന്നോടു പറഞ്ഞതാണ്. ഇങ്ങിനെ ദുർല്ലഭം ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ നിന്നു വേദനയും പററിയിട്ടുണ്ടായിരിക്കും. എങ്കിലും അതുകൊണ്ടൊന്നും അദ്ദേഹം നിരാശനായില്ല. നിരാശത എന്ന പദം അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിഘണ്ടുവിൽ ഇല്ല. കിട്ടിയ പണംകൊണ്ടു കെട്ടിടങ്ങളുടെ പ്രാരംഭപ്രവൃത്തികൾ തുടങ്ങിവെച്ചു. ഉദ്ദിഷ്ടകാര്യനിർവ്വഹണത്തിനു വേണ്ടേടത്തോളം പണം കിട്ടുവാൻ പ്രയാസമെന്നുകണ്ടു ചരിത്രനായകൻ ഒരു സിക്രട്ടരിയോടുകൂടി 1109 എടവം 21-ാംനു- മലേഷ്യയിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. പലരുടെയും അനുമോദനങ്ങളും സൽക്കാരങ്ങളും സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ട് അവിടങ്ങളിൽ പല ഭാഗത്തും സഞ്ചരിച്ചു തികച്ചും നാലുമാസം കഴിഞ്ഞതിനു ശേഷം 1110 കന്നി 26-ാംനു-യാണ് തിരിച്ചെത്തിയത്. അവിടെനിന്നു നല്ലൊരു സംഖ്യ കിട്ടുകയുണ്ടായി. അതുകൊണ്ടു സിക്രട്ടറി മുകുന്ദരാജാവിന്റെ മേൽനോട്ടത്തിൽ കെട്ടിടംപണി മുഴുക്കെ തുടങ്ങി. അതിനുശേഷം 1110 മകരത്തിൽ കഥകളിയോഗവുംകൊണ്ടു മുകുന്ദരാജാവൊന്നിച്ചു ബർമ്മയിലേക്കുപോയി രംഗൂണിലും മററും കളി നടത്തി കുറെ പണം സമ്പാദിച്ച് 1110 കുംഭം 18-ാംനു- തിരി-

ച്ചെത്തി വീണ്ടും കെട്ടിടം പണിയിൽതന്നെ ശ്രദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. 1111 ധനു 10-ാംനു- മുകുന്ദരാജാവൊന്നിച്ചുതന്നെ മൈസൂർക്ക് പുറപ്പെട്ടു. "ഓറിയൻറൽ കോൺഫ്രൻസി"ൻെറ ക്ഷണനപ്രകാരം കളിസംഘത്തോടുകൂടിത്തന്നെയായിരുന്നു ആ യാത്രയും. മൈസൂരിൽ നിശ്ചയിച്ച കളി കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം അവിടെനിന്നു ബാംഗളൂർ, പൂന, ബോംബെ, അഹമ്മദാബാദ്, സൂറത്ത്, കാശി, ബറോഡ, അല്ലഹബാദ്, ലക്നോ, ഡൽഹി, നാഗപ്പൂർ, ഈവക ദിക്കുകളിൽ കളി നടത്തിക്കൊണ്ടു സഞ്ചരിച്ചതിനുശേഷം 1111 മേടം 29-ാംനു-യാണ് മടങ്ങിയെത്തിയത്.

കേരളത്തിലെ ഒരു കലയായ കഥകളിയിൽ വൈദേശികരുടെ അഭിമുഖ്യം നേടുക എന്നുള്ളത് അത്ര എളുപ്പമുള്ള കാര്യമല്ലല്ലോ. കഥകളുടേയും മറ്റും ചുരുക്കിയ വിവരണം കൊടുത്തു ലഘുലേഖകൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുക ഓരോ രംഗത്തിലും നടക്കാൻപോകുന്ന കാര്യങ്ങളെ അതാതുസമയം രംഗസ്ഥന്മാർക്ക് മനസ്സിലാക്കിക്കൊടുക്കുക, മുതലായി പലതും ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. ഈവക ബുദ്ധിമുട്ടുകളെയെല്ലാം നേരിട്ടുകൊണ്ടുതന്നെ നാലുമാസത്തിലധികം കാലം തുടർച്ചയായി വിദേശസഞ്ചാരം ചെയ്തു മടങ്ങിയെത്തിയപ്പോഴും സുകുമാരശരീരനായ ചരിത്രനായകൻെറ ആരോഗ്യത്തിനു പറയത്തക്ക ഹാനിയൊന്നും സംഭവിച്ചില്ലെന്നുകണ്ടു ഞങ്ങളെല്ലാം അത്യന്തം അത്ഭുതപ്പെടുകയും സന്തോഷിക്കുകയും ചെയ്തു.

അതിനുശേഷം കെട്ടിടംപണി മുഴുമിപ്പിക്കാനുള്ള എല്ലാ ശ്രമങ്ങളും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. കുറെ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, അമ്പലപ്പുറത്തു താമസിച്ചു ചെറുതുരുത്തിയിൽ മരാമത്തു നടത്തുക എന്നുള്ളതിൽ ചില വീഴ്ചകളും പറ്റിപ്പോകാനിടയുണ്ടെന്നു കണ്ടു സ്ഥിരതാമസം ചെറുതുരുത്തിയിലാക്കാനുറച്ചു. അവിടെ തൽക്കാലവാസത്തിനു സൌകര്യപ്പെടുമാറു ചില ഷെഡ്ഡുകളും മറ്റും നിർമ്മിച്ചു 1112 എടവത്തിൽ വിദ്യാർത്ഥിസംഘത്തോടും കുടുംബത്തോടുംകൂടി അമ്പ

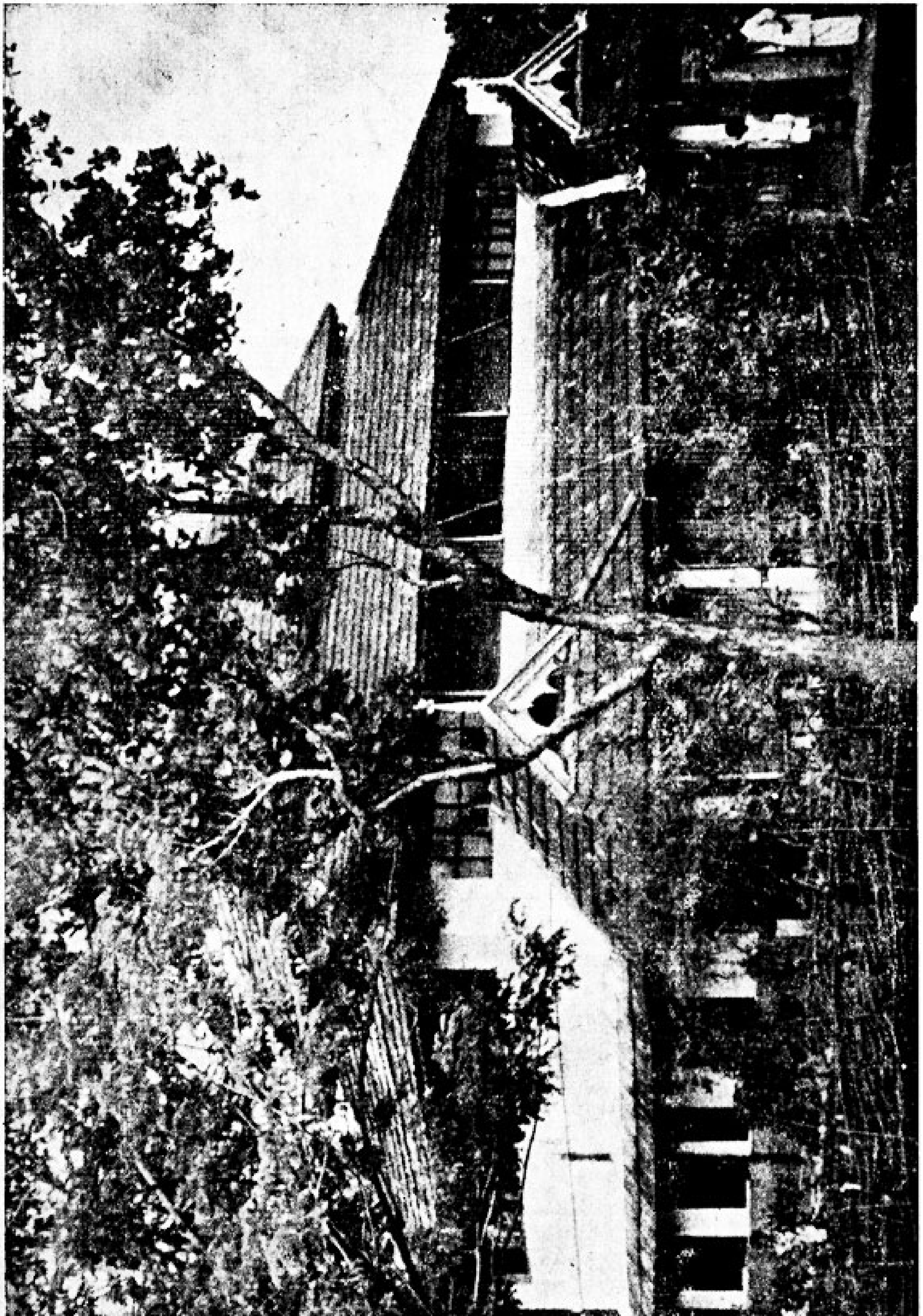

ലപരം വിട്ട് ചെറുതുരുത്തിയിൽ താമസമാക്കി. മരാമത്തു പൂർവ്വാധികം ഊർജ്ജിതമായി നടന്നു. 1113 കന്നിമാസത്തോടുകൂടി പണി മുഴുവൻ അവസാനിച്ചു. ആ തുലാമാസത്തിൽ, അതായതു, ചരിത്രനായകന്റെ 59-ാം ജന്മർക്ഷദിനത്തിൽ പുതിയ ഹാളും ഉൽഘാടനം ചെയ്തു കളി നടത്തിത്തുടങ്ങുകയും ചെയ്തു.

ഇങ്ങിനെ ചരിത്രനായകന്റെ പത്തുകൊല്ലത്തിലധികം കാലത്തെ നിരന്തരപരിശ്രമത്തിന്റെ ഫലമാണ് നമുക്കിപ്പോൾ ചെറുതുരുത്തിയിൽ പ്രകൃതിരമണീയമായ പേരാററിൻകരയിൽ ഉയർന്നു കാണുന്ന ആ കലാമണ്ഡലം. പേരാററിൽനിന്നു പുറപ്പെടുന്ന മൃദുശീതമാരുതനാൽ തലോലിക്കപ്പെടുന്നതും, ചുററുപാടും പച്ചപിടിച്ചു പടർന്നു നില്ക്കുന്ന വൃക്ഷലതാദികളാൽ മദ്ധ്യാഹ്നത്തിൽപോലും കുളിർമ നൽകപ്പെടുന്നതും, പൂർവ്വാഹ്നാപരാഹ്നങ്ങളിൽ മുഴങ്ങിക്കേൾക്കാവുന്ന സംഗീതവാദ്യങ്ങളെക്കൊണ്ട് സർവ്വജനഹൃദയാവർജ്ജകവും സർവ്വഥാ സുഖവാസയോഗ്യവുമായ ആ കലാക്ഷേത്രം ഏതൊരാളുടെ കണ്ണും കരളും കവരില്ല?

മഹാകവിയുടെ പിറന്നാൾദിനം തന്നെയാണല്ലോ കലാമണ്ഡലത്തിന്റെ വാർഷികോത്സവദിനവും. 1114-ൽ മഹാകവിയുടെ ഷഷ്ടിപൂർത്തി ആയിരുന്നതിനാൽ അക്കൊല്ലത്തെ വാർഷികോത്സവം വിശേഷിച്ചും മഹത്തരമായിരുന്നു. സിക്രട്ടറി മുകുന്ദരാജാവവർകളുടെ പ്ലാനനുസരിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മേൽനോട്ടത്തിൽ തന്നെ പലതരം കലാപരിപാടികളോടുകൂടി കലാമണ്ഡലത്തിൽ ആ ആഘോഷം മൂന്നു ദിവസം നീണ്ടുനിന്നു. അന്നത്തെ സമ്മേളനത്തിൽ ആദ്ധ്യക്ഷ്യം വഹിച്ചതു, പ്രശസ്തകവിയായ ഡോക്ടർ കസിൻസാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യ, പുകഴ്പെറ്റ നർത്തകൻ ഉദയശങ്കർ, മദിരാശി ഗവർമ്മേണ്ടിന്റെ ധനകാര്യമന്ത്രിയായിരുന്ന ശ്രീ: ഗോപാലറെഡ്ഡി, ശ്രീമതി കമലാദേവി, മുതലായവർ പിറന്നാൾസ്സദ്യയിൽ പങ്കുകൊള്ളുന്നതിന്നും എത്തിച്ചേരുകയും, കലോത്സവം ആസ്വദിച്ചുകൊണ്ടു മൂന്നു നാളും മുഴുവൻ താമസിക്കുകയും ചെയ്തു. കേരള

ത്തിൽ മാത്രമല്ല, അധികം കേരളീയർ താമസിക്കുന്ന വിദേശങ്ങളിലും ആ സുദിനത്തെ യഥോചിതം കൊണ്ടാടിയിട്ടുണ്ടെന്ന വസ്തുത അക്കാലത്തെ പത്രറിപ്പോർട്ടുകൾ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നതിനാൽ ഇവിടെ വേറെ എടുത്തു പറയേണ്ടതില്ല. അന്നു മഹാത്മാഗാന്ധിമുതൽക്കിങ്ങോട്ടു വരെ വളരെ മഹാന്മാർ മഹാകവിക്കു് ആയുരാരോഗ്യം നേരുന്ന കമ്പികളും കത്തുകളും അയച്ചിരുന്നു. പലരും പല സംഘങ്ങളും മംഗളപത്രങ്ങൾ സമർപ്പിച്ചു. ആലപ്പുഴെ ഒരു രാജോചിതമട്ടിലായിരുന്നു, ആ ഷഷ്ട്യബ്ദപൂർത്തിമഹോത്സവം. പല ക്ഷേത്രങ്ങളിലും വിശേഷപൂജകൾ നടത്തി ജനങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആയുരാരോഗ്യങ്ങളെ പ്രാർത്ഥിച്ചതായും അന്നു പത്രറിപ്പോർട്ടുണ്ടായിരുന്നു. മഹാകവിയുടെ ജന്മഗൃഹമായ വള്ളത്തോൾ കൊണ്ടയൂരിൽവെച്ചു് ആ വീട്ടുകാരുടെ വകയായി നാനൂറോളം സാധുക്കൾക്കു് അന്നദാനവും അവിടെയുള്ള ധർമ്മദൈവക്ഷേത്രത്തിൽ ചുററുവിളക്കുമുതലായ വഴിപാടുകളും മഹാകവിയുടെ ആയുരാരോഗ്യങ്ങളെ ഉദ്ദേശിച്ചു് ആ സുദിനത്തിൽ നടന്നതു എനിക്കനുഭവമാണ്.

1114 കുംഭം 16-ാംനു- വള്ളത്തോൾ സിക്രട്ടറി മുകുന്ദരാജാവൊന്നിച്ചു കഥകളിയോഗത്തോടുകൂടി കല്ക്കത്തയിലേക്കുപോയി. അവിടെ വിശ്വമഹാകവി ടാഗോറിന്റെ 'ശാന്തിനികേതന'ത്തിൽവെച്ചു ഒരു കളിനടത്തുകയുണ്ടായി. കളി കഴിഞ്ഞതിനു ശേഷം ആ കലാകോവിദൻ അഭിനന്ദനപൂർവ്വം "കഥകളി മനോഹരം ഒരു കലയാണു" എന്നഭിപ്രായപ്പെട്ടു. "പൊതുവിൽ, കഥകളിയെ ജനങ്ങൾ ഏതുതരത്തിൽ വീക്ഷിക്കുന്നു?" എന്നും അദ്ദേഹം വള്ളത്തോളിനോടു ചോദിച്ചു. അതിനു വള്ളത്തോൾ, 'യൂറോപ്യന്മാർ പുകഴ്ത്താൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ കഥകളിയെസ്സംബന്ധിച്ചു് ഇന്ത്യയിലും ഒരുണർവ്വുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്." എന്നു മറുപടി പറഞ്ഞപ്പോൾ, ആ വന്ദ്യവൃദ്ധൻ പറഞ്ഞു: 'ഈ ഒരു ദോഷം ഇന്ത്യക്കാർക്കു സഹജമാണു്. ഒന്നിനേയും സ്വയം കണ്ടറിവാനുള്ള കണ്ണു പ്രായേണ അവ

ക്കില്ല. യൂറോപ്യന്മാർ നോബൽസമ്മാനം തന്നു മാനിച്ചപ്പോഴേ ഞാൻ ഇന്ത്യക്കാർക്ക് കവിയായുള്ളു.”

ആ പര്യടനം അധികം നീണ്ടുനിന്നില്ല. മീനം 7-ാംനു-സപരിവാരം തിരിച്ചെത്തി. പിന്നീട് ടാഗോറിന്റെ ആവശ്യപ്രകാരം ശാന്തിനികേതനത്തിൽ കഥകളി അഭ്യസിപ്പിക്കുവാൻ ഒരു ആശാനെ അയച്ചുകൊടുക്കുകയുമുണ്ടായിട്ടുണ്ട്.

ചരിത്രനായകൻ കലാമണ്ഡലത്തിൽ പല പരിഷ്കാരങ്ങളും വരുത്താൻ പ്ലാനിട്ടിരുന്നു. പക്ഷേ, അതൊന്നും നടപ്പിൽ വരുത്താൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അപ്പോഴേയ്ക്കും ലോകമെല്ലാം വ്യാപിച്ചുകൊണ്ടു 1930 മുതൽ തുടങ്ങിയ ആ സാമ്പത്തികക്കുഴപ്പം അതിന്റെ മൂർദ്ധന്യദശയിലെത്തി. പണം ആരുടെ പക്കലും ഇല്ലാതായി. അതു നിമിത്തം സഹായധനാപേക്ഷയുംകൊണ്ടു ഓടി നടക്കുക എന്നുള്ളതു് ഒരു നിഷ്ഫലപ്രയത്നം മാത്രമായിത്തീർന്നു. എന്നല്ല, മൂലധനത്തിന്റെ ആദായവും ശരിക്കു കിട്ടാതായി. നിലയിലുള്ള അഭ്യാസംതന്നെ നിർത്തിവെക്കേണ്ടിവരുമോ എന്നായി ഭയം. ഈ വിഷമങ്ങളെ തരണംചെയ്യാൻ യാതൊരു മാർഗ്ഗവും കാണാതെ അദ്ദേഹം ഏററവും ഖിന്നനായിത്തീർന്നു. ഒടുവിൽ ഗവർമ്മേണ്ടിൽനിന്നു വല്ല സഹായവും ലഭിക്കുമോ എന്നു പരീക്ഷിക്കുവാൻ വേണ്ടി അക്കാലത്തു കൊച്ചി ദിവാനായിരുന്ന സർ. ഷൺമുഖം ചെട്ടിയാരെ (ഇദ്ദേഹം മഹാകവിയുടെ ഒരു പ്രിയ സുഹൃത്താണ്) ചെന്നുകണ്ടു കാര്യം ധരിപ്പിച്ചു. ഇപ്പോഴത്തെ നിലയ്ക്കു ധനസഹായം ചെയ്യാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്നും, സ്ഥാപനം ഗവർമ്മേണ്ടിലേയ്ക്കു ഏല്പിച്ചുതരുവാൻ ഒരുക്കമുള്ളപക്ഷം അംഗീകരണത്തിനുള്ള നടപടികളെടുക്കാൻ ശ്രമിക്കാമെന്നുമാണ് മറുപടിയുണ്ടായതു്. ഈ സംഗതിയെക്കുറിച്ചു സിക്രട്ടറി മുകുന്ദരാജാവിനോടും മററു ചില സഹപ്രവർത്തകന്മാരോടും ആലോചിച്ചു. “സ്വതന്ത്രമായി നടത്തിപ്പോരുന്ന ഈ പൊതു സ്ഥാപനം ഗവർമ്മേണ്ടിനെ ഏല്പിക്കുന്നതായാൽ പിന്നെ അതിനുണ്ടാകാൻപോകുന്നതു ഒരു ലഘുഗതിയായിരിക്കും. അതിന്റെ വള

ച്ചു തീരെ നിലയ്ക്കും. നമ്മുടെ ഇതുവരെയുള്ള പ്രയത്നവും ഉദ്ദേശ വുമെല്ലാം നിഷ്ഫലമാകയും ചെയ്യും" ഇതായിരുന്നു അവരിൽ ചില രുടെ, പ്രത്യേകിച്ചു സിക്രട്ടരി മുകുന്ദരാജാവിന്റെ ദൃഢമായ അഭി പ്രായം. തീരെ വിലയില്ലാത്ത ഒരു അഭിപ്രായമല്ല അത്. വള്ളോ ത്തോളും ആ അഭിപ്രായത്തെ ഉള്ളാലെ മാനിക്കുന്നുണ്ട്. പക്ഷേ, അ ക്കാലത്തെ സ്ഥിതിക്കു വിട്ടുകൂടാതെ ആ സ്ഥാപനം നടത്തിക്കൊ ണ്ടുപോകാനുള്ള ഒരു പ്രായോഗികപദ്ധതി മുമ്പിൽ വെയ്ക്കാൻ അവ ർക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. അതിനാൽ ചരിത്രാന്വേഷകൻ, ആദർശപാലനത്തി നുവേണ്ടി ഒരു സ്ഥാപനം അതു നശിച്ചുപോകാനിടവരുത്തുന്ന തു ബുദ്ധിശൂന്യതയാണെന്ന അഭിപ്രായത്തിലാണ് എത്തിച്ചേർന്നത്. അങ്ങനെ കലാമണ്ഡലം എന്ന ആ കലാസ്ഥാപനം 1116ൽ കൊച്ചി ഗവൺമെൻറിനു ഏല്പിച്ചുകൊടുത്തു. ഇപ്പോൾ അതിന്റെ ഭരണം നടത്തുന്നതു കൊച്ചി-തിരുവിതാംകൂർ സ്റ്റേറ്റ് ഗവൺമെൻറി നാൽ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ഏഴംഗങ്ങളുള്ള ഒരു മാനേജിംഗ് കമ്മി റ്റിയാണ്. ആ കമ്മിറ്റിയുടെ പ്രസിഡണ്ടും "ആർട്ട്സ് ഡയറ ക്ടർ" ശ്രീ വള്ളത്തോൾ തന്നെ

എന്റെ ഈ ചുരുങ്ങിയ വിവരണത്തിൽനിന്നു, കലാമണ്ഡ ലസ്ഥാപനത്തിനുവേണ്ടി ചരിത്രനായകൻ ചെയ്ത ത്യാഗത്തി ന്റെ ചെറിയൊരംശം മാത്രമേ വായനക്കാർക്കു ഗ്രഹിക്കാൻ കഴി യുള്ളൂ. ഇതു സംബന്ധിച്ച് അതാതവസരങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിനു ണ്ടായിട്ടുള്ള ബുദ്ധിമുട്ടുകളും കഷ്ടപ്പാടുകളും എഴുതാൻ വെവ്വേറെ വി സ്തരിക്കാൻ പുറപ്പെടുന്നതായാൽ ഈ പുസ്തകം കണക്കിലേറെ വലുതായിപ്പോകും!

കലാമണ്ഡലം വള്ളത്തോളിന്റെ പേരും പെരുമയും മാത്ര മല്ല ഉയർത്തീട്ടുള്ളൂ. വിദേശങ്ങളിൽ വലിയ മതിപ്പൊന്നുമില്ലാതി രുന്ന കേരളത്തെത്തന്നെ അതു വിശ്വവിശ്രുതമാക്കിത്തീർത്തിരിക്കു ന്നു. വിദേശീയർക്കിപ്പോൾ വള്ളത്തോളിന്റെ രാജ്യമെന്നപോ ലെതന്നെ, കലാമണ്ഡലത്തിന്റെയും രാജ്യമാണ് കേരളം. കലാമ

ണ്ഡലത്തിന്റെ സന്താനമായ 'ആനന്ദശിവറാം' യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളിൽപോലും നമ്മുടെ നൃത്തനകലകളെ പ്രദർശിപ്പിച്ചു ജനങ്ങളെ ഹരാദാകർഷിച്ചിരിക്കുന്നു. ഗോപീനാഥൻ, മാധവൻ, മുതലായി ഇന്നു പേരെടുത്ത മററു യുവനർത്തകന്മാരും കലാമണ്ഡലത്തിന്റെ അരുമക്കിടാങ്ങളും തന്നെയാണല്ലോ. പ്രസിദ്ധ നർത്തകികളായ താരാചൌധുരി, രാഗിണീദേവി, ലീലാദേശായി മുതലായവർ കലാമണ്ഡലത്തിന്റെ ശിഷ്യത്വം നേടിയതിൽ അഭിമാനം കൊള്ളുന്നു. നൃത്തകലാവിദഗ്ദ്ധനായ സാക്ഷാൽ ഉദയശങ്കർ കഥകളി അഭ്യാസത്തിനുവേണ്ടി തോട്ടം ശങ്കരൻ നമ്പൂതിരിയെ ആശാനായി സ്വീകരിച്ചതിനും കലാമണ്ഡലം തന്നെയാണു പ്രേരകമായത്. ഉദയശങ്കർ ഒന്നിലധികം തവണ കലാമണ്ഡലത്തിൽ വന്നു കഥകളി കണ്ടിട്ടുണ്ട്. 'സമ്പൂർണ്ണമായ നൃത്തം കഥകളിയിൽ മാത്രമേ ഉള്ളൂ' എന്നാണ് ആ നർത്തകവര്യന്റെ അഭിപ്രായം. പാശ്ചാത്യരായ കലാകുശലികളും ഇതേ അഭിപ്രായം പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുണ്ട്. 'കഥകളിപ്പോലത്തെ ഒരു നൃത്തകല ലോകത്തിലെങ്ങുമില്ലെന്നു' അവരിൽ പലരും ശ്ലാഘിച്ചിരിക്കുന്നു. മഹാകവിയുടെ ഓമനയായിട്ടുള്ള പരിഷ്കാരങ്ങൾ മുഴുവൻ നടപ്പിൽ വരുത്തുന്നതിനു വേണ്ടേടത്തോളം ധനം വിനിയോഗിപ്പാൻ തിരുവിതാംകൂർ കൊച്ചി ഗവൺമെൻറ് ഒരുങ്ങുന്നതായാൽ കലാമണ്ഡലം ഇനിയും വളരെയധികം പ്രശസ്തി സമ്പാദിക്കുമെന്നുള്ളതിൽ സംശയമില്ല. ഇന്ത്യയിലൊട്ടുക്കു നോക്കിയാലും, ഇത്തരം ഒരു സ്ഥാപനം ഇദംപ്രഥമമാണെന്നുള്ളതാണ് കലാമണ്ഡലത്തിന്റെ മറെറാരു സവിശേഷത. കേരളീയരേ, നിങ്ങൾക്കിതിൽ എത്രയെങ്കിലും അഭിമാനിക്കാം.

നമ്മുടെ ഇംഗ്ലീഷുപഠിപ്പുകാർ ഒരിരുപത്തഞ്ചുകൊല്ലങ്ങൾക്കു മുമ്പുപോലും "മൂഢകളി" എന്നു പറഞ്ഞു പരിഹസിച്ചിരുന്ന കഥകളി ഇന്നു കലാമണ്ഡലം മുഖേന അതിശ്രേഷ്ഠമായ ഒരുന്നതസ്ഥാനം കൈക്കലാക്കിയിരിക്കുന്നു. പ്രസിദ്ധന്മാരായ പലരും, യൂറോപ്യന്മാർപോലും കഥകളി കാണുവാൻവേണ്ടി മാത്രം കലാമ

ണ്ഡലത്തിൽ വരാറുണ്ട്. കഥകളിയുടെ സർവ്വാംഗീണമായ സൌന്ദര്യത്തെ അവരെല്ലാം മുക്തകണ്ഠം പുകഴ്ത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. കഥകളിയ്ക്കു കൈവന്ന ഈ അഭ്യുന്നതിയോടൊപ്പംതന്നെ അതിലെ നടന്മാരുടെയും മററും സ്ഥിതിയും മെച്ചപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. വെറും കൂലിക്കാരെക്കാൾ താണതരത്തിൽ കരുതപ്പെട്ടിരുന്ന അവരെല്ലാം ഇന്നു മററു കലാകാരന്മാർക്കുള്ളതുപോലെയുള്ള ഔന്നത്യവും പദവിയും നേടിയിരിക്കുന്നു.

1124-ൽ ഉണ്ടായ മഹാകവിയുടെ സപ്തതിപൂർത്തിയും ഷഷ്ടിപൂർത്തിയെക്കാൾ ഒട്ടും താണതരത്തിലുള്ളതായിരുന്നില്ല. ആ ശുഭദിനത്തെയും കേരളീയർ അഭിമാനകരമാംവണ്ണം കൊണ്ടാടിയിരിക്കുന്നു. വാസഗൃഹത്തിൽനിന്നു മഹാകവിയെ കലാമണ്ഡലത്തിലേയ്ക്കാനയിച്ച ഹൃദയാവർജ്ജകമായ ആ ഘോഷയാത്ര ആളുകൾ ഒരിക്കലും മറക്കുവാൻ ഇടയില്ല. ആ ദിവസത്തെ ആഘോഷത്തിന്റെ മേൽനോട്ടം വഹിച്ചിരുന്നവരിൽ പ്രമുഖന്മാർ, അന്നു കലാമണ്ഡലംകമ്മിററി പ്രസിഡണ്ടായിരുന്ന കവളപ്പാറ ഇളയനായരവർകൾ, കൊളാടി രാമൻമേനോനവർകൾ, എന്നിവരായിരുന്നു. സപ്തതി പൂർത്തിയ്ക്കു ഷഷ്ടിപൂർത്തിയിൽനിന്നുള്ള ഒരു വിശേഷം മദിരാശിയിലുള്ള കേരളീയർ മഹാകവിയ്ക്കു് ഒരു ഉപഹാരഗ്രന്ഥവും 1500 ഉറുപ്പികയുടെ ഒരു പണക്കിഴിയും സമർപ്പിച്ചതാണ്. ഈ സദുദ്യമത്തിൽ മുൻനിന്നു പ്രവർത്തിച്ചവർ അന്നു ഗവർമ്മേണ്ടു പ്ലീഡരായിരുന്ന കിഴപ്പുറത്തു കുട്ടികൃഷ്ണമേനോനവർകൾ, അഡ്വക്കേററ് ഡി. എച്ച്. നമ്പൂരിപ്പാടവർകൾ, കേരളീയരെ ആകമാനം ദുഃഖത്തിലാഴ്ത്തിക്കൊണ്ടു ഈയിടയിൽ കഥാവശേഷനായ മദിരാശി യൂനിവർസിററിയിലെ മലയാളവകുപ്പദ്ധ്യക്ഷൻ ഡാക്ടർ ചേലനാട്ടു് അച്യുതമേനോൻ, ഡാക്ടർ സി. കുഞ്ഞൻരാജാവു് മുതലായ മാന്യന്മാരായിരുന്നു. പിറേറദിവസംതന്നെ ഈ ഉപചാരകർമ്മം നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരുക്കങ്ങളോടുകൂടി അവരെല്ലാം കാലേകൂട്ടി പ്രവൃത്തി തുടങ്ങിയിരുന്നുവെങ്കിലും, ചില പ്രതിബന്ധങ്ങൾ നേരിട്ടതിനാൽ

71_ാം പിറന്നാൾക്കു ശേഷമേ ആ കാര്യം നിറവേറിയുള്ളു. അതുകൊണ്ടുമാത്രമായി, ആ മാന്യസഹൃദയന്മാരുടെ ഔചിത്യബോധത്തിന്നു് ഒരിടിവോ, ആ കർമ്മത്തിന്റെ മഹനീയതയ്ക്കു് ഒരു കുറവോ ഉണ്ടാവാനില്ലല്ലോ.

ഇനി നമുക്കു കവിതയും പാണ്ഡിത്യവും മററും വേർപെടുത്തിവെച്ച് വള്ളത്തോളിനെ ഒരു സാധാരണന്റെ നിലയിൽ നിർത്തി നോക്കാം. ഒരു സാധാരണ മനുഷ്യനും പൊതുജനങ്ങളിൽ നിന്നു കിട്ടേണ്ടുന്ന ഒരു നല്ല പേരുണ്ട്. ഭാഗ്യവാൻ_അപ്പോൾ, ആ പേരിനുള്ള അടിസ്ഥാനം എന്തൊക്കെയാണെന്നും ചിന്തിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അവയിൽ പ്രധാനമായ ഒന്നാണു ദീർഘജീവിതം. ഒരു മകനായി ജനിച്ച മനുഷ്യനു് ഭർത്താവിന്റെ നിലയിലും, അച്ഛന്റെ നിലയിലും, മുത്തച്ഛന്റെ നിലയിലും ജീവിച്ചിരിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയെന്നതു് പരിമിതായുസ്സുകളെ ഒരു രാജ്യമായ ഇന്ത്യയിൽ വിശേഷിച്ചും, ഒരു ചില്ലറക്കാര്യമല്ല. ആ ജീവിതം തന്റെ ധർമ്മപത്നിയൊന്നിച്ചു തന്നെ ഏറെ വരുമ്പോഴും അതിനു സ്പൃഹണീയതകൂടും. ശ്രീമതി മാധവിയമ്മ (കഥാകവിയുടെ പത്നി) ഒമ്പതു പ്രസവിച്ചിരിക്കുന്നു; ഇപ്പോൾ വയസ്സും അറുപത്താറായി. എങ്കിലും വലിയ ദേഹാസ്വാസ്ഥ്യമൊന്നുമില്ല. കാരണം, ദിനചര്യച്ചിട്ടമാത്രമല്ല, മനോഗുണവും ഈശ്വരവിശ്വാസവും കൂടിയാണെന്നു എനിക്കു തോന്നുന്നു. വാല്മീകിരാമായണം തർജ്ജമ, ഗീത (മലയാളവ്യാഖ്യാനമുള്ളതു്) എന്നിവ നിത്യം അപരാഹ്നത്തിൽ വായിക്കും; സന്ധ്യാസമയത്തു നാമജപം അനുഷ്ഠിക്കും. ഇങ്ങിനെ ഒരു തറവാട്ടമ്മയായ പത്നിയൊന്നിച്ചുള്ള സ്പൃഹണീയമായ ദീർഘജീവിതം അദ്ദേഹത്തിനു കൈവന്നിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തെ ഭാഗ്യവാനെന്നു പറയാം.

പോരാ. ജീവിതകാലത്തു മനുഷ്യനെ അലട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ക്ലേശങ്ങളും പലതുണ്ട്. ക്ലേശങ്ങളും അടിക്കടി അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ദീർഘജീവിതം ഒരു ദീർഘജീവിതമല്ല. എന്റെ നോട്ടത്തിൽ

പ്രാപഞ്ചികക്ലേശങ്ങളിൽ ഏററവും മുന്തിനിൽക്കുന്നവ, ദാരിദ്ര്യം, രോഗം, സന്താനനാശം എന്നിവയാണ്. ഈ മൂന്നു ദുഃഖവും വള്ളത്തോളിനെ അത്ര ബാധിച്ചിട്ടില്ല; ദാരിദ്ര്യം അദ്ദേഹത്തെ സ്പർശിച്ചിട്ടില്ല. വല്ലപ്പോഴും വല്ല വലിയ ചെലവിനും പണം പോരാതെ വന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, അതിനെ ദാരിദ്ര്യമെന്നു പറയാൻ പാടില്ലല്ലോ. രോഗമാണെങ്കിൽ ദീർഘകാലം കിടപ്പിലാകത്തക്കവണ്ണം കനപ്പെട്ട രോഗമൊന്നും അദ്ദേഹത്തിന്നിതുവരെയുണ്ടായിട്ടില്ല. ഒട്ടാകെ നോക്കിയാൽ, അദ്ദേഹത്തിനുള്ള രോഗം ബാധിര്യം മാത്രമാണ്. എന്നാൽ ദേഹത്തിൽ എവിടെയെങ്കിലും വേദനയോ, കായികവും മാനസികവുമായ ശക്തിക്ഷയമോ അനുഭവപ്പെടുത്താൻ കെല്പില്ലാത്ത ബാധിര്യത്തെ ഒരു രോഗമെന്നു പറയാമോ എന്നതൊന്നു സംശയമാണ്. ലൗകികവ്യവഹാരത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ വിഷമിപ്പിച്ച ആ വിധികർത്താവുതന്നെ നിസ്സാരമായ എന്തോ ഒരു 'ശേഷി'യുടെ അഭാവം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുവെന്നു മാത്രം. ബാധിര്യചികിത്സകരെല്ലാം സംഘങ്ങൾ വലിയ കൗതുകത്തോടെ ഒരിക്കൽ, "നിരുപദ്രവമായ ഈ ബാധിര്യത്തിനു ഇത്രയധികം ചികിത്സിക്കുന്നതെന്തിന്?" എന്നു ചോദിച്ചുപോയി! എന്നാൽ സ്വാഭാവികമായ ഒരു രോഗം അദ്ദേഹത്തിനുണ്ട്, മലബന്ധം-അത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവൃത്തികളെ വളരെയൊന്നും തടസ്സപ്പെടുത്തുന്നില്ലെങ്കിലും ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക് ഒന്നും രണ്ടും ദിവസം അദ്ദേഹത്തെ അസ്വാസ്ഥ്യപ്പെടുത്താറുണ്ട്.

സന്താനനാശം അദ്ദേഹത്തിനു തീരെ ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ: പ്രസവിച്ചിട്ടേറെ ദിവസം കഴിയുന്നതിനുമുമ്പായി ഒരു പെൺകുട്ടി മരിച്ചുപോയിട്ടുണ്ട്. വളർച്ചയെത്തിയ കുട്ടികൾ മരിച്ചുപോകുമ്പോഴാണല്ലോ സന്താനദുഃഖത്തിനു കാഠിന്യം കൂടുന്നത്. ആ കഠിനമായ സന്താനദുഃഖം വള്ളത്തോളിനു അനുഭവിക്കേണ്ടി വന്നിട്ടില്ലെന്നുതന്നെ പറയാം.

മഹാകവിയും പത്നിയും.

ഇങ്ങിനെ പ്രാപഞ്ചികദുഃഖങ്ങളുടെ സമ്പർക്കം അധികമൊന്നും പററിയിട്ടില്ലാത്തതാണു, വള്ളത്തോളിന്റെ ഈ ദീർഘജീവിതം. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തെ "ഭാഗ്യവാൻ" എന്നു മാത്രം പറഞ്ഞാൽ പോരാ; 'മഹാകവി' എന്നപോലെതന്നെ, "മഹാഭാഗ്യവാനു" എന്നും പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. തന്റെ സാഹിത്യപ്രവർത്തനം കൊണ്ടുമാത്രം നേടുന്ന പരിശുദ്ധമായ ധനംകൊണ്ടു സുഖസമൃദ്ധവും അഭിമാനകരവുമാണ് ആ ജീവിതമെന്ന വസ്തുതയാകട്ടെ, വിശേഷിച്ചും അഭിനന്ദനാർഹമല്ലയോ?

മഹാകവിയുടെ ഈ ദീർഘജീവിതത്തിനു മറെറാരു വിജയരഹസ്യം നിയതം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കർമ്മധൈര്യവും കൃത്യനിഷ്ഠയുമാണ്. വളരെയധികം പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്തുതീർക്കേണ്ടതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം തന്റെ ദിനചര്യയെ ക്രമപ്പെടുത്തി വെച്ചിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം കാലത്തു് അഞ്ചുമണിക്കു് ഉണർന്നെഴുന്നേററു് കുളി, ജപം, കഞ്ഞികുടി മുതലായവ കഴിച്ചു് ഏഴരമണിക്കു് സ്വന്തം പ്രവൃത്തികളിൽ വ്യാപൃതനായിക്കഴിയും. ഒന്നാമതായി തപാലിൽ വന്ന കത്തുകൾ വായിച്ചു മറുപടി എഴുതും. ഇംഗ്ലീഷിൽ വരുന്ന കത്തുകൾ പരിഭാഷപ്പെടുത്തി കൊടുപ്പാനും അവയ്ക്കു് മറുപടിയെഴുതുവാനും മക്കളിൽ ആരെയെങ്കിലും ഏല്പിക്കുകയാണു പതിവ്. പിന്നെ പത്രവായനയിലേർപ്പെടും. ഒട്ടേറെ എണ്ണം ദിനപത്രങ്ങൾ അവിടെ പതിവായി വരുന്നുണ്ട്. അവയിൽ 'മാതൃഭൂമി' മാത്രം സനിഷ്കർഷം വായിക്കും. മറെറല്ലാവയിൽ, സമയമുണ്ടെങ്കിൽ ഒന്നു കണ്ണോടിക്കുകമാത്രം ചെയ്യും. ഇതിനുപുറമെ വാരികകൾ, മാസികകൾ, വടക്കെ ഇന്ത്യയിൽനിന്നു പുറപ്പെടുന്ന ചില സംസ്കൃതമാസികകൾ, അഭിപ്രായത്തിനുവേണ്ടി കവികളയക്കുന്ന പുതിയ പുസ്തകങ്ങൾ, ഇങ്ങിനെ പലതും വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവയിൽ അത്യാവശ്യമെന്നു തോന്നുന്നവ വേറെ എടുത്തുവെച്ചു സമയം കിട്ടുമ്പോൾ വായിക്കുകയേ ചെയ്യാറുള്ളു. ഇതിനിടയ്ക്കു സന്ദർശനത്തിനു വന്നവരെ സ്വീകരിപ്പാനും സമയം കാണാറുണ്ട്. ആ

തിഥ്യം ചെയ്യപ്പെടേണ്ടവരാണെങ്കിൽ യഥോചിതം സൽക്കരിച്ചു യയ്ക്കുകയും സ്വാദ്ധ്യായ ദിവസങ്ങളിൽ എപ്പോഴെങ്കിലും ഒരിയ്ക്കൽ കലാമണ്ഡലത്തിൽ പോയി അഭ്യാസവും മറ്റും പരിശോധിയ്ക്കാറുമുണ്ട്. പന്ത്രണ്ടുമണിയ്ക്കു കൃത്യമായി ഉച്ചഭക്ഷണം കഴിച്ച് കിടന്നുറങ്ങും. ആ ഉറക്കം മൂന്നുമണിവരെ, ചിലപ്പോൾ നാലുമണിവരേയും നീണ്ടുനില്ക്കും. വള്ളത്തോൾ സമയം ദുർവ്യയം ചെയ്യുന്നുവെന്നു പറയുന്നവർക്ക് അതൊന്നുമാത്രമേ ചൂണ്ടിക്കാണിപ്പാനുള്ളൂ. പക്ഷെ, ആ ഉറക്കം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആരോഗ്യത്തെ നിലനിർത്താനുള്ള ഒരു സിദ്ധൌഷധമായിട്ടാണ് അനുഭവം. ഉണർന്നപിന്നുശേഷം കാപ്പി കഴിയ്ക്കും. പിന്നെ കുറെ നേരം ഒന്നുകിൽ വല്ലതും വായിച്ചുകൊണ്ടിരിയ്ക്കും; അല്ലെങ്കിൽ സ്നേഹിതന്മാരൊന്നിച്ചു സരസസംഭാഷണത്തിൽ മുഴുകും. നിബ്ബന്ധപ്പെട്ട പണിയൊന്നുമില്ലാത്ത സമയത്തു വെടി പറയാൻ ആളെ കിട്ടുക എന്നത് അദ്ദേഹത്തിന്നു എത്രയും രസം പിടിച്ച ഒരു കാര്യമാണ്. ആ സന്ദർഭത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നർമ്മബോധം വാക്കിലും ഭാവത്തിലും തികച്ചും പ്രകാശിച്ചു കാണാം.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ എഴുപതാം പിറന്നാൾ ദിവസം വന്നുചേന്ന് സഹൃദയന്മാരൊന്നിച്ചു നേരമ്പോക്കു പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിന്നിടയിൽ അടുത്തവസരത്തിൽ ഷഷ്ടിപൂർത്തി കഴിഞ്ഞ ഒരു സ്നേഹിതന്റെ മുഖത്തുനോക്കി അദ്ദേഹം പറകയാണ്: "ഇതാ കണ്ടില്ലേ ഒരു വയസ്സനിരിയ്ക്കുന്നത്.? എനിയ്ക്കു ഈ വയസ്സന്മാരെയൊക്കെ ബഹു പുച്ഛം" മറെറാരിയ്ക്കൽ കുറെപ്പേരൊന്നിച്ചു സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിയ്ക്കുമ്പോൾ, ആദ്യകാലത്തു കവിതയെഴുതിക്കൊണ്ടിരുന്ന ഒരു സ്ത്രീ, ഇപ്പോൾ ഒന്നും എഴുതിക്കാണാത്തതിനെക്കുറിച്ചു ആരോ ഒരാൾ മഹാകവിയോടു ചോദിച്ചു: "കല്യാണം, കഴിഞ്ഞതിന്നുശേഷം അവർ കവിതയെഴുതാറില്ല; ഭർത്താവു വിരോധിച്ചതുകൊണ്ടായിരിയ്ക്കാം." എന്നാണ് മറുപടിയുണ്ടായത്. 'എന്തിനു വിരോധിച്ചു''? എന്നായി അയാൾ. അതിനു മഹാകവി

യുടെ മറുപടി "കവിതയെഴുത്തു പാതിവ്രത്യത്തിനു വലിയ വിരോധമാണ്" എന്നായിരുന്നു. ഇത്തരം നേരമ്പോക്കു കേൾക്കുവാൻ വേണ്ടി മാത്രം മഹാകവിയുമായി സംസാരിപ്പാൻ ആളുകൾ അവിടെ എത്തിക്കൂടാറുണ്ട്.

മേൽപ്പറഞ്ഞ ഏതെങ്കിലും തരത്തിൽ അഞ്ചുമണിവരെയുള്ള സമയം കഴിയും. അഞ്ചുമണികഴിഞ്ഞാൽ നടക്കാനിറങ്ങുകയായി. ദേഹം മുഴുവൻ ഇളകത്തക്കവണ്ണം അതിവേഗത്തിലാണ് നടത്തം എന്നുള്ളതുകൊണ്ട് അധികമാരും ഒന്നിച്ചുപോകാൻ ധൈര്യപ്പെടാറില്ല. അങ്ങിനെ നടന്നാലേ നടത്തംകൊണ്ടുള്ള ഗുണം കിട്ടുകയുള്ളു എന്നാണ് അദ്ദേഹം പറയാറ്. മഴയുടേയോ മററോ ശല്യമൊന്നുമില്ലെങ്കിൽ ഏഴുമണിവരെ നടക്കും. മടങ്ങിവന്നാൽ മധുരനാരങ്ങ കിട്ടുന്ന കാലമാണെങ്കിൽ അതിന്റെ നീരോ, അല്ലെങ്കിൽ ചെറുനാരങ്ങനീരു ചേർത്ത പഞ്ചസാരവെള്ളമോ കഴിയ്ക്കും. പിന്നീട് കേവലം വിശ്രമം. ആ സമയത്തു പേരക്കിടാങ്ങളെ താലോലിച്ചുകൊണ്ടിരിയ്ക്കും. ശരിയ്ക്ക് ഒമ്പതുമണിയ്ക്ക് അത്താഴം കഴിച്ചു കിടന്നുറങ്ങുകയും ചെയ്യും. പുറമേ വല്ല ദിക്കിലേക്കും പോയാൽ അല്പസ്വല്പം വ്യത്യാസപ്പെട്ടേയ്ക്കാമെന്നല്ലാതെ, സാധാരണമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ ദിനചര്യക്ക് യാതൊരു മാററവും സംഭവിയ്ക്കാറില്ല. ഇങ്ങിനെ എല്ലാററിനും ഒരു ചിട്ടവെച്ചുകൊണ്ടു ജീവിയ്ക്കാൻ ശ്രമിയ്ക്കുന്നവരും അതിന്നു കഴിവുള്ളവരും ദുർല്ലഭമാണല്ലോ.

കലാമണ്ഡലത്തിൽനിന്ന് ഏതാണ്ട് രണ്ടു ഫർലോങ്ങ് ദൂരത്തായി നല്ലൊരു പുരപണി കഴിച്ച് അതിൽ സ്വൈരജീവിതം നയിയ്ക്കുന്ന ചരിത്രനായകൻ ഇപ്പോഴും എഴുപത്തിനാലാം വയസ്സിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിലാണ് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. ഈശ്വരകാരുണ്യത്താൽ ഇപ്പോഴും പറയത്തക്ക ആരോഗ്യക്ഷയം അദ്ദേഹത്തെ ബാധിച്ചിട്ടില്ല. കൈരളിയുടേയും കേരളീയ കലകളുടേയും വളർച്ചയും

മേന്മയ്ക്കുംവേണ്ടി സ്വയം ആത്മാർപ്പണംചെയ്ത മഹാനുഭാവനായ ഈ ഗുരുവര്യൻ നമ്മൾക്കെല്ലാം വെളിച്ചംതന്നുകൊണ്ട് ഇനിയും വളരെക്കാലം ആരോഗ്യദൃഢഗാത്രനായി വാഴുമാറാകണമേ എന്നു നമുക്കൊത്തൊരുമിച്ചു പ്രാർത്ഥിക്കാം.

1127 കുംഭം 12

1952 ഫെബ്രുവരി 24.

അനുബന്ധം

ചരിത്രനായകന്റെ കൃതികളുടെ ഒരു പട്ടിക ചുരുങ്ങിയ വിവരണത്തോടുകൂടി താഴെ ചേൎക്കുന്നു.

മലയാളകൊല്ലം 1066_67.

1. കിരാതശതകം. } 2. വ്യാസാവതാരം. } ഇവ രണ്ടും 12_13 വയസ്സിൽ രചിച്ചവയാകയാൽ ജനങ്ങളെ വിസ്മയിപ്പിയ്ക്കുകകൂടി ചെയ്തതാണ്. രണ്ടും അക്കാലത്തു് അച്ചടിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോഴവ നാമാവശേഷമായിരിയ്ക്കുന്നു.

1070_71

3. സല്ലാപപുരം—വെള്ളാനശ്ശേരി വാസുണ്ണിമൂസ്സതുമായി ഒരു ദിവസത്തെ സമാഗമത്തിൽ മലയാളശ്ലോകരൂപേണയുണ്ടായ സംഭാഷണം. അതിന്റെ മാതൃക താഴെ കാണിയ്ക്കാം:

"കൃതാന്തരോഹക പ്രാണനാഡീ കടാക്ഷം
കൃതാൎത്ഥപ്പെടുത്തീടുമെൻ തമ്പുരാനെ
സദാ തങ്കലിട്ടും ലക്ഷ്മിയോടൊത്തു കണ്ടീ—
ട്ടുദാരതകൾക്കൊന്നു ദൂരത്തകറ്റാം?"

(മൂസ്സത്)

(ഇതിൽ കാണുന്ന തമ്പുരാൻ പ്രസിദ്ധ പണ്ഡിതകവിയായ മാനവിക്രമനേട്ടൻ തമ്പുരാനാണ്.)

"കേൾക്കന്യയാരം തന്റെ കാന്തൻ കനിഞ്ഞാം-
ക്കളൽക്കണ്ണുകൊണ്ടെന്നു കൊണ്ടാടുമന്നാരം

കടക്കാം മഹാരാജ മന്ദാരവൃക്ഷ–

ക്കൊമ്പിങ്കൽ, കലമ്പാതെ കൈ കൂപ്പിനിൽക്കാം."

(വള്ളത്തോൾ)

4. ത്രിയാമാ — ഇതു വെള്ളാനശ്ശേരി മൂസ്സതൊന്നിച്ചുതന്നെ ഒരു രാത്രിയിൽ കൂടിച്ചേർന്ന് എഴുതിയ ഒരു സംസ്കൃത കൃതിയാണ്. അതിന്റെ മാതൃക ഒന്നു കാണിക്കാം:

ദൃഷ്ട്യാ ദൃഷ്ട്യേൽ കൃപാപാത്ര്യാ വിദ്യാം ഏത്യാ പുരദ്വിഷ"

(വള്ളത്തോൾ)

"സർവ്വദം സർവ്വദാ സർവ്വ മംഗളം സർവ്വ മംഗളം"

(മൂസ്സത്)

ഇവരണ്ടും അച്ചടിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഇപ്പോഴം നശിച്ചു പോയിരിക്കുന്നു.

5. പോർഷ്യാ വിവാഹം — ഇതു ഷേക്സ്പിയരുടെ 'വെനിസ്സിലെ കച്ചവടക്കാരൻ' എന്ന നാടകത്തെ ഉപജീവിച്ചു നിർമ്മിച്ച ഒരു പഞ്ചാങ്കനാടകമാണ്. അച്ചടിച്ചിട്ടില്ല, നശിച്ചു പോയിരിക്കുന്നു.

6. കിചകവധം—(കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ട്) മററു ചിലരൊന്നിച്ചു എഴുതിയതു്; രണ്ടു വൃത്തംമാത്രം മഹാകവിയുടേത്. അച്ചടിച്ചിട്ടില്ല. നശിച്ചുപോയി

7. അർജ്ജുനവിജയം— (നാടകം) അഞ്ചങ്കങ്ങളുണ്ട്. മുഴുമിച്ചിരിക്കുന്നു. അച്ചടിച്ചിട്ടില്ല. നശിച്ചുപോയി.

1073

8. തപതീ സംവരണം—ഇതൊരു സംസ്കൃത മഹാകാവ്യമാണ്. മാഘം മുതലായ മഹാകാവ്യങ്ങളിലുള്ളതുപോലെ പലതരം യമകങ്ങളുള്ള ഒരു സർഗ്ഗം ഇതിലുണ്ടായിരുന്നു. അഞ്ചാറു സർഗ്ഗങ്ങളേ എഴുതുകയുണ്ടായുള്ളു; അതു നശിച്ചുപോയി.

1075

9\. ഋതുവിലാസം—കടത്തനാട്ട് ഉദയവൎമ്മ ഇളയരാജാവിന്റെ 'കവനോദയം' മാസികയിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച പുസ്തകരൂപേണ പുറത്തു വന്നത്.

1076

10\. ആരോഗ്യചിന്താമണി—സൎവ്വശാസ്ത്രവിശാരദനായ കൈക്കുളങ്ങര രാമവാരിയരുടെ 'ആരോഗ്യകല്പദ്രുമ'ത്തെ അനുസരിച്ചെഴുതിയ 3000ത്തോളം ശ്ലോകങ്ങളുള്ള ഒരു ബാലചികിത്സാഗ്രന്ഥം. പകൎപ്പവകാശം പണ്ടത്തെ കേരളകല്പദ്രുമമായ ഇന്നത്തെ മംഗളോദയം കമ്പനിയ്ക്കാണ്.

11\. പാൎവ്വതീപാദാദികേശസ്തവം— എൻ. വി. കൃഷ്ണവാരിയരുടെ സവിസ്തരവ്യാഖ്യാനത്തോടുകൂടിയ ഈ സംസ്കൃതകൃതി നശിച്ചുപോയിരിക്കുന്നു

1077

12\. പഞ്ചതന്ത്രം—(മണിപ്രവാളം) 'പരിഷ്കാരാഭിവൎദ്ധിനി' സഭയുടെ നിൎദ്ദേശമനുസരിച്ചു പലരുംകൂടി എഴുതിയ ഈ കാവ്യത്തിൽ ഒന്നാംതന്ത്രം മുഴുവനും വള്ളത്തോളിന്റേതാണ്.

1078

13\. വൈദ്യഭൂഷണം—'വൈദ്യജീവന'മെന്ന സംസ്കൃതഗ്രന്ഥത്തെ അവലംബിച്ചെഴുതിയ ഒരു ശ്ലോകാത്മകമായ വൈദ്യഗ്രന്ഥം.

14\. ഗൎഭരക്ഷാക്രമം—മഹാകവി തന്റെ പ്രിയ പത്നിയുടെ ആദ്യഗൎഭകാലത്തു പത്ഥ്യോപദേശംചെയ്ത ഒരു ചെറുകാവ്യം. പകൎപ്പവകാശം മംഗളോദയത്തിനുതന്നെ.

15\. ചന്ദ്രികാസ്വയംവരം—(കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ട്) അച്ചടിച്ചിട്ടില്ല; നശിച്ചുപോയി. അക്കാലത്തു സ്ത്രീകൾ കൈകൊട്ടിക്കളിയ്ക്കു പാടിയിരുന്നു.

1079

16. ഭാരതമഞ്ജരി—കടത്തനാട്ട് ഉദയവർമ്മ ഇളയരാജാവിന്റെ ആവശ്യപ്രകാരം കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ മുതലായ പലരുംകൂടി തർജ്ജമചെയ്ത ഈ മഹാഗ്രന്ഥത്തിൽ 709ലധികം ശ്ലോകങ്ങളുള്ള അന്ത്യഭാഗം മഹാകവിയുടേതാണ്. തർജ്ജമ എന്ന പ്രസ്ഥാനത്തിൽ മഹാകവിയുടെ ആദ്യത്തെ കൈവെപ്പാണിത്. ഇത് അച്ചടിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു.

17. നേത്രാമൃതം—അഷ്ടാംഗഹൃദയത്തിലെ നേത്രരോഗനിദാനവും ചികിത്സയും മലയാളത്തിൽ ശ്ലോകരൂപേണ എഴുതിയത്. അച്ചടിച്ചിട്ടില്ല. നശിച്ചുപോയി.

18. കാശിമാഹാത്മ്യം—(കിളിപ്പാട്ട്) മുഴുമിപ്പിച്ചിട്ടില്ല. അതിന്റെ ഒരു ഭാഗം '88 കുംഭത്തിലെ 'കവനകൌമുദി'യിൽ "ഒരു രാക്ഷസകൃത്യ"മെന്ന തലക്കെട്ടിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. മററു ഭാഗമൊക്കെ നശിച്ചുപോയി.

1080—81

19. വാല്മീകിരാമായണം—(തർജ്ജമ)

20. ഉത്തരരാഘവം പ്രേക്ഷണകം—(തർജ്ജമ)

21. തപതീസംവരണം—(വഞ്ചിപ്പാട്ട്) ഈ വഞ്ചിപ്പാട്ട് പുസ്തകരൂപേണ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടില്ല. '81-ൽ 'രസികരഞ്ജിനി' മാസികയിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്നു.

1084

22. മാതംഗലീല—(തർജ്ജമ) ഇതു വന്നേരിയിലുള്ള കടലായിമനയ്ക്കലെ ഒരു നമ്പൂരിപ്പാടിന്റെ ആവശ്യപ്രകാരം എഴുതിയതാണ്. കയ്യെഴുത്തു കോപ്പി നമ്പൂരിപ്പാടിനുകൊടുത്തു. അച്ചടിട്ടില്ല. നശിച്ചുപോയി എന്നു തോന്നുന്നു.

1085

23. ബധിരവിലാപം.

24. കുബ്ജകന്യാചരിതം—(മണിപ്രവാളം) ഇതു കവിതിലകൻ കണ്ടൂരം പി. കെ. നാരായണൻ നമ്പീശനും കൂടിച്ചേൎന്നു നിൎമ്മിച്ചതാണ്. അന്ത്യഭാഗമാണ് ചരിത്രനായകന്റേത്. കഥ, രാമായണം ബാലകാണ്ഡത്തിലുള്ള 'കുശനാഭകന്യാദാന'മാണ്. പുസ്തകമാക്കി അച്ചടിച്ചിട്ടില്ല.

1086.

25. ചിത്രയോഗം. മഹാകാവ്യം—1086-ൽ എഴുതാൻ തുടങ്ങിയെങ്കിലും 88-ലേ അവസാനിച്ചുള്ളു.

1088.

26. ഗണപതി

27. വിലാസലതിക—അമരുകശതകാദികളെപ്പോലുള്ള ഒരു ശൃംഗാരകാവ്യം.

1089

28. അനിരുദ്ധൻ.

29 ഒരു കത്ത്—അഥവാ—ഋഷിയുടെ പശ്ചാത്താപം.

1090

30. മാൎക്കണ്ഡേയപുരാണം—(ഗദ്യതൎജ്ജമ) ഇതു ഇടപ്പള്ളി കരുമൂർ നാരായണൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിന്റെ ആവശ്യപ്രകാരം തൎജ്ജമ ചെയ്തുകൊടുത്തതാണ്.

31. പത്മപുരാണം
32. വാമനപുരാണം
33. മത്സ്യപുരാണം

} ഇവ മൂന്നും തിരുവനന്തപുരം ബി. വി. ബുക്ക്ഡിപ്പോക്കാരുടെ ആവശ്യപ്രകാരം ഗദ്യത്തിലും വിശേഷസന്ദൎഭങ്ങളിൽ പദ്യത്തിലുമായി പരിഭാഷപ്പെടുത്തിക്കൊടുത്തതാണ്. ഏതു കാലത്തു് അവസാനിച്ചുവെന്നു തിട്ടമായിപ്പറയാൻ വയ്യാ.

1091

34. സാഹിത്യമഞ്ജരി—1-ാം ഭാഗം പല വിഷയങ്ങളിലായി പലപ്പോഴും എഴുതിയ ഖണ്ഡകൃതികളുടെ സമാഹാരമാണ് സാ

ഹിത്യമഞ്ജരി. അതുകൊണ്ട് സാഹിത്യമഞ്ജരികളുടേയും അതു പോലുള്ള "പരലോകം" മുതലായ പുസ്തകങ്ങളുടേയും നിർമ്മാണകാലമല്ല, പ്രസിദ്ധീകരണകാലമാണ്. ഇതിൽ ചേർത്തിരിക്കുന്നതെന്നു ഓർക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിൽ 14 കൃതികളുണ്ട്.

1093.

35. ശിഷ്യനും മകനും.
36. ഊരുഭംഗം—ഏകാങ്കനാടകം—തർജ്ജമ.
37. സാഹിത്യമഞ്ജരി—രണ്ടാംഭാഗം—കൃതികൾ 12.
38. ഔഷധാഹരണം—ആട്ടക്കഥ.

1095.

39. മദ്ധ്യമവ്യായോഗം—തർജ്ജമ.
40. അഭിഷേകനാടകം—തർജ്ജമ. } ഇവ രണ്ടും ബി. വി. ബു
41. ഭഗവദജ്ജുകം—പ്രഹസന—തർജ്ജമ } ക്ക്ഡിപ്പോക്കാർ അച്ചടി
പ്പിച്ചു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്; പകർപ്പവകാശം അവർക്കാണ്.

1096.

42. ശിഷ്യനും മകനും—ഇതു 1952 ഫെബ്രുവരിയിൽ ഇംഗ്ലീഷിലേക്കു തർജ്ജമചെയ്തു, "മെറിഡിയൻ ബുക്ക് ലിമിറ്റഡ്" എന്ന കമ്പനി ഇംഗ്ലണ്ടിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

1097.

43. സാഹിത്യമഞ്ജരി—മൂന്നാംഭാഗം—കൃതികൾ 14.

1098.

44. പഞ്ചരാത്രം നാടകം—തർജ്ജമ.

1099.

45. സാഹിത്യമഞ്ജരി—നാലാംഭാഗം. കൃതികൾ 18.

1100.

46. സ്വപ്നവാസവദത്തം. നാടകം—തർജ്ജമ.
47. സാഹിത്യമഞ്ജരി—അഞ്ചാംഭാഗം. കൃതികൾ 17.

1102.

48\. സാഹിത്യമഞ്ജരി—6-ാംഭാഗം. കൃതികൾ 15.

1103.

49\. കൊച്ചുസീത—ഒരു സാമുദായികമായ ഗദ്യകാവ്യം.

50\. ഗ്രന്ഥവിഹാരം—'കേരളോദയ'ത്തിന്റെയും 'ആത്മപോഷിണി'യുടേയും പത്രാധിപത്യം വഹിച്ചിരുന്നകാലത്തു അവരെങ്കിലും എഴുതിയ ഗ്രന്ഥനിരൂപണങ്ങളുടെ സമാഹാരം. ആകെ നാല്പത്തിനാല് ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ നിരൂപണങ്ങളാണിതിലുള്ളത്.

1105.

51\. സാഹിത്യമഞ്ജരി—ഏഴാംഭാഗം കൃതികൾ 19.

1108.

52\. ശരണമയ്യപ്പാ—ശബരിമലയ്ക്കു പോകുന്നവർക്കു പാടാൻ എഴുതിക്കൊടുത്തത്.

1112.

53\. അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം—നാടകം—തർജ്ജമ.

1116.

54\. അച്ഛനും മകളും.

1119.

55\. ഇന്ത്യയുടെ കരച്ചിൽ.

56\. വിഷുക്കണി—സാഹിത്യമഞ്ജരിയുടെ രൂപാന്തരം—കൃതികൾ 10.

57\. സ്ത്രീ—സ്ത്രീകളെസ്സംബന്ധിക്കുന്ന കവിതകൾ മാത്രം അടങ്ങിയത്. കൃതികൾ 7

1120.

58\. ദിവാസ്വപ്നം—സാഹിത്യമഞ്ജരിയുടെ രൂപാന്തരം—കൃതികൾ 10.

59. വീരശൃംഖല — സാഹിത്യമഞ്ജരിയുടെ രൂപാന്തരം — കൃതികൾ 10.

60. എന്റെ ഗുരുനാഥൻ — ഗാന്ധിജിയെക്കുറിച്ചെഴുതിയ കവിതകൾ മാത്രം. കൃതികൾ 7.

61. പരലോകം — ദാദാബായ് നവറോജി, ബാലഗംഗാധരതിലകൻ, സി. ആർ. ദാസ്, കസ്തൂരിബായി, വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ, രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ, കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ, കുമാരനാശാൻ, കുണ്ടൂർ നാരായണമേനോൻ, ടാഗോർ, വെണ്മണി മഹൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട്, ശ്രീ ചട്ടമ്പിസ്വാമി, നടുവത്തച്ഛൻ നമ്പൂതിരി, എന്നീ 13 മഹാന്മാരെക്കുറിച്ചെഴുതിയ ചരമ വിലാപപദ്യങ്ങൾ ഇതിലടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

62. കപടകേളി പ്രഹസനം — തർജ്ജമ.

1121.

63. കർപ്പൂരചരിതഭാണം — തർജ്ജമ.

1123.

64. രുക്മിണീഹരണം — ഈഹാമൃഗം — തർജ്ജമ.

65. ത്രിപുരദഹനം — ഡിമം — തർജ്ജമ.

66. ബോധിസത്വാപദാനകല്പലത — തിരുവിതാംകൂർ സർവ്വകലാശാലയുടെ ആവശ്യപ്രകാരം തർജ്ജമചെയ്തുകൊടുത്തതു്. ഇതു 2830 പദ്യങ്ങൾ അടങ്ങുന്ന ഒരു വലിയ പുസ്തകമാണ്.

1126

67. സാഹിത്യമഞ്ജരി — എട്ടാംഭാഗം — കൃതികൾ 12

68. ബാപ്പുജി — മഹാത്മജി വെടിയേറ്റു മരിച്ചതുമുതൽ ഭസ്മപ്രക്ഷേപണംവരെയുള്ള ഇതിവൃത്തത്തെ വിവരിക്കുന്നതു്. ഇതു് ഹരിപ്പാട്ട് അഡ്വക്കേററ് വി. കെ. മൂത്തത് ഹിന്ദിയിൽ തർജ്ജമചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

69. ഭഗവൽസ്തോത്രമാല—ഇതു പണ്ഡിതർ ഈ. വി. രാമൻ നമ്പൂതിരിയാൽ പ്രസാധിതമാണ്. ഇതിൽ വൈഷ്ണവം, ശൈവം, ശക്തി എന്നീ പദ്ധതികളിൽപ്പെട്ട 16 സ്തോത്രങ്ങളും ഒടുവിൽ സ്രഗ്ദ്ധരാവൃത്തത്തിൽ 108 പദ്യങ്ങളുള്ള ഒരു ദേവീസ്തവവുമുണ്ട്.

11?7

70. വള്ളത്തോൾ സന്നിധിയിൽ—[illegible] പദ്യങ്ങൾ [illegible] അഞ്ചു കവിതകൾ. [illegible]

[illegible] സാഹിത്യ[illegible] കവിതകൾ എഴുതിയിരിപ്പുണ്ട്. [illegible]

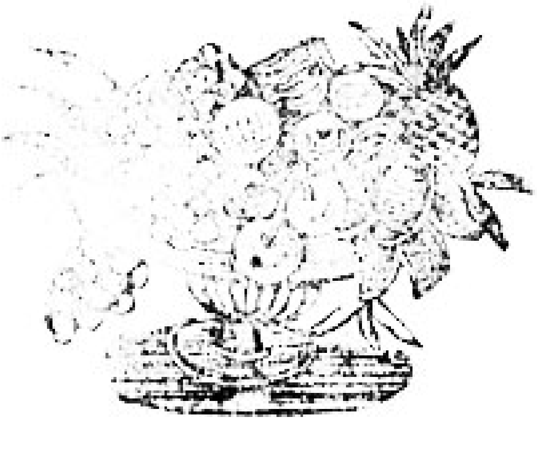

വള്ളത്തോൾ പ്രിൻറിങ്ങ് & പബ്ലിഷിങ്ങ് ഹൌസ്,
തൃശ്ശിവപേരൂർ.